

A/li Báthory Gábor püspöki vizitációja
Solti egyházmegye
G 177-197

Rögzítette Ladányi Boglárka 2008-ban az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával.
Pályázatszám: 12317/2008. sz.

G 177 Apostag

[Fedőlap]

Apostag. Jun. 29. 1819.

Ad I. b., A' Templom sok helyenn megrepdezett – a' mi annál veszedelmesebb, mivel a' Stockaturanak Gerendái melly rövidek, hogy az Óldalfalakonn alig állanak egy tenyérnyire.

II. Organizált Presbyterium nevei.

IV. 4., A' Confirmandusok nevei még eddig nem íratattakbé.

VI. Reform. Bába nevei. – A' Himlő óltástól a' Szülék nagyon idegenek.

+++

A' Fő Tisztelendő Superintendens Batory Gábor Úrnak a' Canonica Visitatio alkalmatosságára tett Kérdéseire való Feleletjei az Apostagi Reformata Ekklesiának.

I.

Az Iső. Pontra Az Ekklesia Neve: Apostagi Reformata Any Ekklesia, T. Ns Pest Pilis és Solt Törvényesen egyesítettett Megyének Solti Járásában. – A' Helységnek egyik felét hívják a' Tettes Fáy Familiának Reformatus Successori, ki vévén T. Zombory Urat, ki is R.Cath. vallású; kik is ez idő szerént Tettes Fáy Kristinn asszony, néhai T. Szilassy János Úrnak özvegye; T. Bártzay Pál mostani 2k al Ispány Úr; T. Szepessy Zsigmond és T. Zombory Gábor Úrak a' másik felét pedig a' T. Darótyz Familiának Successori birják; kik közül Iső T. Csepreghy Károly, 2k T. Fekete Imre Urak, és Több apróbb részeket bírók is vagynak.

a) Az Anya Ekklesia hogy mikor kezdődött, a' régiség és a' szükséges Irásoknak nem létek miatt nem tudatik; hihető, hogy a Reformátiónak kezdete után nem sok idővel. A' tudva levő Predikátorainak Nevei következendők; a' leg régibb Mátriculai egy Jegyzékből az tettzik ki, hogy már 1629 k Esztendőben Predikátor volt, és így a' mostaniaknak tudtokra

1 ső Szent-Miklósi Albert 1631 kig

2 k Lévai András 1632 dikban

3 k Makloslaky Lukáts Lőrintz 1652 ben, de hihető hogy annak idejétől fogva a' Törököknek pusztításaik miatt Ekklesia legalább Predikátor nem volt, melly is a' következő Jegyzékből tettzik meg: Az Apostagi Reformata Ekklesia L. Pásztorainak Seriesse: Anno 1686. Budának a' Töröktől lett meg vétele után kezdették Helységünket ismét meg szállani a' Török által lett elpusztittatása után, és akkor 1 ső Predikátorunk volt, következésképpen a' mostaniaknak tudtokra már:

4 k Mohátsi Mihály Úr usque 1693. Eodam Anno succedalt

5 k Nánási Uram a' kit az Apostagiak Szenteltettek fel, és lakott köztünk 8. Esztendeig, 3 k volt és így sor szerént

6 k Mogyorosy Márton Úr, 1700 k táján, és velünk együtt bújdosott a' Kurutz világban usque ad 9 m Seculi, akkor ismét jött közénkbe 4 k és így már

7 k Zádori Úr, a' ki is fél Esztendeig lakott 1709 kben, mert Halason a' Predikátor meg halván, oda vitetett, 5 k lesz a o, és így

8 k Dani János Úr volt közöttünk Lévitai Hivatalban tsak Esztendeig 6 k és így

9 k A o 1700. Hoztuk Kállai István Uramat Gombárol, és szolgált usque ad Anlo 1713. u k és így

10 k T. Dantsházy Sámuel 1723 kig. 8 k és így

11 k Szilágyi István 1729 kig. 9 k 2 dik izben, és így

12 k Dantsházy Sámuel 1731 kig. 10 k és így

13 k Debretzeni István 1744 ig. 11 k és így

14 k Szentiványi Mihály 1752 ig. 12 k és így

15 k Kováts Mihály 1777 ig 13 k és igy
16 k Fábián Gitzei János 1790 ig. 14 k és igy
17 k Magyar Mihály 1805 ig. 15 k és igy
18 k Méhes István 1813 ig. 16 k és igy
19 k Göböl György már 6 k esztendő óta.

Ezen Apostagi Ref. Ekklesiának szerentsétlenségei voltak 1709 ig a' Rákótz TÁmadásából következett futás, a' midőn az egész Ekklesia Tiszt. Mogyorósy Márton Predikátor alatt ide s tova bújdosott; 1731 k Eszt. táján pedig a' Guga?? Halál. –

A' Lelkek száma azon folyó 1819 k Esztendőben megy 420 ra.

b) A' mostani Templom épült Kőből és Téglából 1805 k Eszteig el végződött 's fel is Szentelődött 1806 k eszt. Oct. 19 kén; melly is nem a' leg jobb állapotban vagyon a' sok helyeken lett öszve repedezései miatt; a' pedig onnan következik, hogy a' réginék fundamentuma, annak felettébb való erőssége miatt ki nem szedődhetvén, az új Épületnek egy része reá tétetett a' NNyúgoti végének közepe táján, mellyis már most a' többi után nem nyomódhatik 's nem süllyedhet, úgy okozza tehát a' repedéseket, mellyis annál félelmesebb, mivel az állittatik felőle, hogy a' Stukatúrájánakis Fenyő Gerendái olly rövidek vólnának, hogy a' két oldal Felekon alig állának egy Tenyérnyire. – A' NKeleti végén vagyon egy kis Fa Tornyoyska.

A' régi Templomról meg jegyeztetik az; hogy 12. Szegeletű vala, és minden Szegeletben egy 's egy Apostolt ábrázoló K-ép volt a' Reformatio előtt: a' Sz. Apostolokrol neveztetett tehát a' Templom Apostolon Hagionnak, mellytől lett a' Helységnek is Apostag neve.

c) Az Úr asztalához tartozandó eszközök ezek: 1r egy Fehér Abrosz. 2r egy világos kék tafota asztal terítő, mellynek közepe selyem Keszkenő. 3r egy Batiz Fejér Keszkenő arany tsipkére, mellyet ajándékozott Báró Rádayné asszony. 4r egy Buja vászon selyemmel varrott Keszkenő. 5r ismét egy másik buja vászon Keszkenő, jmelloynek mind széle, mind közepe Török vagy Arabs Betűkkel vagyon kivarva. 6r egy Rósa szín Tafota Keszkenő, fekete tsipkére. 7r egy zöld Bíbor Keszkenő, a' mellynek két széle Ezüsttel és Selyemmel vagyon ki varva. 8r egy tsalány patyolat Keszkenő, mellynek a Szegeletei selyemmel és kevés arannyal vagynak ki varva. 9r egy buja vászon Keszkenő kék selyem tsipkére. 10r egy Tobák szín selyem Keszkenő. 11r a' Keresztelő Edénynek mindennapi terítője egy vad-galamb színű fejér virágú rojtos selyem Keszkenő, mellyet a' mostan még életben lévő egynehány asszonyok vettek. 12r ezen 11k Szám alatt jegyzett terítőre vagyon fel varva egy veres tarkájú Matrapász Keszkenő. 13r két ón kanna. 14r egy ón Pohár. 15r két ón Tányér. 16r a' Kereszteléshez tartozó egy ón Tál. 17r. ugyan a' Kereszteléshez való egy ón Kanna. 18 regy tserép két ittzés forma Kantsó. 19r egy Soltár in 8vo majori a' Rectornál.

d) A' Toronyban lévő két Harangok közzül a nagyobbik 2 mása és 2 1/4 lt [lat] melly is mindjárt a' korona alatt vagyon öntve illyen Számokkal: 202 1/4 ft?? [lat]. annak felső részén ez van öntve Betűkben: Fudit Enricus Eberhárd pestini 1803. – az alsó karimáján pedig a' van ön tve öreg Betűkkel: Apostagi Reformáta Ekklesia tsináltatta Dávid Dávid Báróságába. - a' kisebbik Harangnak felső részén körül ezen Betűk vagynak G: - M: - M: - B: in Ofen Anno 1728. Die 8a May. – A' NKeleti oldalán középén öreg Betűkkel ezek vagynak egy 's egy sorban a' mint itt is vagyon: Az Apostagi Sz. Ekklesia Építetet: Harang : Hajma János Bíróságába: Vedres Gergety [sic: GERGETY!] és Keresztes Gergety (ez is igy GERGETY) Jelen léteken. NB. Ezen kis Harangnak nehézsége nincs fel irva; lehet 60 v. 70. lt [lat]

é) Nevezetes Könyvei nintsenek az Ekklesiának a' I??. Mátriculákon s' egyszersmind Számadásos Könyvein, az Inventáriumon, az Ekklesia Földjeiről szólló Petsétes Levélen és a' Hirdető Ledveleket magában foglaló Jegyző Könyvön, a' Josephina Resolution, és az 1791 k Eszt. Diaetai XXVI k Articuluson kívül, melly két utolsó nyomtatásban vagyon. Az A' Parochiális Ház áll két Szobából, mindenik jó állapotban lévő, Néhai Kis vagy is Dávid Dávid Testam. Hagyományából, és Tettes Fáy Kristina Földes Asszonyságnak Úri kegyes meg egygyezéséből bíratik a' réginék helyébe, a' hátulsó Szobában vagynak az Ekklesiának egy Nyoszolyája, egy Diófából készült asztala, két fa karszéke, két fogassa, a' Pitvarban áll egy fából való Tányérossa, ennek az allya Almáriom, egy fazekas poltza, a' most készü,láó Tanító Szobában, melly addig Kamra volt, vagynak egy Könyvtartó jó nagyotska Téka, az Ekklesia Ládájás, és két fekhely. – Van egy belső és egy másik külső Kamra is, van egy igen jó Pintze, egy tágas Színnel együtt. – Ismét más részén a' Fundusnak egy fedél alatt egy új Istálló, egy új Kamra, egy Szín, s a Sertés ól kettős, mellynek a' Padlása Tyúk ól.

II.

A IIIk Pontra. Az Ekklesiának helybeli igazgatása a' rendes b. Esküdtek által mégyen, a' kik illyenkor a' Predikátori Házhoz szoktak öszvegyülni; azokhoz meg hivattatnak némelly értelmesebbek is mikor kivántatik; mert még a' Presbyteriumot organizálni nem lehetett. Ezek a' versengőket, a' bírának, ha mikor le nem tsendesíthetnének, fel szokták adni. – Az Isteni tiszteletet nem gyakorlókat meg intik, a' millyenek most is találatnak. – A' Gyűlések alkalmatosságával ha nevezetesebb dolgok fordulnak elől, azokat a' helybeli Notárius Beretzh Pál mint Presbyter Notárius jegyzi fel. – Curátora rendesen szokott lenni, kinek is Számadása minden Esztendőben az a' végre öszve hivattatott Ekklesia tagjai által, megvizsgáltatván, 's azután újra leíratván, a' T. Staetusnak által adatik. – Az Ekklesia Jövedelme a' Párszóom Kivetésből jönni szokott készpénz, Búza és Árpa 's a' Templom körül feléből mivelteni szokott Földetskében termő Dohányból, a' vasárnaponként való publicátzióbol, a' Halottakra való Harangozásért járó pénzből, és végtére a' kegyes ajánlásokból áll, de a' miket nem lehet miből nevelni és szaporítani.

III.

A' IIIk Pontra. Az alamisnákat a' mi illeti:

- a) Az Agentiale 5 r publicáltatik Esztendőt által, minden Communio alkalmatosságával, és akkor semmi más végre nem tétetnek ki a' Perselyek.
- b) A' Generalis Consistoriumrol rendeltetett objectumok Publicáltatnak.
- c) A' bé jött alamisna fel Számíttatik a' Curator által a' Predikátornak jelen létében, a' mikor fel is jegyződvén, el tészi a' Curátor.
- d) Minden hijjánosság nélkül Esztendőnként administráltatik mind az agentiale, mind minden más alamisnak a' Tek. Visitator Uraknak Quietentia nélkül ugyan, de a' Helybeli Praedikátornak a' visitátor Uraknál lévő Preceptionál is Laistromba való Neve bé írásával való bizonyítása mellett.

IV.

- A' IVk Pontra. 1r A' mostani Lelki Pásztornak Neve Göböl György; ki is a Debretzeni Collegiumban tanúlt, és beszélhet a Gyülekezett Nyelvén kívül Deákul, olvashat pedig Németül, szolgál ezen Ekklesiában 5. egész Esztendő óta, az előtt a' felső Baranyai Tractusban lévő Iványi Ekklesiában volt 4. Esztendeig, annak előtte pedig a' Ketskeméthy Ekklesiában egy Esztendeig Káplánkodott: most már Feleséges 4. Esztendő óta, és vagynak 3. az két Fiú és egy Leány Gyermekei.
- 2r Van Cánonja, Liturgiája, Josephina resolutioja, és az 1791 k Ország Gyűlési XXVI k Articulusa.
- 3r. Minden vasárnap, és Innep Napokon tart, ha különös baja nem akad, Predikátziót, Dél előtt, Délután pedig Catechisatiót, Hétköz Napokon Imádságokat.
- 4r. Az Úr Asztalához először járulni akarókat Confirmálja, de a' Neveiket még addig szokásba nem lévén, nem írta bé.
- 5r. Az Úr Vatsoráját Esztendőnként 5 r administrálja, u. m. Karátsony, Hósvét, Pünköst, új Kenyér és új Borkor.
- 6r. A' Keresztelést némelly sietősebb környülállásokat kivévén, a' Templomban viszi véghez.
- 7r. A' Betegeket tsak úgy látogatja meg, ha hivattatik.
- 8r. A' Matrienlát a' szerént a' norma szerént viszi, a' mint az, a' Gen. Consistoriumtol kiadatott; a' Törvénytelen Ágyból születettnek tsak az Annyok Nevei iratnak bé, ha el nem esméri az a' kire a' meg esett vall.
- 9r. A' Házasulandókat vaásrnaponként Háromszor Publicálja, néha pedigh szoros az idő Hétköznap is egyszer; a' Copuláltattakat bé írja.
- 10r. A' Felsőges Királyi Parantsolatokat, hogy a' Gen. Consistorium rendeléseit inprothocollálja.
- 11r. A' Predikátor Sallariuma különös papirosra iratván le, úgy adatik elől az ./: alatt, úgy szintén az Ekklesiához tartozó minden Földök is külön Jegyzékben mutattatnak bé a' //: alatt.
- 12r. A' Predikátori fizetés minden Esztendőben a' rendes időben meg adatik, nem lévén most is fenn semmi adósság.
- 13r. A' Predikátor az ő Sz.Hivatalához képest illendő betsületben tartatik.

V.

Az Vdik Pontra. A mi az iskolát illeti:

- á) A Rectornak Neve Sípos Péter, ki is elsőben NKörösön, azután a' Deb retzeni Collegiumban egy Esztendeig mint első Esztendő Deák tanult; ebben az Ekklesiában 4. egész Esztendőt töltött már; az előtt volt Sz. Benedeken, az előtt Foktűnn mint Praector, annak előtte DVetsén Praeceptoroképpen szolgált: Feleséges ugyan, de Házassága Gyümöltstelen.
- b) Az oskolának állapotja jó, és a' Gyermekök könnyen meg férnek benne.
Az Oskolába járó Fiúk száma a' különösen Cathalogusra tett Jegyzékbeli Senior szerint lészen ez Esztendőben 27. a' ://: alatt, a' Leányok száma pedig megyen ugyan azon ://: alatt 18ra.
- d) A' Gyermekök leginkább tsak Télen járnak fel, Nyáron pedig tsak igen kevesen, reájok szorulván a' szegény Szüleik: kiknek is a' fojtában való jártatások nem eszközölhető.
- é) A' Tudományok a' T. Tractus által ki adattatott Methodus szerént tanittatnak.
- f) Visitorává ezen Oskolának a' T. Traktus által a' Szabad Szállási Tiszt. Praedikátor Nagy Sámuel Úr tétetvén, még tsak egyszer visitált; Examenkor pedig a' DVetsei mint közel lakó Tisztelendő Pro-Senior Tóth István Úr szokott mikor érkezés vagyon, meg jelenni.
- g) A' Helybeli Predikátor mellett az Előljárók közül hol egyik, hol másik szoktameg tekinteni az oskolát.
- h) A' Templomban való Éneklést maga végezi el a Rector; az Éneket is, ki vévén bizonyos elkalmatosságokat, a' mikor a' Predikátor rendel Éneket, maga választja.
- i) Az új Énekes Könyv az 1814ki Martius 6kától bé vétetvén, azólta az Énekeltetik.
- k) A' Rector Sallariuma különösen mutatattik bé ://: alatt.
- l) A' Rector fizetése annak idejében meg szokott adatni, és semmivel sem adós néki az Ekklesia.

VI

A' VIIdik Pontra. Bába van ugyan kettő a' Helységben, de mindenik Evang. Vallású lévén, nem is examinált Személlyek, esküdve azonban fel vagynak: kik is szorgalmatosan el járnak kötelességeikben, az asszonyok meg vagynak velek elégedve, de nem Kkeresztelnek. A' Himlő óltástól ezen Helységben a' Református Szülék leg idegenebbek, noha az értelmesebbek Gyermeköket bé óltatják.

VII

A' VIIIdik Pontra. A' Temető meglehetősen tágas lévén, Árokkal vagyon körül kerítve; a' mellyben lévő sírok szárazsággal elegendő mélységre is ásatnak, meg tartatván a' Temetésben a' Felséges Királyi Parantsolat, és ezen mostani Temető az Evang. vallásúakkal közös lévén, egygyüvé temetkeznek.

VIII

A' VIIIIdik Pontra. Harangozót rendszeren szokott az Ekkla tartani, fizetést is adván annak; ki is a' maga kötelességében el járván, a' Predikátornak engedelmeskedik, minél fogva a Helység Terheitől az is, valamint a' több Helybeli Harangozó Társaifel mentettek, fel Szabadittatott.

IX

A' IXdik Pontra. Alamisna nélkül szükölködő Szegénye ez idő szerént nintsen azh Ekklesiának.

X

A' Xdik Pontra. Semmiféle gravamenek nintsenek.

Ezen Apostagi Reform. Anya Ekklesiához semmi Filiális Ekklesia nem tartozik. Költ Apostagon. 10k Juny 1819.

Göböl György nt. Prédikátor és
Beretzk Pál nt. Presbiter Notár által

G. 178. Áporka

[Fedőlap]

Áporka. Júl. 5-dik napjmánn 1819.

Ad I. f., A' Parochialis épületekenm újjítani és jobbítani valók vagynak.

II. c., Isteni tiszteletet nem gyakorló, haragtartók vagynak.

IV. d., A' Confirmatusok nevei eddig nem íratattak bé.

k., A' Királyi Parantsolatok, a' Consistorium.
Rendelése két esztendő óta nem improcolláltak.
VI. A' Bábák nem értik mesterségeket.

+++

Feleletek a Canonica Visitatio Kérdéseire

I.ször Az Ekklesiáról

A.) Matger Ekklesia Áporka. Tktes. Pest Vármegyében. A Helységet birják a Tekintetes Watay Familiától elágazott Földes urak.

a) Az Áporikai Pusztát Bars és Hont Vármegyéből lejöött 21 Nemes Filia megszállotta 1761, k Esztbenn. Ugyan azon Esztendőben megtelepedtek a Duna parton, de csak 14 Esztendeig laktak ott. Az Árviz elpusztitván házaikat; 1775 k. Esztbenn kijöttek a Duna partról erre a mostani Lakohelyre. Sem Templomjok, sem Oskolájok nem lévén; a Peregi Catholica Ekklesiához költettek, és a Plebánusnak Stolat fizetni köteleztettek, mellyet nem akarván teljesíteni; panasz tetetett ellenük. a mely panaszra minek előtte válasz jött volna; magok az Áporikaiak is instántziával fojamodtak a Királyi Felséghez, melyben Oskola Mesterért és harangért esedeztek 1763, k. Esztbenn. A dolog vizsgálás alá botsáttatván, és a Királyi Felségnek eleibe terjesztettvén; a Végzés a lett, hogy a Catholicus Parochusnak Stolat fizetni tartoznak. (Ad huc semel ad depensionem Stola Parocho Catholico fiendam distinctim commoneantur) Hanem osztán 1770.k. Esztbenn ujra instálván; anynyit nyertek: hogy az Oskola Mester ne tanitson egyebet hanem olvasást és Írást, a harangot is ne egyébért tartsák hanem hogy azzal a könyörgésre való egybegyülésre jeladodjon. Végre a Reformata Vallásnak tökéletes szabadság engedődvén; Templomot, Parochialis Házat, Oskolat építettek. Első Predikátor volt: T.T. Gyenes András 1784-től fogva – 1792-ig. Második Pred. Vetsei István 1792-től – 1795. Harmadik Pred. Czeglédi Mihály 1795-től – 1807. Negyedik Pred. Teleki Sámuel. 1807-től – 1819. Ötödik Pred: a mostani, kiről oda alább. Lelkek Száma 633. Szalós Mihály, Göböl György.

b) A Templom épült 1785 k. Esztbenn. Kőből és Téglából, a padlása Deszkából, a teteje fenyő Sindely. Most jó állapotban vagon, Reparáltatott – 1815,k. és 1816, k. Esztendőben. A Porticus is a Templommal együtt készült.

c) Az Úr Asztalához tartozó Edények: Három Czin Kannák, mellyek közzül az elsón ez az Inscriptio vagon: "Ezt a Kannát ajándékozta Isten Ditsöss: valo buzgos: a N. Áporikai Reform: Sz: Ekkli: Idösb Tekintetes Földes Úr Watai Pál Ano 1784. die 1a Aug." A második Czin Kannán ez az Inscriptio: "Ez is a Tettes Wattai pál Úr ajándéka 1784. die 1a Augusti N. Aporka."armadik Czin Kannán ez az Inscriptio: "Ezt a Kannát saját költségén vette a Nemes Áporikai Refor. Ekkla. Ao. 1784. die 1a Augusti. Két Czin Poharak, mind a kettőn ez az Inscriptio olvastatik: "Ez is a Tettes Wattai Pál Úr ajándéka 1784. – 1a Augusti." – Egy nagy Czintányér. Egy kissebb Czintányér. Egy nagy fatányér. Egy zöld tserép korso. A Sz: Kenyér felszegésére egy hosszú Kés. Ezüst Tsipkével körül varrott, világos kék, virágos kréditor abrosz. Fejér Sávos abrosz. Veres pamuttal sűrűen kiszótt Kendervászon abrosz. Veres és kék pamuttal kiszótt len vászon abrosz. Más veres pamutos abrosz, melyen kivagon varva: Szekér Sára, Tar Susánna és az egyik sarkán: 1784. Szekér János. – Egy Sejem keszkenő, két fehér keszkenő. – Keresztelő edény Czin kantso, és Czin tál, melynek terítője két keszkenő. Az Úr asztalán fekete poszto terítő. – Koporsora való Szőnyeg kettő; Fekete és Zöld.

d) A Haranglábon két harang. A nagyobbik négy mása tizenöt font, ezzel az Inscriptioval: "Az Aporkai Ref. Sz: Ekklesia tulajdon költségén öntette Czeglédi Mihály Predikátorságában Galambos János Curator. 1801. Gegossen phon Johan Kohl. – A kissebb harang 40 font.

e) Az Ekklesia Levelei és könyvei. 1) Veres Pállal tett Contractus, melyben a maga Házát, és az egész Házi fundust Parochialis Háznak által engedte. 2) A Tek: Földes Uraságnak egy instántziára való Indorsátája, mely szerint az Ekklesiái földeknek birásában meghagyja a Predikátorokat, és Oskola Tanitokat. – 3) Öt Jegyző Könyv, mellyek a Születeknek, holtaknak copulattaknak, a Vener Superintendentiale, és Tractuale Consistoriumok Rendeléseinek a Királyi Parantsolatoknak az Ekklesia dolgainak, a Presbyterium végzéseinek béírásokra készittettek. – 4) Biblia Tárháza. 5) Az Oskola számára: Ujj Testamentom, Ujj Énekes Könyv. Raf. term: Hist:

f) A Parochialis Házban: három Szoba, két konyha, egy kamara. Két nyoszolya, három Asztal, két faszék, egy hosszú karos pad, könyves Téka. – Egy tágas Istálló, Kotsi Szin, három ól. Az épületek

nem rongyosok, hanem ujjítani, foldozni, jobbitni valok vagynak.

II. Az Ekklesiának Helybeli Igazgatásáról

- a) A Presbyterium azokból a 12 Személyekből áll, akik egyszersmind a Helységnek Elöljárói, Esküttjei. Miképpen választattak, és eskettettek; az antecessor Predikátor felelhetne róla. –
- b) Minthogy az ekklesia Jegyző könyvében a Kuratori Számadásnak feljegyzésen kívül semmi egyéb nem található; látni való, hogy igen ritkán tartattak Presbyterialis Gyűlések. Az Ujj Prdikátor igéri hogy ezután tartatni fognak, és nem egyébűtt hanem a Parochialis Háznál.
- c) Mit szokott tselekedni a Presbyterialis Gyűlés a Tzégéres bűnbenn élőkkel; erről is a T: Antecessorok tudnának felelni. Egymástól külön lako Házastársak most nintsenek. Isteni tiszteletet nem gyakorlók, Haragtartók vagynak. –
- d) A Presbyterialis Gyűlések Actainak feljegyzésére az Elöljárók közzül – voks szerént választatott Ns: Nagy András Kurátor.
- e) A Curátor Számadásai Revidealtattak és felolvasodtak a Predikátor által. A Visitoroknak is beadodtak.
- f) Az Ekklesia Jövedelmei: Búza, és Zab vetés terméseiből. Lecticalébol. Szarvas Marhábol, Persejbe gyült alamisnábol. Harang pénzből. Malom árendából. (Míg a földes Uraság elnem veszi. – Semmiből sem nevelhetni.) –

III.or. A Charitativumokrol, vagy Alamisnákrol.

- a) Az Agentziále publikáltatik minden Esztendőbenn ötször, femmi más végre akkor nem adakoznak, nem is tétetik ki semmi jel más végre. –
- b) A Generale Consistoriumtol ren deltetett Objectumokat olyan szent alkalmatosságokkal szokta publikálni a mostani Predikátor mikor számosabb a Gyülekezet, és mikor gondolja hogy van miből bővebben adakozni.
- c) Az Alamisnákat felszámllálja a Predikátor és Kurátor. A feljebb való Esztendőkben béirta, és kezéhez vette a Kurátor, most pedig a Predikátor. –
- d) Mind az Agentziale, mind már alamisnák hijjánosság nélkül administraltatnak a Nagy Tiszteletű Esperest Urnak, vagy annak Személyében kiküldetett Tiszt: Visitationak, Quietantia, és Contraquietatia helyett a Predikátor irjabe a Visitatio Laistromába.

IV.er A Lelki Pásztorrol.

- a) A Predikátor neve: Benedek Mihály, tanult a Debretzeni Oskolábann. Anyai nyelvén kívül mást nem tud, hanem ha Deák nyelven rebegni. Német Predikátziokat Lexicon segítségével olvasni. Tanulta a Sido- és Görög nyelvet; de a milyen sikertelen volt a tanítás; olyan volt a tanulás is. didicit oblivioni. Az Áporkai Ekklesiába hozodott e folyo 1819 k Esztbenn Majus 13 k napján. Az előtt a Sz: Benedeki Ekklesiábann szolgált négy Esztendeig. Az előtt a Latzházi Ekklesiábann mint Káplán négy Esztendeig. Van felesége, vagynak négy élő gyermekei.
- b) Canonja van, de régi. Liturgiája elég. Josephina Resolutioja volt, de nints, ha található Pesten; örömost megfogja venni.
- c) Minden Vasárnapokon és Innepek Napokon Predikál, kivévén az Innepek második napjait, a mikor a filialis Ekklesiábann szolgál. Délután magyarázza a Hejdelbergai Chatechizmzust. Hétköznap Imádságokat mond.
- d) Az Úr Asztalához először járulni akarokat examinálja, abbol a rövid Tudománybol melyet maga készített. Az Agenda formulái szerént megáldja és confirmálja. A Confirmatusok neveit sem a Latzházi, sem a Sz: Benedeki, sem az Áporkai Ekklesiábann béirva nem találta, 's annál fogva nem is irtabe. –
- e) Az Úr Vatsoráját minden Esztendőbenn ötször szolgáltatjaki.
- f) A Keresztelést a Templomban viszivéghez, a beteg gyermeket, hba éjtszaka hozodik; a Parochialis Háznál kereszteli.
- g) A Betegeket minden külömség nélkül meglátogatja; ha hivattatik, az érdemeseket, vagy akik ara méltók; hívás nélkül is.
- h) A Matriculát a kiadatott Norma szerént viszi. A Törvénytelen ágybol születetteknek az Anynyokat irjabe, apjok hejett pedig ezt irja: Törvénytelen ágybol. Ha a férfi feleségül veszi az Anyát; akkor elarad a törvénytelen ágy; és béirodik Atyának. Ha a' gyermeknek apja támad; de az Anyát nem veszi feleségül;

akkor b íródik az Apa, de azomban a gyermek megmarad Spuriusnak.

i) A Házasulandokat háromszor publikálja. Vasárnapokon és Innepeken. Mihejt Copulaltattnak; mindjárt béirja.

k) A Királyi Parantsolatokat, a Consistoriumok Rendeléseit béirta azokbann az Ekklesiábann a melyekbenn szolgált. Itt pedig először a hijjánosságot kell potolni; azután a következőket, a jelenvalokkal együtt improtecollalni.

l) A Predikatori fizetés akkor adodik; mikor a Lelki Pásztor kívánja. A T, Antecessoroknak nintsen semmi Restantiájok.

m) Szent Hivatgalához illendő tekintetbenn tartatik a Predikátor; ha Szent Hivatalát valamivel bénom motskolja. A mostgani Predikátor, valamint a többi Ekklesiábann megnyerte a tiszteletet és kedvességet; ugy reményli hogy az Áporkai Ekklesiábann is megfogja nyerni; ha több Időt tölthet.

V.

Vször. Az Oskoláról.

a) Oskola Tanító Csepregi István. Tanult a Sáros Patgaki Oskolábann. Ebbe az Ekklesiába hozodott e folyo 1819k Esztbenn Majus 15k Napján. Először volt Monorom Praeceptor három Esztendeig. Azután Héviz Györkön Oskola Mester három Esztendeig. Foktön egy esztendeig. – Nötelen.

b) Az Oskola épülete meglehető, nyárbann elég tágas, Télen szűk. –

c) Fiju gyermekek száma 41. Leányok 27. télen több is leszsz.

d) A Tanitványoknak mintegy harmad része Nyáron is feljár. Gyakorolhatnák é az Oskolát egész Esztendöbenn? Ere a Szülék tudnának megfelelni, és a szorgalmatos, a hűséges, és alkalmazatos Tanitók.

e) Tanitodik az Áporkai Oskolábann: Olvasás és Irás. Könyörgések és Énekek. A Debretzeni ÁBCés könyv. Ostervald kis Historiája. Keresztyén Vallás a Debretzeni Utmutatásból és a Hejdelbergai Chatechismusbol. – Szgámvetés, Geographia. Magyar Ország Historiája, és Polgári állapotja. Raff Term: Hist: Mind ezek a Tract: Consistorium által kiadott methodus szerént.

f) Ennek az Oskolának a Tractus által kirendelt Visitatora: Latzházi Predikátor Tiszteletes Szeles Sámuel. Hányszor fog visitálni? jelen leszsz é az Exámenen? ő maga tudja.

g) A Predikátor mellé a Helybeli Elöljárók közzül van rendelve két Inspector, akik minden Honapbann az Oskolát visitálni fogják, a mint már elis kezdték.

h) A Templombann énekel az Oskola Mester. Néha megmondja néki a Predikátor mit énekeljen, de többnyire az ő okosságára, és választására bizodik.

i) Az Ujj Énekes Könyv használtatik. –

k) Az Oskola Mester Salariuma a közönséges Kaszszából hijjánosság nélkül kifizetődik. A Tanitványoknál nem leszsz é Restantia; még előre nem tudjuk.

VI. or Bába vagyon, egy, fel van esketve, de examinalva nints. Az Aszszonyok baján keveset tud segiteni. Közelségébenn eljár, nem keresztel. A himlő oltás nem gyakoroltatik.

VII. er A Temető elég tágas, bé gyepesedett régi árokkal körül van véve. Menynyi méjségre ásatnak a Sirok; a mostani Predikátor még nem látta. A temetés Idejére nézve megtartatik a parantsolat.

VIII. or Harangozo van. Kötelességébenn eljár, hűséggel, és en gedelmességgel. Fizetése van; minden Gazdától fél véka búza, egy pár tsizma, egy kert, kvártély, Helység munkáira nem hajtatik.

IX. er Az Ekklesiának, alamisna nélkül szükölködő szegényei nintsenek. Van egy Kolduló Ifjú; de nem ide való.

X. er Az Ekklesiának semmi Gravamenei nintsenek.

[G 178 Majosháza]

B.) A Filialis Ekklesiáról. – Az Ekklesia Neve Majosháza. Birja Délegyházi Földes Úr, Tekintetes Jezenszky Mihály. Lelkek száma: 253. –

a) Van Temploma, most jó állapotbann. Ujjonnan készült 1815 k Esztendöbenn, Sárból, teteje Nádbol.

b) Minden ötödik Vasárnap, és Innepe Napokon egyszor szolgálatot tészen a Predikátor.

- c) A Filialis Ekkklésia ad Esztendőnként a Predikátornak: 35 fg.
 Oskolája van, most jó állapotbann. Reparáltatott 1818 k Esztb. Tanulók száma: 16. fiju gyermekek: 12, Leányok: 4.
- c) A mely Innep, és Vasárnapon a Predikátor ki nem megy; az Oskola Mester Predikáll; a Ven: Superintendentia Rendese szerént könyvből.
- g) A filiálisták közzül, a Materbeli Presbyiteriumba hárman vagynak bévétetve.
- h) Bába van, de mesterségit nem érti. – Nem keresztel.
- i) Van temető, kerítés nélkül.
- h) Semmi Gravámenek nintsenek.

Áporkán: d: 20a, Jun: 1819.

G 179 Dab

[Fedőlap]

Dab. Jul. 3-ik napj. 1819.

Ad I. b., Mind a' Temoplomnak, mind a' Toronynak reparatiora van Szüksége.

III. A' Charitativumokrol itt sints Quietantia.

VII. A' Temető igen szük.

Convent. A' Predikátor Földjei olly soványok, hogy az esztendei kenyerét is alig termikmeg.

+++

A' Solti Ven. Tractusba ingremiált

I., Dab, Mater Ekkklésia, Terres Ns Pest Vármegyébenn. – A' Helységet négy Földes Uraságok bírják.
 1o. Gróf Ráday Pál Eő Nagysága bírja fele részit.

2o. Tettes Burjánné Aszonyság bírja a' Tettes Szent Miklósi Successorokét.

3o. Tettes Tábla Bíró és Coadjutor Curator Bernáthfalvi Bernáth György Úr bírja a' Tettes Fay László Successorokét és

4o. A Méltóságos Obester Kandó Gábor Úr.

a) Dabonn már 1563-bann volt Ekkklésia, a' mint a' Lampe Ecclesiastica Historiája, in Quarto pag. 648. bizonyítja. – A' Predikátorok Neveiket a' Dabi Ekkklésia Protocolluma, az 1652-dik esztendőttől fogva úgy adja elő: hogy 1652-benn volt Peterdi János: utána következett 1668-bann Kabai István; azután 1678-ban Bervai Sámuel, 1686-bann Szöllősi Dániel; 1701-benn Szokolai Mihály, 1708-bann Földvári Sámuel. 1718-bann Halasi György. 1719-benn Kállai Mihály. 1722-benn Hotsai Kun György. – 1734-ben Ketskeméti Bene István. 1741-ben Vátzi I(stván. – 1754-ben Hajdú János. – 1758-bann Kunszmiklósi Szabó János. – 1808-bann Motsi József. – 1813-bann Méhes István. – 1815-ébenn Demeter István. –

A' lelkek' száma: 558.

b) A' Templom épült 1801-benn kemény matériából. – a' Tornyotska Fából, mind a kettőre nézve reparatio kívántatik.

c) Az Úr Asztalához tartozó edények:

1o. Egy Arannyal belőlről megfuttatott ezüst pohár.

2o. Négy tzinből való kannák, a' melyek közzül egyik inscriptio nélkül vagyon ; a többinn ezek metzettek: Dabi R.Sz. Ekkklésiáé.

3o. Két Ón Tányér. A' nagyobbikonn ezek vagynak: B.K.I. 1724. A' kisebb Tányéronn alig látszanak ezek a' szók: Dabi Ekkklésiáé.

4o. A' Keresztelő edények: egy Bádóg Tál, és egy réz Kannátska.

5o. A' Sz. Asztal be vagyon terítve egy sok féle színű veszszős szőr szőnyeggel, azon felyül, egy sodrott selyemből szőtt vereses abrosszal, a' melynek két vége veres selyem rojtos; két széle pedig mintegy három újni szélességűnn kék simánn szőtt selyem. – Ezenn felyül van a' keresztelő edény, a' melynek letakarója egy tzipra kotzkájú veres selyem keszkenő, a' melynek két széle selyem rojtos, két széle pedig aranyos fonállal kígyósonn prémzett. A' keszkenő egyik végénél arannyal ezek vagynak varrva: R. Bossányi de ead.; a' másik végénél pedig ezek: Dedicavit Ao 1805.

6o. A' Sz. Vatsorához való ruha eszközök: 5 Abrosz, és 3 keszkenők. t.i.

- a. Egy Sávolyos nagy fejér Abrosz.
- b. Egy apró kotzkájú fejér nagy Abrosz.
- c. Egy nagyobb kotzkájú fejér Abrosz.
- d. Egy 12 quadrat tsipkéből, és 12 quadrat patyolatból össze varrott körül rojtos Abrosz fejér.
- e. Egy fejér patyolat Abrosz, a' melynek négy szegeletinn arannyal, és veres selyemmel négy nagy virág, és minden szegelet között más forma veres selyem virág vagyon kivarva. – Az Abrosz közepénn van egy arany almátska; azt körül veszi egy veres selyem abroszotska, a' melyet hét veres selyem virÁgotstkák környékeznek. Azonkívül ismét más két nagy abroszt s. veres selyemből, és közöttök Arany Nagy betűkkel ezek vagynak: Dabi R. Ekklesiáé Ao 1737.
- f. Egy fejér patyolat keszkenő arany tsipkével körül.
- g. Egy arany és selyem, egy újni széles vesszőkkel szótt veres keszkenő.
- h. Egy fejér gyólt Keszkenő, a' melynek négy szegeleteinn veres, kék, zölt selyemmel varrott virágok vagynak.

d) A' Toronybann van két Harang, a' nagyobbik 159 font, koronájával és ütőjével edgyütt pedig két mázsa, ilyen körül írásal: A.Sz.H.E. Istennek distsségére a' Dabi H.C.L. Keresztyén Ekklesia számára, Döms. Faragó Mihály, Dabi Kurai András, és Sovák István költségénn öntetett Harang. K.Sz.M.I. Pr. idejébenn 1801dik esztendőbenn Gegvssen in Pest von Heinrich Eberhard. – A' kisebb Harang 32 font, ilyen írással: Judit Henricus Eberhard Pestini 1818. Dabi Ref. Gyülekezetg Szerzette I. Demeter István Pred: Bíró Nemes János, Esk: Kustár Jáúnos, Szadai István, Brassó István + Percept. idejebenn. + Bugyi István.

e) Az Ekklesiának Levelei nintsenek. – Könyve van kettő, v.i.: egy régi 'Sóltár in 4o és egy Igazság Paisa. – Ezekenn kívül vagynak az Oskolához négy könyvei, ezek azok: Raff. Természet Históriája; Két újj Énekes könyv, és útmutatás első darabja.

f) A' Parochiális Házbann vagynak három szobák, meglehető állapotbann. Egy töredezett Nyoszolya; két asztal puha fából festetlen, egy sárga fa karszék. – Van Kamara, Ól, Pince, Kút, Hidas ól. Kotsi-szín, a' szállásonn Istálló szenvedhető állapotbann.

II.o Az Ekklesia Helybeli igazgatását a' mi illeti:

- 1o. A' Presbyterium áll a' Helység Előljáróiból, és ezekenn kívül 4 öregeből, a' kiket a' Predikátor, a Méltóságos Uraság' itt lakó Tisztjei, és a' külső Előljárók edgyütt választatnak, és a' Pred: a' Templombann, a' Nép előtt felesketteti.
- 2o. Presbyterialis Gyűlések a' Parochiánn tartatnak.
- 3o. A' Czégéres vétkekbenn előket a' Presbízerium inti, kéri a' jóra, és az önként penitentiát tartókat fel szabadítja.
- 4o. A' Presbyterialis Gyűléés' Actáit a' Predikátor szokta feljegyezni.
- 5o. Curator van. – Az Esztendő Végénn számot ad, jelen vannak akkor az Előljárók: és a' Számadás a' Tisztelendő Visitor Uraknak bemutatatik.
- 6o. Az Ekklesia jövedelme van az Ekkla Zátony Szigetjéből, és még két szigetekből a' mellyekért minden Esztendőbenn 2 fl. és 42 Kr. fizet az Ekklesia Arendát.

III. A' Charitativumokra nézve:

- a) [Alfa] Az Agentiale 5szor publicáltatik esztendőbenn: akkor semmi más végre jel nem tétetik.
- b) [Béta] Publicaltatnak a' Gen: Consistoriumról rendeltetett objectumok.
- c) [Gamma] Az Alamisnat a' Curator, a' Predikátor' jelenlétibenn meg számlálja; azután az Ekklesia' Ládjába be teszi. – a' Predikátor improcollálja, és annak idejébenn.
- d) [Delta] Minden hijjanosság nélkül mind az Agentiale, mind minden más alamisnák, a' Nagy Tiszteletű Visitor Uraknak által adattatnak. Quietantia nincs.

IV. A' Lelki Pásztor.

- 1o. Neve Demeter István. Debretzenbenn tanult. Deák, és Német nyelveken n szólhat. Dabonn tölti az 5dik esztendőt, az előtt szolgált Sz.Benedekenn 20 esztendőig. Feleséges, hét élő gyermekei vagynak; a' kik közül a' két nagyobbakat Oskolákban taníttatja, a' többi nevetlen.
- 2o. Liturgiája, és Josephina Resolútiója van, nemkülömbenn Canonja is.
- 3o. Minden Vasárnapokonn, és Innepekenn predikáll; délutánn Catechisal; Hétköznapokonn imádkozik a'

Néppel.

- 4o. Az Úr Asztalához először járúlni akarókat még Dabonn nem Confirmált, azoknak gyengeségek miatt.
- 5o. Az Úr Vatsoráját 5ször szolgáltatja ki esztendőbenn.
- 6o. A' Keresztelést rendesen a' Templombann végezi.
- 7o. A' Betegeket meglátogatja.
- 8o. A' Matriculát a' Consistorium rendelése szerént viszi a' Törvénytelen ágyból származókat, az Annyai' nevérol írja be.
- 9o. A' Házasúlandókat 3 különböző Vasárnapokon kihirdeti a' Templombann: azután clopulálja, és a' Protocollumba beírja.
- 10o. A' Felséges Királyi publicált Parantsolatokat improtocollálja.
- 11o. A' Predikátor' fizetése beadódik; restantia nincs.
- 12o. A' Predikátort megbetsülik.

V. Az Oskolára nézve:

- a) A' Rector neve Kapus János. Kőrösönn tanúlt, Dabonn van ez úttal a' 3dik esztendőbenn. Ez előtt szolgált Latzházi Praeceptorságban 6 esztendőig. – az előtt NKőrösönn tizenegy esztendeig Leányok' Tanítója volt. Az előtt ismét itt Dabonn 6 esztendeig. – Feleséges. Négy gyermekei vagynak véle.
- b) Az Oskola elég tágas. Az Épület megtehető.
- c) Az Oskolába járók 40 enn vagynak, 25 fiú és 15 Leány.
- d) A' mennyire tehet a' Methodus szerént taníttatnak.
- e) A' Ven: Tractus által rendelt Oskola Inspector KK: SzMiklósi Professor, Iisrt: Jantsik István Úr, egyszer visital esztendőbenn. Az Examenenn nints jele.
- f) Helybeli Inspectorok vagynak ketten.
- g) A' Templombeli Éneklést rendesen a' maga discretioja szerént viszi a' Rector.
- h) Az Újj Énekes Könyv introducáltatott.
- i) A' Rector' fizetése beszokott fizetődni. Restancia nints.

VI.o. Bába vagyon. A' kötelességébenn eljár. – Nem keresztel. A' Himlő Óltás a' Tettes Ns Vármege Chyurgusa által gyakoroltatik.

VII. o. Temető van: de igen szűk, jó vólna helyette újat választani. – A' Temetésre nézve a' Felséges Királyi Parantsolat megtartatik.

VIII. o. Harangozó van; kötelességébenn eljár. Fizetése 10 forint. A' Helység terheitől ment.

IX. o. Alami'sna nélkül szűkölködő szegényei ketten vagynak az Ekkle'siának: van reájok gond.

X. o. Az Ekkle'siának semmi gravamene nints. Senkitől nem haborgattatik a' Vallás.

G 180 Dömsöd

[Fedőlap]

Dömsöd. Jul. 3dik napj. 1819.

Ad II. 1) A' Presbyterek felesketve nintsenek.

3) Egymástól külön élő Házások most is vagynak.

6) Az Ekkle'siának egy darab földjét a' Helység mint MMénes-akolt régtől fogva úgy használván, annak az Ekkle'sia semmi hasznát sem veszi – tsak enn ek eladása által nevelhetné valamivel jövedelmét. ígértetett.

III. A' Charitativumokról itt sintsenek Qvietantiák.

VI. 4) A' Confirmansok nevei még edig nem íratkábé.

VII. A' Temető nem igen tágas. [helyesen: tágas]

nb. A' Parochialis Ház építése

- Ekklesiai számadások a' Visitatiotol 's Tractustul eltitkoltatnak.

+++

A' Dömsödi Helvétziai Vallástételt követő Ekkle'siát illető feleletek, azon Tárgyakra nézve, melyek a' Főtiszteletű Superintendentialis Canonica Visitatio által, dd25 Aprilis 1819 elindított kerülő Levélbenn feltétettek.

Dömsödi Ekkle'sia. A' Helység, melybenn ez az Ekkle'sia van, fekszik Tekintetes Nemes Pest Pilis és Sólt törvényesen egygyesült Vármegyében; bírja Hertzeg Koháritól, mint ZHálogot a' B. Podmanitzky Familia.

a) Az Ekkle'siának mindjárt a' Reformatio utánn lett kezdődéséről, fatumairól, és Predikátorairól, az újabb Matriculának eleinn, e' következő Jegyzések találatnak:

“Nomina V.D. Ministrorum,
et Fata Ecclesiae Reformatae Dömsödiensis:

Antiquitatem huius Ecclesiae probat sequens deductio et descriptio. Scilicet: Post sopitum Regni, ab Ottomannis circa Annum 1546 turbati, Statum, Possessionem Dömsödiensem, tempore disturbiorum desolatam, circea annum 1558 Familiae Helveticae Confessioni addictae, anteaquoque Possessionis huius Incolae deperunt impopulare, et Ecclesiam Reformatam iterum ibidem constituere, quarum Stirpes praecipuae fuerunt: Stephanus Hajós, Stephanus Mészáros, Benedictus Kun, Georgius Cser, Joannes Halász, Petrus Siket, Andreas Gubatsi, Joannes Földvári etc. quorum adhuc posterius supersunt Devicientes autem Famiiliae suerunt: Andreas Mári, Joannes Parai, egorius Vedres etc. etc.

Nomina Pastorum sequens pagina exhibet, tradita a memorica hominum:

Ex Protocollo V. Superintendentiae pro hac Ecclesia

Anno 1626 et 27 Pastor Ecclesiae Dömsödiensis: Joannes Karantsi.

Anno 1628-1630. Michaël Széki.

Anno 1631-1632 Joannes H. Kálnai.

Anno 1652- Paulus Csengeri.

Ante expugnationem Budae Ecclesiam hanc, duo Dettsi nomine Pastores diu satis administrarunt, supra quos memoria hominum ascendere non potest.

Ab Anno 1687, usque Annum 1703 praesuit huic Ecclesiae R. D. Georgius Szigethi. Annis 16.

Anno 1703 R.D. Joannes Papi, utum tantum Annum ministravit.

Anno 1709 Cl. D. Joannes Selymes Pathai, ministravit, peste ibidem extinctus.

Anno 1710 usque 1713 R.D. NN. Fülöpszállási tres Annos in ministerio transegit.

Hunc Anno 1714 excepit Cl. D. Samuel Dabi, et ministerium suum ad 32 Annos perduxit, quos Anno 1746 morte ibidem finivit.

Hunc Successit Rev. D. Joannes Kara, tres vel quatuor Menses ministrans interim aliter.

Hunc Anno 1747 et 23ia Aprilis Cl. D. Ónadi successit, et ministravit usque Annus 1756 d. 1am Aprilis: Annis novem.

Hoc in Ecclesiam ZHámolyiensem ordinato R.D. Fanciscus Komáromi duos interimaliter transegit annos, qui in Ecclesiam Dömsödiensem ingressus d. 2 da Aprilis, eidem inserviis usque ad Annum 1758 d. 22am Aprilis.

Huic successit Anno 1758 d. 23 Aprilis Rev. D. Michael Pápai, qui Ecclesiae Dömsödiensi ministravit usque ad A. 1761 a 5rum Aprilis.

Huic successit A. 1761 d 6a Aprilis R.D. Josephus N. Dantsházi, qui Ecclesiae Dömsödiensi inserviit usque ad A. 1769 d. 4sum Novembris.

Huiosuccessit Ao 1769 d. 5ro Novembris R.D. Stephanus Vátzi, qui Ecclesiae Dömsödiensi ministravit usque ad A. 1770 d. 29 Aprilis.

Huic successi ego Franciscus Kolmár modernus Ecclesiae Dömsödiensis Minister, qui haec seribo A. 1770 d. 29 Aprilis.

Admodum Reverendo D. Francisco Kolmár A 1784 d. 23. Jul. pie defuncto d. 19. Oct. 1784 interimaliter successit Rev. D. Alexander Tót, ministravitque Ecclesiae ad d. 24. Apr. 1785.

Huic Successi ego Stephanus Váradi d. 24. Apr. 1785.

Admodum Reverendo D. Stephano Váradi. Vett. Iractus Soltiensis Seniore. d. 12a Octobris 1818 beate defuncto, eiusdem antea Capellanus Rev. D. Franciscus Parrag interimaliter Ecclesiae Dömsödiensi ministravit ad d. 26tam Maii 1819.

Huic successit Paulus Gyárfás d. 26ta Maii 1819.”

Ezek eddig szóról szóra így vagynak beírva a' felyebb említett Újabb Matriculának eleinn. De azon Protocollumbann, melybenn az Ekkle'siának régisége, és az Új Templom építésének egész folyamata kezdetitől fogvást végezetiglen megíratatik 1777benn a' mint a' Praefatio alá tett I.S.D.N. betűk mutatják – Tótfalusi Sámuel akkori Dömsödi Notarius által; és a' melyből, l való Extractusnak látszik lenni a' Matriculából kiírt Jegyzés is; még a' felyebb mondattakonn kívül ezek találtatnak: pag. 9. 10. – A' Predikátorok Tabellájánn legelől e' van:

“1. A' Könyörgő személyek és Leviták által gyakoroltatott Isteni szolgálát 1558-1626ig téssen 68 esztendőket.

2. Ugyan azon Tabellánn feljegyzett 21 Predikátorok között, még ezek is, - és ilyen Jegyzéssel említődnek:

5. T. Dettsi Úr, 1661. --

6. T. Dettsi Úr

7. T. Rozgonyi Úr,

8. T. Ungvári Úr.

9. T. Lenti Úr. – 1686 számszerént 25 eszt.

Jegyzés. Az utóbb írt Predikátorok Buda Várának a' Törököktől lett elvétele előtt folytatvann hivatalokat, mind addig szolgáltak, míglen a' Keresztyének, az ő hatalmokból az 1686dik esztendőbenn erőszakosan kitehették. Ezeknek Keresztyének nem tudatik: de különösen szolgálatjoknak idejek sintsen feljegyezve, mivel tsak így szóll rólok a' Tractus' könyve, hogy ezek sok ideig szolgáltak.

A' Lelkek' száma a' popul. Conscr. szerént 2637.

b) A' Templom és a' Torony – mindenik kőből, fa'sin deltetőre, és a' Templom bálthajtásra épült 1775benn a' mint a' Templom' középső ajtaja felett egy márvány kövönn lévő inscriptio mutatja, mely így van:

IN
HONOREM S.S. TRINITATIS
REPNANTIBUS
MARIA THERESIA D.P.R.H.S.A.
ITEM
JOSEPHO II. D.P.R.M.S.A.
ECCLESIA REFOR. DÖMSÖD
EXSTRUI CURAVIT
Anno 1775.

Nagy dítsérettel említődik azh Ekkle'sia végzéseinek, és dolgainak leírásábann. Ad 14. Dec. 1776, a' Nagyságos Földes Uraknak ezen Templom építésekor való buzgóságok, mely szerént Nagyságos Generalis Beleznai Miklós, és Nagyságos Beleznai Mihály Oberstlajtínánt Urak, mind tulajdon pénzekből, mind a' Mesteremberekkel való alkudozások által az Ekkle'siát hathatóssan segítették. – 1792benn a' Templom kívül megmeszeltetett, fedele 'sindelyel megfóltoztatott, a' Torony is megmeszeltetett, egészszen újonnan 'sindelyeztetett, a' 1816bann pedig a' Toronynaki első Fa-alkotmánya helyett új is építetett most mindenik jó állapotbann van.

c) Az Úr Asztalához tartozó edények, Abroszok, Takarók e' következőkből állanak:

1. Négy Ón Kannák. Az elsőnn semmi Jegy sints. A' másodikonn e' van: Dömsödi Reform . Sz. Ekkle'siáié 1759, A' harmadikonn: 1714. A' negyedikkenn semmi sints.

2. Két ezüst aranyozott Poharak. A' nagyobbikonn ez az írás van: Az Dömsödi R.S. az Uri S. Vatsorához maga költségénn csináltatta e' Poharat, A 1723. P.S.D. Juditha & Stephanus Juhász. – A' kisebbikenn pedig ez: A' N. Dömsödi Refta Eccle'sia készítettette 1652. Tiszt. Praed. Czengeri Pál. alól a' talpánn: Előljárók N. Hajós János, és Barkó Tamás.

3. Egy aranyozott réz Tányér.

4. Három fejer sávós abroszok. – Egy nagy kék fél kamuka sárga virágú béllett régi Terítő. – Egy félbárony veres színű régi Terítő. – Egy arannyal varrott, 's arany tsipkés fejer patyolat keszkenő, a' közepére e' van arannyal varva: Hajós Jánosné árva Bori 'Su'sánna varratta a' Dömsödi Reformata Szent Ekkle'sia számára 1726. Mész Er'séb. varta. – Egy viselt selyem keszkenő. – Ezekenn kívül az Úr Asztalánn rendszerént rajta állani szokott egy posztó darabokból tarkánn ösze varrot Terítő, melynek közepére e' van varva: A' Dömsödi R.Szh.Ecc. Ao 1759 Mészáros Istvánné, Pap Judit varratta. – Ugyan tsak az Úr Asztalánn, a' Keresztelő edény Takarója, egy viseltes setétkék fehér veres és zöld sujtásos

selyem keszkenő.

5. Van két Keresztelő edény is, mindenik egy Ón Kannából, és Ón tából áll, egyik a' Predikátor Házánál, másik a' Templombann szokott lenni; a' Templombann lévőnek Kannájánn ez az írás van: Dömsödi Refor. Sz. Ekklesiájé 1759.

d) A' Toronybann van négy Harang.

1. A' legnagyobb 8 má'sás, ilyen inscriptiokkal: legfellyül: Poss. Mich. Joseph: Brunner in Ofen 1792. A' közepénn a' Helység petsétjénn lévő tziimerbenn: Dömsöd. a' tziimer körül: A' Helvetziai Vallástételtartó Sz. Gyülekezet közönséges költséggel, a' Felséges Istennek tiszteletére. Az alsó karimájánn: Vettük ezenn értzet MIkoronn óhajtVa Ferentzet Várnánk, hogy VIgann KoronánkaL feL koronáznánk. KeDVe Vagyon, s' terhünk önként VáLLaLya Vezérünk.

2. A' második 4 má'sás, ezen inscriptiokkal: legfellyül: Poss. Mich: Joseph: Brunner in Ofen 1793. A' közepénn a' tziimerbe: Dömsöd. A' tziimer körül: A' Helvetziai Vallástételt tartó Keresztyén Híveknek önként való ajánlásokból az 1696dik esztendőbenn öntetett nagy Harang helyett, a' Felséges Istennek tiszteletére készítettett. – az alsó karimájánn: Miglen ez itt lészen, szívünknek is Éneke lészen, Szent, szent, szent Isten, ki minket is Égbe segíttsen.

3. A' harmadik mintegy 2 másás: ilyen Inscriptióval; fellyül: Poss: Mich: Antoni Zechenter in Ofen Anno 1736, az allyán: Az Dömsödi R.Sz.Ekklé'sia öntette maga költségével.

4. A' negyedik mintegy 71 fontos: ezen Inscriptióval fellyül: Judit Henricus Eberhard Pestini 1808. a' közepénn: A' Dömsödi H.C. Ekklesia' költségénn Váradí István Pred. Csaplár Gergely Bíró, Tasi János Curátor MDCCCVIII.

e) Az Ekklé'siának tsak ezek a' Könyvei vagynak.

1. A Josephina Resolutio magyarúl.

2. Két régi, és két Új énekes könyv, mindenik közzül egyik a' Predikátor Templombeli székébe; másik a' Rectornál.

3. A' Matricula áll három darabból. – Levelek nintsenek.

f) A' Parochiánn lévő épületek:

1. A' Ház: mely áll 3 szobákból, egy konyhából, és egy kis Pitvarból. Régiségéhez képest meglehető állapotbann van. Vagynak benne az Ekklé'siának két régi fetett, ajtós, és pléhes, egy újabb, és két régi roszz festetlen Thekái; egy hoszzú, négy kisebb festetlen Asztalai, egy festetlen, és hat festett fa karszékjei; egy tubák színre festett jó nyoszolyája, és még két másik hasonlóképpenn festett, de régibb nyoszolyái; öt régi fogassai; egy kemenze Padja. A' konyhábann egy roszz Almariom: ezek mind puha fából készültek. Van az Ekklé'siának egy felí órája is.

2. Egy kő pintze.

3. Élés kamara kettő.

4. Szalma, és fatartó kamara, és egy szín egy fedél alatt.

5. Négy ólak.

6. Istálló a' szállás kertbenn: - mind olyan állapotbann, a' milyenbenn régiségekhez képest lehetnek.

II. Az Ekklé'sia helybeli igazgatását viszi,

1) Az Organizált Helybeli Presbíterium; melyet formálnak Nemzetes Hajós János, Hajós István és Varsányi Ferentz Urak, az érdemes Tanátsnak Rendes Tagjai közönségesenn, a' Közrendből, l hat Választottak, mind a' két Nemzetes Notárius Urak, és a' Kis Curator. Választatnak a' Tagok maga által a' Presbyterium által, felesketve nintsenek.

2) Gyűléseket tart a' Presbyterium a' Parochialis Házánál, valamikor a' szükség kívánja, és ha a' dolog halasztható Vasárnapokonn, egyebbaránt pedig Hétköznapokonn is.

3) A' Presbyterialis Gyűlés az önként poeniteálni akaró megesett személyeket absolválja; - a' háborgó és külön lakó Házásokat jó tanátsadás, és intés által öszvebékéltetni igyekezik: de mind e' mellett is találtnak ezen Ekklesiábann még most is egymástól külön élő Házások a' kik pedig már a' Presbyterialis Gyűlés eleiben vóltak állítva, a' mint ezt

4) A' Presbyterialis Gyűlésnek a' Predikátor által feljegyeztetni szokott Actái mutatják.

5) Curator van kettő; kiknek számadásaik, a' Predikátor, az érdemes Tanáts Rendes Tagjai, és a' Közrendből lévő 12 választottak által revideáltatván n, a' visitatio alkalmatosságaival bemutatódnak.

6) Az Ekklesiának jövedelme van: az úgy nevezett Lecticalékból. A' Harangokból, a' Vasárnapoként való Publicatiokból, a' piium oblatumokból, az Ekklesiának az Adásokból 's vevésekből adódni szokott

egy procentből. A' Temető Kertbenn termő fűből, szántóföldjeiből, 's Kaszállóiból és Fás szigetjeiből. Capitalissának interesséből. –

α) Szántóföldjei a' következők.

1. A' Felső nyomásonn Nro 457, az Agyagos Rétye, és a' Pesti út között hosszába 7 és 56/64 Hold. – Nro 522. Turótzai János, és D. Bentze István szomszédságában homokos szántóföld 4122 2/6 [négyzög]öl 2 14/64 27 Hold.

2. A' középső nyomásonn:

Nro 311,512 A' Felhő kiáltóann Jónás István, és a' fejősmarha Legelő szomszédságokban az egyik darab 8438 [négyzög]öl 2 17/64 3 Hold; a' másik pedig 4400 3/6 [négyzög]öl 2 50/64 10 Hold.

Nro 380. A' Háromszegű Tónál lévő árok, és Halász Ferenc szomszédságokban 13742 [négyzög]öl 8 37/64 17 Hold.

3. Az alsó nyomásonn:

Nro 47 A' Jasi határban Sas János, és Gyóltás Mihály szomszédságokban 10297 'b [négyzög]öl 6 28/64 10 Hold.

Nro 533 A' szállók alatt az Oskola Rector, és a' Helység Földjének szomszédságában 7821 [négyzög]öl 4 56/64 21 Hold.

β) Kaszállói az Ekkle'siának ezek:

a. A Rekettyésben egy darab 14808 [négyzög]öl.

b. Ugyan ott másik darab 11840 [négyzög]öl.

Gamma. Szigetjei. Mellyeknek fubeli haszna a' Predikátoré a' Fabli az Ekkle'siáié ezek:

., A' Felső Szigetbe 4581 [négyzög]öl.

.., Az Alsó Szigetbe 2102 [négyzög]öl.

..., Jókertbe 8690 [négyzög]öl.

Van még ezekenn kívül az Ekkle'siának Gyöngyösi Mihály, és Gulyás Mihály szálláskertjek szomszédságában egy darab földje, mely most a' Helység ménese akla, és minthogy ennek az Ekkle'sia régtől fogva hasznát nem veszi, tsak ennek eladásából, és az árának Capitalissa körre való tételéből lát arra módot, hogy jövedelmét valamivel nevelhesse; egyébbaránt pedig a' Helységnek mostani környül állásaihoz képest jövedelmét nem nevelheti; hanem tsak azon igyekeznek, hogy annak eddig való kútfejeit megtarthassa.

III. A' mi a' Charitativumokat, vagy Alami'snákat illeti:

α) Az Agentiale publicatit minden esztendőben ötször, az öt Communiók alkalmatosságával, a' mikor semmi más végre nem tétetik ki sem tányér, sem persely.

β) A' Főtiszteletű Generale Consistoriumtól rendeltetett objectumok minden esztendőben publicáltak.

γ) A' Publicatióból begyűlő Alamisnak a' Kis Curator keze alatt van, a' ki a' Perselyeket a' Templomból kihozván, akkor mindjárt a' Predikátor előtt felszámolja, és az ő számadó könyvibe a' Predikátor beírja.

δ) A' mint az Erogiók Laistroma mutatja, az alami'snák minden híjjánosság nélkül azokra a' végekre administralódtak, a' melyekre gyűjtettek; de róllok Quietantiák nintsenek.

IV. A' Lelki Pásztor

1. Gyárfás Pál; tanult a' Debretzeni Collegiumban, német nyelvven beszélhet, a' Francia nyelvven írt könyveket is érti valamennyire. Ebben az Ekkle'siában e fojó esztendő Május Hónapjának 26dik napjától fogva szolgál; az előtt a' K.K.Halasi Ref. Ekkle'siában viselt esztendeig káplánságot. Nőtelen.

2. Komjáti Canonja, Liturgiaja, Josephina Resolutiója van.

3. Vasárnapokon, és Innepekenn reggel Predikáziót, délután Catechisátiót tart; Hétköznapokon pedig Könyörgést tesz.

4. Az Úr Asztalához először járúlni akarók ebben az Ekkle'siában már két esztendő óta Confirmálódnak, és a' Predikátor ezt ezután is tselekedni fogja: de a' Confirmáltattaknak neveik még eddig nintsenek beírva.

5. Az Úr Vatsoráját esztendőnként ötször administralja a' Predikátor.

6. A' Keresztelést rendszerént a' Templomban viszi véghez.

7. A' Betegeket meglátogatja.

8. A' Matriculát a' Főtiszteletű Generale Consistoriumtól kiadott norma szerént viszi. A' Törvénytelen ágyból születetteket az anyok nevével írja be.

9. A' Házásúlandókat háromszor publicálja. Vasárnapokonn, és a' copuláltattakat beírja.
10. A' Felsőges Királyi parantsolatokat, és a Ven. Consistoriumoknak publicált Rendeléseit improtecollálja.
11. A' Predikátori fizetés a' maga valóságábann leírattatva adnectalódik az A betű alatt.
12. A' Predikátori fizetésnek idejébenn való beadásáról a' Predikátor, még tsak egynehány hetgektől fogva lévén ezen Ekkle'siábann, semmit nem szólhat; hanem ahoz tellyes reménysége van:
13. Valamint ahoz is, hogy mint eddig; úgy ezután is Szent Hívtalához illendő tekintetbenn fog tartatni.

V. Oskola van kettő, egyik a' Fiú, másik a' Leány Gyermekéké

A. A' Fiú Gyermekék' Oskolájábann tanít a' Rector és egy Praeceptor.

1. A' Rector.

- a) Dömény Jó'sef, tanult a' Debretzeni Collegiumbann , a' honnét ide, e' fojó esztendő Martius Hónapjának 14dik Napján jött ki. Nőtelen.
- b) Az Oskola épülete jó állapotbann van. A'benne lévő két Clasis meglehető tágas a' gyermekek számához képest.
- c) A' Rector' keze alá járnak számszerént 71 Gyermek, a' mint az E betű alatt adnectált Catalogus mutatja.
- d) Az Oskolás gyermekek között nyáronn által vagynak mulatók; Annyi mindazáltal, kivált az apróbbak közzül feljár; hogy a' Tanítás Nyáronn által is folytatódhatik. A' Lakosok gazdálkodó emberek lévén, nehezenn lehetene rámenni, hlogy Gyermekük nélkül, a' munka' idejénn is el teygenek.
- e) Azok a' Tudományok, és a' szerént a' Methodus szerént taníttatnak mind a' három Oskolábann, a' melyek és a' mint a' Solti Ven. Tractus által 1816bann kiadódtak. – Most a' Nagyobb Oskolábann van két Grammatista, két Coniugista és tíz Dectinista is.
- f) Az Oskolának a' Ven. Tractus által ki rendelt Visitatora K.KúnSzentmiklósi Pro9fessor Tiszteletes Jantsik István Úr. Visital egyszer esztendőbenn. A' közelebb tgartódott examenenn nem vólt jelen.
- g) Helybeli Inspectorok, a' Predikátor mellett, az Ekklesiának első Curatora, és a' Notárius Urak közzül az Első; a' kik minden Hónapbann visitálnak egyszer.
- h) A' Templombann való Éneklést a' Rector végezi. Vasárnapokonn, és Innepekenn az Éneket a' Predikátor praescribálja, Hétköznapokonn pedig a' maga discretiójára hagyja.
- i) Az Új Énekes Könyv introducáltatott.
- k) A' Rectori fizetés a' maga valóságábann leírattatva adnectalódik a' B. betű alatt.
- l) A' Rector Praedecessorinak példája utánn fizetésének hijanosság nélkül lejendő beadódását reményli.

2. A' Praeceptor.

- a) Mészáros Mihály, tanult a' Debretzeni Collegiumbann, a' Praeceptorságot itt tizen egy Esztendők ólta viseli, egyenesenn ide jött a' Collegiumból. Feleséges. Eét esztendős Leánykája van.
- b) Tanítványainak száma 104re megy, a' mint az E betű alatt adnectált Catalogus mutatja.
- c) Salariuma adnectalva van a C betű alatt.
- d) Fizetése hijanosság nélkül idejébenn beadódik, nints semmi restantiája.

3. A' Leányok' Tanítója, és egyszersmind felszen telt Káplán,

- a) Cserna István, tanult a' Debretzeni Collegiumbann, ide e' folyó esztendőbenn Maius 21dik napján jött: azh előtt a' Zámolyi Oskola' Rectora vólt. Nőtelen.
- b) A' Leány Oskolának épülete jó állapotbann van, és elég tágas.
- c) Az Oskolás Leányok' száma 125; a' mint ezt az E betű alatt adnectált Catalogus mutatja.
- d) A' Leányok' Tanítója Salariuma adnectálva van a' D. betű alatt.

VI. Bába van három, mind a' három fel van esketve, az egyik pedig examinálva is van. Az Aszszonyok' bajánn segíteni tudnak. Kötelességekbenn eljárnak. Nem keresztelnek.

A' Himlő óltásra a' Tekintetes Nemes Vármegye Chirurga esztendőnként itt is meg jelenik: de vagynak olyan Szülék, kiket tsak erővel lehet reá venni, hogy Gyermekük [gyermeküket] beóltani engedjék.

VII. A' Temető régi lévén, a' temetkezésre nem igen tágas, kerítése van. A' Sírok elegendő méjjen szoktak ásatni. – A' Felsőges Királyi parantsolat a' temetés idejére nézve megtartatik.

VIII. A' Harangozó kötelességébenn eljár, a' Predikátornak engedelmes; fizetése, és a' Helység terheitől

szabadsága van.

IX. Magából az Ekkle'siából való alami'sna kéregető szegények nintsenek; mivel a' kik ilyen szűkölködő állapotra jutottak, azokat Attyokfiaik, és jó szívű szomszédjaik táplálják.

X. Gravamenei az Ekkle'siának nintsenek.
Dömsödhöz tartozó Filialis Ekkle'sia nints.

Készítette és Kiadta Dömsödönn Junius 26dik napján 1819
Gyárfás Pál mk.
Predikátor

G 181 Dunapataj

[Fedőlap]

Dunapataj. Jun. 26. 1819.

I. Az Ekklesia. b), c) A' Templomnak belső része, az Úr Asztalához való készülétek általán fogva újjítást és tsinosítást várnak.

f) A' Cselédházból a' régi Confistorialis szobára nyíló T. Kolmán Úr elmenetelével bérakatott Ajtót ismét ki kell nyitítani.

II. 5) A' Curatoroknak ab immediati tempore tartott minden Városi terhektől 's praestatioktól való Immunitások a' Városi Tanátsnak 1818-ban hozott Végzése által eltöröltetvén: Számokra semmi fixum sem rendelődött a' Város résziről.

IV. 11) A' Predikátor Kertjei nem trágyáztatnak.

VIII. A' Harangozó a' fellyebb említett Városi Tanács Végzése által hasonlóképen Arenda és Contributio fizetés alá szorítottatott.

VII. A' Temető Szomszédjai felől a' kerítés – a' miólta itt van a' mostani Predikátor – mindenkor rossz állapotban volt 's most is úgy van.

NB. Az Agensel szólni kell a' Pataji Vásárok dolgáról.

+++

I. Az Ekklesia

A' Mater Ekklesiának neve Mező-Duna-Pataj. Fekszik Ttes Pest Pilis és Solt törvényesen egyesült vármegyékben. A' számos líneákra elágazott Mélt. Paksi Familia birtokában van.

a) Mikor kezdődött a' DPataji Mater Ekklesia nem bizonyos Csupán tsak egy régi hiteles Documentummal bírunk, t.i. hogy az 1570dik esztendőben HertzegSzöllösön tartatott 'Sinatban jelen volt és annak Articulusait subscribálta Tatár Mihály Patgaji Predikátor. Ebből ki lehet hozni ennek az Ekklesiának régiségét; és nagyon hihető, hogy a' Mohátsi veszedelem után, 15 vagy 20 esztendők alatt, ezen a' vidéken elterjedett a' Reformátio, és azon időben annak jótéteményéből a' DPataji Nép is részeltetett, sok más Ekkle'siák példája szerint Papostól Templomostól in massa reformálódván. – Kik voltak jelen Ekklesiának Predikátorai' a' 17dik Század közepéig bizonyosan nem tudjuk. – attól fogva ilyen rendel következnek: 1656-1671 Sárközi Mátyás; 1671-1690 Detsi János; 1690-1704 Superintendens Pataji János; utána 1 esztendeig Intrimalis Pataji György; 1705-1711 Dömsödi Sámuel; 1711-1718 újra Superintendens Pataji János; 1718-1739 Pataji Sámuel a' Superintendens Fia; a' Pestis alatt 1739 Czeglédi István; 1740-1746 Szönyi Pál; 1746-1763 Genralis Notarius Losontzi János; utána 1 esztendeig Intrimalis Nagy János; 1764-1790 Generalis Notarius Gózon István; 1790-1792 Intrimalis Kertvélesi Imre; 1792-1796 ezen Dunamellyéki Vener. Superintendentiának mostani Nagy Érdemű Püspöke Fő Tisztelendő Báthori Gábor Úr; 1796-1812 Kolmár Jó'sef; 1812től a' Mostani Predikátor Dobos Jó'sef. – A' Templomot illetik alább leszsz szó. – A' Lelkek számát lásd az Ádnexumok között.

b) A' Pataji Reformatum Templom igen régi, a' mint annak formája, kivált az 1807dik esztendőben lett reparáltatása előtt, nyilván mutatta. Ennek a' Templomnak építtetésének idejéről még tsak Traditio sintsen. Hogy ez a' Templom hajdan Catholicum Templom volt, abból is gyaníthatni, mivel annak Napkeleti végénn az Északi oldalonn Sekrestyéje vala, melly mint szükségtelen és a' Templom Symmetriáját Észtelenítő rész, 1800dik esztendőben pusztítottatott el. – Ez a' Templom, a' mint a' mostan

élő Öregek Atyaiktól hallották, kétszer égett el; de mikor? Meg mondani nem tudták. Nagyon hihető, hogy az első égés a' Töröknek Budából lett kiverettetése, a' második a' Rátzok pusztítások alkalmatosságával történt. Legközelebb 1807dik esztendőben reparáltatott. - Ezen Templomnak hajdan Tornyja nem volt. 1750ben épült egy fa Torony; melly megromladozván, instantiával folyamodott Ekklesiánk Felséges Mária Therézia Királyunkhoz egy Kő Toronynak építhetésére való engedelemért, mellyet meg is nyert. Így épült a' mostani Torony 1773 és 1774dik esztendőkbén, a' mint a' rajta lévő márvány Táblán olvastatik. A' Toronyon lévő Óra későbbben t.i. 1786ban ditsőségesen uralkodott Ildik Jó'sef engedelmével készült. Ennek a' Toronynak első fedele elrongyollván, meg újjítatott az 1801ben. - Mind a' Templom, mind a' Torony Terméskőből és Téglából épült: a' Torony jó állapotban van, valamint a' Templomnak is külső része; de belseje általán fogva való újjítást és tsinosítást vár.

c) Az Úr Asztalához tartozó eszközök a' következők: Két nagy Tzin kanna ezen körülírással: Pathai Reformata Sz. Ecclesiájé. Pathay Sámuel Prdikátorságában Bán István Fő Bíróságában, Anno 1724. - Két kisebb Tzin kanna az egyiknek oldalán szív formában ez az Inscriptio van: Pathai Ecclesiához tartozandó Pohár 1725; - a' másikon ez olvastatik: N. Kelepesny Gergely Úr tsináltatta Patai Sz. Eklésia számára jó akaratójából. - Három megaranyozott ezüst Poharak. A' legkissebbiknek egyik oldalán ez az Inscriptio van: Pietas habet pmissionem psensis et futuri seculi. 1. Tim. 4. Mihi Christus in vita ?? in morte lucrum Phil. 1. 1628. a' másik oldalán ez olvastatik: Pataji Eklésiához való Pohár: Thólnai János Patai Praedicator Hartai Nagi Gergeli Pathai Feő Bíró: A.D. 1628. A' középső Poháron egy felől ez az Inscriptio van: M ivel fizessek az Úrnak minden én hozzám való jótéteményiért? és szabadításér való háláadásnak poharát veszem és az Úrnak nevét hívom segítségül. 'Solt, CXVI; - a' másik oldalán e' van: A Patai Helvetica Confession lévő Ekklésia számára annak egyik méltatlan tagja Kováts Sámuel készítette Gózon István Predikátorságában 1769. A' legnagyobbik Pohárnak felső széle alatt eza' körülírás van: A' D. Patai Reformata Eklésia számára T. Kolmár Jó'sef Predikátorságában; az egyik oldalán ez olvastatik: N. Sátor Júdit Neh. Patai Prédikátor T. Gózon István Úr Özvegye készítette 1802dikben; a' másik oldalán pedig e' van: Felméne pedig a' jó illatoknak füstí a' Szenteknek könyörgésekkel az Angyalnak kezéből az Istennek eleibe. M. I. 8. r. v. 3. - Két Tzin és egy Réz nagyobb yérok; egy aranyozott ezüst kis Tányér ezzel az Inscriptioval: A' Pathay Reformata Sz. Ecclesiájé. 1628 eszt. fogva az Úr Asztalához való tányér megújjítatott 1726. Pathay Sámuel Predikátor Fő Bíró Kintsey Istgván. - Egy virágos fekete selyem külső Terítő; két fehér Arosz; öt selyem viseltes és két gyólts elrongyollott Keszkenők.

d) A' Toronyban 3 Harangok vagynak. A' legnagyobbik nyom 1445 tt, a' mint ez a' Koronája tövére bé van metzve; legfelyül ez az Inscriptio van rajta kiálló betűkkel: Natur und Kunst bracht mich durchs Feuer am das Leben die Seel hat mir in Pest. Johannes Kohl gegeben 1782; az alsó karimáján pedig ez olvastatik: A Pataji Reformata Sz. Ekklé'sia tsináltatta a' maga költségén. - A' második Harang Inscriptioja a' felső karimáján kiálló betűkkel: Goss. mich Anton Zechenten in Ofen Anno 1750; a' közepén e' van: maga költségén Isten ditsőségére készítette Patai Ref. Sz. Ekklésia 1750 ezen Harangot. - A' kis Harangon felyül ilyen Inscriptio van: Joseph Steinstock Goss. mich in Ofen: az alsó karimáján pedig M.D.Patay Refor. Ekklé'sia öntette maga költségivel Isten ditsőségére 1758. - Ezen két kisebb Harangnak nehézsége nem tudatik.

e) Az Ekklé'siának a' szükséges Protocollumokon és Matriculákon kívül egyéb Könyvei nintsenek. Archivuma egynehány az Ekklesiának fátumait illető levelekből, documentumokból és az 1757dik esztendőről minden megszakadás nélkül a' mostani időkig lehozott Számadásokból áll.

f) A' Parochialis Házban 4 Szobák és jó állapotban vagynak, van azokban az Ekklesiának 3 Tékája, egy Pohárszéke, egy 3 szakaszokból álló nagy Asztala, 2 író Asztala, és egy Nyoszolyája. A' Kamara, Istálló, Ólak mind jó állapotban vagynak.

II. Az Ekklésia helybeli igazgatása.

1. A Presbyterium 1801től fogva organizálva van. Áll 8 Tanátsbeli és 6 a' közrendből választott és felesketett Presbyterekből.

2. Presbyterialis Gyűlések tartattnak mindannyiszor, valamikor a' szükség kívánja, az arra a' végre rendeltetett Consistorialis házban, vagy a' Predikátor házában.

3. A' Presbyterialis Gyűlés a' tzégéres vétekben élőket maga eleibe állítván, mindenek felett azon igyekezik, hogy azokat a' bűnnek - mellyben élnek - veszedelmes és kárhozatos voltáról meggyőzze; kéri és inti őket az Úrnak nevében, hogy életüket jobbjítsák meg; fenyegeti a' reájok bizonyosan

elkövetkező Isteni büntetésekkel; a' megátalkodtakat a' környülállásokhoz képest vagy a' Polgári Felsőségnek resignálja, vagy a' Ven. Tractuale Consistoriumtól megnyert Excommunicatioval bünteti. A' versengő és egymástól külön lakó Házastársaknak öszvebékeltetését több ízben megpróbálja; a' miben ha nem bóldogúl , a' versengő Feleket az elválás keresése végett a' törvény őtjára igazítja. – Most egy ilyen Házaspár van az Ekklesiában.

4. A' Presbyterialis Gyűlések Aetai feljegyeztetnek a' Káplán által, ki a' Gyűlésnek rendes Notariussa.

5. Curatorok ketten vagynak. Számadásaik legfellyebb minden második esztendőben az arra a' végre kinevezett Presbyterialis Deputatio által revideálatnak; melly megtévéná' tellyes Gyűlés előtt a' maga relatioját, a' helybe hagyott Számadások a' Tractualis Visitationak bémutattnak, azhután az Archivumba reponálatnak.

6. Az Ekklesia jövedelme leginkább a' Lecticalis Pénzből és Gabonából, /: minden Pár fizet 24 Ára és 1 Pesti Mérő Búzáat és Árpát :/ a' Publicatioból, a' Harangozás Taxájából, a' Sóval, Deszkával 's Szeggel való Székely Kereskedésből telikki. Az egész jövedelem nagyobb részint felmegy az esztendőnként való sok költségekre. Nevelni, hanemha a' Lecticalis pénznek fellyebbvitelével jó móddal nem lehet; de a' mi kivált a' mostani pénz Szűkiben felette bajos.

III. A' Charitativumok vagy Alamisnák.

Alfa. Az Agentiale ötször publikálatik esztendőben, és akkor semmi más végre nem tétettn ek ki a' jelek.

Béta. A' Gen. Consistoriumtól rendeltetett Objectumok publicálatnak.

Gamma. A' Predikátor és Curátorok jelenlétekben számlálatikfel az Alamisna; a' Predikátor mindjárt beírja az arra rendeltetett Libellusba, azután az első Curator gondviselése alá veszi.

Delta. Minden Alamisnak hijjánosság nélkül administrálatnak a' Tractualis Canonica Visitationak, Contaqvietantia és Qvetantia mellett.

IV. A' Lelki Pásztor.

1. Az Ekklesiának mostani Lelki Pásztora Dobos József. Tanúlt Debretzenben és Göttingában. Beszéli Deák és Német, olvas 'Sidó, Görög és Frantzia nyelveken. Ebben az Ekklesiában kezdett először szolgálni, 7 esztendővel ez előtt. Felesége 's két fia van.

2. Van Canonja, Liturgiája, Josephina Resolutioja.

3. Vasárnapokon és Innepeken Predikátiót, délután Catechizatiót, hétköznap Imádságot rendszerént maga tart.

4. Az Úr Asztalához először járúlni akarók Confirmálatnak 's neveik az Oskola Protocollumába beírattnak.

5. Az Úr Vatsoráját esztendőnként 10szer administrálja.

6. A' Keresztelést rendszerént a' Templomban viszi véghez.

7. A' betegeket, valamikor hívattnak, meglátogatja.

8. A' Matriculát a' Gen. Consistoriumtól kiadott norma szerént maga viszi. A' törvénytelen ágyból születetteknek tsak az Ann yokat írjabé, hanemha az Atya személyesen megjelenvén előtte magáénak vallya a gyermeket, a' midőn az Atya nevét is beírja, el nem hagyván azonban a' törvénytelen ágyból született nevezet.

9. A' Házasulandókat 3 Vasárnapokon publicálja, és a' Copulálattnak a' Matriculába beírja.

10. A' Felsőleges Királyi Parantsolatokat valamint a' Consistorium publikált Rendeléseit is improto collálja.

11. A' Predikátor Fizetését lásd az Adnexumok közt. A' Predikátor Földjei, Kertjei Dézma alatt, valamint foha eddig nem vóltak, úgy most sintsenek.

12. A' Predikatori Fizetés minden esztendőben idejében beadódik. Restantia nints.

13. A' Predikátor Sz. Hivatalához illendő tekintetben tartatik.

V. Az Oskolák.

a) Az Oskolának mostani Rectora Kazai István. Tanúlt Debretzenben. A'últ őszszel jöttki a' Colleigiumból. Nötelen. – Az első Preceptor Kosaras Sándor. Tanúlt Ketskeméten. ezdettn szolgálni. – 10dik esztendeje, a' miolta szolgál. Feleséges. – A' második Praeceptor Almási János. Tanúlt Ketskeméten és egy kevés ideig Debretzenben. A Tavasz ólta szolgál ebben az Ekklesiában. Nötelen. –

A' Nagyobb Leányok Tanítója, egyszersmind az Ekklesia KLáplánja Balla Mihály. Tanúlt Debretzenben. 11 esztendő óta Szolgál ezen Ekkle'siában. Felesége 's 3 gyermekei vagynak. – A' issebb Leányok Tanítója, egyszersmind az Ekkle'sia Kántora, Barra Ferentz. Tanúlt Kolosváron. 51 esztendő óta Szolgál ebben az Ekkle'siában; az előtt 1 esztendeig Úszódon szolgált. Feleséges – 6 Gyermekei vagynak.

- b) Az Oskolai Épületek elég tagasak és jó állapotban vagynak.
- c) Az Oskolába járó Gyermekek Catalogusát lásd az Adnexumok között. A' Fiúk száma 302; a' Leányoké 210.
- d) Nagyobb részint egész esztendőben feljárnak az Oskolába.
- e) A' szükséges Tudományok a' Tractuale Consistoriumtól kiadott Norma Szerént taníttatnak>
- f) A' Traktus által kirendelt Visitatora ennek az Oskolának Ordasi Predikátor Tiszt. Szalós Mihály Úr. Gyakran visitál és az Exameneken jelen van.
- g) Vagynak a' Predikátor mellett Helybeli Inspectorok is, kik az Oskolát közelebbről visitálják.
- h) A' Templombeli Éneklést a kátor végzi, a' kinek is, mint megélemedett és beletanúlt Mesternek, maga discretiójára hagyatik az Énekválasztás.
- i) Az Új Énekes Könyv 5 esztendő óta intrackalva van.
- k) A' Rector, Praeceptorok és Leányok Tanítói Salariumjokat lásd az Adnexumok között.
- l) Minden hijjánosság nélkül idejébe befizetődik. Restantia nints.

VI. Három felesketett de nem examinált Bábák vagynak a' kik is a' magok hivatalát hűséggel és rend szerént szerentsépszen folytatják. – Nem keresztelnek. – A' Himlő oltást folyamatban vagyon.

VII. A' Temető elég tágas; bévan kerítve; a Sírok elegendő mélyen ásatnak. A' temetés idejérenézve a' Felséges Királyi Parantsolat megtartatik.

VIII. Harangozó van; Kötelességében eljár; a' Prédikátornak engedelmes; tisztességes fizetése és a' Város terheitől szabadsága van.

IX. Alamisnára szorúlt Szegényei az Ekkle'siának most ketten vagynak, kiknek mind élelmekre mind ruházatjokra illendő gond tartatik.

X. Gravamenei ennek az ekklesiának nintsenek.

G 181 Kisharta]

Filialis Ekkle'sia.

A' DPataji Mater Ekkle'siához tartozik a' Kis Hartai Filialis Német Ekkle'sia. Bírja Gróf Rádai Pál. A' Lelkek száma 564.

- a) Oratoriuma van, melly nagyon megroskadt és megromladozott.
- b) A' Predikátor négyszer megyki oda szolgálni.
- c) A' Predikátor fizetésében tellyességgel nem concurrál.
- d) Oskolája van – meglehető állapotban. A Tanulók száma 43. Lásd a' Catalogust az Adnexumok közt.
- e) A' melly Innep és Vasárnapra a' Predikátor ki nem megy, az Oskola Mester predikáll könyvből.
- f) Salariumát lásd az Adnexumok között.
- g) A' Filialisták közzül nints egy is a' Mater beli Presbiteriumba bévétetve.
- h) Bábajok magok közzül nints.
- i) Temetőjük köz az Evangelicusokkal.
- k) Gravameneik nintsenek.

G 182 Dunaszentbenedek

[Fedőlap]

Dunaszentbenedek. Junii. 24ta 1819.

Az Ekklesia helybeli igazgatása: a' Presbyterium a' fenyítéket miképen gyakorolja, az új Predikátor még elő nem adhatva.

A' Bába, esketetlen examinalatlan 's tudatlan.

A' Himlő oltás dolga miért van oly rososz állapotban?

A' Harangozó a' maga kötelességeit nem tudja s annál fogva a' Predikátornak a' szükséges szolgálatot nem teszi: de ezért a' falú a Currensenek vitelét reá bízza, miér nem másokra?

+++

A' Sz. Benedeki Reta Ekklesiának Feleletei a' Canonica Visitationak Tárgyai szerént

I. Az Ekklésia

Sz. Benedek. – Tettes Pest Vármegyében. – A' Kalotsai Ersekség birja.

a) Kezdődött 1787ben. – nevezetes fátumait nem tudunk. – A' Lelkek száma 680. – Predikátori voltak T.T. Takáts János, Halász Mihály, Demeter István, Benedek Mihály Urak.

b) A' Templom és Torony épült 1788ban. – Téglából. – тұrhető állapotban van.

c) Az Úr asztalához való E+dények: Két Ón Kanna. A' Nagyobbik ily Inscriptióval “Szabó Mihály 1759.” A' Kissebbik ezekkel: “Pathai Refor. Sz. Ecclesiae, 1724. Patai S.A. Prédikátor, Bán I. Biró”. – 2 Ón pohár. – 2 Tányér. Ezenkívül a' Keresztelő Kanna, és Tál, v. Medentze, tserépből. – Abrosz van egy, veres pamuttal szőtt vászon. – Talca 10, alól egy Szőr Szőnyeg; felyül, a' Sz. Jegyekenn egy Lángszin Sejem, ily Inscriptióval: “Vidok Mihály készítette a' maga Költségénn, Curátorságában, T. Demeter István Úr Prédikátorságában, 1797. Édes Annyával együtt” Ezen kívül két Sejem Kendő.

d) A' Toronyban van 3 Harang. – Nehezségek n em tudatik. – Inscriptiója az Elsőnek ez: “Judith Henricus Eberhard Pestini. A' Sz. Benedeki Reformáta Sz. Ekklésia készítette Tiszteletes Tudós Demeter István Prédikátorságában, Sebestén János, és Nemes János Esküdtségeken. “ – A Kissebbnek ez: “A' Sz. Benedeki Refta Ekla maga költségénn vette 1789, Vidok János, Sebestén János, Fáki István, Ö Nemes Mihály.” - A' Legkissebbnek ez: A' “Sz. Benedeki Ref. Ekla 1789.”

e) Levelei az Ekklesiának nevezetesebbek nintsenek annál, a' mi az Ekklesia Szénás Kertiről, és a' mellyek a Templom, s. Parochia megengedéséről szólnak, - se könyve egyéb 3 énekes Könyvnél.

f) A' Parochiális Házban van 3 szoba, - meglehető állapotban. – egy nyoszorj, egy asztal. – Van Kamara, Istálló, Ól is szenvedhető állapotban:

II. Az Ekklésia Helybeli Igazgatása.

a) Presbyterek vagynak. – Nyoltzan. – Választatnaka' Prédikátor Cándidátiója, és a' Külső Előljárók választása által, - es azután felesküdetnek.

b) Gyűléseket tartanak. – mikor a' szükség kívánja – a' Parochiális Háznál.

c) A' Szembetűnő Bűnösöket megintik, és jó útra igyekeznek téríteni; - de azért most is vagynak egy két megátalkodtak.

d) A' Gyűlés nevezetesebb actái feljegyeztetnek. – A' Prédikátor által.

e) Curátor van minden esztendőben. – és számot ad a' Helybeli Presbytereknek. – és az bémutatódik a' N. Tiszt. Visitátor Urnak.

f) Az Ekklesiának van jövedelme. – A' Lélek pénz, és gabona' Maradványából a' Harangpénzből, és alamisnából, tsupánn. – egyébből nem is tudjuk nevelni.

III. A' Charitativumok, vagy Alamisnák.

Alfa. Az Agentiale publicáltatik. – Esztendőnként ötször és akkor semmi más végre nem adakoznak.

Béta. Publicáltatnak minden más Objectumok is a V. Fő Consistorium rendeléséből.

Gamma. Es ez mind a' Prédikátor jelenlétében számláltatik meg s iródik be. – de a' Curátor keze alatt marad.

Delta. Es mind az Agentiále, - mind minden Alamisna hilyánosság nélkül administráltatik, - a' N. Tiszt. Visitátor Urnak. Quietántia mellett.

IV. A' Lelki Pásztor.

1. Neve Teleki Sámuel. – tanúlt Debrecembe. s.t. – beszélhet Magyar, Deák, Német, Frantzia: - és olvashat Sidó, és Görög nyelveken. – Itt egy hónap ólta van. – az előtt fzolgált a' Földesi, T.SzMiklósi, és Áporkai Ekklesiákban. – Felesége, Öt Gyermeke van.

2. Cánonja-Liturgiája, - Josephina Resolútiója van.

3. Minden Vasárnap reggel predikál, - estve Catechizál, - hétköznap imádkozik.

4. A' Confirmándusokat Confirmálja – Neveiket beírja.

5. Az Úrvatoráját Ötször adm inistrálja esztendőnként.

6. A' Keresztelést a' házánál tsak akkor teszi, mikor a' templomba nem lehet.

7. A' Betegeket meg látogatja.

8. A' Mátriculát a' Norma szerént viszi. A' törvénytelen Ágyból valókat is tsak úgy írja be, mint a' többit, azzal a' külömbséggel, hogy ha Attya nem vállalkozik, az Attyát nem írja, s ezenkívül, hozzá teszi ezt: Törvénytelen Ágyból való, vagy rövidebben, Fattyú.
9. A' Házasulandókat publicálja háromszor, - Vasárnapokon, - és beírja.
10. Mind a' Királyi. – mind a' Papi Felsőség parantsolatit improtecollálja.
11. A' Predikátori Conventionálist idezárja a' parantsolat módon.
12. A' Predikátori fizetés beadódik idejében. – restántia nélkül.
13. A' Betsülete is megadódik.

V. Az Oskola.

- a) Mestere Simoni János. – tanult Debrecemben. – itt esztendőtől fogva van. – az előtt szolgált Halason, Csanádon, Szekszárdon, Medinán, Pakson. – Felesége van, és egy Leánya.
- b) Az Oskola Újj és elég tágas.
- c) A' Tanulók számszerént vagynak 65. – Fiúk Leányok együtt, a' mint a' Catalogusok mutatja.
- d) Ezek télen inkább, de nyáron is járnak oskolába. – de hogy mindenkor egyformán járjanak, az itt nem látszik lehetségesnek.
- e) Amennyibe lehet, a' Nemz. Felsőségtől kiadott Tudományokat, és – Methodus szerént tanulják.
- f) A' V. Tractustól kirendelt Inspectorok T. Szalós Mihály Úr, - a' ki a' múlt esztendőben visiólt egyszer – de examenen nem volt.
- g) Helybeli Inspector Társai a' Predikátornak, a' Biró és Curátor.
- h) A' Rector énekel a' Templomban. – és az Ének választás az okos Cántornak bizattatik tsak az okosságára.
- i) Az Új Énekes Kőnyv, annyira, mennyire bevevődött.
- k) A' Rector Saláriumu külön papiroson ide adnectaltatik.
- l) Ez a' Salárium, ha mind nehezen is, befizetődik – restántia nélkül.

VI. Bába van. – de examinálatlan, - esketetlen. – tudatlan – de kötelességében hűségesen eljár. – nem keresztel. – A' Himlőt ki oltatja be, ki nem.

VII. A' Temető elég tágas, - be van kerítve. – A' Sírok elég mélyen ásatnak, - és a' temetés idejére nézve a' Királyi Parantsolat megtartatik.

VIII. Harangozó van. – eljár kötelességében, a' mint annak tart. – engedelmeskedik a' Prédikátornak, a' mibe akar – Van fizetése és szabadsága is.

IX. Igazi Koldússa az Ekklesiának egy sints.

X. Gravamenei sintsenek most Hálá Istennek!

Filiális Ekklesia' ide nem tartozik.

G 183 Dunavecse

[Fedőlap]

DVetse. Jun. 30dik napj. 1819.

Nulla reflexio

+++

Az 1819dik esztendő Szent-Iván Havának 30dik napján tartatott Canonica Generalis Visitatiójának bé adott Relatio a' Duna Vetsei H.V. tartó Ekklesiának állapotjáról.

I. A' Duna Vetsei Ekklesia:

Mater Ekklesia: Tekintetes Nemes pest Vármegyében Duna Vetse Privilegiált Mező Várossábann, mellyet Földes Ura örökös jussal minden appertinentiáival bir a' Tekintetes Nemes Földvári Familia, meg-osztás nélkül; a' mellyel minden Irásom vagy több esztendőkre kötni szokott Contractusnál fogva, a'

Város minden Regáléal és pusztákal egybe magát arendába birja.

a) Mikor kezdődött ebben a' Városban a' Reformatio mikor fundáltatott az Ekklesia, nem bizonyos: a' bizonyos hogy 1626k esztendőől fogva mindenkor egy nevezetes Ekklesia volt a' Duna mellyeki Reformáta Ekklesiák között; mellynek Predikatorai közt sok nevezetes és tudományos férfiak voltak, kik közül nemelylek mind a' Superintendentiában, mind pedig a' Tractusban, több Egyházi Hivatalokra méltóztattattak. – Az időtől fogva ez ideig mind öszve 22. Predikatorok szolgáltanak ebben az Ekklesiában, nevezetszerént 1626ban Morágyi Mátyás, 1628 Semptei György, 1631 . Barsi Fabricius v. Kováts János, ki idővel Superintendensé is lett, 1632. Várallyai Péter, 1632. Laskai Lőrincz, 1653. Zombori György, 1670. N. Szoboszlai, 1684. Ungvári Gergely. 1690. Patai István, ki Senior is volt a' Tractusban. 1715. Kofi Ferenc, 1719. Böddi Ketskeméti István. 1722. Debreczeni Kováts János, volt a' Traktusnak is Patronussa. 1754. Csete Mihály. 1759. Varsányi Pál. 1760. Baranyai Pétger. 1772. Szilágyi Tönkö István. 1775. Göböl Gáspár. 1777. Pap Mihály Ketskeméti Professorságból hozatott; e' meg holt 4k hónapra ide jövele után. 1777. Kováts István. 1793. Várady Ferentz. 1797. Méhes István Internialis. 1799. Mihályházi Tóóth István, kinek idejében 1808 és 9k. esztendőbenn nagyobbított meg a' Templom. – Az Ekklesianak tiszta lévén szentes és békességes állapotja volt mindenkor, leg-alabb semmi háborgattatásról nem emlekeznek sem a' Jezések sem az élő emberek: azon kívül hogy mindön 1744k esztendőben nárván bé a' Dioecesanus Vátzi Püspöknek oculatára ki küldettendő Deputatusait hozhá fogott volna az Ekklesia a' Templom és Torony építtetéshez; és abban derekasan is előment volna, Citáltatván a' Vátzi Sz. Székre 500. forintokra büntettetett mellyek le fizetése után engedelmet nyert az építtetésnek 1745k való el-végezésére.

A' Lelkek Száma téssen az el-múlt esztendőben tétetett Civilis Conscriptio szerént 3862töt.

b) Az Ekklesianak mostani Temploma harmadik Templom, az élő emberelmele e,éleuetáre se, éavám semmi Jegyzés az azok előtt volt Templomról. – Az első fővényből, Torony nélkül mikor építtetett nem bizonyos: abba szolgált a' Nép Istgenét 1744k esztendeig: Harang lábja a' Templomtól alkalmas távolságra fából volt kiszítve. 1744k esztendőbe Felséges Királyné Mária Theresia engedelméből kezdődött építtetni a' második Templom égetett Teglakból Tornyával edgyütt, fel szenteltetett 1756k esztendőben. – Szoros volt hihető már akkor is, és Proportio nélkül; de kivált a' következendő esztendők alatt annyira meg-szorodott a' Nép, hogy abba tsak felényire is alig gyűlhetett öszve egész Commoditással: azért is az arany időknek nagyobb szab adságával birván az Ekklesia, annak meg-nagyobbítottatásról kezdett gondolkodni; a minthogy hozzá is fogatott ahoz 1808k esztendőben azt a' mostani formája szerént kereszt formára bővítette, bóthajtás alá vetette, fellyebb emeltette és 1810k esztendőben Különös Solemnitással fel-szenteltette: az időtől fogva jó állapotba van.

c) Az Urnak Sz. asztalához tartozó edények e' következendők 1) 2. meg aranyozott ezüst Tálatskák v. Tányérok az aedgyik ezen körül írással: a' Keresztény Duna Vetsei Ekklesia az Úr Szent Vatsorájának ki-szolgáltatására, maga költségével tsináltatta S. Patai István akkori Lelki Pásztor idejében 1696. esztendőben: a' másik nagyobb ezen körül írással: A' Keresztény D. Vetsei Ekklesia az Úr Sz. Vatsorája kiszolgáltatására maga költségével tsináltatta. S. Patai István, akkori Lelki Pásztor idejében 1696. 2) Vagynak három meg-aranyoztatott ezüst Poharak: azh edgyik fedeles igen régi, mellyen semmi Írás sem olvastatik; másiknak allyán olvastatik: a' D. Vetsei Ref. Ekklesiák az Úr Poharát S. D. készítette Nagy Borbély András Uram D. L. Junii Ano 1763. a' harmadiknak allyán olvastatik: a' D. Vetsei Ekklesia maga készítette 1791. 3) Vagynak a' Sz. Bornak az asztalra való fel-tételere 9 Czin Kannák 1) Egy Nagy Kanna, melly Horváth János költségén készült 1791dik minta van metszve. 2) Más nagy, melly az Ekklesia Költségén készítettett 1730. 1a July. 3) Más ugyan az Ekklesia költségén tsináltatott 1763ba. 4) más, mellyen ilyen metszés van K.I.Cs. D.V.R.E. A. 1750. – 5) más, mellyet újonnan Halasi István tsináltatott 1697. az Eklesia pedig ujra öntette 1791ben 6) más, melly az Ekksia költségén készült 1737. 7) más, kisebb czin Kanna, mellyet Kerek János Úr készítetett 1740. 8) más, 1 és 1/2 ?? Kanna, ilyen metszéssel D. VI. E. 1776. A' Keresztelésre. 9) Egy fehér Gyólts keszkeno P. betűvel meg jegyeztetve. 10. Egy avult fehér keszkenő Arany virágokkal. 11. Egy nagy Fehér fali Pamut Keszkenő veres és kék virágokkal. 12.) Kék selyem rojtos keszkenő mellyet Apró Grofné adott 1810ben. 13.) Egy Égszin fordros selyem asztal terítő: 14.) Még a' Keresztelő edényeket béterítő Láng színű?? selyem keszkenő vagyon 4. Egy nagy Réz Tál a' Kereszteléshez készítettette V. Kis János, 1773. Írás Keresztelő Czin Tál 1696ban Balás Deák által Készítettett.

d) A' Toronyba három Harangok vagynak. Az elsőnek felső Részén látszik Kéz-fej olvastatik rajta: GOSMIM ANTONI ZECHENGER LN OFFN Anno 1744. alsó Részén A' DUNAVETSEI

Reformata Sz. Ekklesia készíttette Isten Ditsőségére 1744. esztendőben minteg 9 mása. A' Második Harang Inscriptioja fellyül: In Ofen 1775. Johan Brunner Goss mich. atol: A' DVetsei Reformata Sz. Eklesia Isten Ditsőségére készíttette 1775., A' leg-kisebb Harang Inscriptioja fellyül Inst?? per Franciscum Millner Buda, Anno 1800. A' DVetsei Reform. Eklesia Öntette.

e) Ollyas levelei az Ekklesiának, mellyek fel-jegyzést érdemelnének nintsenek. Könyvei ezek: 1) Három különös matriculak mellyek rendesen vitatnak 1754diktől fogva. 2) Regibb Protocollum a' Királyi Parantsolatok Consistorialis végezése, és Ezeknek fel-jegyzései. 3.) A' Locale Presbíterium Protocolluma 1803??-tól fogva. 4.) Caritativumok Laistroma. 5.) Három ujj Énekes Könyvek. 6.) Igasság Paisa Helmetzi István által. 7.) Petes Ferencz Természet Historiája 1. darab. 8. az 1817ben tartott Reformatio Jubileumának le-írása. 9.) Gidófalvi Irott Könyvei 5. darab.

f) 'A' Parochiális házban 5. szobák vagynak a' Museummal, Konyha, Speisz, Pintze, Kamara, Szin, Istálló, ólak, mellyek reparatiot kívannak. -Az abban levő Javai az ekklesiának. A' lakó Szobában üveges pohárszék. A' tseléd Házba kék színre festett 4. szegletű asztal. Egy nyoszolya a' Kis Házba. Egy Diófa avúlt almáriom. Egy ég színű falba való almariom, egy fogas Diofa színű, két karszék fehér egy Tálás a' Konyhába. a' Museumba egy vasas és egy közönséges fekete Láda. Egy Könyves Theca leg-elől. Egy karos fekete fa szik. A Kamarába egy fogas, egy Rács, az udvarba Lajtorja, és egy Kalitzka.

II.o. Az Eklesia Helybeli Igazgatására nézve

1) o. A' Helybeli Consistorium úgy Organizáltatott, hogy a' városi 12. Tanatosokon kívül, a' Községből hatan vagynak, kik esküvéssel szokták magokat kötelezni az Eklesiához való hűségre: kikhez tartoznak még az Oskola Professora és Láplánya ki egyszersmind az Idősebb Leányok Tanítója, kik mind ketten ordinatusok; és a' városnak Ordinansy Protariususa; ki a' Confistoriumnak is rendes Jegyzője. 2) Ezek mikor a' szükség kívánja egybe hivattatvan, a' Parochialis Háznál tartják a' Predikátor Elölülése alatt Sessioikat.

3) A' czégéres bűnökben előkel való bánásban ezt a' rendet követik: Hogy azok meg jegyeztetvén a' Predikátor által előbb magánosan meg intetnek; kik ha magokat meg nem jobbitják, bé jelentetnek a' Presbyteriumba, holott is ügyök meg vizsgáltatván helyre hozattatnak: a' versengő és békétenlen Házások ha a' Presbyterium velük semmire sem mehet, a' Külső Jurisdictionak bé-jelentetnek: mellynek lágysága az oka, hogy vagynak egynehány Házások, Kik öszve nem békéltethetvén, egy mástól külön válva élnek.

4) A' Presbiteriale Consistorium Végezései fel-jegyeztetnek az Arra rendeltetett Protocollumba annak Notariussa által.

5) Curator van az Eklesiában, ki rendesen a' Presbyterek körül szokott a' Predikátor Candidatioja után a' Presbyterek választása szerént mindenkor a' Canonica Esperesi Visitatio előtt ki neveztetni, fel-esküdtetni. - A' Curator minden esztendő végével köteles Számadásait el-készíttetni; a' melly számadások mindenha az egész Presbyterium által revidealtatnak, és az ekképen revidealt Számadások, nem tsak a' Canonica Visitatiot tartó Espereseknek bé mutattatnak, hanem a' Iratnak Consistoriumba is pro Revisione bé-küldtetnek.

6) Az Eklésiának tsekély jövedelmei vagynak mellyek rendszerént gyűlnek. 1) A' vasárnapi publicatiókból. 2) A' Halottakra való harangozátatásból. 3) a' Lecticate maradványából. 4) Némely kegyes hagyományokból. 5) Deszkák árultgatásából. 6) Egy az arendás Társaság által az Eklesia hasznára által engedett tsapszékéből 7) Minden esztendőbe 3. Lántz Őszi és ugyan annyi Tavaszti vetésekből melly földektől való arendát az arendás Tanyaságnak rendesen meg-fizeti az Eklesia. 8) Két helyen levő Szőlőkből, a' mellyeknek edgyikének már régen birtokába van melly tészen kit jó nagy Pásztát, mellyekben vagynak 206 utak felső Szomszedja Kováts Gergely, Posgai Pál, Csordás István, Német Mihály, a' másik Testamentom áltgal hagyattatott, mellynek még ezután fog az Eklesia birtokába lépni tészen 5. Pásztát, 110. barazdát, Fatyán Mihály Kiliti István Szomszédóságokban a' köz mellett.

III. o. Az Agentiale minden esztendőben Ötször publicáltatik a' három Sátoros Innepeken, az ujj Kenyér és uj bori alkalmatosságokal edgyütt; a' mikor az arra szolgáló Perselyeken kívül semmi más jelek ki nem téttetnek.

2) A' Gen Consistoriumból rendeltetett minden objectumok hasonlóan jó időbe publicáltatnak.

3) Az alamisna mindjárt az Isteni tisztelet után felszámllátatik a' Curator és Egyházfi által, a' Predikátor jelenlétével; bé írodik mennyisége egy különösen arra a' vegre szolgáló Protocollumba, a' Predikátor által ki a' pénzt gondviselése alá veszi, és azt a' Visitaló Esperesnek, hijánosság nélkül

quietantia mellett által adja.

IV. o. Ez idő szerént az Ekleziának Rendes Lelki Pásztorá Mihályházi Nemes Tóóth István: a' ki tanulását a' Ketskemeti Reformatum Gymnasiumba kezdette, végezte a' Debretzeni Reformatum Collegiumba, mint azon Collegiumnak Seniora: El-kezdett tanulását, tökéletesebbíteni kívánvan, Felsőes engedelemnél fogva ment egyenesen a' Bernai; majd onnet a' Genevai Academiákban; onnet az Erlangai Universitásba: Beszél Németül, ért frantziául is. 21dik esztendejét tölti már az Ekleziában szolgálatjának; m. n. már előbb egyenesen hivatván az Erlangai Universitásból, a' Debretzeni Ven. Tractusba helyheztetett Püspök Ladányi Ekleziában, ott 10 hólnapokat a' Predikatori Hivatalban; majd onnet a' Ketskemeti Gymnasium igazgatására és tanítására hivatván, Professorságban öt esztendőt el-töltött volna. Most másodszeri Házasságban él; első házasságából van egyetlen egy fia.

2) Van Canonja, Liturgiája, Josephina Resolutioja.

3) Minden Vasárnapokon és Innep napokon tart rendesen predikáziokat, dél után Catechizatiokat, Hétköz napokon Imádságokat.

4) Az Uri Szent Vatsorához járúlni akarokat Confirmálja, neveiket Protocollumba írja.

5) Az Ur Vatsoráját minden esztendőben ötször administ.

6) A' Keresztelést rendesen a' Templomba viszi véghez, keresztel tsak ugyan a' Háznál is, ha a' szükség kénszeriti,

7) a' Betegeket, a' kikhez hivatnak örömet meg látogatja, azoknak házaiknál is ha kíványák az Urnak Szent Vatsoráját, a' közönséges Communion napján örömet kiszolgáltatja.

8) Viszi a' Matriculát a' Gen. Consistorium által ki adott normativum szerént: a' Törvénytelen ágyból származtak atyáiknak nevét, soha be nem írja; hanemha azok magokat előtte személyesen ki jelentik.

9) A' Házasulandó Személyeket, három különös vasárnapokon publicálja; hanem ha igen sürgető és kétséget nem szenvedő állapotjuk: bé írja mindenkor azoknak neveiket a' Tanukal edgyütt a' Matriculába. Valmint szinte??

10) A' Felsőes Királyi Parantsolatokat és a' Consistoriumok Rendeléseit is Protocolallja.

11) Fizetése a' Predikatornak esztendőt fogvatkozás nélkül beadodik: nintsen semmi Restantiája.

12) Szent Hivatalához illendő tiszteletben és tekintetben tartatik, mindenek előtt való kedvességével ditsekeszik.

V. o. Az Oskolák:

α) A' fiú Oskoláknak első Tanitójának vagy Rectorának neve Gyivitska Sámuel. Tanult a' Debretzeni Collegiumba. Negyedik esztendőbe fojtatja már itt hivatalát: Annak előtte Dömsödön 5. esztendeig Oskol Tanitói; majd ugyan ott 3. esztendeig Káplányi szolgálatot tett: Feleséges és egy gyermeke van.

2) Az Oskola épületei jó állapotban vagynak és a' tanuló gyermekek számokhoz képest elégé tágosok.

3) Tanitványai most szám szerént 93. vagynak

4) A' tehetősebb Szüléknek és mester embereknek gyermekeik egész esztendőn által gyakorolják, kivévén a' Canicularis Napokat, az Oskolákat; de a' földmivelőknek nagyobbatska gyermekeik többnyire tsak a' téli napokban; és a' Hellynek környül állásához képest, nem is látszik lehetségesnek, hogy mindenha gyakorolhassák.

5) Tanitványi a' Iratnak Consistorium által kiszabott methodus szerént, a' Debretzeni Utmutatásból, Hejdelbergai Catechesisből és Hübner Historiaiból, tanulják a' vallás tudomán yát; Soltárokat, Ditsereket az új Énekes Könyvből Notaikkal edgyütt; Magyar Ország Geographiáját, Polgári állapotját, Historiáját a' Kis Tükör szerént: ezen kívül a' föld minden részeinek kivált Europeanak Geografiáját; a' Természetnek Historiáját; az Arithmeticaban, Calligraphiába, Levelek, Contractusok, Qvietantiák készítésébe gyakoroltatnak. - a' jobbelméjük és nagyobb tehetségük tanulják a' Deák nyelv Elementumait is a' szerént a' mint több vagy kevesebb ideig járnak Oskolába.

6) Fizetése rendesen be adodik ugy hogy semmi restantiaja nintsen.

β. A' fiú Kissebb Oskolának Tanitója Kun László, tanult a' Kőrösi Gymnasiumba, a' honnan a' közelebb múlt Sz. György napkor hozattatván, nőtelen, a' millyenek szoktak lenni rendesen a' Preceptorok.

Tanitványi most vagynak 110en kik gyengék lévén még a' munkára utollyába az egyik esztendőbe Oskolába járnak. Tanitnak a' betűknek meg-esmértetése után a' jó olvasásig . Könyvnélkül tanulják a'

ki szabott szakasz első verseit, Imádsságokat, erköltsi Regulákat, Romai és Arabiai számokat, a' nagyobbak írni is kezdenek, a' Debretzeni ujj abeczés Könyvnek ki jelelt szakaszait, és az Oszterváld kis Historiáját. -

γ) A' Leányi elsőbb Oskolának Tanitójának neve Varga Sámuel. Tanúlt a' Debretzeni Ref. Collegiumba. 13. esztendeje miólta ebben az Eklesiaban Kápláni és Tanitoi hivatalt visel. Az előtt két esztendeig a' Nagy Károlyi Ref. Gymnasiumba Syntaxisták Tanitoja vólt az előtt ismét 3. esztendők alatt ugyan csak a' DVetsei Eklesiaban Oskola Rectori Hivatalt viselt. - Feleseges. - Gyermekei nintsenek. Az Oskola épülete jó állapotban van: és elég tágas a' Tanuló Leányok számához képest, kik most szám szerint 83. vagynak.

A' Gyermek az Oskolába való járástól a' nyári Honapokban rendszeren el foglaltatnak: hanem novembertől fogva majusig, olyan szorgalmatosan gyakorolják az oskolát, hogy egész nyáron esett fogyatosokat főképen a' vallást tárgyazó dólgoakra nézve nagyobb részént, mindnyájon helyre hozzák. - Nem lehet a' városnak helyheztetéséhez képest kivánni is hogy áttallyába mindnyájon mindenkor oskolába járjanak.

Tanítatnak a' Ven. Iratnak Consistorium által kiszabott norma szerint: a' Debretzeni utmutatásra, Hejdelbergai Catechesisre, Hübner Historiaira; a' Sóltárokknak és ujj Énekeknek első verseire, Notaikal edgyütt: Minden féle Könyörgésekre, némellyik az Irásra is: egészség és emberség regulaira, egy kis Geographiára, számvetés mesterségére 's egyebekre mellyek a' Leányi nevelésre tartoznak. Fizetése a' Tanitónak rendszeren, restantia nélkül megadatik.

δ) A' Kissebb Leányok Tanitójának neve, ki egyszersmind Kántora is az Eklesiának Nagy Péter: Tanúlt a' Ketskemeti Reformatum Gymnasiumba; onnét ment Szabadszallasára Preceptornak, onnet ide ugyan Preceptornak; melly Hivatalban 6. esztendőköt töltven a' két Eklesiaban; Retorsagot viselt Aszodon Sz. Benedeken 4. esztendökig. a' honnét ismét ide vissza hivatott a' Kissebb Leányoknak tanítására: ez előtt 10. esztendököt. - Feleséges ember - vagynak 3. Gyermekei. - Oskolába, egy vagy más okon elfogattatván Szüleik által.

Tanítja Tanitványit a' betűréstől fogva az olvasásig, a' Könyörgésekre Némelly Sóltárokra, erköltsi Regulákra, Osterváld Historiájára, a' Számok esmérétre; éneklésre. -

Fizetése alkalmasint bé adatik kevés restantiával.

Az Oskoláknak Tractualis Inspector Szabadszállasi Predikátor T. Nagy Sámuel Ur; ki esztendönként az oskolákat meg tekinti. Vagynak Localis Inspectorok is, kik ha érkeznek ha nem, maga a' T. Predikátor minden Honap végen rendszeren azokat a' mellyek tanitattak Exament tézsen, a' Tavasszal tartatni szokot Generale Examenben a' Tanitók egész esztendei előmenetelekről Tanitványaiknak szorossan számot adni tarthat.

A' Templomba való Éneklést el végezi az Eklesia Kántora; ki vagy maga választja ki vagy a' Predikatortól várja az Éneknek kiválasztását.

Rendszeren az Ujj Énekes Könyvből enekel a' Gyülekezet; Melly minthogy még nem egészen közönséges dictálás után.

VI. Négy Bába van az Eklésiába; edgyik Examinata és Diplomatica, a' többek a' tapasztalásból tanultak, és tanúlnak. - El-járnak serényen kötelességekben, a' mellyre fel esküdtettek; úgy hogy a' Keresztelésbe megokat tellyességel nem avattyák.

A' Himlő Be-óltás az Eklesiában elég esmeretes; minden esztendőkbe több vagy kevesebb Gyermeknek bé óltatik a' Hiló a' Vármegye Chirurgusa által.

VII. A' Temető elégé tagas, bé van Árokal kerítve: a' sirok elég méllyen ásatnak. - A' Temetésre parantsóltatott idő szorossan nem tartatik ugyan meg, a' lakosoknak sok féle el-vonattatásaik miatt; de mikor a' Temetés ideje siettetik, meg-visgáltatnak előbb a' Halottak a' Chirurgus által; és annak assecuatiojánál fogva temettetik el.

VIII. Harangozó és Dekány van: el jár hűségel és szorgalmatosságal hivatalaban: valamint az Egyházfi is, mind a' kettőnek van bizonyos fizetése, és a' város terheitől immunitása.

IX. Alamisna nélkül szükölködő szegenyei az Eklesiának most szám szerint 5. vagynak; kik minden vasarnap az agentialis vasárnapokon kívül publikáltatván, minden Honap végen a' Curator által a'

Consistorium rendelése szerint ki elégítetnek.

X. Az Eklesia tiszta lévén semmi ollyas Gravamenei nintsenek: Törvényes szabadoságaiban senkitől nem haborgattatik. Ketten csak ugyan vagynak most, a' kik Catholica vallásra erőltetnek, mind a' kettő annál fogva hogy aszonyaik Catholica vallásuak: kik bátor a' 6. Heti Censurát kiállották Apostagon a' Plebanosnál; de még is mind ez ideig dimissoriát nem nyerhettek. A' vallás minden részeiben, tellyes szabadoságal gyakoroltatik: a' Plebanos ki Apostagon van, kinek filialissai az it élő igen kevés számú Catholicusok, semmi ollyas dologba mellyhez jussa nintsen, magát nem avatja.

Tóóttth István.

Predikátor.

mpr.

G 184 Foktó

[Fedőlap]

Foktó, 23a Junii 1819.

Az Ekklesia helybeli igazgatása.

Nro 3. A' közönséges Isteni tiszteletet több esztendőktől fogva nem gyakorló Öreg Mikó Márton, minek utánna sem a' Predikátor magáos intésinek sem a' Presbyteriumnak nem engedett, sőt hitetlenül szóllott, előhívattassék.

3. Poroszka István és Jakab Erzsébet 14 esztendőktől fogva versengő és mostis külön élő házasoknak különben gyógyíthatatlan bajok a 3. Fő Bíró Urnak általadattatik.

Szabó János és özv. Bodnár Jósefné in 1 o. affinitatis gradu incestusok, a' Presbyteriale Protocollum Extractusa mellett Járásbeli T. Szolga Bíró Urnak feladattatnak.

Az Alamisnák.

Nro 4.o. A' Charitativumokat ezután Quietantia mellett administralja az Eklesia a' V. Canonica Visitationak.

Az Oskola.

Nro 4to Eddig a' gyermekek inkább tsak télen által jártak oskolába: az Előljárok a' Parantsolat szerint a' Szüléket szorítsák.

A' Temető bélévén már telve: a' M. Uraságtol annak való alkalmas helykérettessék.

Gravamen: Fodor István a' Kalotsai Káptalantol T. Fő Bíró Ur által leányát a' hat heti Censurara Ketskemétről haza hozni parantsoltatik: mitévő légyen megparantsoltatott.

+++

A' Helvetziai Vallástételt követő Duna Mellyéki Fő Tiszteletű Egyházi Megye Püspökje - Fő Tiszteletű Báthori Gábor Ur Canonica Generalis Visitatiojának Tárgyaira a' Foktői Ekklesia' állapotja szerint való Feleletek.

I. Az Ekklesia

A' Foktői Mater Ekklesia van Tekintetes Pest-Pilis és Sólt törvényesenn egyesült Vármegyében. Az egész Helységet bírja a Kalotsai Nagy Méltóságú Érsek: de ez idő szerint Sede vacante, a' Felsőleges Kamara administraltatja.

a) Nem lévén már ma az Ekklesiának 1756k esztendőnn túl szolló semmi nemű Documentuma Matriculaja, vagy Protocolluma: ennek kezdetét, tudtomra nem is lehet bizonyosan meghatározni. De hogy ez az Ekklesia is, a' Duna mentén fekvő több Reformata Ekklesiákkal együtt tsak hamar a' Reformationak Magyar Hazánkban és Vidékün könn volt elterjedése után, bévette és vallotta a' tiszta Tudományt: azt nagyon hitelre méltóvá teszi nem tsak az, hogy már a' későbbi időben ennek felállítását, a' maga Hite mellett való buzgóságát sokféle ártalmas módokonn mujtogatni kész Romano Catholicus Clerus kivált egy Fő Papnak birtokában, mindenképen megakadályoztatta volna; hanem kiváltképen azon Kalotsai Rno Catholicus hat öreg Atyafiaknak, esküvés mellett tett Vallástételek, mely szerint a' Felsőleges Mária Therésia által 1755k esztendőben parantsoltatott Inquisitiokor tanubizonyságot tettek arról, hogy hogy ők sem magok nem tudják, sem eleiktől nem hallották, hogy valaha Foktőnn Reformatosokonn kívül más Vallásu emberek laktak volna. Legalább ezeknek vallástételekből annyi bizonyos: hogy már

1755 előtt 135 esztendővel, és így 1620ban ezen Helységnek lakosai a' Helvetziai Vallástételt követték.

A' mely homályosság ennek az Ekklesiának kezdetét elfedezi, ugyan az, az ebben szolgálat régibb Predikátoroknak, 's azoknak Szolgálatjuk esztendeinek emlékezetét is, eltakarja. Néhai Horváth Ferentz itt volt Predikátornak gondoskodása által, az akkor élt öregeknek emlékezete szerint, a' régibbek ezen rendel jegyeztettek fel, és tartattak meg a' feledékenységtől. 1. Ormándi János, 2. Sallai Benedek. 3. BarátGyörgy. 4. Kiss György. 5. Debreczeni István. 6. Újvári János. 7. Szetsei István. 8. Szigeti István. 9. Mátsai Mihály. A' felyebb említettetteknek sem ide jöveleteknek, sem elmeneteleknek, vagy haláloknak esztendéjéről nints emlékezet: de már Mátsai Mihály felől bizonyos: hogy itt helyben az ő Hallgatóitól szenvedett sok bizszúságok között, igen elvetetett állapotban 1752k esztendőben holt meg. Ennek kimulása után mintegy negyedfél esztendeig az akkori Kalotsai Érseknek KKlobusitzky Ferentznek Papi és Földes Uri hatalma miatt nem volt az Ekklesiában rendes Predikátor: hanem először Szilvási István, azután Bátorkeszi József Praeoransok által administraltatott: még nem 1756ban Felséges Mária Theresiának Királyi engedelmé mellett, Horváth Ferentz az Ordasi Ekklesiából ide hivatott. Ez a' maga hívségéről és szorgalmatosságáról az Ekklesiának általa kezdett Protocollumból esméretes Pap, a' belső egyenlenségek és külső erőszak miatt: tsak 1762ig taníthatta és őrizhette ezt a' nyáját; a' mikor Battyáni József Érseknek parantsolatjából, 15 napok alatt a' Helységből kiköltözni, és az Ekklesiát árvául hagyni kényszerítették.

A' kiharantatott Horváth Ferentz Junius' 8k napján a' Szetemki Ekklesiába rendeltetvén Lelki Pásztornak: egész 21 esztendeig. 1783ig Pásztor nélkül való szomorú, és sokféle lelki testi erőszaknak kitétetett állapotban nyögött a' Foktői Ekklesia: akkor pedig ama Felséges II. Jó'sef Császár Tolerantiale Edictumának ereje szerint, a' Fő Tiszteletű Superintendentia által, Bertha Sándor küldtetett az elszéledt juhoknak egybegyűjtésére és legeltetésére a' ki az előtt a Főti Ekklesiában szolgált. Hat esztendő múlva Bertha Sándor a' Nagy Székelyi Magyar Ekklesiába ment, és helyében a' Paksi Ekklesiából Újvári Cseh Sándor hozattatott, a' ki 1789től fogva 1801ig a' maga hivatálában buzgón és híven forgolódott; akkor pedig halála történvén: a' meghóltak Fija Újvári Cseh József folytatta Attyának hivatálát 1803ig, mely esztendőben ebből az Ekklesiából a' Paksiba rendeltetett, és helyében Szodi László Nagy Harsányi volt Interimalis Predikátor hozattatott. A' beszédében írásában, és maga viselésében éles természetű Szondi László, nem kevés belső háborúságok és zürzavarok között 14 esztendőt töltött ezen Gyülekezetnek Lelki Tanítóságában és innen sokaknak nyugodalmára a' F. Baranyai Tractusban lévő Viszlói Ekklesiába rendelődött. Helyébe ugyan azon Fő Tiszteletű Consistorium hasonlóképen Nagy Harsányi Interimalitasból Zilahi Imrét rendelte 1814k esztendőben, a' ki a' maga Lelki Pásztori Hivatálát az Ekklesiában mostis folytatja.

Az Ekklesiának régi állapotja és fatumi, a' Documentumok nem léte miatt esméretlen. Horváth Ferentz ugyan azt jegyezte fel: hogy ez a' Nép a' Reformata Vallásnak szabados gyakorlásában nemcsak nem háborgattatott; hanem inkább Grof Csáky Imre Kalotsai Érseknek parantsolatja által, az Úszódi Reformatusok, mint Filialisták, ehez az Ekklesiához kaptoltattak. De ez a' hasznos békesség mind a' Hallgatóknak patvarkodások - mind az előregedett Mátsai Mihály akkori Predikátornak rendetlen magaviseleése miatt, a' múlt Századnak közepe táján siralmas háborúsággá változott. Mert az öreg Mátsai a' boszszantásokat többé nem állhatván: a' maga ügyét, helytelenül, a' Kalotsai Érseknek Klobusitzky Ferentznek pártfogásába ajánlotta, a' ki mint Földes Úr és a' Clerusnak egyik Fő élye, a' Mátsai óltalmazásában hatalmát ugyan kimutatta, megparantsolván, hogy haláláig megtartsa, és rendes fizetését esztendőnként kiadja az Ekklesia; de más részről olyan reménységetis vett ebből: hogy a' Mátsai közelgető halála után a' háborgó és maga veszedelmére siető Népet Vallásának közönséges szabados gyakorlásától megfoszthatja. Ezen szándék a' Mátsai halálával tsak hamar kiis nyilatkozott: mert 1752k esztendőben az Érsek' és Káptalan részéről kiküldött emberek, azakkori talpokra sövényből épült Templomra ütvén, azt erőszakkal elakarták foglalni: de mivel az összetódult népnek boszszú állásától féltek, szándékokat végre-nem hajthatták. Az Ekklesiának akkori Öregei, ezen törvénytelen erőszakos invasiót az Érseknek panaszképen bejelentették: de az erőszaktevő Tisztek által Uraság hatalma ellen való támadással vádoltatván, sérelmeknek orvoslását nem tsak meg-nem nyerték; hanem inkább a' seb mérgesebbé tétetődött: mert az Érsek által sok ölfának levágására-béhordására, és egy kilentz pontokból álló-minden Vallásbeli szabadságot megfojtó Reversalisnak aláírására és megtartására kényszerítettek

Ezen siralmas állapotján az Ekklesiának segíteni kívánván ezen Duna Mellyéki Fő Tiszteletű Megyének akkori boldog emlékezetű Püspökje Helmetzi István: Maria Theresia Császárnéhoz folyamodott olyan reménységgel, hogy az erőszakon a' Törvénynek ereje szerint, Királyi hatalommal el

mozdítsa. Hajlottis a' Kegyelmes Császárné a' tisztelt Püspöknek alázatos kérésére, és megparantsolta: hogy a' Tekintetes Vármegyétől kiküldendő Inquisitio a' Templomra való ütéskor történt dolognak járjon végére, és ő Felségének jelentse bé. Az Inquisitio, a' parantsolat szerént, minden körülállásokat megvizsgálván, úgy találta: hogy a' Foktőiek magokat épen nem támadólag, hanem csak óltalmazólag viselték; mely szabados tselekedeteket a' Császárné megértvén: az Istentiszteletnek közönséges gyakorlására, és a' Predikátornak béhozására olyan feltétel alatt adott szabadságot, ha már az 1681ben Sopronban tartatott Ország Gyűlése előttis az ide való Reformata Ekklesia fenn állott. Ennek kinyomzására új Dalotsára, a' mely hat legöregebb Rno Catholicus embereket esküvés alatt kitudakoözván: azok azt vallottá, hogy ők sem nem érték, sem atyaiktól nem hallották, hogy Foktőnn a' Reformata Vallásonn kívül más Hit gyakoroltatott volna. Mind ezek felött a' Felséges Császárné bizonyossá tétetett, és olyan Revolutiot adott: hogy a' Foktőiek Vallásokat ezutánis közönségesen és szabadon gyakorolhatják: de az építendő Rno Catholicum Templom, Parochia és Oskola körül minden munkákat tenni esmerjék köteleességekné. A' Resolutionnak első részét háládatosan, a' másodikat a' békességnek kedvéért elfogadván az Ekklesia: az Egyházi Felsőségnek engedelmével Horváth Ferentzet Ordasi Predikátorságából örömmel hívta meg Lelki Pásztorának 1756k esztendőben, minek utánna negyedfél esztendeig az Isten beszéde csak Praeoransok által hirdettetett volna.

A' Horváth Ferentz Egyházi fenytékhöz és Ekklesiái jó rendhez viseltető buzgóságának tüze, talám keményebben is égette az Ekklesiának akkori Elöljáróit: mely miatt csak hamar belső háborúság támadott; az ő kegyesség nevedezésére tzelozó szándékait, mindenekben akadályoztatni kívánták, több ízben reá írtak, és Tanításait rendelkezéseit fessegették. De az igazságnak ereje idővel ezt a' káros zürzavart letsendesítette volna; ha kívülről-más-akkor szokásban lévő fatum ennek veszedelmét nem nevelte és örökre szomorú emlékezetűvé nem tette volna. Tudniillik az Ersek Battyáni József Missionariust küldött Foktőre 1761k esztendőben, egy szoros Instructioval, a' kiis, annak a' rendnek szokása szerént, semmit elnem mulatott, hogy ígéretekkel, jutalmakkal, fenyegetésekkel, tömlöztöztetéssel, verésekkel kivált az elegyes házaságból származott Reformatusokat, a' Rns Catholica Hitnek bévételére kénszerítse. A' maga nyájának eltévelyedését fájlaló és a' mellett szemesen vigyázó Pásztor Horváth Ferentzet több rágalmozásokkal illetve közönséges tanításaiban kissebbitette Hallgatóit, annak már elkezdődött megvetésére készitette; és minekutánna közölök többeket eltérített volna, a' dolgot annyira vitte, hogy az Ersek, mint Földes Úr, innen 15 napok alatt kiköltözni és az Ekklesiát elhagyni kénszerítette. Történt ez 1762k esztendőben Junius' 8k napján; a' mikor kiüzettetvén a' Pásztor, kezdetek elszéledni a' nyájnak juhái. Még ugyan ekkor a' Templom, Parochia, és Oskola ház a' miénknek birtokában maradt, 's kevés ideig - valami két esztendeig - Oskola Tanítók 's egyszer 's mind Praeoransok voltakis az Ekklesiában: de csak hamar azokis elfoglaltattak szélyeleresztettek, az Oskola Tanító kihajtatott. Ettől az időtől fogva a' Foktői Reformatusok Isteni tiszteletre Gerjenbe 's más szomszéd Ekklesiákba járnak, gyermekeiket, a' kiktől kitelhetett idegen helyekenn tanittatták; kisdedeiket a' már ide béhozott Plébánus keresztele, házasulandóikat a' copulalta, halottjaikat eltemette. Az erőtelenebb nép ha a' Romai Catholica Hitet bé nem vette: lassanként a' Helységből kiszorított Belső és külő öröksége, az ide seregenként költöző Rno Catholicusoknak adatott.

Eljön végre a' lelki esméretbeli erőszakot szenvedőknek könnyebbségére az az óra, melyben a' sok gonoszszal telyes esztendők utánna a' Protestansoknak siralmas állapotja jobbra fordult II. József Császárnak Tolerantiale Edictuma által; a' melyre ez a' maga lételét már csak nem egészen elvesztett Ekklesia mintegy ujá születtetett 1783k esztendőben. Ekkor az Ekklesiának régi fundusai, földjei, kertjei rétjei, már a' Rno Catholica Ekklesia' számára lévén által adatva, sőt a' régi Reformatum Templom helyében a' Rno Catholicumnak fundamentomais meglévén vettetve: azokat az Ekklesia többé vissza nem nyerhette; hanem a' Tekintetes Vármegye és az Uraság részéről kiküldött Deputatio által az Oratoriumi Parochia és Oskola építésére ez a' mostani félre való és szűk hely kimérettetett. A' Fő Tiszteletű Superintendencia által, akkor mindjárt Bertha Sándor Predikátornak Fótrol ide rendeltetett, a' ki az Ekklesiának dolgait rendbeszedni, és az Isteni tiszteletet először csak ponyvákbul készült Sátor alatt folytatni elkezdette. A' régi Ekklesia fundusainn volt épületeknek betsű szerént való árrából, az Ekklesia megvígasztaltatott tagjainak 's a' külő jöltévőknek adakozásából öszszegyült pénzenn csak hamar Oratorium Parochialis és Oskola házak épittettek, az Isteni szolgálat fenntartására szükséges épületeknek munkája körül fáradhatatlan hívek által. A' Lelki Pásztornak és Oskola Tanítónak számokra fizetés rendeltetett, gabona vetés alá való földek és belső kertek szereztettek; 's e' képen az Ekklesiának belső és külő állapotja újra megfundaltatott. Ezután hat esztendővel 1789ben tetszett az Urnak ezt a'

Gyülekezetet tetemes kárvallással meglátogatni: mert Julius 12k napján az égi tűz az Oratoriumot és Parochiat porrá égette. De hatalmas volt az Isten a' maga megszorodott népét ismét megvigasztalni, az Oratoriumnak, az akkor készült Toronyak megépítésére, és a' Parochianak megújítására szükséges eszközöket szolgáltatván. Azolta az Ekklesiának állapotjában, megeléglően a' Felséges Isten ennek sok szenvedését, semmi különös emlékezetre méltó változás nem történt.

A' Lelkek' száma mégyen mintegy 780ra. A' múlt 1818k esztendőben születtek férfi magzatok 30, leányok 20=50; meghóltak a' férfiu nemből 15, az aszszonyiból 28=43.

b) A' mostani Templom a Tolerantiale Edictumnak kiadattatása után 1783k esztendőben csak Oratorium formára épített tiszta Téglából. Az után 1789ben az égi tűz által megemésztetvén, hosszában 3 magasságában 1/2 öllel neveltetett: úgy hogy most 13 1/2 öl hosszúságú, és 5 ölnyi szélességű. Ugyan akkor építettettt eleibe a' Toronyis Téglából 9 ölnyi magasságra. A' múlt esztendőben a Templomnak ebben pedig a' Toronyak fedele egészen megújított: melyből az Ekklesiának az Istgen Háza állapotjáról való gondoskodása nyilvánvaló.

c) Az Úr Asztalához ezek az Edényei és Takarói vannak az Ekklesiának. 1. Két Bádóg Kanna, mintegy 10 itzés, minden Inscriptio nélkül. 2. Két nagyobb Czin Kanna, mintegy 6 itzés, ezen Inscriptioval A' Foktői Reform. Sz. Ekklesia Készítette Ao 1789. 3. Két kisebb Czin Kanna, mindenkben hasonló Inscriptioval. 4. Két Sárgaréz Pohár, minden Inscriptio nélkül. 5. Két Czin Tányér; a' nagyobbik Inscriptio nélkül, a' kisebbiknek belső széle így van inscribalva A' Foktői Refor. Ekk. vette ao 1789. 6. Keresztelő Kanna Czínből, ezen felyül írással A' Foktői Reform. Sz. Ekklesia Készítette Ao 1789. 7. Keresztelő Tál a' melynek szélén ez olvastatik A' Foktői Reform. Sz. Ekklesia Készítette Ao 1789.

Az Ur Asztalához való abroszok és Takarók: 1. Egy veres és kék pamuttal szövött paraszt vászonból készült Abrosz. 2. Két fehér Sáhos Abrosz. 3. Egy zöld veres virágú Selyem Keszkenő. 4. Egy tiszta veres virágú Selyem Keszkenő. 5. Egy fekete Selyem veres virágú Keszkenő. 6. Egy fehér Tafota arany Csipkével körül szegett takaró. 7. Egy veres Selyem Keszkenő, melybe a' többek kötetni szoktak. 8. A' Keresztelő Edényekhez egy tarka pamut Keszkenő. 9. Egy tarka Szőnyeg, mely rendesen az Asztalnak bétakarására szolgál. Ezen előszámlált takarók 1783tol fogva az Ekklesia pénzén vétettek, vagy némely kegyesebb emberektől ajándékba adtak: de egyikenn sincs valami Inscriptio.

d) A' Toronyban három Harangok vagynak, ezzel az Inscriptioval. 1. A' Nagyobbikon: MICH ANTON LITMAN IN Pest 1796 POS. A' FOKTŐI REFORMATA SZENT EKKLESIA KÉSZITETE. 4 má'sa 10 ?? . A' középsőnn egy emberi kéz ezt mutatja: POSS. MICH. JOHANN KOLL IN PEST. Alább egy másik kéz után ez olvastatik AZ FOCTŰI REF. SZ. EKKLÉSIA ÖNTETTE MAGA KÖLCSÉGÉVEL ESZT 1787. BOLDISZÁR JÁNOS, MÁTÉ MICHAL ESKÜT 106 3/4 ?? . A' Kisebbikenn ECCLA' RE: FOCTŰIENS: CURA:RENOV:PROPAAIS SUMTIBUS. aNO dni 1720. MINTEGY 40 ?? .

e) Az Ekklesiának csak két említést érdemlő Levelei találatnak. 1. Tekintetes Pest Vármegyének 1790ben tartott Particularis Congregatiojából a' régi Oratorum Nevelésére és Torony építésére kiadott Resolutioja; mely szerént az Investigatio után tett Relatoria arra szab adság engedtetett az Ekklesiának. 2. A' Zasztói Pusztában lévő Predikatori Szántó földről és Kaszállórol szöll. Adták ezt a' Helység Birái 1812k esztendőben Augustus 14k napján: ebben azoknak eredetek és a' Predikátor birtokába való által adattatások megvilágítottatik. - Könyvei 1. Kis Matricula, melyek közzül az egyik 1783ban a' másik 1807ben Kezdetett. 2. Egy Protocollum, mellyet kezdett írni az Ekklesia' állapotjáról 1756ban Horváth Ferentz akkori Predikátor. 3. Egy Presbyteriale Protocollum, kezdődik 1817ben a' mostani Predikátornak ide jövetelével. 4. Egy Jegyző Könyv az Ekklesia Curatoranak Perceptiojára és Erogatiojara. Ezekenn kívül az Ekklesiának más Levelei és Könyvei nintsenek.

f) A' mostani Parochialis Ház épült az Ekklesiának tulajdon költségén 1815k esztendőben. Vagynak benne három tisztességes Szobák. Tanuló, háló és cseléd Szoba, egy elegendő nagyságú Konyha, a' Cseléd szoba alatt pintze, a' hirtelen való építés miatt egy kevés igazítást váró állapotban. Ezekben az Ekklesiának házi eszközei két fenyő deszkából készült régi nyoszolya; három asztal, az egyik Körtevény fából, rakott munkával, kihuzható, a' más kettő fenyő; egyik festett, másik fehér; egy ótska szék, és négy fenyő deszka fogas. A' házhoz megkívántató Kamara, istálló, ólak, mind itthon mind a' Szállásonn, használható jó állapotban vannak. Az Elöljárók, minden újításokra könnyen hajlanak.

II. Az Ekklesia helybeli Igazgatása

1) A' mostani Presbyterium a' Nagy Tiszteletű Canonica Visitatio által 1814k esztendőben állított fel az Ekklesiának jó rendben és békességben való fenn maradására. Ennek tagjai most tizen vannak, négyenn a' Helység Esküttjei, haton pedig a' Közrendből valók; kik világi életekre nézve tisztességes, elméjekre nézve értelmes okos embereknek lenni, mind az őket hivataljokba béállított Venerabilis Visitationtól, mind a' Candidáló Predikátorról, mind az egész Néptől megesmertettek, és a' Templomban az egész Gyülekezet előtt feleskettettek.

2) A' Presbyterialis Gyűlések, valahányszor az ekklesiának a' Presbyteriummal közlendő dolgai megkívánnyák, a' Parochialis Háznál tartatnak: meghívattatván arra minden Presbterek a' Pedikátor rendeléséből a' Harangozó által.

3) Ha a' Lelki Pásztornak magános kérése, intései, dorgálásai vagy közönséges Tanításai az Ekklesiát nagyobb vagy kisebb kűneikkel megbotránkoztatónak megtérítésekre fogatlanok lennének: akkor a' Presbyterium eleibe hivatattván, a' tzigéres vétekben élők minéműek a' gyilkosok (de a' mely bűn ebben a' Gyülekezetben Istené a' ditsőség: nemis emlittetik) paráznák, tolvajok, a' tizte életre, és élelmeknek igaz áron való keresésére intetnek. A' paráznák ellen gyakoroltatni szokott Ekklesiái fenyítéket ugyan a' felsőbb Rendelés a' Presbyterium hatalmából kivette: de azért az ilyen erköltsi gonoszok megorvoslására szükséges belső eszközöktől, ezt a' lelki társaságot az Ekklesiát a' világi hatalom meg-nem fosztotta, nemis foszthatja; annyival inkább, mivel sokszor a' Presbyteriumnak atyai intései és dorgálásai, a' bűnösöknek gonosztévőknek megterítésekre, a' veréseknél és tömlöztöknél többet használnak. - A' versengő és egymástól külön lakó házastársak kihallgattatván, ha a' botránkozásnak oka a' Presbyteriumnak Activitasát felyül nem haladja: az egymásnak való szíves megengedésre, egymás hibáinak, erőtelenségeinek eltűrésére, és a' békességes együtt [!] lakásra intetnek; ha pedig az ő bajok hatgalmasabb orvosságot kíván: annak a' Világi Törvényszékenn való keresésére utasittatnak. - A' közönséges Isteniszteletet nem gyakorlókat, az ő elmulatott Keresztyéni kötelelsségeknél szükséges és hasznos voltárol meggyőzni, és őket minden szelidséggel és tanítással az Istennek közönséges, tiszteletére bírni igyekeznek: tudván azt, hogy a' Szenteknek egyességben való tartása a' Presbyteriumnak kötelelssége. A' haragtartókat, mint a' kiknek megkeményedések sokszor tsekély okokból származik, a' boszszúállásnak eltávoztatására, a' szíves megbotsátásra, és az Evangyéliom parantsolatja szerént, a' gonoszárt jóval való fizetésre venni igyekeznek. E'mellett a' bűnőknek alkalmatossági szerént, az Ekklesiái fenyítéknél gyakorlására nézve, a' Canonica Visitationak bölts tanáts adásit használni, ebben a' részbenis maga előtt Törvénynek tartja. Az előszámlált bűnők és rendetlenségek közzül, a' paráznaság és Isteni tiszteletnek nem gyakorlása lassanként kitisztúl az Ekklesiából: most még két Separatista, három különlakó házaspár, de kettő közzülök elegendes házasságban nyomorgó, az orvosoltatást megkívánja és ohajtja; két tisztátalankodott Atyafiak pedig a' külső Törvényszéknek feladattattak.

4) A' Presbyterialis Gyűlésnek minden Actai egy a' végre készült Protocollumba feljegyeztetnek, és a' Presbyteriumban mindenkor felolvastatnak. Minthogy pedig e' végre a' Presbyteriumban más alkalmatos tag nintsen: a' Predikátor szokta, valamint a' végzésnek tárgyait előadni, úgy az Actakatis feljegyezni, a' mint ez a' Protocollumból megtetszik.

5) Az Ekklesiának eleitőlfogva volt Curatora, mint a' ki az Ekklesia dolgainak folytatására mulhatatlanúl szükséges. Ennek bévételeit és kiadásait 's egész Számadását a' Predikátor viszi. A' pénzt annak tudtával percipiálja, és erogálja. Számadásai minden esztendőben a' Presbyterium által revidealtatnak, a' Venerabilis Canonica Visitationak bemuttattatnak, és párban a' Nagy Tiszteletű Graetuale Consistoriumba beadattatnak.

6) Nem lévén az Ekklesiának semmi közönséges haszonra fordítható földje, fundusa; ennek jóvedelme a' Persely, és az itt Szokásban lévő dítséretet érdemlő Ekklesia Szükségeire való pénzbeli adakozás, melly által az Ekklesiának mindenik tagja, a' maga értéke szerént az Isten ditsőségéhez való munkás szeretetét megbizonyítani el nem mulatja. Ezenkívül a' Lecticalis pénz. Buza és árpa. Vólt olyan idő, melyben az Ekklesia' jóvedelmeinek nevelésére a' Curator Sót árúlt: de az Uraság ezt a' haszonvételt megtiltotta. Több ízben vólt már a' jóvedelemnek nevelése a' Presbyterium gondoskodásának tárgya: mind az által annak alkalmatos módját mind ez ideig ki-nem találhatta.

III. A' Caritativumok vagy Alamisnák.

α) Az Agentiale mint egyesenn Isten ditsőségére tzelező Objectum, minden Úr Vatsorája' alkalmatosságával energice publicaltatik; és azzal az alkalmatossággal sem persely, sem tányér, sem egyéb jel, más akarmely végre ki-nem tétetik.

β) Az Agentialenn kívül a' Fő Tiszteletű Generale Consistoriumtól rendeltetett minden Objectumok, mikor a' bővebb adakozáshoz van reménység olyan Vasárnapokonn és Innepekenn szoktak rendesenn publicaltatni.

γ) Mindenféle alamisna, a' publicatio után mindjárt az Isteni tisztelet végződésével a' Curator által béhozattatik a' Parochialis Házhoz: itt a' Predikátor előtt felszámoltatik, a' Protocollumba akkor mindjárt béirattatik, és a' Curatornak által adattatik, a' ki azt az Ekklesiának a' Parochiánn lévő Ládájába bétészi.

δ) Az Agentiale, valamint a' Fő Tiszteletű Generale Consistorium által rendeltetett minden Objectumokra egybegyűlt Alamisnais, minden Canonica Visitatio alkalmatosságával a' Venerabilis Visitationak administraltatik. a' Predikátor a' Visitationak Perceptioalis Laistromát subscribalván, az által az által adott Summárol contraquietalja.

IV. A' Lelki Pásztor.

1) A' Foktői Ekklesiának mostani Lelki Pásztora Zilahi Imre. Született Erdély Országban, 1786k esztendőben, Aprilis 7k napján. Tanulását kezdette a' Kolosvári Oskolában; a' honnan 1806k esztendőben Tudományjának öregbitésére a' Debreczeni Collegiumba jött ki, és ott folytatva tanulását 1809k esztendőig. A' maga született Magyar Nyelvonn kívül beszéll Deákul, Németül és olaszul; ért- és olvashat Görögül és Frantziául. Ebben az Ekklesiában kezdett szolgálni 1814k esztendőben, Junius 8k napján. A' Collegiumbol Bitskei Oskola Rectornak rendeltetett Tek. Székes Fehér Vármegyében, mely hivatalában három esztendőt töltvén egy néhány hónapra Bétsbe fordult a' tapasztalásnak, és a' Német nyelvben való tökéletesedésnek kedvéért. Onnan vissza jöven, a' Vértes allyai Venerabilis Tractus Esperestje által, a' Pátyi elnyomorodott Predikátornak segítségére küldetett, a' ki mellett mintegy 8 hónapig vitte az Isteni szolgálatot. 1813ban a' Rátzkevíben tartatott Generale Consistorium alkalmatosságával, Fő Tiszteletű Püspök Urunk által, maga mellé a' Pesti Ekklesiába Káplánnak rendeltetett, mely szolgálatjában mintegy negyedfél esztendőt töltött. Pestről 1816k esztendőben Junius 1o napján megházasodott, elvévén magának Feleségül Darotzi Predikátor Tiszteletes Etsedi Jó'sef Úr hajadon leányát Krisztinát, a' kitől Május 29k napján ebben az esztendőben egy leánya született és Máriának kereszteltetett.

2) A' Canononn Liturgiann és Josephina Resolutionn kívül a' Lelki Pásztori Hivatalnak folytatására megkívántató más szükségesebb Könyveis vannak, a' mennyit eddig való környüllállásaihoz képest szereztetett.

3) Minden Vasár napokonn és Innepekenn dél előtt az alkalmatossághoz intéztetett Predikáziót tart; délutánn a' Heidelbergi Catechismust magyarázza; az Istentisztelet után az ifiakat és leányokat a' Templomban marasztván, a' dél előtti Predikázioból és délyesti Catechisatioból tartani el-nem mulatja.

4) Az Úr Asztalához először járúlni akarókat, a' kirendelt Ageda szerint elkészítettvén, rendesenn Húsvét 1o Napján a' Templomban confirmálja, és a' Confir matusok' neveit a' Matriculába báírja. A' gyermekek közül senkit, míg nem confir maltatik, az Úr Asztalához nem botsát.

5) Az Úr Vatsoráját minden esztendőben ötször administralja: úgy mint a' Karátsoni, Húsvéti, Pünkösti Szent Innepeknek első Napjainn, Új Kenyérkor és új Borkor.

6) A' Keresztelést a' Templomban, az Istenitisztelet' végződése előtt, szokta végbe vinni, kivévén a' beteg, és halasztást nem szenvedő gyermekeknek keresztelését, a' kiket akar éjjel-akar nappal a' Bába felhozván, a' Parochiában megkereszteli: de még addig egyik Hallgatójának házáhozis kereszteli nem ment.

7) A' beteget, ha hívatatik, meglátogatja; azokat a' Lelki Pásztori Gondviselésnek regulái szerint bátorítja, biztatja, és vigasztalja az Istenbeszédéből, és a' józan okosságbol vett erősségekkel; velek együtt imádkozik; ha szükséges, az Úr Vatsoráját is administralja; és e'képen a' boldog kimulásra készitvén, őket hitekben megtartani, vagy ha az előtt a' bűnben megátalkodva éltek vólna, a' Krisztusnak megnyerni igyekszik.

8) Matriculat, a' Fő Tiszteletű Generale Consistoriumtól kiadott Norma szerint, mely 1803k esztendőben praescribaltatott folytatja. A' törvénytelen ágybol születetteknek Attyokat tsak úgy írja bé, ha a' férfit, a' kire a' megesett Személy vallott, a' Predikátornál megjelenvén, a' gyermeket magáénak esmeri. Egyébaránt pedig így szokta béírni "Anno et die n.n. N.N.nek törvénytelen ágybol született fija vagy leánya n.n. Kereszt Anya 's Anya n.n.

9) A' Házasulandókat minden személy válogatás nélkül háromszor publicalja; még pedig, a' Jósephina Resolutionnak és a' Fő Tiszteletű Consistoriumnak Rendelése szerint, tsak Vasárnapokonn, és a' Canonok által megengedtetett Innepekenn; hétköznap soha sem. A' Copulaltattakat, még a' kik más Helységekből

hoztakis magoknak Feleséget, az időnek, neveiknek, mesterségeknél vagy állapotjoknak, Tanuiknak, és a' hirdetés napjainak feljegyzésével a' Copulatio után mindenkor bírja a' Matriculanak arra rendeltetett szakaszába.

10) A' Felsőes Királyi Parantsolatokat a' Fő és Nagy Tiszteletű Generale és Tractuale Consistoriumok' Rendeléseit, Fő Tiszteletű Püspök, vagy Nagy Tiszteletű Esperest Urainknak Hivatal szerént való Leveleiket az a' végre készített Protocollumba a' magok valóságában, mindenkor improtocollálja.

11) A' Predikátornak fizetése a' maga valóságában leíratott; a' Szántó földnek, Kerteknek, rétgeknek eredetek, mennyiségek, szomszédjaik, immunitások telyesen és világosan előadatott, a' Predikátor és Presbyterialis Személyek által subscribaltatott, és megpészteltetett, és egy különös árkus papirosan, ezen Objectumok mellett a' Fő Tiszteletű Canonica Generalis Visitationak által adatok.

12) A' Predikátornak említett fizetése minden esztendőnként fogyatkozás nélkül, idejében beadattatik: még eddig nem vólt, most sincs semmi restantia.

13) A' miólt a' Predikátor ezen Ekklesiában szolgál, ennek mind Előljárói, mind köz rendű tagjai által Szent Hivatalához illendő tekintetben tartatott; senki által méltatlansággal sem hivatalának folytatásában, sem külső állapotjában nem illetett: sőt az egész Ekklesiának hozzá való jó indulatjával és szeretetével ditsekedni bátorkodik. Az Úr őrizzeis ezt a' Gyülekezetet a' Predikátorral való háborúságból származó gonoszoktól, a' melyek a' régibb időben már kétszer okoztak ennek siralmas állapotot.

V. Az Oskola.

a) Az Ekklesia mostani Oskola Rectoranak neve Gergey Péter. Született Tekintetes Borsod Vármegyében Kis Győrönn 1788ik esztendőben Januarius' 6k napján. Tanulását kezdte a' Kis Kun Halasi Oskolában, folytatta a' Debreczeni Collegiumban; onnan 1805ben a' Pápai Oskolába ment, a' honnan négy esztendő Indutus Deák korában 1809ben Nagy Dorogra Leányok Tanítójának kijött. Ott esztendőt töltvén, a' Német nyelv tanulására, ment Cservenkára Esztendő múlva a' Halasi Ekklesiában Correctorságot vállalt, és folytatta 3 esztendeig: ugyan ezen Hivatalt viselte Kun Szent Miklosonn is még 3 esztendeig, mely Tanítóságából a' Tasi Ekklesiába Leányok Tanítójának rendeltetett: a' hól két esztendőt tölt vén, a' közelebb múlt Tractuale Consistorium által, Ekklesiánkba Oskola Rectornak kineveztetett. Még eddig nőtelenségben él.

b) Az Oskolának mostani épülete készült 1802k esztendőben az Ekklesiának költségével Téglából és Vájogból; mind a' Tanítónak lakó szobája, mind az Oskola ház a' helynek fekvéséhez képest jó állapotban van: az egészséget ugyan a' nedvesség miatt megpróbálja; de különben a' Tanuló gyermekek számához képest elég tágas és világos.

c) A' mint a' parantsolat szerént elkészített Catalogusból megtetszik, az Ekklesiának népességéhez képest a' Tanuló gyermekek száma, mind öszve 78ra mégyen; kik közzül 34 fiú, 44 pedig leány.

d) Még eddig az ideig a' gyermekek, kivált a' nagyobbak, mint a' külső munkára használhatóbbak, inkább tsak télen által jártak oskolába: de most közelebről a' Predikátornak több intései, és az Oskola Rectornak velek való bánása által, a' Szülék arra indúltak, hogy gyermekeiket ilyen dolog tétel idejénis felküldik az Oskolába. Ha a' szülék, gyermekeiknek a' tisztességes és hasznos Tudományokban 's jó erköltsökben való oskolai nevelését vóltaképen meggondolnák: úgy az Oskolának mostani állapotját jövendőre is lehetne reményleni: de valamint más helyeken, úgy itt is, részszerént a' tudatlanság, részszerént a' sok házi baj azt okozza, hogy gyermekeiket az Oskolába vagy nem küldik, vagy attól megtartóztatják.

e) Ezen Nagy Tiszteletű Solti Egyházi Vidéknek Consistoriuma a' kebelében lévő Oskolákra nézve Docendi Methodusa adván ki a' szoros megtartás végett: az Oskola Tanító minden esztendőnként azt követni köteleztetik; a' Tisztelendő Oskola Visitator és a' Nagy Tiszteletű Canonica Visitationis a' szerént kívánuja, hogy a' gyermekeket tanítsa.

f) A' Nagy Tiszteletű Tractuale Consistorium 1814k esztendőben Tiszteletes Szalós Mihály Uramat rendelte e' mi Oskolánk visitatorának, a' ki esztendőnként négyszeris ezt megvisitalja, de mivel több Oskolákhoz is köteleztetik, még az Examenen jelen nem lehetett.

g) Minthogy a' helybeli Predikátornak áll az hivatalos kötelességében, hogy az Oskolának állapotjára, és abban mind a' tanulóknak előmenetelére különös gondal figyelmezzon: tehát a' Presbyterium' tagjai közzül választott két helybeli Inspectorokkal 's a' Curatorral együtt az Oskolát minden hónapban magvisitalja, 's a' Tanítónak addig való munkájáról megpróbálás által számot véssen. Ugyan akkor a' maga gondosságát az Oskolának tisztaságára, és a' gyermekekegészségének fenn tartására 's tanulásoknak haszonnal való folytatására megkívántató más dolgokra is kiterjeszti.

- h) A' Templomban való éneklést rendezesenn a' Rector szokta elvégezni. Hétköznapokon az énekválasztás a' maga discretiojänn áll: de Vasárnap és Innepp napokon a' Predikátor praescribálja, dél előtt a' Predikátzionak Materiája, délutánn a' Catechismusnak rendi és magyarázatja szerént, mi énekeltek? i) Az Új Énekes Könyv, mindjárt annak kiosztatása után, az egész Tractusban talám leg először ebben az Ekklésiában introducaltatott, és az ellen a' Hallgatóknak értelmesebb részeáltal semmi kifogás nem tétetett.
- k) A' Rector Salariuma, minden ususában lévő Kertekkel és Szántó földekkel együtt, mínt a' Predikátoré, külön árkus papirosra irattatott, sub scribaltatott, megpsetséltetett, és a Fő Tiszteletű Visitatisnak bényujtatik.
- l) Mint a' Predikatori, úgy a' Rectori Solariumis, mind az Ekklésia, mind a' Helység részéről idejében béfiztetetik: még eddig egyik részreis restantia nem maradt.

VI. Bába van a' Helységben kettő egyik vallásunkon való a' másik Rno Catholica. Examinalva egyik sints, de mind a' kettő fel van esketve. A' miénk hogy az Aszszonyok baján segíteni tud, megtetszik abból: hogy az ő keze alatt, a' mint mondják, még sem anya sem magzat meg-nem romlott, annyival inkább meg-nem holt. Öregségéhez képest szorgalmatosan eljár kötelességében: de rövid időnn gyengesége miatt szolgálatjáról lemondani kéntelen lészen. A vallásunkon lévő Szülék gyermekeit semmi esetben meg-nem kereszteli; a' Rno Catholicus Szülék' haldokló gyermekeiknek megkereszteléséről pedig azon a' Hitenn lévő Bába, a' kinek szolgálatjával szoktak rendezes enl, minthogy a' Tisztelendő Plebanus a' miénket a' kiseddel magához sem igen botsátja, megszabadítja. A' Himlő óltásnak nagyobb előmenetelére nézve, valahányxszor a' Járásbeli Chirurgus Helységünkbe jő, a' mi pedig gyakran megtörténik, a' Predikátor a' Szüléknek a' Cathedrából tudokra adja, és gyermekeiknek azon veszedelmes nyavalyától való megmentésére a' Felséges Királyi Parantsolatnak, és Consistorialis Rendeléseknek tartása szerént, inti, 's ha annak nem engednének Bírói hatalom által is reá szorittatja. A' közelebb múlt esztendőknben, ez a' nyavalya, többekkel egyesítvén magát, a' népességhez képest sok kisedeket megöle.

VII. A' Temető a' népességhez képest elég tágasnak tetszikugyan: de annyira bételt már mindenütt hóltakkal, hogy akarhól ásattatik meg, mindenütt emberi tsontok hányattatnak ki. Félfelött sövényvel, a' több oldala pedig méj árokkal vagyon békerítve, és télen nyáron tilalom alatt tartatik. A' sírok száraz esztendőben elegendő méjjen ásattathatnak: de árvizes idővel a' hólt testek tsak nem vízbe áztattatnak. A' temetés idejére nézve, a' Felséges Királyi parantsolat szerént rendeltetett 48 óra szoroson megtartatik: melyre nézve a' halálnak idejét, a' halottas háztol, a' Predikátornk azonnal béjelentik.

VIII. Ebben az Ekklésiában eleitől fogva vólt Harangozó. A' mostani minden kötelességeiben szorgalmatosan eljár, a' Prédikátornak engedelmeskedik: valamint a' Rno Catholica részen lévőnek, úgy nékiis a' Helységtől jár szolgálatjához alkalmaztatott és meghatározott fizetése; ezen kívül a' Helységnek minden terheitől szabadsága van.

IX. Ebben az Ekklésiában részünkről való Koldus, vagy az Ekklésának gondoskodása által tápláltató szegény nintsen: de ha idővel lészenek, a' Keresztyéni Szeretetet és gondoskodást a' szükölködők eránt megbizonyítani, kötelességének fogja esmerni.

X. A' Kegyelmes Isten megeléglvén ennek az Ekklésiának sok háboruságait és szenvedéseit: ez idő szerént semmi gravameneivel nem panaszkodhatik: mert vallásának közönséges és szab ados gyakorlásában, Isten tiszteletében, földjeiben 's a' t. nem háborgattatik. A' Rno Catholica Hitre egy Ketskemétenn Szolgáló Catholisalt Anyának - de Reformatusnak maradt Fodor István nevű Atyának Majorennis leányán kívül senki nem kénszerittetik: ez most közelebről a' Tekintetes Fő Biró Ur által, a' hat heti Censurának kiállítására Kalotsára jőni parantsolatott. A' Catholicusok Inneppjeiknek a' Haza Törvényei felett való szorossággal az előtt praetendalt megtartására senki nem erőltetik; a' Mesteremberek Processio járásra nem szorittatnak. A' Tisztelendő Plebanus a' Lelkek' Conscriptiojának kiadását nem kívánja; és a' Rno Cklésia Vallásunk szabadságának semmiképen nem praejudical.

A' Foktői Ekklésiának Filiája nintsen.

A' Fő Tiszteletű Canonica Generalis Visitationak Tárgyaira felete 1819k esztendőben

Zilahi Imre mk.
Foktői Reformatus Predikátor.

G 185 Filepszállás [Fülöpszállás]

[Fedőlap]

Filepszállás. d. 25a Juny 1819.

Ekkla Helybeli Igazgatása. II.

Vagnak több egymástól különlakó Házastársak.

IV. Predikátor Salariuma. A' Predikátor Földjének egyik Calcaturája kissebb mint a' Conventioban van. - Haszonvehetetlen Szénát adnak a' Predikátornak.

NB. Consiliarius Vadász Úrnak szóllani kell a' Szalalianus Processusnak a' Palatine Forumon mennel elébb lejendő referáltatása felől.

2.) Nemes Nagy Sandornak a' Filepszállási Ekkla részére fundalt két Alumnuma formalis megerősítettést kíván.

+++

Főtisztelendő 's Nagytekintetű Superintendens Báthori Gábor Urnak 1819 dik szentendőben. Junius Hónap elején, ezen Solti Tractusban tartott Canonica Visitatioja alkalmatosságával; a' már előre publicaltatott Kérdések, mint Visitacionalis Articulusok rendiben valo Felelete, 's tulajdon állapotja leírása körül megkivántatott előadása a' Kis Kun Filepszállási Reformata Ekklesiának; a' mint következik.

Filepszállás. Kún Helység a' Kis Kunsági Districtusban Ttes NS Pest Vármegyében. Az egész Helység egy Reformata Anya Ekklesia; mellynek régibb idejei homályban lévén, a' Superintentia Protocollumaban, néhai P. Patay Sámuel Superintendensége alatt 1652ben az akkori Ekklesiának Senioratusok szerént valo Catalogusában ugy emlittetik, mint a' Rátzkevi Districtushoz vagy Tractushoz tartozó Ekklesia. Abban az időben Predikátora volt Kálmántzi István; azután Vetsei István, Viski Pál, és Miskoltzi (N.n.). 1687dikig; ettől fogva pedig 1693 ig Némedi János, ki ismét Rátzkevide ment és ott megholt 1705ben. 1693tol fogva 1695 ig volt Danótz János; 1695 től fogva a' Seculum végéig Intzédi István. Ezután volt Hajgato (n.n.) kinek idejében a' Rákotziana Revolutio által az Ekklesia szélllyel szorattatott, a' Helység és Templom meggyujtattattak, és ezen desolalt állapotjában volt a' Helység nyoltzad fél esztendeig.

Megtsendesedvén az ország 1713ban és a' szélllyel szaladt lakosok ide vissza szivárogván, az Ekklát ismét fel állították, Predikátoroknak hozván Ketskeméti Jósefet; de a' ki egész három esztendők alatt tsak magános Házakban szolgáltatta az Isteni tiszteletet. Ezután volt Földvári Mihály két esztendőig; kinek idejében 1717 ben építettett egy fa templom, az elébbeninek helyébe. 1718ban pedig Parochialis Ház és Oskola is építettett 1718tol fogva volt Ketskeméti Pál, ki Seniori hivatalt viselvén egyszersmind az előregedett Pataji János Superintendensnek Suffragenensa lett 1723ban; meghalván pedig az, a' Szerintendenségben követte 1729ben. Ekkor Predikatori Hivatalát Szabadszállásról ide általhivott fiának Ketskeméti Dánielnek által adta; maga pedig a' következő esztendőben 1730ban, November 26dikán megholt. Ketskeméti Dániel 1729től fogva 1737 ig Predikátoroskodott, és ugyan itt megis holt; a' mikor mintegy három Honapig volt uánna Marosi János: utánna Dámány János esztendeig, ki is innét Siklósra translocaltatott. 1738 ban lett Pradikátora ezen Ekklesiának Lázi Veresmarti Péter; ki már ezelőtt sok esztendőig Ketskeméten predikátoroskodott és a' Ketskeméti Tractusnak Seniora volt, egyszersmind pedig a' Superintendentián Gratis Notarius is. Megholt itten 1739 ben November 29 dikén az akkori Pestisben. - Sirhalmán levő nagy kőnek egyik végén még most is olvashato ez az Irás:

- - - - jacet

Vir magni Nominis

Petrus Lazi Veresmarti, quem

merito etiam fera posteritas luget.

obiit

Az esztendő hátra lévő részét kitöltötte Földvári György. Azután pedig rendes Predikátorrá leve Dallos István 1740ben. Ennek idejében a' régi fa templom némelly romladozo részeiben megujtattott 1741 ben: tornyot is kezdtek építeni kőből 1743 ban: de a' melly a' kőmivesek rososz munkája miatt, a' maga két ölnyi magosságából ledült, és a' templomnak is egy részét lerontotta. Hoszszas utánna valo járás és

költekezés után nyernek ezen Helység lakosi engedelmet egy toronynak és templomnak ujjonnan való építésére; mellyet osztán véghez is vittek 1761 ben. 1777ben épült a' mostani Parochialis Ház. - Dallos István volt a' Solti Tractusnak Seniora azután pedig a' Superintendentianak Generalis Notarius. Megholt 1782ben. Februarius Hónap 8dikán, mint ezen Ekklesiának 42 esztendő's betses Predikátora. Helyébe állott ugyan azon esztendőben Ember Pál; de a' ki négy hónapokat töltvén, ismét Abonyra ment, 's ott megis holt. Uránna Interimalis név alatt administrálta az Ekklát Vetsei István három esztendő'kben 1784 ig; a' mikor ismét Aporkára menvén, ott életét végezte. Ezután volt rendes Predikátor Zelizi János hét esztendő'kig; kinek is osztán succedált Toth Ferentz etskeméti születésű 1792ben ennek idejében építettett a' mostani templom 1797ben. Ez is elköltöztvén Nagy Harsányba Predikátornak, helyébe jött Ketskeméti Professorságából Császári Losy Pál 1810 dikben ki is most ezen jegyzéseket a' Főtisztelendő Superintendens Ur parantsolatjára teszi. Ennek idejében a' már fellyebb említett 1761 dik esztendei Torony akkori alatsony kórakásából fellyebb emeltetett őt öllel, és veres réz fedél alá vétetett 1812ben. - A' Lelkek száma mintegy 2800.

Az Ur Asztalához tartozó edények állnak ezekből. Van négy tzin Kanna, mellyek közzül a' legrégebbe ez a' metszés vagyon: Fülöpszállási Eclesiájé ezen Kanna. Anno Domini 1725. Die 15 Septembris. A' másikon ez olvastatik: Az Nes Kun Fülöpszállási R. Ecclesia Csináltatta T. Ketskeméti Dániel Ur Predikatorságában és Nagy Gergely Ur Biroságában. 1732. A' Harmadik készült 1737ben ezzel a' ráírással. N.K. Fülöpszállási Rs Ekklesiáé. A' negyedik 1801 dik esztendei. - Ezentul van egy aranyozott ezüst tanyér, mellynek karimáján ez olvastatik: A' Fülöpszállási Helv. Conf. Ekklesia Készittette az Ur Asztalához e' tányért. Anno 1784. Van két aranyozott ezüst pohár is, mellyeknek egyikét ujjonnan tsináltatta Pap Ferentz ide való lakos 1797ben; a' másikat pedig valamely régiből ujjonnan öntette ugyan akkor. - Az Abroszok közt egyik az, a' fekete bársony Abrosz vagy szőnyeg, mellyel Hétköznap az Asztal bé vagyon terítve; a' másik egy zhöld bársony arany tsiphkével körülvett, és sarkain arany virágokkal szépen kivarrott, közepén pedig arany sugárokkal ki himzett Szemmel ékesített Abrosz; mellyel az Ur Asztala bé szokott takartatni, a' mikor már minden edények rajta vannak. A' belső ssima szélén ez olvastatik: Kozári Mihály készittette 1799. A' Harmadik egy fehér muselin Abrosz, mellyek az Asztal legalol béterítettik. A' Negyedik egy hamu szín Mohr, ezüst tsipkével beszegve, melly ama fejéren fellyül szokott terített. Az ötödik, egy muselin, mellyen ez az Aranyal kivarrott Irás olvastatik közepén: A' Fülöpszállási Reformata Sz. Ekklesia Számára, tsináltatta, Árva Özvegy Farkasdi Ersébet, a' maga költségével. 1740 eszt.

A' Toronyban három Harangok vannak: az első és legnagyobb Hét Má'sás és 24 fontos; mellyen ez az Inscriptio olvastatik: Helvetica Confessio tartó K.K. Fülöpszállási Sz. Ekklesiáé. 1782. Vox mea vox vitae, voco vos ad sacra venite. - Joann. Brunner Coss. Mich. in Ofen, Tzimere egy Pellican madár. - A' második vagy középső Harang négy má'sás, huszonkét fontos. Ugyan akkor készült 'sugyan azon Inscriptio van rajta, mellyek a' nagyobbikon. Tzimere ennek egy zászlos Bárány. A' kis Harang 60 fontos Inscriptioja ez: Fud?? Henricus Eberhard. Pestini. 1815.

Könyvei vagy Levelei az Ekklesiának egyebek nintsenek mint sem a' Protocollumok, Matriculák, és Számadásos Írások. Megjegyzésre méltó mindazonáltal, hogy a' mostani Prédikátor, még itt létele előtt látott Antecessora kezei közt egy olyan kiseded formájú Diariumot, mellyben az 1737 dik esztendő előtt való dolgok voltak feljegyezve, 's egyszersmind Matricula is volt. De ezt a' Diariumot ide jöttkor már nem találta; sem semmi nyomába nem igazodhatott.

A' Parochialis Házban vannak két szobák, egy konyha 's egy kamara: külön van a' tanuló Ház; de a' melly az időnek szokásihoz képest vendég szobává változtatott. Mobiliak, mellyek az Ekklának tulajdoni ezek: A' tanuló szobában egy rostélyos nagy theca, egy más ajtó nélkül való ismét két festetlen deszkákból álló könyv poltzok; egy szegletes asztal, két nagyobb fekete ládák, egy kisebb, és három perselyek. A' tseléd szobában egy kerek Asztal, két nyoszolya, és két fogas. A' Házon kívül Istálló, szinek, és egy hizlalo ól vannak; de malacoknak?? és baromfiaknak való ólak éppen nintsenek. Van egy szérus kert is, és abban istálló; a' kis kertek pedig éppen rozs gondviselés alatt vannak, ugyhogy a' gazdaszszonyi szorgalmatosság a' sokszori kárvallásoknál egyéb gyümölcst nem veszen.

II. Az Ekklesia helybeli Igazgatására nézve vagyon jól organizált Presbyterium; mellyben a' 12 tanátsbelieken kívül négyen a' köz rnbül is felválasztatva vannak 's felválasztatások alkalmatosságával mint Presbyterek az Ekklesia eránt való hűségre fel is eskettetni szoktak. Rendes Praesese a' Presbyteriumnak a' Predikátor, ki mellett vannak két Consistorialis Notariusok is, egyik a' Helységnek

rendes Notarius, másik az Ekklesia Káplánja, ki amannak jelen nem létében a' Protocollumot viszi, 's egyébkor is segít Együttüléseit tartja a' Presbyterium a' Leányoskolában egy a' végre kinézett alkalmas, és tágas szobában, mind akkor valamikor a' szükség kívánja. A' tüzéres vétekben élők, harfagtartók, 's Isteni tisztelet nem gyakorlók körül való fenyték tartásban szokta magát szabni a' Presbyterium az Ivezítő meghagyásához. Mat. 18:15-17. és az Ekklesiai Canonokhoz Clas. 3: Can. 34, 35. Syn. Budaensis. Can. 49. Minden ezek szerint alkalmaztatott feddések és dorgálások mellett is azonban vannak külön lako Házas társak, mint nevezetesen Péli István, Virág János, Czeglédi Dávid.

Az ekklesiai dolgoknak külső administratiojára nézve van Curator, és Egyházi, kik a' Predikátor mint Proses?? által Candidaltattak közzül választatnak a' Presbyterium által, és a' Superintendentianak In Idea Visitationis kiadott rendelése szerint a' Templomban feleskettetnek. Lásd. A. no. 4. A' számadások folyvást revidealtatnak: most mind azonáltal 1818tól fogva elmaradva van a' kikészítése. Revidealtatik pedig a' számadás az egész Presbyterium előtt, és a' Visitoroknak bé adattatik párban, ez originale az Ekkla Archivumába bétetettvén.

Jövedelmei az ekklának a' rendes Vasárnapi Publicatiok a' Halottakra való Harangoztatás taxája, a' Lecticalis Pénz és Buza, a' Koporso deszkák kiosztogatásából való haszonvétel; némelly kegyes adományok minémű a' göbolyós gazdaságé. Bizonyos környülállásokban az ugy nevezett Homok allyai föld is általszokott engedtetni az Ekklesiai költségeknek potolásokra. Ez előtt mintegy 3 esztendőkkel felállított a'; de a' melly szorgalmatosabb utánna való járást kívánna, mint a' millyennel még eddig gyakoroltatott. A' Lecticalis Pénzre nézve pedig az az igen szükséges megjegyzés vagy, hogy a' Helység Perceptora által szedettvén bé, a' közönséges adóval öszszvelegyittetik, és a' Curator kezébe igen későn adattatik. Van az Ekklesianak egy száraz malma is benn a' Helységben.

III. A' Charitativumok, vagy Alamisnák közt első lévén az Agentiale, az esztendőnként, ötször publicaltatik, ugy mint a' három sátoros Innepeknek első napjain, és az uj kenyér 's ujbör beli Communiok alkalmatosságival. Más tárgyai pedig az alamisnálkodásnak, mellyek a' Gen. Consistorium által ki szabadtatnak leginkább téli Vasárnapokon szoktak publicaltatni, a' mikor a' Templomban megjelenők számosabban vannak; és ilyenkor soha más tárgyai az alamisnálkmodásnak nem említetnek, sem számokra perselyek nem tétetnek.

A' melly alamisnák ezen tárgyakra nézve bejönnek azok a' Harangozo által a' Perselyekben béhozattatnak és előtte vagy az Egyházi jelenlétében mindjárt felolvastatnak a' Predikátor által, egy papirosra feljegyeztetnek; és annak idejében a' Visitoroknak ezen jegyzékek megmutatása mellett által adattatnak. Addig pedig minden ilyen alamisna pénzek állanak a' Predikátor gondviselése alatt, és más Ekklesiai pénzel öszszve nem zavartatnak; a' midőn a' több közönséges Vasárnapi persely pénzek mindenkor egy olyan persely ládába öntöttenek bé a' Harangozo vagy Egyházi által, a' mellynek kulcsa áll a' Curatornal, ki is azt osztán bizonyos időkbén a' Predikátor jelenlétében felszámolálja, 's számadásos Laistromába pro Paercepto felteszi.

IV. Az Ekklesianak mostani Predikátora Császári Losy Pál ki alsobb Classisait végezte a' Ketskemeti Gymnasiumban, felsőbb Studiumait pedig a' Debreczeni Collegiumban, honnan Mgos Grof Wartensleben Károly Urfival, a' Német ország Academiakra menvén, elsőben véle, azután pedig magánossan szinte négy esztendőben töltötte Academiai Cursusát. - A' Jenai Universitas által, kivált képpen Consifiliarius és Professor Schüttz Urnak eszközlése után Philosophiae Doctori Gradussal megajándékozott. 1800ban Csurgóra Somogy Vármegyében Professornak hivatott: onnét Ketskémétre ugyan tsak Professornak ment 1803ban; azután pedig 1810ben ide Filepszállásra predikátornak rendeltetett; holtehat már kilentz esztendőket töltve született Magyar nyelvén kívül bszél, 's olvashat Deák Német, Francia, és olasz nyelveken. Feleséges ember. gyermekei vannak négyen; kétfiú és ugyan két leány gyermekek.

Meglehetős bőségű magános Thecajában nem tsak a' Canonok, a' Liturgia 's a' Josepina Resolutio megvannak, hanem más Jus Canonicumra tartozó subsidiumok is.

Predikatori Hivatalában miképpen járjon el, mutatja az a' Diariuma, mellybe esztendőről esztendőre, minden Vasárnapokon 's Innepeken elmondott Predikatioit beszokta írni; és ha mikor Hivatalbéli elfoglaltatása alkalmatosságával más predikáll helyette, azt is feljegyzi. A' Dellyesti Catechizatiokat is maga végzi. Hétköznapis mind reggel mind delután maga könyörög, Télen nyáron által. A' nyári dellyesti könyörgéseket ugyan akarta egy időben elhgyni mivel alig jelentek meg a'

Templomban ketten vagy hárman gyakran pedig a' Halgatok közzül egy lélek sem jelent meg: de némellyeknek test szerént valo buzgolkodások miatt arra reá nem mehetett: noha fájdalommal kell nézni, hogy a' meleg dellyesti órákon; a' kik megjelennek is tsak szundikálnak a' Könyörgés alatt; 's a' Rector is két három tehetetlen gyermekkel alig rikátsol az éneklésben.

Az Úr Asztalához először járulo gyermekeket a' Predikátor különös solemnitással Confirmálja Vasárnapi napon. A' Confirmáltattak az oskolai Protocollumokba aző Tanitoik által beirattatnak.

Az Urvatsorája esztendőnkét ötször administraltatik ugmint a' három Sátoros Innepekben, és uj kenyérre, 's uj borra. A' Keresztelést rendszeren a' Templomban viszi véghez, de mikor a' szükség ugy kívánja a' maga Házánál is. A' beteget, ha kik megkívánják meglátogatja, 's vélek imádkozik.

A' Matriculát maga viszi a' ki adott Norma szerént. A' törvénytelen ágyból született gyermekeket tsak az Anyokra írja, haneha[!] valamely férjfi a' gyermeket magáénak elvállalja, és nevét beirattatni maga kívánja.

A' Házasulandokra nézve a' három különböző Vasárnapi Publicatiot szorossan megtartja: de ha valamely fél más Ekklánban egy Hétköznapi dispensatiot nyert akkor itt is kéntelen a' Harmadik Vasárnap helyett Hétköznapi publicálni. A' Copuláltattak a' Bizonyosságokkal vagy Násznagyokkal együtt mindenkor beirattatnak.

A' Felsőleges Királyi Parantsolatokat, 's mind a' Szperintendentiale, mind a' Tractuale Consistoriumok Publicalt Rendeléseit, az Ekklésia Káplánja, mint egyszersmind Consistorii Notarius, az e' végre szolgáló, Protocollumba bé írja.

A' Predikatori Salarium külön beirattatván; itt tsak azt a' megjegyzést szükség tenni, hogy a' szántó földek, mérő számra vannak feltéve a' Conventiokban, mellynek ott kinn a' valóság meg nem felel; ugy hogy a' midőn rendszerént 11 mérőt tartozna vettetni a' Predikator mind őszit mind tavaszit, némelly helyen tsak 9, 10 mérőt vettethet. Hogyha pedig a' földnek szűk volta miatt valamely faládiát?? kell tsak ugyan szenvedni, mint a' Solti ut mellett azt a' faládiát?? minden Conventionatusoknak egyformán kellene szenvedni, nem éppen tsak a' Predikatornak. Mihez képest vagy a' Harangozó földjének kikell onnét esni, hogy a' Predikatori föld kiteljen; vagy ha nem; tehát annak a' földnek a' Conventiokhoz proportionalva kell felosztatni. - Egyébaránt a' Predikatori fizetés esztendőnként beszokott adodni; de Széna, melly két szekeret teszen, olyan adodik, mellyet semmi féle állat meg nem eszeni vagy ha megeszi, megdöglik tőlle.

A' Predikator Hivatalához illő tiszteletben tartatik.

V. Oskolák hárman vannak, két fiú, és egy Leány oskola: de szándékozik az Ekkla még egy leány oskolát felállítani, illy moddal, hogy annak lejendő tanitójában egyszersmind óronistát is tartson.

Mostani Leányok Tanítója Tiszt. Csengeri János, egyszersmind ad Sacrorum administrationem facultaltatott Exmissus Káplán: tanult a' Debreczeni Rftum Collegiumban; honnét négy esztendő Deák korában, 1785ben kiment Hegyköz Kovátsiba Oskola Rectornak, onnét 1790-b en ment Gesztre ismét Oskola Rectornak; onnét pedig idejött 1807ben; és így itt már 12 esztendőktől fogva vagyon Leányok Tanitói és Kápláni szolgálatban. Feleséges ember; gyermekei vannak hatan. Lakoháza a' legtisztességesebb mind magára mind tanítványira nézve. Van három szobája a' Classison kívül; kettős kamarája, tyuk és sertés óla, színje kalitzkája: a' szobákban van az Ekklának két nyoszolyája, két asztala, két fogasa, két hoszszu karos padja. A' Classisban két fekete Tábla, egy uj Testamentom, egy énekes könyv, egy utmutatás.

A' tanulo Leányok száma a' Cataloguson megfog tétteni; szoktak lenni mintegy más fél százan; az oskolát pedig tsak úgy gyakorolják, a' mint télben a' gyenge ruházat, nyárban pedig a' nyári foglalatosságokra valo elvonattatások engedi.

Tanittatnak azok a' Tudományok, mellyek a' Tractuale Consistorium által, minden gremialis Oskolakra nézve külön külön, az oskolaknak állapotjokhoz képest kiszabatattak, és a' megtartás végett mindeneknek kiadattattak. Mik legyenek pedig azok a' tudományok, és miképpen el osztattattak, a' Catalogussal együtt előmutattatnak.

A' Fiú Oskolának mostani Rectora, vagy a' nagyobb fiú gyermekek Tanítója Buzás Pál. Tanult a' Debreczeni Collegiumban; honnét 7 esztendő Deák korában jött ide 1817ben; és így már itten két esztendőt töltött. Nőtelen és Papi hivatalra szándékozó.

Van egy szobája, és kamrája, jó tágasságú; de Classisa, a' keze alá járo gyermekeknek számokhoz képest szoros. Most vagynak a' keze alatt 94 gyermekek kik a' külön beadando Catalogusban

megneveztetnek tanulnak pedig a' Declinatioktól fogva a' Grammaticaig a' szerént a' mint a' Tractuale Consistorium által meghatározott Methodus az ilyen Classis számára is kiadattatott. Télen feljárnak, nyáron igen kevesen, A' szobájában van egy Asztal, két nyoszolya, négy szék, egy Theca. Ismét gondviselése alatt vagyon az Ekkliának egy Énekes Könyve egy Új Testamentoma; három oskolai új Atlasa, egy Debreczeni Magyar Grammatica.

A' Rector mellett egy Praeceptor is van, ki a' kisebb fiú gyermekeket tanítja, a' betűk megismerésétől fogva a' folyvást való olvasásig. Ez most Pap Josef idevaló születésű, ki Pápán tanult a' Logicaig; a' mikor nyavalyába esvén ide haza jött, és Praeceptorrá lett 1798ban; és így már 21dik esztendő Tanító itten. Feleséges ember; van egy leány gyermeke. Lakik az oskolában, egy olyan szobában, melly a' maga Classisával egy fedél alatt, a' Rectorétól pedig egészen külön van. Vannak most mintegy 65 tanítványi, jó tágas Classisban. Szobájában van az Ekklesianak egy Asztala, és egy nyoszolyája. Tanít az is a' Tractus által számára külön kiadattatott Methodus szerént; a' mint azt, a' Catalogusával együtt elő is mutatja.

Mind a' Három Tanítók salariumaikat idejekben ki viszik; kivéven, hogy a' szüléknél a' Tanításért való buzából némelly Restantiak szoktak kimaradozni.

A' mi pedig már az Oskoláknak Inspectioját különösen illeti; erre nézve szükség megjegyezni, hogy a' Tractus azt a' maga egész Kerületében egy bizonyos Systemába vette. Vannak ugyan is a' Tractus kiterjedésének és fekvésének részeihez képest öt Centralis, vagy Provincialis Inspectorok kinevezve, kik felosztva, az Inspectiójuk alá bizott Oskolákat bizonyos időkben meglátogatják, mind a' Tanítoknak szorgalmatosságokra és magok viseleteiket, mind a' tanuló gyermekeknek előmeneteleket megvizsgálják és mindeneket a' miket tapasztalnak, minden oskolákra nézve külön külön feljegyeznek, írásba tesznek. Továbbá van egy Scholarum Director; a' kinek az Inspectorok az ő Relatioikat beadják, ideje korán: a' Director pedig ezen beadott Relatiokból egy Extractust készítvén, azt a' Consistoriummal közli. A' tennivaló Rectoroknak, vagy akarmelley Oskolai Tanítoknak eltöltött esztendeikből, a' beadott Relatiok szerént egy közönséges ítéletet formál, 's azt a' Directionale Protocollumba béírja hogy mikor valamelly efféle Testimonium kívántatik onnét kiadattathasson. Így lévén Systematizálva az oskolákra való ügyelés, az itt lévő Oskolákat is mint egyebeket, a' Concenens Provincialis Inspector bizonyos időkben meglátogatja, esztendőben kétszer háromszor; a' tanítás és tanulás munkáját serkenti nothatja; sőt a' Helybéli Inspectiot is megkérdi 's szorgalmaztatja.

A' Templomban való Praeceptorát a' Rector teszi 's az énekeket is maga tetszése szerént választja: de bizonyos alkalmatosságok idején, mindenkor a' Predikátor mondja meg, hogy mit énekeljen a' Rector. Énekeltetnek pedig közönségesen az új Énekes könyvbéli Énekek.

VI. Bába itten kettő vagyon, az egyik csak szokásból tanult; a' másik az Ekklesia költségén Pesten kitanított. Felvannak mind ketten esketve; és a' szenvedő aszszonyokon segíteni tudnak; el is járnak kötelességekben. Keresztelniek pedig nem szabad 's nem is tselekszik. - A' Himlő bé oltást a' Helybéli Chirurgus gyakorolja: egy időben, a' mikor Borbély a' Helységben nem volt, a' Felsőleges Királyi Parantsolat tellyesítésére 's Halgatóinak javokra, a' Predikátor is véghezvitte.

VII. A' Temető noha régi, mégis van olyan pusztája része, a' mellybe teketkezni lehet. Kőrűlván árkolva jó mélyen; de mivel lakosoktól szinte kőrűlván van vétetve; ezek az árkot imitt amott megszokták pusztítani, és barmaikat béeresztik. A' Sirok méjjen ásattatnak; a' temetés idejét meghatározó Felsőleges Királyi parantsolatok pedig megtartatnak.

VIII. Harangozó van; ki nem csak harangoz, és a' templomot tisztogatja, hanem a' Parochialis Ház és Predikátor kőrűlván is bizonyos szolgálatokat tészen; a' kiskertet, a' bab földet kapálja, fát vág, vizet hoz, némelly romladozásokat igazít, 's a' hóva küldtetik mégyen. Fizetése van; de a' mellett, a' Portiot 's a' Lectikalet is rajta megveszik, egyéb aránt más terehviselésektől szabad.

IX. Az Ekklesia szegényei az által segítettnek, hogy a' Házanként való koldulásra szabadság engedtetik nékik: egy gyermeket pedig különösen szokott az Ekklesia taníttatni, és ruházni, míg valamelly mesterségre, vagy életnemére alkalmatossá leszsz. - Van azomban ennek az Ekklesianak a' Debreczeni Collegiumban is két olyan Alumniuma, mellyet az ide való, 's tovább tanulni kíváno gyermekek számára nem régen fundalt, egy érdemes Lakos, Nemes Nagy Sándor Ur.

X. Romano Catholicus Lakostársai nem lévén ezen Ekklesianak, töllők semmi részben nem is háborgathatnak. Van mindazonáltal egy Leány, ki az ŰAnya Férjéről tsakugyan Rado Ersébetnek nevezetik. Ez noha tulajdon szülépinek vallás tételek szerént törvénytelen ágybol valo; mégis mivel az Asszonyt Papista ember vette el, azon az okon a' Catholica Ekklesia jussát tartja hozzá, és a' Czeglédi Tiszt. Plebanus Ur mint Esperest, itt megjelenvén erőszakosan is kívánta elvitetni. Az Anya azomban nem vitte oda a' hova parantsoltatott, 's a' Biroság is még addig semmi adsistentiat nem adott.

G186 Izsák

[Fedőlap]

Izsák. d. 25. Juny 1819.

Ad 1. f) A' Parochialis Ház elrongyolott 's elsüllyedt állapotban lévén, újjítást vár.

IV. 12. A' Predikátori fizetés beadódik ugyan esztendőnként, de a' Gabona 's Széna Deputatum igen rosszsz qualitasban.

VI. Reform. Bába nints.

+++

Feleletek

A' Generalis Canonica Visitatio Kérdéseire.

I. Az Ekklézsia.

℞ Mater Ekklézsia ne ve I'sák, Tek. Pest Vármegyében. Birják a' Várost Nagyságos és Tekintetes, Szapári Reviszki, U'sovits, Csemitzki 'Sütő, és Csernus Uraságok.

a) A Mater Ekklézsia kezdete nem bizonyos, mondják, sőt Néh. Tiszt. Matyási János, ide valo Predikátor Úr is, ugy jegyzette fel 1761k hogy az emberi emlékezeten fellyül Reformátusok lakták. - Emlékezete van 1756tol fogva, a' miolta Predikátori voltak: Csernaton István, 1691ig, Szabadszállási Kováts János 1701ig. Hétzei Sámuel 1704ig. Pathai Gergely 1711ig. Halasi Mihály 1730ig. Motsai Sámuel 1755ig. Vég István 1759ig. Veszprémi Bakos Jó'sef 1761ig. Mátyási János 1788ig. Szalai György 1792ig. Kertvélyesi Imre 1807ig. Tékes István 1813ig. - Fatumai között nevezetesek e' következők: a) 1740ban Vétetett el a' Reformátusok kö Temploma, mely ugyan ad interim, a' Reformátusoknak arrol valo kötelező Levelek mellett, hogy Sz. Mihály napkor resignálják vissza adatott, de az idő eltelvén végképpen elvétetett, adattatván és ki mérettetvén a' Ttes Vármegye Rendelése szerént más hely, t.i. a' mely most van Templomnak, Parochialis Háznak, és oskolának, a' következő 1747k . a' mely esztendő Julius és Augustus Honapjaiban a' Templom 1748k a' Parochia mely most is fen áll és az Oskola a' mint a' Szoros környüllállások engedték vajogbol építették. A' Fa Lábakon álló harangnak elhozása megengedetett. b) 1776k Midon a' Templom északi oldala igazításában munkálodnának, a' Plebanustól és az Uraságtól az építéstől el tiltattak, hanem a' Tek. Vármegyéről kedvező Resolutiot nyervén, elkezdett munkájokat végre hajtották. c) 1777k midőn a már ez előtt hat esztendővel felfogott új Temetőt Szépen békerítették, ezt is mint a' Templomot magokévé akarták tenni a' RCatholicusok; de a nagyobb erővel nem bírván 's némellyek közüllök megverettetvén, foglalásbéli Szándékjokrol le tettek. - d) 1779ben Ellenére azon bé vett és a' Ttes Vármegyétől is meg erősített Szokásnak, - hogy a' Vallás külömbsege szerént egymást felváltva légyenek a' Birák - RCatholicus Biro tétetvén, a' Ttes Vármegyéhez kéntelenítették fojamodni, mely is a' régi Szokást vissza állította. e) 1816k Minekutánna az Oskola funduson, Szük volta miatt alkalmas épület nem tétethetne; a' Mélt. és Ttes Földes Uraságok, ha szintén két esztendei sokszor megújított esedezés után is, a' mostani tágassabb fundust, oskolai fundusul ajánlották, és által adták. f) Ugyan azon esztendőben cessalt az a' szokás, mely szerént eddig mindenik Ekklésiában, minden épületek a' Communitás által tétettek, a' végeztetvén az Uraság Gyűlésén, hogy mindenik Eklé'sia a' maga tetszése szerént tegyen új épületeket, az Ekklé'sia Tagjai közt kivetendő, és a' Biroság által bé szedendő penzből: de a' reparáltatás ezután is mind a' két Ekklé'siában a' Biroságot fogja illetni. - A Lelkek száma, mint az 1817dik eszt. popularis Conscriptiobol ki tetszik mintegy 1240.

b) A' Templom és Torony építették 1794dik Esztb. kemény materiából, a' A' Templom minekutánna ez előtt két esztendővel ujra 'sindelyeztetett jo állapotban van, de a' Torony teteje romlani kezd.

c) Az Ur Asztalához tartozo edények: egy kis, és két nagy Ón kanna. Az elsön semmi irás nints. ezeken pedig e' következő: Az I'sáki Helv. Confession lévő Eklé'sia számára készítettett ezen ón kanna.

1764ben Juniusban. Matyási János Predik. Czirkos János Curat. Czirkos Mihály Biros. - EGY arany pohár, ezen fel irással: Isten ditsőségére tsináltatta az I'sáki Sz. Eklé'sia, Tiszt. Mátyási János Úr Predikátorságában 1765. - Egy abrosz, 3 fehér keszkenő, 3 selyem keszkenő, irás nélkül, és egy Takaro, kék selyemből arannyal ki varva, ezen irással: 1790ben Tiszt. Szalai György Predikátor Ur ajándkozta.

d) A' Toronyban van 3. harang. A' nagy harang 9 mázsa 45 font. ezen metzéssel: Judit Henricus Eberhard. Pestini 1803. az I'sáki Reformáta Eklé'siának vette Damásdi János maga pénzén. - a' kissebb 2 má'sa 5 font. ezen metzéssel; Johan Bruner Goss. in Ofen. Az I'sáki Ref. Ekla vette a' maga költségén 1771. a' legkissebb. 1. mázsa 3 font. Ezen metzéssel: Judit Henricus éberhard[!] Pestini 1818. Az I'sáki Ref. Szent Eklé'sia tsináltatta 1818.

e) Az Eklé'siának semmi könyvei és Levelei nintsenek.

f) A' Parochialis házban vagynak 3 szobák, mellyek közzül az egyik mellék kis szoba Museumul szolgál - rongyolott sü, llyedt állapotban. Ezekben van az Eklé'siának egy nagy pléhes Könyves Thecája. 2. fogassa, egy nyoszolyája, egy kerek asztala, egy hosszu padja, két fa széke, egy nagy almariuma a' tselédházba, és a' onyhában egy fazekas, egy kis almarium egy kis asztal. A' házhoz megkívántato épületek elég számossan vagynak, de mind romladozo állapotban.

II. Az eklé'sia helybéli igazgatása.

1. presbyterium van. Presbyterek vagynak 12en. Választatnak a' Gyülés által köz akarattal, és feleskettetnek.
2. Presbyterialis Gyülések tartatnak mindenkor mikor szükség kívánja a' Parochialis Háznál.
3. A' tzigéres vétkekben élöket, a' Versengő, és egymástol külön lako házásokat, a' közönséges Isteni tisztelet nem gyakorlokat, kérés, intés, feddés, dörölés által igyekezi a' Presbyterium a' jó utra vezérelni. - Egymástol külön lako Házások most az Eklé'siában, Juhász Pál, Ungvári Er'sébet.
4. A' Presbyterialis Gyülés Actai feljegyeztetnek a' Predikátor által.
5. Curátor van, ennek szamadásai minden esztendőben revideáltatnak, a' Gyülés által, és a' Ven Tractusnak megküldetnek.
6. Jövedelme az Eklé'siának igen kitsiny, ez van a' Conventionatusok kielegitése után megmaradt buzából zabbol, perselyből, harangfizetésből és adakozásból. Nevelésének modját az Eklé'sia nem tudja.

III. A Charitativumok, vagy Alamisnák.

- α. Az Agentiale minden esztendőben publicaltatik, - ötször, - semmi jegy akkor ki nem tétetvén.
- β. A' GenConsistoriumtól rendelt obiectumok publicáltatnak.
- γ. Az Alamisnát a' Curator és Predikátor felolvassák, a' Predikátor feljegyezi, és a' Curator, az Eklé'sia ladjába bé teszi.
- δ. Mind az Agentiale, mind más alamisna, hijjánosság nélkül administraltatik, a' Nagy Tiszteletű Visitor Uraknak quietantia és Contraquietantia mellett.

IV. A' Lelki Pásztor.

1. Neve Motsy Jó'sef. tanult KunSzMikloson. Debretzenbe. Jenába. a' regi Deák Görög és Sidó nyelveken kívül, mely két utolsokon olvas, ért németül. Hat esztendeje, hogy ezen Eklé'siában van, Feleséges gyermekei nintsenek ez előtt volt Dabon.
2. Canonja volt, de valaki elkérvén oda maradt, 's most a' nélkül van. Liturgiája, Josephina Resolutioja van.
3. Minden Vasárnap és Innep Nap; dél előtt tart Predikatziot, délután Catechizatiot, köz nap i8mádságot, kivéven a' délutáni szorgossabb dologtevő nyári napokat.
4. Az Ur Asztalához először járultakat Confirmálja 's beírja.
5. Az Ur Vatsoráját esztendőnként ötször administrálja.
6. A' Keresztelést rendszeren a' Templomban viszi véghez, de néha házánál.
7. A' betegeket, kikhez hivattatik meglátogatja.
8. A' Matriculát viszi a' parantsolt Norma Szerént. A' törvénytelen ágyból származottaknak tsak Annyát írja bé, hanemha az Atya is magát bé iratni kívánja.
9. A' Házásokat, 3or publicálja Vasárnap, hétköznap nem, - bé írja a' Copuláltattakat.
10. A' Felséges Királyi parantsolatokat és a' Consistorium rendelésit beírja.
11. [kimaradt]

12. A' Predikatori fizetés esztendőnként bé adodik, restantiája nints.

13. Semmi tiszteletlenséget a' Predikátor maga eránt nem tapasztal.

V. a) A' Rector neve Kis György. Tanult Sáros Patakon, 9 esztendeje hogy ezen oskolaba van. ez előtt volt Tasson. Ordason. Duna Szent Györgyön és Bogárdon - Feleséges - Vagynak gyermekei - hatan.

b) Az oskola épületje elég tágas. - jó állapotban van.

c) Az oskolába járok száma 117. a' fiuké 64. a' Leányoké 53.

d) A' gyermekek nyáron is járnak oskolába, de kisebb számmal mint télen a' mikor rendessen járnak.

e) A' Consistorium által ki adott tudományok, - és norma Szerént tanittatnak.

f) A' Ven Tractus által kirendelt Visitatora az Oskolának Tiszt. Dobos Jo'sef Ur. Visital esztendőben 3or 4er examenen töbnyire jelen van Nagy Tiszteletü Császári Losy Pál Ur.

g) Vagynak a' Predikátor mellet helybéli Inspectori is az Oskolának.

h) A' Templombéli éneklést el végezi a' Rector Maga választ éneket, kivéven némely különös alkalmatosságokat, a' mikor a' Predikátor mondja mit énekeljen.

i) Az Új Énekes könyv introducáltaott régen.

k) [kimaradt]

l. A' Rector fizetese rendessen bé adodik, restantia nints.

VI. Bábája most az Eklésiának nints; mert a' ki volt, bizonyos nagy hibájáért, a' Vármegye Bábája investigálása után letétetett. Azolta más nem találtott.

A' Himlő oltástol a' Szülék nem idegenek, oltatik is a' Gyermekekbe mikor a' Vármegye Chirurgussa jár. Kár hogy nagyon ritkán jár.

VII. A' Temető nem éppen kitsiny - bé van keritve. - elég mélyen ásatnak a' sirok, megtartatik a' temetés idejére nézve a' Felséges Királyi parantsolat.

VIII. Harangozo van. Most Már miolta a' Nagy Tiszteletü Tract. Visitator Uraktol megintetett engedelmesebb, mint eddig. Fizetése e' következő: Az Eklé'siától 20 ft. Kész buza 5 mérő zab 3 mérő. Minden gazda fizet egy negyedrészt = 1/4 véka buzát, ugyan annyi zabot, 4 véka alá valo föld. 6. font fagyú, szabad lakás az Eklésia házába. A' Ciommunitástol 4 forint, és egy nyilas Kaszállo.

IX. Az Eklé'siának vagynak öt Szegénnyei. ezhek ha valamibe fogyatkoznak az Eklé'siától Segittetnek. Külömben a' Városba kéregetnek.

X. Az Eklé'siának nagy gravamenei nintsenek. Nem háborgattatik a' Vallás gyakorlásában, Isteni tiszteletében földjeiben. - Nem tapasztalni, hogy valaki kénszerittetnék a' RCatholica Vallásra: de tsak ugyan alattomos mesterkedés nélkül nem esik, hogy tsak nem minden esztendőben, és a' most közelebb multban nevezetesen, 4en térettek a' Pusztákon tartozkodo szolgáló Reformatusok közzül Catholicusokká. - Az Innepeken a' legkissebb munkát is neheztelik, van oly eset néha, hogy vagy egy némely uraság vagy a' Plebanus vagy a' köz Catholicus lakosok is az illyeneket publice megtámadják. A' Takáts Mesterek a' Processio járásra ugyan nyilván nem, de Zászlo tsináltatásra erőltettek; de már ennek is vége van. A' Tiszt. Plébanus Ur többet nem, hanem tsak egyszer kérte a' Lelkek conscriptioját.

⊃ Filialis Eklesia nints. A' körül belől Lévo Pusztákon lakozo Reformatusok ide járnak templomba, és közzülök egyet kettőt kivéven semmi segedelemmel nintsenek sem az Eklésiához, sem a' Predikátorhoz, sem a' Tanitohoz.

G 187 Kiskunlatzháza [Kiskunlacháza]

[Fedőlap]

Latzháza. Jul. 5. 1819.

Nulla reflexio

+++

A' Helvétziai Vallástételt tartó Latzházi Mater-Ekklésiáról.

I. Latzháza Tettes Pest Pilis és Solt törvényessen egyesült Vármegyekbenn fekvő, privilegiáló szabad Kun Hellység.

a) A' Latzházi Ekklésia - ha igaz az, a már T. Wetsei Pál predikátor Ur, 1759-k esztendei Januarius 15kén emlékezetbenn hagyott: hogy t. i. Buda megvétele előtt már Egynehány Predikátorai voltak a Latzházi Ekklésiának; de a kikinek neveiket már ma nem tudhatni - a Reformatioval alkalmasint egy idős. Mikor és mellyik esztendőbenn kezdődött az ekklésia? azt, a szükséges Documentumok nem léte miatt meg határozni nem lehet. Fátumairól sem fel jegyzés, sem traditio után egyáltalába semmit se tudunk. Predikátorairól is tsupán annyit, a mennyit a már említett Wetsei Pál és ő utánna T. Rozgonyi György Ur, a Latzházi Ekklésianak 42 esztendőig volt Predikátora, egy darab papirosra feljegyzett; 's a mit én Rozgonyi Urnak tulajdon Kézírásából ide sorol sora le irok, a mint kkezik:

Néhai tiszteletes Wetsei Pál Urnak előre láto szemes gondossága, a következő lehető környűl állásokra nézve, ezt hagyta emlékezetbe:

Tiszt. Sellei János Ur. E' volt a Törököknek Magyar Országi Birodalma előtt egynehany esztendővel Buda megvétele előtt Predikátora. NB. Ez előtt már egynehányann voltak; de Neveiket nem tudhatjuk, elveszvénn a Kurutz Világi Revolutiobann a Latzhazi Ekklé'siának Matricularis Könyve, a mellybenn ezeknek neveik felvoltanak jegyeztetve - Ezután

Tiszt. Szöllőskei Péter ez is számos esztendeig volt Latzhazi Predikátor. - Ezután

Tiszt. Weresmarty N. Ur. - Ezután

Tiszt. Kosdi N. Ur. - Ez után

Tiszt. Ongvári n. Ur. - Ezután

Tiszt Debreczeni V. István Ur 1694benn és 1697benn is, amint az ő Kegyelmetől akkor készítettett Ur Asztalához valo On Kannából és a templom ajtajába kitétetnizokott On Tányérotskákból ki tetszik. Ez után

Tiszt. Mátyási Mihály Uram. Ez lakott 9 esztendeig.

Tiszt. Nánási Orosz István Ur. Ez lakott 14. eszt.

Tiszt. Weszprémi Bereczk Ferencz Ur, 6. eszt.

Tiszt. Peleskei Uram, egy esztendeig. Ez után

Tiszt. Weszprémi Bereczk Ferencz Uram vissza hozodván Gődöllei Predikátorságból lakott Latzházán 6 esztendőig. Ez után én

Wetsei Pál méltatlan; aki a régi Ekklésiából még előre ezeket leirtam - ab anno 1743 mind eddig.

Consignavi haec ao 1759. 15. Januar. Eddig van a fennt nevezett Néhai Tiszt. Urnak Consignatioja.

Interimialiter volt 1760k Augustustól fogva, következő 1761dik esztendőnek Apriliséig

Tiszt. Komáromi Ferencz Uram. Ez után

Tiszt. Regétyi István Uram Czegléről hozattatott volt 4 esztendőig. Ez után

Tiszt. Borsódi Ferencz Ur, 9. eszt.

Most vagyón itt a ki ezeket leírta Rogoni György. 1774ben jött be Aprilis 25dik napján.

Jegyzésbe tette pedig 1804benn die 20. Januarius. - A folytatásat az én időm meg mutatja. Ez 42 esztendő eddig.

A' Lelkek száma: 2743.

b) A Templom és torony építésre 1771ben nyertek engedelmet Augustus 19dikenn; demikor kezdettek osztán az építéshez 's mikor épült fel a torony és templom? az, fel jegyezve nints. Mind a toronynak mind a' templomnak kő a materiája és mindenik jó állapotba van.

c) Az Ur Asztalához tartozó edények, abroszok, takarok inscriptiokkal együtt, így következnek. 1o Hat On Kannák, mellyek közzül egyiknek ez az Inscriptioja: "Ao 1694 Hic Cantharus est praeparatus pro necessitate Honorandae Ecclesiae Latzhásiensis in tempora D. Boldog Miclos, Iudicis primayrii per hos honestos homines, nimirum per D. Szabados Miclos David et Betza János." Másiknak ez: "1736 Szalai Istvan vette a Latzhazi R. Sz. Ekklésiának ajandekbann" - Harmadiknak ez: "N.K. Latzházi R. Ecclésiaé 1737." - Negyediknek ez: "E' Kannát az Isten Hazához valo kegyes buzgosagokból készítették magok költségekkel Seregely Istvan és Deák Péter a Latzhazi R. Sz. Ekklesia számára 1764. esztben." - Ötödiknek ez "Ao 1803. Andreas Galambos et Jósephus Csiszár Ecclesiae Latzhásiensi donarunt". Hatodiknak ez ez: "Ao 1813 Andreas Galambos et Nicolaus Toth Ecclesiae Latzhásiensi donarunt."-

Ezen On Kannákonn kívül, van az Ekklésianak két tserép Kanntsoja is, mellyek közül egyikenn e'

van: "Latházi Ekklesia számára tsinaltatott ez az korso Anno Domini 1717." A másikon nints semmi. - 2o Két ezüst poharak, mellyek közzül egyiknek ez az Inscriptioja: "Lathazi Reformata Sz. Ekkle'siaé" Másiknak ez: 1777. - 3o Négy Ón tányerok mellyek közzül egyenn semmi Inscriptio nints. Másikon e' van: "Cor. IX:7. Hilarem datorem diligit Deus. Ao 1697. In rationem Ecclesiae Latházinae est praepar. Sumtibus Nicolai Boldog tempore Stephani N. Debreceni P.E.L." Harmadikon ez: "A mi Urunk Jesus Kristustol szereztetett Sz. Vatsorához készítettett a Latházi Ref. Ekklesia számára N. Csillus Mihály által Ao 1735." Negyedikenn ez: "Ao 1764. L. Senior Kis fieri curavit Christo pauperi in Ecclesia Latház" - 4o Egy ezüstel varrott patyolat keszkenő, ilyen Inscriptioval: Latház Ao MDCCXXXV. Pietatis voto Georgius K. Kovács Juratus Notarius Loci hoc mensale pro R. Ecclesia fieri curavit. A több keszkenőkönn (két patyolat és egy bibor keszkenők) pamutos abroszonn és sellyem takarónn semmi inscriptio nints. - 5o Egy kés, mellynek nyelére e' van metszve: 1813dik esztendőbe Bagi Jonás vette.

d) A toronybann van 3 harang. Az egyik éppen most 100 esztendős: de a nehézségét - n em lévén reá fel jegyezve - nem tudhatni bizonyossan. Hozzávetésképpenn lehet tenni 120-130. fontra. Ennek az az Inscriptioja: "Ao 1719. Johan Putere goss Michin Ofen." A' másikon, mellynek nehézsége 81 és 1/4 font e' van: "Goss Mich. Joh. Khol in Pest. Curra et fatigiis R.D. Georgii Rozgoni V.D.M. Egregiorum ítem Andreae Galambos Ord. Judicis, et Joannis Már Ord. Notarii Ecclesia Ref. Kun Latháziensis propriis sumtibus fudi curavit 1790". A' harmadikon melly 882 font nehézségű - e' van: Judit Henricus Eberhard Pestini ao 1818. Szeles Sámuel Predikátor, Galambos András F Peter Fő Notarius, Bak Sandor Curator, Bagi Jónás, Bak Gergely, Seregély Imre, Deak János, Tot András, Tot Péter Tot Miklos, Jozan István, Galambos István Órsi Mihály Tanátsbeliek, Deák Sigmond V. Notarius idejebenn.

e) Az Ekklesianak egész Archivuma hat Protocollumokból, Bibliothecaja egy Bibliai Tárházból áll.

f) A Parochialis négy szobákban következő Mobiliái vagynak az Ekklesiának: A tanuló szobában: egy záros, és egy záratlan Theca; egy fekete nyoszolya; egy fekete láda, mellybenn az Ur asztalához való edények állanak; és egy fejtörő, mellyben az Ekklesia' Cassaja tartatik - és négy persely. Az első szobában: két tölgy fa nyoszolya. A kis szobában: egy fárga nyoszolya, egy tölgy fa asztal, egy ruhás almarium, egy poharszek, és két bőr-szék. A tseléd szobában: egy fekete nyoszolya, egy sárga almarizumos asztal, és egy fa szék. A konyhában: egy fogas, tálal, és fejsze. A' házhoz megkivántato Kamara, ólak, istálló, mind jó állapotban vagynak.

II. Az Ekklesia Hellybeli Igazgatása.

1) A Presbyterium 18 Személyekből áll. Tagjai a fejjebb meg nevezett Tanátsbeliekenn kívül - kik virtute officii a Locale Presbyteriumnak is tagjai - e következők Deak István, Bak István, Órsi István, Kovács Ferentz, Betze András, Jozan Ferentz.

A Presbyterek egyedül a vallás és Isten ditsősége mellett buzgó, köz jog szerető, a közönséges Isteni tiszteletet gyakorló, bekesseget követő, jozan életű emberek közzül, a voksoknak többsége által választatván, a Presbyterialis Gyűlésben fel eskettetnek.

2) Presbyterialis Gyűlés, a tzegetes vétkekbenn élőket előszőr meg inti, 's ha a pusztá ítés nem használna; az Ur Vatsorajával való élestől el tiltja, nb. a Tractuale Consistorium által tiltatja el. - A' versengő házasságokat minden modonn igyekezik őszvebékéltetni; ha nem boldogulhat velek: utasítja őket, Divortialis Processus kezdés végett, a Concernens Jurisdictionhoz; ki adván nekik az arról való Testimonialist, hogy a Presbyterium mindent elkövetett hogy őket Őszve békéltesse, de velek nem boldogulhatott - A közönséges Isteni tiszteletet nem gyakoroloknak tudokra adja, hogy ha ők ki vonják magokat az Ekkle'sia tagjai kiözzül, nem gyakorolván a közönséges Isteni tiszteletet; az Ekklesia sem fogja őket a maga tagjainak esmerni, és ha meg hálnak meg az utolsó tisztességét is megfog tőlők tagadtatni - A haragtartokra nézve is mindent el követ, a Presbyterium, hogy őket békessegre birhassa. Most - Istené legyen a ditsőség! - ilyen botránkozotató életűek Ekklesiánkban nintsenek.

4) A Presbyterialis Gyűlések actai, az Ord. Notarius által, a ki rendszerent a Consistoriumnak is Notariussa; fel jegyeztetnek.

5) Curator van. Számadásai a Presbyterialis Gyűlésben esztendőnként revidealtatnak; de a Visitoroknak, még soha be nem mutatodtak.

6) Az Ekklesia, a publicationon és a Lecticaleből meg maradott gabonán kívül, 600 ft jóvedelmet vészen be esztendőnként, a számára ki szakasztott, körül árko,lt, 's arendába ki adott földekből. Miből lehetne

jovedelmét nevelni? nem tudom.

III. Charitativumok vagy Alamisnák.

- α) Az Agentiale minden esztendőben Őtször publicaltatik az őt Communio alkalmatosságával - még pedig úgy, hogy akkor semmi más végre persely tényér, vagy akarmely jel ki nem tétetik.
- β) A' G. Consistoriumtól rendeltetett Objectuomok esztendőnként publicaltatnak.
- γ) Az Alamisna, a Predikator és Curator jelenlétekbenn szamlaltatik fel 's akkor mindjart bé irodik az Ekklesia rationariumába; a pénz a Curator keze alatt maradvánn.
- δ) Az Agentiale és minden más alamisnák hijjánosság nélkül administraltatnak a Tiszt. Visitator Uraknak, kik azokat a nállok lévő Tabellára külömbkülömbféle Tubricák alá, a Predikátorral fel íratják 's subscribaltatják.

IV. A Lelki Pásztor.

- 1) Szeles Sámuel, a Debretzeni Collegiumbann tanult. Németül tökéletesen ért és beszél. Frantziául is olvashat. Két esztendőktől fogva van ebben az Ekklesiábann. Ez előtt interimaliter a Kun Sz. Miklosi - azután, mint Ordinarius Predikátor, az Ordasi Ekklesiábann szolgált. Feleséges. Két férfi gyermekei vagynak.
- 2) Canonja, Liturgiaja, Josephina Resolutioja van.
- 3) Minden Vasárnapokonn és Innepekenn tart predikáziót, delután Catechisatiót, hét köz nap imádságot.
- 4) Az Ur Asztalához eloszször járulni akarokat confirmálja; de a confirmatusok nevét nem írja be.
- 5) At Zr Vatsoráját őtször administralja esztendőnként.
- 6) A keresztelest a templombann viszi véghez, kivéven, azt az esetet, ha a gyermek beteg.
- 7) A betegeket, valamikor hivattatik, meg látogatja.
- 8) A Matriculát a G. Consistoriumtól ki adott Norma szerént viszi - A törvénytelen ágybol születettek az Anyok nevére írja - tsupán azon esetbenn irvánn fel az Atya nevét, ha az magát jelenti és a gyermeket tölle származottnak lenni el esmeri.
- 9) A Házasulandokat háromszor publicálja - Vasárnapokonn és Decretalis Innepekenn. A Copuláltattakat a Protocollumba be írja.
- 10) A Fels. Királyi parantsolatokat, a Consistorium publicalt Rendeleseit improtocolálja.
- 11) A Predikatori fizetést sub ./- meg láthatni.
- 12) A Predikatori fizetés esztendőnként hijjánosság nélkül be adatik.
- 13) A Predikátor - ámbár az előtte volt Káplánok mindenféle alacsonyyságot el követtek tsak hogy magokat actualizaltathassák, 's annál fogva a Papi Auctoritast nagyonn alá szállítottak - most már ismét szent Hivatalához illendő tekintetben tartatik.

V. Az Oskolák.

- a) A Rector Neve Túri István, a Debreczeni Collegiumbann tanult 's ez elott esztendővel egyenessen onnét jött, nőtelen.
A Praeceptor neve Homonnai JMános. Tanult Kun Sz. Miklosonn, Ketskeméten és Losontzonn. Előszször Pátyonn esztendeig, azután Latzházánn három esztendőig volt Praeceptor. Azhutann Apostagonn mint Rector négy, Dömsödön n mint Leányok Tanitoja egy esztendőt töltvénn; a Sziget Sz. Miklosi Ekklesiába vitetett Rectornak; Onnan őt esztendő mulva a Kajászo Sz. Péteri Ekklesiába hivattatvánn, 'int Rector, zhat esztendőig szolgálvánn, ez előtt két esztendővel Latzházára jott vissza Praeceptornak. Feleséges. egy férfi és három Leány gyermekei vagynak.
A' Leányok Tanitoja neve Kerekuth György. Tanult Losontzon. Előszször Udvari Instructor volt Gétzy György Ural Zollyom Varmegyébenn; azután Veresegyházi Rector. Onnan Heviz Györkre Praeoransnak, onnan Üllőre, onnan ismét Péczelre vitetett Rectornak. Péczelről Halasra ment Leányok Tanitojának; Halasrol Gyüdre Predikátornak: de Predikátorságát hat esztendő mulva resignálvánn ismét Leányok Tanitojává lett Latzházánn, és ezen hivatalábann már 12 esztendőt el föltött. Feleséges. Vagynak egy férfi és három Leány gyermekei.
- b) Az oskolai épületek külömbenn mind jo állapotbann vagynak: de a Classisok a gyermekek számához képest szrossak.
- c) A Fiu gyermekek mindőszve 178ann vagynak kik közzül 66an a Rector, 112en a Praeceptor Tanitványi - A' Leányok száma mindőszve 126 - Mind a Fiuk mind a Leányok Catalogusa sub A, B, et C.

adnectálva van.

d) A gyermekek közzül tsak az aprobebbak járnak oskolába egész esztendőbenn; ellenbe a nagyobbak egész nyáronn által többnyire tsak Vasárnapokon, akkor is, rendszerént tsak délelőtt jelennek meg - A' Predikátor eleget inti Halgatóit, hogy neveljék gyermekeiket a tudománybann és ajo erköltsőkben: de - fájdalom! - ez a kiálto szozat, meg eddig nem hallatott meg a pusztábann...

e) Az Oskolákban a Ven. Tractus által kiszabott (lásd sub D.) tudományok a kiadott Methodus szerint taníttatnak.

f) A Tractus által ki rendelt Visitator a Oskoláknak Kun Sz. Miklosi Professor T. Fantsik István Ur. Esztendőnkent egyszer visital. Az Examenekenn nints jelen.

g) A Predikátor mellett lévő helybeli Inspectorok a Bíró és Curator Urak.

h) A' templombann valo énekest el végzi a Rector. Magy discretioján áll az énekválasztás ki vévén a különösebb alkalmatosságokat.

i) Az új énekes Könyv introducaltatott.

k) A Rector salariumot sub (a praeceptorét sub) a Leányok Tanítójaét sub meg láthatni.

l) Az Oskolai Tanítók' fizetése idejebenn hijjánosság nélkül be adatik.

VI. Bába van kettő; de egyik sins examinalva, következesképpenn nem is tud az Aszszonyok baján segíteni - Fel vagnak esketve - Kötelességekben tőlők ki telhetőképpen el jarnak - nem keresztelnek. NB. Ha Kis Péterné, a ki most Pestenn az Universitásnál ex professo tanulja a Bábáságot, Cursusát végezvénn examinaltatni fog; ez a Bábákra nézve eddig volt fogatkozás, akkor ki potolodik.

A' himlő oltatásra - nem hasznalvann a több izbeli serkentések - már Biroi hatalommal is kényszerítődtek a Szülék: de végre bele fáradvann mind a Bíróság, mind a Chirurgus, a megátalkodott Szülékkal valo vesződségbe; a himlő oltás a mult tavaszonn félbe szakadt.

VII. A temető elég tágas. Imigy aamugy körül van árkolva - A' sirok elegendő méjjen ásatnak - A temetés idejére nézve, tellyességgel nem alkalmaztatják magokat a Felsőges Rendeléshez, annyira, hogy készebbek minden halottat a Chirurgus által meg vizsgáltni, hogy sem mint aki szabott 48 órát meg várni.

VIII. Harangozo van. Kötelességébe el jár. A Predikátornak engedelmes. Fizetése azon fejjül, a mit kiki a Halottjától arbitrarie fizet néki, egy pár tsizma, négy mérő buza és egy mérő tavaszi. A Hellység terhei alol is egészszenn fel van szabadítva.

IX. Alamisna nelkul szukolködő szegenyei az Ekklesiának Őten vagnak; akik új esztendő napján, Nagy Péntekenn és Aldoza Csötörtökön ki hirdettvénn: a be jövő Alamisnak közöttök egyenlően fel osztatik.

X. Az Ekklesiának semmi gravamenei nintsenek.

XI. Filialis Ekklesiával semmi egybenkötetésünk nintsenn.

Mindezek, hogy így, és nem másképpően legyenek ezennel bizonyitja Latzházann d. 15 Junius 1819.

Szeles Sámuel

Predikátor Mpria.

G 188 Kiskunszabadszállás

[Fedőlap]

Szabadszállás, Jun. 29. 1819.

Nulla reflexio.

+++

Az 1815k Esztendei Böjtmás Havának 2k Napján, Kis Kun Szabadszállásónn Ekklesiái Visitatio alkalmatosságával tartatott Locale Consistoriubann, a' helybeli Predikátor

G189 Kis Kun Szt Miklós [Kunszentmiklós]

[Fedőlap]

Kun Sz. Miklós. Jul. 2. 1819.

Ad II. 1) A' Tanátsbeli Presbyterek, qua?? Presbyterek, nintsenek feleskettette.

3) A' czégéres bűnben élők többnyire csak magoknak hagyattatnak, vagy ha jelentettek, a' Városi Magistratusnak jelentettekbe. - Isteni tiszteletet nem gyakorlók, Ur' Vatsorájával nem élők elegen vagynak.

5) Hatesztendei Curatori Számadások revisio nélkül vagynak.

6) A' Lecticalis Buz' kis mértékben szedődvén, nem elégséges a' Conventionatusok fizetésére.

II. 13) A' Predikátor egy két előkelő embertől nem tartatik illendő tiszteletben.

V. c) A' Leányok nagy száma még egy Tanítót kívánna.

h) A' Professornak és Kántornak minden esztendőre sok Búzabeli Restantiájok van.

X. Az elegyes Házásokat a' Plebánus Rendszerént a' háromszori hirdetésről való Testimonialis nélkül szokta Consultalni. - Ugyan csak az elegyes Házasságok a' Reform. férjfi Reversalis adásra kényszerítettik, hogy minden gyermekeit a' Catholica Vallásban fogja nevelni. - A' törvénytelen gyermekek is, ha Annyok Catholicus férjhez megy, ugyan azon Hitre kényszerítettnek.

Inventor. A' Parochialis Ház teteje rongyos. A' Conventionatusok Földjeik, Kertjeik, Szöllőik nintsenek felmérve.

+++

Kun Sz Miklóson A' Püspöki Canonica Visitatiókor tett Kérdésekre való Feleletek.

I. Az Ekklezsiáról.

Máter Ekklezsia KúnSzMiklós, Ttes Kis Kun Kerületben. A' Várost földes úri jussal bírják a' Redemtus - földel bíró - lakosok.

a) Ez a' KunSzMiklósi Refta Ekklezsia, mellyik esztendőben kezdődött? nem bizonyos. A' mint az Ekklezsiai Protocollumban, az itt lakozó régi 's elhalt embereknek oralis traditiója szerint, ez előtt 84. esztendőkkel fel van jegyezve, a' Reformatio idejében fundáltatott. - Bizonyítja még ezen Ref. Ekklezsiának régiségét Úr Krisztus Vacsorájához szenteltetett, ezüst aranyos tálatka, melyre az 1644k esztendő van metszve. - Végre bizonyítják az egymás után következett régi, 's újabb T.T. Predikátorok, kik ezen Ref. Ekklezsiában, az In beszédének hirdetésében 's Lelki Pásztori Hívatalban foglalatoskodtanak, 's szolgáltanak, kik közül jóllehet sokaknak nevei, a' régiektől a' későbbi időbelieknek a' sok revolutiók miatt által nem adattathattak: m. a. még is az 1626k esztendőtől fogva, a' mai időig szakadás nélkül való seriesben szolgáltatók esztendeivel együtt így következnek:

Kis Sallai Gergely 1626-1627.

Mohátsi István 1628-1651.

Detsi János 1652-1672.

Vetsei István 1673-1680.

Ungvári István 1681-1683.

Bölcskei György 1684-1685.

Pátkai János 1686-1695.

N. Tokai 1696-1709.

Halász Mihály 1710-1719.

Czeglédi András 1720-1721.

Gyöngyössi János 1722-1732.

Dobrai Mihály 1733-1734.

Szőnyi Virág Mihály 1735-1785.

Motsy János 1786-1809.

Juhász András Interim 1809/10.

Szalos Samuel Interim 1810/11.

Elek Ferencz 1811-1812.

Böszörményi Varga Sámuel 1813. - Fátumiról nem tudhatni. A' Lelkek száma 3428.

b) Régi avúlt és kised Temploma helyett újat kezdett építtetni az 1788k esztendőben, égetett

téglából, - az allja földszint termés kő Táblákkal van kirakva, - mely elvégződött 1791k felszentelődött 1792k, és jó állapotban van, kivéven, hogy a' tetején lévő zszindely nagyon megrongyollott; de mostanság az is meg fog újjíttatni. Az Észak felől való végén márvány köre metszve ezen Irás van: Felséges Ildik József, és Ildik Leopold Királyok alatt; a' Kun Sz. Miklósi Református Nép építtette e' Templomot 1788któl fogva az 1791k esztendőig. - A' Torony, - melynek Dél felől való oldalán, köre metszve ezen kettős Inscriptio van: - Deo aeterno auspice, Maria Theresia Regina nostra savente, populus huias sibi atque posteris perlubenes erexit. A' Szent Háromság egy örök Istennek segedelme, Mária Therezia Kegyelmes Király Aszszonyunk engedelme, és a' Kun Szent Miklósi Ref. Sz. Ekklézsia Isten ditsőssége mellett buzgó szerelme által építtetett. 1754. esztendőben. van építve termés kővel egyvelgest égetett téglából, mely az idén magossabbra fog emeltetni.

c) Az Úr Asztalához tartozó edényeket, a' rajtok lévő Inscriptiókkal együtt, alább az Inventariumban megláthatni.

d) A' Toronyban van 3. Harang; a' legkissebb 3. mázsa illyen Irással: Johan Brunner Goss. Mich. in Ofen. - Ecclesia KunSz.Miklosiensis Helvet Consessionis addicta, hanc Campanam. Ao 1757 susam Ao 1780. suis sumptibus de novo fundi curavit. - A' középső 6. mázsa, - mely most több esztendejénél el lévén hasadva, hasznavehetetlen, - illyen Irással: Goss. Mich Antoni Zechente in Ofen; - Zelo mota Ecclesia Reformata Kun Sz Miklos, curavit fieri, Pastore Michaelae N. Szőnyi, et Judice Paoló Nagy existentibus Ao 1737 die 1o Julij. - A' legnagyobb Harang 9. mázsa, illyen Irással: Goss. Mich Antoni Zechense in Ofen Ao 1754. - Numeror. Cap XXIII 18 XXI. Non inuetur iniquitatem in Jacobo, nec aspicit perversitatem in Izra, Jehova. Deus eius cum eo est, et elang?? regius est in eo. - Regio privilegiatae possessionis Kun Sz. Miklosiensis Senatus populusque Helv. Conf. addicti, hanc campanam con cordibus votis, sibi atque posseris Anno MDCCLVIII proprio aere sacrum esse decreverunt.

e) Az Ekklézsiának Levelei és könyvei nintsenek a' Protocollumokon kívül.

f) Az Ekklézhsiai Házaknál hány szobák, kamarák 'sat. 's mitsoda állapotban? - a' szobákban nyoszóják asztalok, székek 'sat. legyenek, alább az Inventarium megmutatja.

II. Az Ekklésiái Helybeli Igazgatásról.

- 1) Organizáló Presbyterium van, és áll a' Predikátorral, és Professorral együtt 20. szeméjből. A' Tanácsbeliek Hivataloknál fogva mindnyájan Presbterek, esküvés nélkül; a' köz rendből való közönséges votumok által candidáltaknak, 's választatnak, választatván felesküdtetnek.
- 2) Presbyterialis Gyűlések tartatnak minden fertály esztendőben, a' Predikatori Háznál: de ha a' Szükség kívánja többször is.
- 3) A' czégéres bűnben élők, többnyire csak magokra hagyatnak, és ha jelentetnek, leginkább a' Magistratusnak szoktak bejelentődni, ki azokat, illendően vagy megbünteti, vagy a' fellyebbvaló külső Törvényszéknek általadja. A' Presbyterium eleibe jobbára csak a' békételenkedő Házastársak, 's a' megesett Személyek ügyei hozódnak; amazokat hol szép szóval, hol fenyegetéssel a' békességes együtt lakásra kényszeríti, és bírja is többnyire, ha pedig nem bírhatja, az elválás útjára igazítódnak, kiadódnak az arról való bizonyosság Levél, hogy ezen egymás ellen versengő Házásokat több izbeli próba után is egymáshoz édesíteni, 's az együtt lakásra bírni nem lehet, emezeknek pedig javasolja az egymással való Házasságot, ha pedig attól idegenkedne a' férfi, - nem lévén itt még példa az ellenkezőre. - akkor a' lejendő gyermektartásra tartozik a' 24. ftokat, sokszor többet vagy kevesebbet a' megsértett szüzességű Szeméjnek ?? képepest fizetni. - A' közönséges Istentiszteletet nem gyakorlókat, - ha kérdeztetnek - Tract. Visitatio elkalmatosságával a' T.T. Visitoroknak bejelenti: de egyébaránt ezek is tsak magokra hagyattatnak, valamint a' haragtartók; és illyenek most is vagynak a' Gyülekezetben.
- 4) A' Presbyterialis Gyűlések actái többnyire feljegyeztetnek, a' Presbyterium notáriusa által, a' ki vagy a' Városi Ref. Notárius, v. a' Professor.
- 5) Curátor van, és számadásai 6. esztendőtől fogva nem revideáltattak, azért, mert a' mostani előtt valónak egy esztendei számadását az akkor Presbyter Notárius nem purizálván, nem referáltatott; ebből foy pedig a' többi, számadás. - A' revisio az egész Presbyterium előtt szokott megesni, és a' revideált számadás a' T.T. Visitoroknak bémutatatik.
- 6) Jövedelme van az Ekkléziának, publicatióból, kegyes hagyományokból, lectikális és harang pénzből, Interestből, Deszka eladásból, és két darab kaszálló rétből, - mely az Orgoványi pusztában van, 's árendába szokott esztendőnként adattatni licitatio által a' többet ígérőnek. - Vólt még ez előtt valami kis jövedelme a' Lectikális gabonabeli restantiából is: de m. n. abból a' Predikátornak az arattatásbeli tehernek magára

való vállalásáért, 5. pesti mérő búza, 's ugyan annyi Zab; - a' Correctornak ea. p.m. búza 's 12 p.m. Zab, a' Tornynosoknak pedig a' harangozásért 10 p.m. búza kiadattatni rendeltetett, és a' lectikális mérték nem nagyobbított, azolta ezen Jövedelem megszűnt, nem tsak, hanem sokszor venni is kell gabonát, hogy a' Conventionatusok Sallariuma kiteljen. A' Predikátor ezt előrelátván, a' Presbyteriumnak eleibe terjesztette, és a' szokott mérték nagyobbítása meghatározott: de mind eddig fojamatba nem vétetett. - Ezzel lehetne valamennyire nevelni az Ekklézsiai jövedelmet.

III. A' Charitativumokról, v. Alamisnákról.

- a) Az Agentiale publikáltatik esztendőben 5.ször és akkor semmi más végre persej tányér, vagy akármí más jel, soha sem szokott kitétetni.
- b) A' Gen. Consistoriumtól rendeltetett objectumok publikáltatnak.
- c) Az alamisna a' Curator által, - a' kinél szoktak állani a' persej kúltok, - a' Predikátor jelenlétiben számláltatik fel, és a' számadásba azonnal beíródik 's áll a' Predikatori Háznál, záváar alatt az Ekklézsia ladjában. Ennek a' kúltsa is a' Curatornál áll.
- d) Mind az Agentiale, mind minden más Alamisna Tract. Visitatio alkalmatosságával a' T.T. Visitoroknak, quietentia és Contraquitantia mellett.

IV. A' Lelki Pásztorról.

- 1) Böszörményi Varga Sámuel, tanúlt Conugista korától fogva Debreczenben. Beszéli magyarul, Deákúl, Németúl; olvashat Görögúl, Zsidóúl, Francziáúl is értelemmel Lexiconok segedelmével. Szólgálatját fojtatja ebben az Ekklézsiában 7k esztendőtől fogva; az előtt Dömsödön szólgált mint Káplán 10. Hónapig. Feleséges, és van két fija, és egy leánya.
- 2) Canonja, Liturgiája, 's Josephina Resolutiója van.
- 3) Minden Vasárnapokon, és Innep napokon tart predikáziót, d.u. Catechisatiót, kivévén, hogy mikor reggel két Actió van. akkor d.u. vagy nints Cultus, vagy ha van, csak Imádságból áll. Hétköznap tart Imádságot kétszer, kivévén a' Nyári dólgozó Hónapokat, a' mikor d.u. közönséges Istentisztelet nincs.
- 4) Az Úr Asztalához először járúlni akarókat, idevaló rendeltetésétől fogva - mely az előtt itt szokásban nem vólt - közönséges vizsgálás után a' Templomban a' Gyülekezet előtt confirmálja; de még eddig neveiket be nem írta, így gondolkodván hogy azok a' Tanítók által az Oskolai Diáriumokba, felíratatnak.
- 5) Az Úrvacsoráját kiszólgáltatja esztendőnként 8szor úgymint a' 3. nagy innepekben kétszer kétszer, új kenyérkor és új borkor egyszer egyszer.
- 6) A' Keresztelést rendesen a' Templomban viszi véghez; hanem a' betegeket, 's haldoklókat, a' Predikatori Háznál kereszteli meg.
- 7) A' betegeket meglátogatja, nyomorúságaikban vígasztalja, 's a' Halál félelmei ellen biztatja; de tsak úgy és akkor, ha azoktól kívántatik.
- 8) A' Matriculat hűségesen és szorgalmatosan viszi, a' Gen. Conzistoriumtól kiadott norma szerént. A' törvénytelen ágyból születteket csak az Annyok neve alatt írja be: de ha a' férfi tőle valónak elesmeri, 's a' tartásra ad is valamit, akkor annak a' nevét is beírja. De az ilyen ritka eset.
- 9) A' Házasúlandókat 3szor publikálja Vasárnapokon és Innep napokon, Hétköznap soha se. A' Copuláltattakat mindjárt beírja.
- 10) A' Fels. Királyi tpsolatokat, valamint a' Consist. publikált rendeléseit is improtocolálja.
- 11) Esztendőnként való fizetését külön papíroson alább megláthatni.
- 12) Fizetése, - ha szinte néha némely része késik is - minden esztendőben beadódik.
- 13) Sz. Hivatalához illendő betsben, sőt tiszteletben tartatik (kivévén egyet, kettő, mostanság) mindenektől.

V. Az Oskolákról.

- a) A' mostani Rector professor név alatt I. Janesik István; tanúlt Sáros Patakon, két esztendeje, hogy itten van, az előtt Úrfiak Informatora vólt. - A' Syntaxisták Tanítója Corrector névvel Huszti Sándor, tanúlt S. Patakon, Lossontzon, és Debreczenben, itt szólgál 2. esztendő óta. - A' Conjugisták és Deklimisták Praeceptora ide való vólt Rhetor Gere István 1 1/2 esztendő óta. - a' Sexták és Septimák Praeceptora, a' múlt Ösztől fogva Demeter Antal, idevaló Rhetor. - A' Leányok Tanítója, ki Kántor is egyszerismind, Majsai Sándor; tanúlt Halason és Debreczenben, Itt való szólgálatjának esztendei 7 1/2 esztendők; az előtt szólgált Örvenden két, Hodoson pedig három esztendeig, mint oskola Rector. - Mindnyájan

feleségtelenek.

- b) Az oskolák - kivéven nemely aprólékos reparatiókat - jó állapotban vagynak, 's elég tágasok a' Tanulók számához képest.
- c) A' fiú gyermekek száma 205. a' Leányoké 143 a' mint a' Catalogusok mutatják.
- d) Télen nyáron, - de ekkor kevesebb számmal - feljárnak az Oskolába.
- e) A' fiú Oskolában a' nagyobb Classisbeliek a' Debreczeni docendi methodus szerint, az ott előadódott gudományokra - kevés változtatással - taníttatnak; az alsóbb Classisbeliek pedig és a' leányok a' V. Tractustól kiadott Normativum szerint taníttatnak.
- f) A' Tractus által kinevezett Visitatori ezen Oskolának, a' regibb rendelkezések szerint a' Filepszállási és DVecsei Predikátorok; az újabb rendelkezések szerint kik légyenek? még velünk nem közöltetett. - A' felsőbb Tanulók Examenjeken a' Tractualis Officiálisok többnyire jelen vagynak.
- g) Helybeli Inspectornak tartódik Nemzetes Virág Pál, Helybeli Szenator, miólta az Oskola Cassája rábízódott.
- h) A' Templombeli éneklést véghezviszi a' Kántor, és leginkább maga szokott énekeket választani; a' Predikátor csak néha.
- i) Az új Énekes könyv bévevődött még az 1814k esztendőben.
- k) A' Professor, Corrector Kántor 's Praeceptorok Sallariuma külön papírosra alább meg van írva.
- l) Hijjánosság nélkül idejében befizetődik, kivéven hogy a' gyermekektől járó véka búzából, minden esztendőben sok kimarad, és most is van kinn.

VI. Bába van 4. kik közzül kettő Ref. kettő pedig R. Cath. Vallású; egy közzülök van examinalva, felvagnak esketve, az Aszszonyok bajain egyet kivéven, tudnak segíteni. Kötelelességekben szorgalmatosok. Hogy keresztelnének még soha sem jelentődött. - A' himlő óltás jól foj, divatjában van.

VII. A' Temető egy két esztendő alatt be lesz temetve; körül van árkolva. A' sírok jó méjén ásatnak. A' Temetés Idejére nézve, megtartatik a' Fels. Királyi parantesolat.

VIII. Külön Harangozó nincs; hanem a' Tornyosok viszik véghez a' Harangozást, mellyért az Ekklésia fizet 10. p.m. búzát. Ha mind a' ketten jelenvagnak a' Templomban, akkor az egyiknek parancsolhat a' Predikátor, különben pedig egész nap is varakozni kell.

IX. Az Ekklésiának alamizsna nélkül szűkölködő kinevezett Szegényjei nintsenek; hanem a' Városnak vagynak, szám szerint 9en: de ezek közzül egynek már három esztendőben az Ekklézsia Curátora vett csizmát.

X. Az Ekklézsia sem Vallás gyakorlásában, sem Istenitiszteleiben, sem földjeiben írást, nem háborgattatak, sem embereink a' R. Cath. innepjeiknek megtartására, 's processio járásra nem kényszerítettek: de az elegyes Házasságoknál, - mellyek Ekklézsiánkban, vagy éppen nem, vagy csak néha hirdetődnek, és mindenkor Hirdetéstől való Testimonium nélkül consummáltatnak, - a' férfi mind addig ostromoltatik a' Tiszt. Plebánus által, míg minden leendő gyermekeit a' RCath. Vallásra nem ajánlja. - A' törvénytelen gyermekek is ha az Anyok vagy RCath. Férfihoz megy férjhez, vagy azokat RCath. Férfitől valóknak mondja, a' Római Hitre kényszerítettek.

Ekklézsiai Javak Inventárium.

I. A' Predikatori Háznál - melynek a' teteje avúlt, egyébaránt jó állapotban van - van 4. négy Szoba, és egy élés kamara (speise) az udvaron van egy nagy kamara, kotsi szín, tyúk, lúd, sertés ól, mind meglehető állapotban, és egy kis sertés hízlalásra való hídas, melynek az ágassai a' föld szint megvagnak rehvélve. Ezen Háznál van még

- 1) Az első szobában egy tölgyfából való, kétfelé nyíló kerek asztal, és egy régi rfenyő fa subláda.
- 2) A' múseumban egy negyszegű hosszú sárga asztal, egy sárga nyoszoja, és egy régi avúlt bőrös szék; - egy hosszú láda, melyben az Ur Asztalához tartozó edények tartatnak, 's egy fogas, egy záros almárium, egy könyves Théka, és két láda, melyek közzül egyikben pénz, másikban számadások állanak. Végre 4. fa, és 4. bádog persej.
- 3) A' lakó szobában van két nyoszoja, egy kerek sárga asztal, hat zöld virágos bőr szék, és egy fogas.

- 4) A' tseléd szobában egy régi fekete, és egy másik ütött kopott alig álló nyoszoja, három fa szék, egy fehér asztal, kender bársony terítővel; és a' kementze körül pad.
- 5) A' konyhában, egy régi fazekas almárium, egy kis tányéros, egy négyszegű fehér asztal. -

Úr Asztalához tartozó edények, és ruhák.

- 1) Egy kis ezüst aranyos szélű tányér, ezen írással: Sacra Domini patina ex argerato Stephani Basó Ecclesiae KunSz. Miklosiensi legato susa Ao 1744. Deaurata pie oblato. Gregorii Bíró anno die 20 Decembris.
- 2) Egy ezüst aranyos pohár ezen írással: E' pohár Kun Sz. Miklósi Reformáta Sz. Ekklezsiáé, készített Ao 1741. die Martij 28. Megbővített Földvari András költségével.
- 3) Egy másik aranyos ezüst pohár, mellyen ez az Irás van: E' pohár készített a' Kun Sz. Miklósi Refor. Sz. Ekklesiától az Úr Asztalára alamisnából. T.T. Sz. Virág Mihály Úr predikátorságában Sz. Mát. XXVI. 18. 27. Monda Jézus: Igya ebből mindnyá. 1743.
- 4) Egy czin kanna, mellyen ilyen Irás van I.B.M. 1668.
- 5) Egy czin kanna ezen írással: Kun Sz. Miklósi Re. számára öntette maga feleségével Kállai Ferencz Pesten 9 die Junii Ano 1734.
- 6) Egy harmadik Kanna ezen írással: N. Kun Szt Miklósi R. Eclésiáé 1737.
- 7) Egy legnagyobb czin Kanna, mellyen ilyen Irás olvastatik: N. Boda Gergely és felesége Patai Zsuzsánna kegyes indulattok szerént e' kannát a' Kun Szt. Miklósi R. Ekklesiának magok költségével T.T. Sz. Virág Mihály Úr Predikátorságában az 1742k eszt. készítették.
- 8) Ismét egy czin Kanna, mellyen ilyen irás van: A' Kun Sz. Miklósi Reformata Sz. Ekklesia számára készített. N. Idösb Baky István Uram kölcségével .
- 9) Egy legkisebb czin kanna, minden irás nélkül.
- 10) Egy czin tál, melyre szokott tétetni a' Sacramentomi kenyér.
- 11) Egy közönséges Abrosz, mely legalól szokott állani mikor az Úr Asztala megterítettik.
- 12) Egy szebb Abrosz, Tót csipkével.
- 13) Egy patyolat fehér keszkenő, vékony keskeny tsipkével, melybe a' kenyér köttetik.
- 14) Egy arannyal 's zöld semlyemmel varrott kis keszkenőtske, melyről a' kenyér osztatik.
- 15) Egy fehér tafota arany csipkével körül varrott keszkenő, mely a' kannákra szokott terítettni.
- 16) Egy arannyal varrott, és arany csipkével megékesített abrosz nagyságú keszkenő, melynek közepén arany sújtással kivarva, két circulusban ezen irás van: A' Kun Sz Miklósi Reform. Sz. Ekklesia számára készített. I. Szőnyi Virág Mihály Predikátorságában Anno 1741. M.E.V. - Ugyan ezen keszkenőnek három oldalán ezen irát olvashatni arany betűkkel kivarva: Krón I. K. 29:14. 17. Te tőled vagbyon mind ez, és a' Te kezedből adtam neked, és tudom Istenem, hogy Te próbálja vagy a' Szívnek, és az egyenességeknek kedvellője. Én az én Szívemnek egyenességéből önként adtam. - a' negyedik oldalon pedig ezt: Néhém 13:31. Emlékezzél meg rólam én Istgenem a' jóra'
- 17) Van még ezeken kívül öt 5. avúlt keszkenőtske, többnyire arany himezéssel, mellyek rongyosságok miatt haszonvehetetlenek.
- 18) Egy nagy kenyér metsző kés, kadból készítve.

Kereszteléshez tartozók.

- 1) A' Templomban, egy czin kanna, és egy czin likas tál.
- 2) A' Predikátori Háznál egy réz tál, és egy czin kanna, mellyen ez az irás van: Kunt Sz. Miklósi Re. Eclésiáé 1737. (a' tetgeje levan törve)

Halotthoz való.

- 1) Egy kender bársonyból való rongyos fekete szőnyeg, mely haszonvehetetlen.
- 2) Két Sz. Mihály lova, egyik kisebb, másik nagyobb.

Protocollumok.

- 1) Egy olyan Protocollum, melybe a' Született, és megkereszteltett gyermekek nevei, azoknak atyai 's Annyai, Kereszt Attyaik és Annyaik írattnak. Be van kötve börben in folio.
- 2) Ollyan Protocollum, melybe a' Currenssek, 's Ekklezsiánkat illető Rendelessek 's F.K. Parantsolatok; 's a' meghóltak nevei írattnak. Ez is be van kötve börben in folio.

- 3) Ollyan Protocollum, melynek egyik felébe, a' Presbyterialis Gyűlések végezei, másik felébe pedig a' Hazasult Személyek nevei irattatnak. Be van ez is kötve börben in folio.
- 4) Egy börben kötött kettős Protocollum in folio, melybe ez előtt a' Curatori perceptiok és erogatiók irattattak.
- 5) In quarto készítettett kettős protocollum, melybe hajdan a' Szegények számára való perceptiók és erogatiók irattattak.
- 6) Ismét egy in 4es készítettett kettős protocollum, melybe ez előtt az árvák számára lett perceptiók és erogatiók irattattak.

II. A' Professori Háznál - hol két szoba, egy óldal szoba, egy élés (speise) és nagy kamara, 's pintze van, az épületben, az udvaron pedig kotsi szín fás kamara, nyúl, lud sertés ól, és sertést hizlalni való Hidas - vannak.

- 1) Az első szobában egy sárga festékű ovalis fenyő asztal, három viselt bőrös szék, és egy fenyőfa nyoszoja.
- 2) Konyhában egy fehér asztal, egy kémény allján hosszan felszegezett fazekas egy tányéros, k egy fogas, és egy fa karszék.
- 3) Cseléd szobába, egy sárga fenyőfa nyoszoja egyenes lábakra, egy ovalis festett asztal, a' speisban egy hosszú pad.

III. Az Oskolánál - hol három Classis, egy auditorum, 's három szobák a' Deákok és Praeceptorok számára, 's egy Museum a Professor részire találatnak mind jó állapotban kevés reparatiót kivéven - vagynak.

- 1) Museumban, egy fehér nyoszoja fenyő deszkából, két könyves Théka, egy föld gojobis, mappák, fekete Táblák, egy hosszú asztal, egy kis asztal, egy karos fehér szék, és egy festett fa szék.
- 2) Corrector szobájában, egy fehér nyoszoja és egy könyves almárium, és két kis négy szegű fehér asztal.
- 3) Deákok szobáikban, Hat egygyes deszka nyoszoják, és két négy szegletű asztal.

IV. Leányi Oskolánál - hol a' Tanító számára van két szoba egy óldal szoba; egy kamara és pintze, a' gyermekek számára egy nagy Classis, az épületben; az udvaron pedig kotsi szín, fás kamara, és sertés ól, mind jó állapotban - vannak.

- 1) A' tseléd szobában egy négyszegletű nagy fehér asztal, és két fa karszék.
- 2) A' konyhában egy kémény alá felszegezett festett fazekas, és egy új fazekas almárium.

G 190 Makád

[Fedőlap]

Mkád. Jul. 3dik napj. 1819.

Ad I. f) A' Parochialis Szobák és Kamarák rososz állapotban vagynak.

II. 1) A' Presbyterek nintsenek felesketve.

3) Egy Férjétől külön élő Asszony van, a'ki sem az Ipa 's Férje kérésére sem a' helybeli Presbyterium erőltetéseire a' Férjéhez vissza állni nem akar.

VIII. A' Harangozó - nem ártana ha szorgalmasabb és engedelmesebb vólna.

+++

Fő Tiszteletű Superintendens Bathori Gábor Urunk által ezenn V. Solti Tractusban az 1819dik Esztendei Junius Havábann tartatott Canonica Generalis a vagy Püspöki Visitatoria az előre ki botsátott és az Ekklesiákkal közlött Kérdésekre tett most pedig méltó tisztelettel bé nyujtandó feleletjei a Makádi Reformata Szent Ekklesiának.

A' Canonica Visitatio Tárgyai.

I. Az Ekklé'sia.

Mater Ekklésia neve Makád Tekintetes Pest Vármegyébenn birja a Helységet Felséges Albert Királyi Hertzeg.

a) Ezenn Mater Ekklésia kezdetének emlékezete vagyon azh 1621dik Esztendőtől fogva. - Predikátori voltak: T.T. Monostori János. - Ujfalusi András - F. Barsinus János - Hertzegszöllösi Gáspár -

Mádi János - Kabai György - Böltskei György - Ujvári György - Karantsi Istvan - Vanyai István - Csete Sámuel - Szentiványi Mihály - B. Veszprémi Ferentz - Patai Cziriák János - Fábíán László - Dálnoki László Ferentz - Dienes v. Gyenes András - Selyei István - Tekes István - most Czeglédi Mihály. MitsodaFátumai voltak ennek az Ekklesiának, arról semmi emlékezet nem hagyódott - A Lelkek száma 864.

b) Ezenn Ekklesia Temploma és Tornya Fundamentomától fogva épített az 1803tól 1804-1806ig a régi kitsiny és meg avult Templom helyébe köböl, Fel Szenteltetett Aldozó Csötörtökön 1806ba Predikállott N.T. Német Josef Tassi Predikátor Ur Solt. 26:8.

c) Az Ur Asztalához tartozó edények: Három Ön Kánnák -

- 1) A' leg nagyobb ezen Inscriptioval: Ao 1807. el 15a Nov A Makádi Reformáta Ekklesia öntette ujja azon Kannából, melly 1698dik esztendőbenn Öntetett. Es így Ungvári György idejében.
- 2) Második, vagy közép Kanna ezen irással: Makádi Reformita Sz. Ekklesia Csinaltatta Maga Költségevet Anno 1761. (Es így Czirják János Ur Predikátorságában)
- 3) Harmadik vagy legkisebb, melly Inscriptio és esztendő szám nélkül vagon.
- 4) Két poharak. Egyike finom Ezüst, körül az ajjaki vékony?? arannyal sárgit. Inscriptioja AZ MAKADI EKKLESIA POHARAT CINALTATA MARKJANOS BIROSAGAB 1671.

A másik pohár egészszen aranyozott és talpas: Inscriptioja: A' Makádi R. Ekklesia készitette 1872ben Cz. M. Pred.

A Szent kenyér alávaló nagyobb Czintányér, egy ezüstvékony oszto tányerotska a kerületinn ezen irással Jesus Christus Elo Istennek Szent Fia Irgalmaz Minekün k. Készult ez Talner Szabo Gergely Fő Biroságába Barat Andras Antal Istváné Varga Gerne Köl sevel Anno 1680.

Ugyan az Ur Asztalához való Ruhák.

1. Fehér patyolat Abrosz a közepénn és két végeinn csipkés.
2. Feher gyolts Abrosz, a két vége tsipkével bé szegve.
3. Fekete falú veres virágu kopott selyem keszkenő.
4. Két sikkal szött 's tsikozott oltska keszkenő.
5. Zöld selyem veres virágú oltska keszkenő.
6. Két vastag Slajer selyemmel ki varrott feher keszkenő.
7. A Sakramentomi Sz. edényeket, és a Sz. Jegyeket bé takaró Világos kék virágos Kreditor Abrosz viola szín damiszal b éllelve és veres selyem rojtal körül prémezve.

d) A Toronyba vagynak két harangok. A nagyobb harang Inscriptioja fejjül: In Pest Anno 1773 Iloannes Kohllgiss alább Ekklesia Reformata Makadiensis Fieri curavit Anno 1773 Pastore Andrea Gyenes Scholae Rektore Daniele Miskoltzi. Joh. Balás Judice Senator Stephanus Rap Mich. Nagy

e) Vagon az Ekklesiának egy Könyve: a Biblia Tárháza ezen kívül három regibb Protocollumai, ujjabb négy Levelei: Az oskola ház Fu7ndusának el tseréltetéséről szolló Cambialis Levél, és az Ekklesia szöllője dezma alól lett ki vétgetéséről

f) A Parochia áll egy kisded végső házból, nagyobb házból, tseléd házból és tanuló házból mindezek roszsz állapotban vagynak. A végső házbann vagon az Ekklesiának egy sárga nyoszójája. Az első házbann egy körtvélyfa asztala, egy sárga fogassa, és egy fekete, nagy szalma székekkel. A tseléd házbann, egy roszsz fekete nyoszója, más ujj kávé szín nyoszolya és egy fekete fogas.

A' Tanuló Házbann, egy hoszszú író Asztal egy Könyves Theca, egy Kavé szín Kaszszet két kultsra, melyben állanak a Szent Edények, ruhák és az Ekklesia Cassája.

Vagynak a Parochiának két Kamarái de roszsz állapotban hármas olai jó állapotbann, vagyos Istálló is meg lehető állapotbann.

II. Az Ekklesia Helybeli igazgatása.

1. Vagon organizált Presbyterium, melly most 12 személyyeből áll, választatik az ujj Presbyter a Presbyterium voxá által a Predikátor Canidatioja után, de nintsenek felesketve.
2. Tartatnak Presbyterialis Gyűlések a mikor szükséges a Presbyterialis Háznál.
3. A tzigéres vétkekben elöket inti, dorgálja ha szükséges a külső Elöljáróságnak a büntetés végett által adja. A paráznaknak ajánja az Istgennel, és az Ekklesiával való meg békéllést, a poenitentia tartás által, de arra erővel nem kenszerittetnek, sem testi büntetés alá nem vettetnek, de illyenek most nintsenek - nös paráznak pedig a mostani Presbyterium idejében nem történtenek. A versengő házas társak a békességre

hivattatnak. - a külön lakók a Keresztényi együtt való lakásra intgetnek, ha szükség kényszerítettnek. - Vagyon most egy ilyen Aszszony, ki gynús életéért a férjétől el küldetett a Dömsödi Loc?? Presbyterium tanubizonysága szerént, már szinte két esztendöktől fogva itt a Szüléinél tartozkodik, és sem az Ipa sem a férje kérésére, sem az ide való Presbyterium erőltetéseire a férjehez lakni menni nem akar. - A közönséges Isteni tiszteleteket nem gyakorlokhhoz tett intések, még eddig foganatosok voltak. - Haragtartók bé nem jelentettek.

4. Az ilyen Presbiterialis Gyülések Actái a Predikátor által az Acták Protocollumába fel jegyeztetnek.

5. Vagyon Curator - számadásai minden esztendőben revidealtatnak a Presbyterium Gyülésébenn, a Szamadó Protocollumba bé irattatnak, a Can. Visitationak bé mutattatnak.

6. Az Ekklésia jövedelmei vagynak a Perselyekből - valami tsekély vetésből - az Ekklésia Szölleje terméséből, az önként való adakozásból - A Lecticale buza árpa, azon felesleg való részéből, melly a Conventionatusok Salariumától meg marad. De miből lehetne e tsekéj Jövedelmet nevelni arra fundust nem találhatni.

III. A Charitativumok vagy Alamisnak.

a) Az Agentiale esztendőbenn ötször publicaltatik, ugy hogy akkor semmi más végre semmi Jel ki nem tevődik.

b) A Grale Consistoriumtól rendeltgetett Objectumok is publikáltatnak.

c) Mindenféle Alamisnák mindjárt fel számláltatnak a Curator által a Predikátor előtt béirattatnak és a két kultsú Kaszszelbe vagy Ládába bététetnek

d) Az Agentiale, és minden Alamisna a Canonica Visitationak hijjánosság nélkül Quetantia, és Contraquietantia mellett administraltatnak.

IV. A Lelki Pásztor.

1. Neve Czeglédi Mihály, tanult a Debretzeni Oskolábann, beszéll Deák és Magyar nyelveken, olvas Német Könyveket. Szolgál ebben az Ekklésiában az 1807dik Esztendőtől fogva. Volt az Aporkai Ekklésiábann 1795től fogva. Az előtt volt az R. Csabai Ekklésiában 8 Esztendőkig feleséges, kinek is két élő gyermekei vagynak.

2. Van egy régi Cónonja, a Debretzeni Liturgiája, Josephina Resolutioja.

3. Minden Vasárnapokonn, és Innepekenn Predikál, dél utánn ha nem erőtelenkedik Cátechisál - Hétköznapokon Imádságot tart, de Del utánn kaszállásbann és Aratásban a délesti könyörgés tétel el mulik, nem lévén a kikkel könyörögjön.

4. Az Ur Asztalához először járulandókat a Templombann Confirmálja, Neveiket bé írja.

5. Az Ur Vatsoráját Esztendönként ötször u.m. a három Nagy Innepekenn , Aratás, és Szüret után ki szolgáltatja.

6. A Kkeresztelést rendszerént a Templomba viszi véghez.

7. Hivattatván a betegekhez, azokat meg látogatja.

8. A Matriculat a Gen. Consistoriumtól ki adott Norma szerént viszi. A törvénytelen ágyból szülötteket, ha az Atya bizonyos annak nevével együtt; ha nem bizonytaéam Atyától valoknak írja az Anya neve után.

9. A Hazasulandokat nem Hétköz napokonn, ha nem tsak Vasárnapokonn háromszor publicálja. A Copulattakat bé írja.

10. Inprotocollálja, a Felséges Királyi Parantsolatokat: ugy a Venerab. Consistorium publikalt rendeléseit is.

11. A Predikátor Fizetése, a Földekkel, Kertekkel, Rétekkel egygyütt külön fognak megirattatni.

12. Minden esztendönként, annak idejében bé adodik a Predikátor fizetése, és semmi Restantia nintsen.

13. A Predikátor itt is mint más közép rendü Ekklésiába azon tekintetbe tartatik.

V. Az Oskolák.

a) A Rektor neve Szabó András, tanult Pápánn, jött ebbe az Ekklésiába 1877ben a hol hát harmadik esztendöt tölti. Ide hozatott Sz. Sz. Miklosról, ott mint Leányok tanitoja szolgált 3 esztendök alatt; az előtt mint Rektor, a Pápai V. Tractusbann, a Tul a Dunai Fő Tiszteletü Superintendentiába Tttes Veszprém Vármegyébenn, a Magyar Sz. Királyi Ekklésiába négy Esztendőkig tanított. Feleséges de gyermektelen.

b) Az Oskola épülete meg lehető állapotban vagyon, és elégséges a Gyermekek számához képeest.

[c) pont nincs!]

- d) Ezek egész esztendőben nem mindnyájan járnak fel, hanem csak télen, mivel a szülék földművesek lévén, egy s más dologra ki fogják gyermekeiket.
- e) Tanítja a Hejdelbergai Katechismust, Bibliai Historiákat Hübnerből, a Soltarokat, és Enekeket, a Debretzeni Utmutatást, Kis Historiát Ostervald szerént, a Kis Tükört, Raff Természeti Historiáját, Debretzeni ABCét - Számokat, Írást a Consistorium által kiadott Methodus szerent.
- f) Az Oskolának a V. Tractus által kiadott Inspector Nagy Tiszteletű Tractualis Assessor Fejes Ambrus Ur, ki a két Examenekén jelen is vagon.
- g) Helybéli Inspectorok vagnak a Loc. Presbiteriumban kikkel az Oskola visitáltatik.
- h) A Templomba való énekest viszi a maga Discretioja szerént, néha mindazáltal a Predikátor praescriptiojából.
- i) Az Új Enekes könyv Introductatott 's gyakoroltatik, de több kellene.
- k) A Rektor Sallariuma különösen leirattatik az Oskola földjeivel.
- l) Az a maga idejében bé adatik, és nints Restantia.

VI. Vagon Bába, de nem examinata, fel is van esketve, de gyengén ért ábajokhoz, nem adodott bé panasz ellene - nem keresztel.

A Himlő oltás fojtatodik.

VII. A Temető elég tágas, be van kerítve, a sírok jó méjjen ásatnak. A Temetés idejére nézve meg tartatik a Királyi parantsolat, még a halott meg nem fakad, vagy nem bűdös.

VIII. Vagon harangozó, nem ártana ha szorgalmasabb, és engedelmesebb volna, vagon fizetése, és szabadsága.

IX. Nints alamisna nélkül szükölködő Szegény.

X. Gravamen: Bodor Ersébet, és Bodor Sára, de nem testvérek, annál fogva hogy Attyaik Catholicusok voltak, a Catholica vallás be vételére kénszerítettnek, és Ersébetnek mint Reformatus Férfihoz mentnek leány magzatit meg keresztelni. Sárát mint hajadont Reformatus Férfival copulálni tiltattatunk. Ezenn Mater Ekklesiának nints Filiája.

G 191 Ordas

[Fedőlap]

Ordas. d 25a Junii. 1819.

A' Parochialis házhoz megkívántgató Kamara nintsen a' legjobb állapotban.

II. A' Fő Tiszt. Consistoriumnak publicalt rendelései nem azért jönnek az Ekklesiába, hogy a' Presbyterium disputatiojának tárgyai légyenek: hanem hogy az Ekklesiának törvényül szolgáljanak.

VI. o. 3. Lukátsi János a' közönséges Istgeni tiszteletet nem gyakorolja.

5. to A' Curator számadásának alkalmatosságával a' Presbyterekén kívül két betsületes emberek a' köz rendből jelen légyenek.

6. to. A' Lecticalis Búza és Árpa maradéknak mostani jobb administratioja approbaltatik a' mint a' Predikátor előadta: ezelőtt ebben a' több Szabad kezek miatt abususok vóltak: a' mostani administratio némelyeknek nem tetszik.

VII. A' holt testek a' Királyi Parantsolat ellen néha most is a' Czinterembe tétetnek.

VIII. Harangozó ennek gyakori változás és tsekély fizetése miatt való rövidsége a' Predikátornak.

X. A' Pataji Plebanus a' Lelkek számát kéri, és még eddig kiadódott.

A' Predikatori Buzafizetésre, árpára eddig igen kevés adatott, az árpára pedig semmi. A' Temető haszon vételei között a' Sarjunak lekaszáltatása, melyre nem igen hajlandók. Miért?

+++

Hivatalos Tudósítás az Ordasi Ref. Ekklesiáról, a' Helvétziai Vallástételt Követő Duna Mellyéki Egyházi Vidék Superintendense Fő Tiszteletű Báthori Gábor Ur által, Canonica Generalis Visitatioja

alkalmatosságával, fel tett kérdések szerént.

I. Az Ekklesia.

Az Ordasi Mater Ekklesia van Tettes Pest Vármegyében. Földes Urfa a' Méltóságos Bárá Rudnyánszky Familia, a' Férfiúi Ágonn.

a) Mikor kezdődött legyen ezen Ekklesia? nem lévén sem Ekklesia, sem Helység Protocollumában reá semmi Documentumunk, nem tudhatjuk. Mindazáltal ezen Ekklesiának elég regiségére mutat azon Inscriptio, mely egyik Ur Asztalához tartozó Poharunkra van metzve, melly ekképen vagon: Kún Mihál 1625 Eszt. ajándékozott Ordasi Refor. Sz. Ecclesiának egy Poharat, mely meg ujított azon Sz. Eccl. által 1768 Esztendőben. Idevaló Predikátor néhai T. Magyar Mihály Ur 1785ik Esztendei jegyzései között olvastatik az is: hogy az Ekklesia Matriculaja 1722re mutat. De ezen Matricula hová lett? nem tudatik. Annyi bizonyos, hogy most kezünk között nincs. Mert a mostani legrégebb Matriculánk 1756on kezdődik Túri György Predikátorságában, és azolta megszakadás nélkül folytatódik is.

Ezen Ekklesia Predikátorainak seriesse ugyan tsak T. Magyar Mihály Urnak fellyebb említett Esztendőbeli jegyzéseiben, a' V. Tractus Protocollumából kiírva így következik:

Ecclesia Ordasiensis, sit ut Religionem iuxta Helv Confessionem Reformatam, ab Antiquissimi, temporibus professa fuerit, seriem tamen Pastorum, desicientibus instrumentis, ultra quam praesens Tabella exhibet, producere non potuit:

	Nomina	Anni Ministerii	Introductionis
RRDD	Michael Kőrösi	12.	1644.
	Gregorius Ketskeméti	9.	1656.
	Michael Halasi	6.	1665.
	Michael Kozma	12.	1671.
	Joann Sárallyai	8.	1683.
	Michael Kerepesi	7.	1695.
	Michael Ketskeméti	7.	1702. hic defunctus dicitur.
	NN. Dantszházi	4.	1709.
	Gregorius Dalotsa	5.	1713.
	Michael Poroszlai	1.	1718.
	Michael Szilágyi	5.	1719.
	Stephanus Kerepesi	2.	1724.
	Stephanus Böddi	2.	1726. hic defunctus dicitur.
	Michael Mátsai	2.	1728.
	Stephanus Szilágyi	2.	1730.
	Stephanus Böltsi	2.	1732.
	Michael Turótzsi	3.	1734.
	Georgius Patai	2.	1739. hic sepultus dicitur.
	Stephanus B. Ketskeméti	9.	1741.
	Michael Borsos	2.	1750. obiit Böltskeinsi
	Franciscus Horváth	4.	1752.
	Georgius Túri	10.	1756.
	Franciscus Túri	9.	1766. hic sepultus est.
	Franciscus Laszló Dálnoki	-	1774. Interim
	Michael Magyar	15.	1775. 5o Aprilis
	Továbbá így folytatódik.		
	Sephanus Tóth	8.	1790.
	Samuel Vintze	1.	1799. Interim
	Stephanus Nagy	1/2	1800. 15 Maji
	Franciscus Elek	10.	1800. 5a Decembris
	Samuel Szeles	6.	1800. 24. Aprilis
	Michal Szalós		1817. 18. Juni

Mitsoda Fatumokonn ment keresztül ezen Ekklesia? annak sincs semmi nyoma Protocollumainkbann.

Következés képpenn arról is semmi bizonyost megtsak traditióból sem tudunk. A Lelkek száma, legközelebbi Popularis Conscriptio szerént: a' Férfiaké ugyan 480. az Aszszonyoké 542. mindöszeve 1022.

b) A' mostann fenn álló Templomon kívül még két más Templomokról emlékezik Protocollumunk. Az elsőbb, melly fából való, és Nád tetejü volt, mikor épült, nincs feljegyezve. Ez a' Dunának gyakori kiöntései miatt, midön az öszve omláshoz közelitvne, helyette építettett másik, hasonló materialékból 1775ben. Az midön ez is a' Viz áradásoktól gyakran ostromoltatván, már végső pusztulással fenyegetődzne, a' mostani Templom, Toronn yal együtt, egészen rész szerént termés kövekből, rész szerint téglából kezdett építettetni 1784ik Esztendőben, Végződött 1786ban, mely Esztendőben Aldozó Tsötörtök Napján fel is szentelődött. Nem lévén tehát felette régi épület, azombann eleitől fogva szorgos gondjok lévén az Ekklesia Előljáráinak arra, hogy legkissebb hibái is mindjárt meg újittassanak, most is jó állapotban van kivált Templomunk; noha Tornyunk teteje avúlni kezd.

c) Az Ur Asztalához tartozó Edények ezek: Két kiseded Réz Tányér, melyekről a Kenyér szokott osztódni. Két Réz Pohár, mellyek közzül egyik belőlről arannyal van futtatva, a' másik kívül belől lezüsttel. amannak semmi Inscriptiója nintsen; emennek pedig a' talpa körül ez olvastatik: Kún Mihál 1625 Eszt. ajándékozott Ordasi Refor. Sz. Ecclesiának egy Poharat, mely meg újittatott azon Sz. Eccl. által 1768 Esztendőben.

Öt - 5 Tzin Kánna. Egynek, mely már haszonvehetetlen Inscriptiója: S.S.T. 1706. - Más háromnak Inscriptiója: Ordasi Ref. Sz. Ecclesia öntette 1768. - Egy legujabbnak: Ordasi R. Sz. Eklésia számára tsináltatta Lukátsy János tulajdon költségén. ann. 1810. maj. 11. Egy Keresztelő Kánna, és alatta álló Tzin Tál; mellyeken ezen szavak vagynak metzve: Ordasi Ref. Sz. Ekklesiáié 1780.ik Esztend.

Öt 5 Abrosz, úgy mint: Egy Fehér gyólt, veres gyóltssal körül szegett Abrosz, mely a' Kannák alá teritődik. Két nagy sejem, és két kisebb Muszlin varrott Takarók. - Egy Arannyal varrott gyólt Keszkenő, melybe a' Kenyér szokott köttetni, melynek közepén ezen Arannyal varrott betük látszanak: 1717. Életnek Könyve a' Christus, és Élő Viz az kik szomjúhozatok, vegyetek Bort és tejet.

d) A' Toronyban lévő Harang lábakon van két Harang. Egyi8k 209 fontos, melynek felső részén ezen öntött betük: 1768 Johann Brunner Goss Michg in Ofen alól a' szélén ezen metzett betük olvastatnak: Ordasi Reform. Ecc. öntette. - Másik 452 fontos; melynek felső részére ezen betük öntettek: Gos Mich Jóhan Koll und Anton Litmann in Pest 1790. - alól a' szélére: Ordasi Reformata Szent Eklésia maga saját költségén tsináltatta.

e) Az Ekklesia Könyvei 's Levelei ezek:

1) Egy régibb Protocollum, melly a' Fő Tiszteletü Superintendentia 's Ven. Tractusnak, az Ekklesiákat illető Végzéseire 's a' fels. Királyi Parantsolatokat foglalván magában, hiradódik 1774dik Esztendön, 's megyen 1807ig. Egy másik, ugyan e' Végre rendeltetett 1807től fogva, a' mái időig.

2) Egy régibb, Matricula, melybe a' Megkereszteltettken kívül, a' Meghóltak, cs Copuláltattak vagynak beirva 1756tól 1791ig. - Másik ugyan e' végre szolgáló 1791től a' mái időig.

3) Egy új Protocollum, mely a' Presbyterialis Gyülés Actainak fel jegyzésére szolgál kezdődik 1817ik Esztendön.

4) Egy Nagy Atlas 16 Mappákkal.

5) Két Uj Énekes Könyv, mellyek közül egyik a' Templomban a' Predikátori székbén, másik az Oskola Mester előtt áll; és egy Uj Testamentom, az Oskolában Tanuló Gyermekeknek haszonvételre.

6) Curatori számadások 3 Kötetben, mellyek közül azh első 1784től 89ig, második 1790től 1800ig, harmadik 1800től a' mái időig volt Curatori számadásokat foglalja magában. - Negyedik Kötetben vagynak némely Ekklesiat illető Documentumok. - Ötödikben Keresztelő Levelek, és Házasulandók Testimonialisaik.

f) A parochiális Házban van 3 Szoba úgy mint, egy Tanuló Szoba; egy elsőbb szoba, és egy Tseléd szoba, egy Konyha, mellyek mind jó állapotban vagynak. Ezekben az Ekklesia Mobiliái:

1ő. A Tanuló Szobában.

a) Egy Könyv tartó Theca.

b) Egy Író Asztal, és az Ekklesia Cassáit tartó Ládák.

c) Egy Ruha tartó Fogas.

2t A' Tseléd szobában.

a) Három Nyoszoja.

b) Két Asztal.

c) Egy ruha tartó Fogas.

d) Egy Pohár szék.

3o. A' Konyhában.

a) Egy Fazekas.

b) Egy tálaló Asztal, és egy kis Padotska.

c) Egy Vas Macska, egy tészta nyújtó Deszka és egy pár Lámpás. Ezekhez megkivántató Kamara, ólak, istállók vagynak még pedig a' Kamarát kivéven jó állapotban.

II. Az Ekklésia Helybeli igazgatása.

1) Organizált Presbyterium ezen Ekklesiában csak a' múlt 1818ik Esztendő óta kezdett lenni. Az előtt itten a' Presbyterialis Gyűlés abból állott: hogy a' Bíró mikor vagy maga, vagy a' Predikátor Ekklesiái Gyűlést akart tartatni, a' szájásabb Corypheusokat a' Nép közzül, és az Esküdteket öszve gyűjtötte. Ezek mindenkor a' Falu Házánál tartattak először Gyűlést, és mivel rendszerint előre kitanúlták a' Gyűlésnek tárgyát, ott deliberaltak 's így meg határozva sententiával jelentek meg a' Parochialis Házánál, a' hol osztán őket semmi argumentumokkal sarkokból ki vetni nem lehetett, hanem annak kellett állani, a' mit ők akarok. - De a' Presbyterium Organizaltatván, az ilyen atususokinak azólta egészen vége szakadt. A' Presbyterek szám szerént 12en vagynak, ha hijjok esik, ujjak választatnak a' Presbyterialis Gyűlésen és ugyan ott mindjárt fel is eskedtetnek.

2) Presbyterialis Gyűlések tartatnak mindenkor, minden haladék nélkül, valamikor, akár a' Nagy Tiszteletű Felsőségnek hozzánk érkezett currensei, akár az Ekklésia magános dolgai szükséges képpen megkivánják, és mindenkor a' Parochialis Házánál.

3) A' Presbyterium azokat, kik valamely tzigéres bűnben esnek: a' Versengő Házásokat; a' közönséges Isteni tiszteletet ritkán gyakorlókat, vagy ottan scandalizálókat, Gyűlése eleibe citalja, meg dorgálja, az egymással béketelenségben élőket öszve békéltetni igyekezik, és ha a' bűn megérdemli, a' Civilis jurisdictionak is feladja, a' megfenyítés végett. Egyébaránt ilyenek Ekklesiánkban kevesen találtnak. Most ugyan egy különösen Templomot nem gyakorlót, és két paráznaságba esett személyeket szégyennel neveztetnének.

4) A' Presbyterialis Gyűlés Actái, az arra rendeltetett Diariumba, mindenkor feljegyeztetnek 1817ik Esztendő óta. Feljegyzi pedig azokat a' Helység Notariusá, a' ki egyszersmind Consistorium Notariusá is.

5) Curator van, kinek számadásai, minden Esztendőben elmúlhatatlanul elkészittetnek, 's revidealtatnak. Ezen revision ez előtt azok vóltak jelen, kiket a' Birónak a' nép közzül tetszett beszóllítani; - most pedig a' Presbyterium Organizaltatása óta csak a' Presbyterialis személyek. Ezen számadások a' Nagy Tiszteletű Visitationak valamikor kívánja, nem csak bemutattnak, hanem párba által is adattatnak.

6) Az Ekklésia jövedelmeit teszik:

a) A' Perselyekbe gyűlni szokott alamizsna, és Harangokért bé jött pénz.

b) A' Sóval, és Dohánnyal való kereskedésenn jött nyereség.

c) A' Helység Molomir nevű Árendás pusztáján lévő Korcsmájának jövedelme, mellyet eddig az Ekklésia 1000 forint Interestére birt jó haszonnal, mivel a' Kotsma a' Capitalisnak interesit, kétszeressen béhozta. - Ezen 1000 ft Capitalis ugyan a' múlt Esztendőben, az Ekklesiának kifizetődött: mindazáltal a' Korcsma jövedelme az Ekklesiánál hagyódott, addig mig arra a' Helységnek elkerülhetetlen szüksége nem leszsz.

d) A' Pium Legatumok.

Az úgy nevezett Lecticalis Búzából és Arpából (mert itt pénzt nem szoktak fizetni) még eddig sokkal kevesebb jövedelmet vett az Ekklésia Cassája, annak felette roszz administratiója miatt mint vehetett volna. Vagyon is ennek beszédésinek módja eddig e volt: A' Falu Házánál, a' Helység Elöljáróitól meghatározatván a' Mérték, mellyel minden tseléde, Gazda, 's Familiájához képest mennyit tartozzon fizetni? a' Bíró a' Templom előtt kihirdette, hogy minden ember egy bizonyos arra rendeltetett Napon a' maga tartozását a' Helység Udvarára bevigye. melly is oda be hordarván, ott az Esküdtek által bémérettetett. Amikor látta, hogy már annyi van rakáson, a' miből a' Conventionatusokat kifizetheti: ki mérte vagy maga, vagy Esküdte által abból a' Predikátort, Oskola Mestert, Notariust, Kotsist, Gulyást illető részt. Ha minden kifizethetett a' restantiáók beszédésével többé nem aggódott. Ha pedig még maradt is valamely rész: az méretlen adódott által a' Curatornak, és olyan helyre tevődött, a' hová több személyeknek szabad bemenetelek vólt. Mind ezek tehát hozzá nyúlhattak, és fogyaszthatták, ha akarták. A' Bíró pedig, az Esküdtek gondolkodása szerént, a' maga jussát tartotta fel akkor, amikor a' Curator hire nélkül is, azon szin alatt: hogy a' Katonák számára szükséges, annyit vett el belőle, a' mennyit akart. Így

osztán lassan lassan, mind a' Búza mind az Arpa tsak ugyan elfogyott, a' Presbyterium józann gondolkodó tagjai által látták, és a' legközelebbi Curatori számadás alkalmatosságával helyre hozásáról gondoskodtak. E szerint a' Lecticaléből, annak jobb Administratiója által lehet nevelni az Ekklesia Cassáját. Egyébaránt az Ekklesia, és Helység környüállásai nem engedik, hogy a' jövedelemnek más forrásait lehessen feltalálni.

III. α) Az Agentiale Publicaltatik 5ör Esztendőben, és ugyan akkor semmi más végre persely, vagy más valami jel ki nem tétetik.

β) Hasonlóképpen a' Gen. Consistoriumól rendeltetett, Objectumok, olyan időkben, a' mikor számosabban szokták gyakorolni az Isteni Tiszteleteket, publicáltatnak.

γ) Az Alamizsna fel számlálódik a' Predikátor, és Curator jelenlétekben, mindjárt beiródik az a' végre rendeltetett jegyző könyvben, 's a' Curator által be tétetik az Ekklesia Ládájába.

δ) Mind az Agentiale, mind más Alamizsna administraltatik minden hijánosság nélkül a' Nagy Tiszteletű Visitatornak, quietantia néplkül. -

IV. A Lelki Pásztor.

1) Szalós Mihály. A' felsőbb Tudományokat tanulta a' Debretzeni Ref. Collegiumban. ezen Collegiumban rendszerént tanítodni szokott holt nyelveken kívül olvashat Német Nyelven. Az Ordasi Ekklesiában van két esztendő óta. Az előtt szolgált a' Kun Sz. Miklósi Ekklesiában, mint Gymnasium Professora. - Feleséges. Vagynak két Gyermekai.

2) Canonja, Liturgiája, Josephina Resolutiója van.

3) Minden Vasárnapokra, és Innepekenn Predikációt tart. Delután. Catechisatiot. Hétköz napokon, mind Dél előtt, mind Délután Imádságot.

4) Az Ur Asztalához először járulókat Confirmaálja. De a' Confirmatusok Nevét tsak az Oskola Mester szokta feljegyezni.

5) Az Ur Vatsoráját Esztendönként administralja 5ör.

6) A' Keresztelést többnyire a' Templomban viszi véghez, ritkán a' Háznál, és többnyire tsak azon esetben, ha a' Magzat beteg.

7) A' betegeket, valahányszor kívántatik a' betegtől, meglátogatja.

8) A' Matriculat viszi a' Gen. Consistoriumtól kiadatott Norma szerint. A' Törvénytelen Ágyból születetteknek tsak az Anyok nevét írja be. Azon esetben az Atya nevét is, hogy ha az, maga a' Gyermeket magáénak valja.

9) A' Házasulandókat a' törvény szerint publicálja három megkülömböztetett Vasárnapokon, és a' Copulaltatottakat beírja.

10) A' Fels. Királyi Parantsolatokat; a' Consistorium Publicalt Rendeléseit, mihelyt a' Currenst veszi, minden haladék nélkül improtocolálja.

11) A' Predikatori fizetés, a' maga valóságában leván írva sat.

12) A' Predikatori fizetés Esztendönként, minden hijánosság nélkül be szokott fizetődni.

13) Szent Hivatalához illendő tiszteletet, minden, aki vallását szereti, 's méltó betsben tartja, a' Predikatornak megadja. Sőt azok is, kik e' részben értetlenebbek, mások jó példája által intetvén, a' tisztelet külső jelit tőle meg nem tagadják.

V. Az Oskola.

a) Oskola Mester Korponai Sándor. Esztendeje miólta ezen Ekklesiában van. Ezelőtt szolgált D. Patajon, Bátán, Szerem lén, Apostagon. Tanult a' Debretzeni Collegiumban. Feleséges ember. Gyermekai nints.

b) Az Oskola épülete legjobb állapotban van. Most lévén újonnan építve, úgy készült, hogy nem tsak most, hanem még ezután is sok idővel, a' Gyermekai számához képest, elég tágas legyen.

c) Az Oskolába járó Gyermekai száma most megyen minöszve 145rfe. A' fiúk különösen 82en. A' Leányok 64en vagynak.

d) Oskolánk a' Nagy Tiszteletű Tractualis Visitator Urak előtt is, más Falusi Oskolák esmeretes arról, hogy itt a' Gyermekai, ki leg nagyobb Nyári dolog időkben is, olly szorgalmatosan feljárnak, hogy miattok a' Tanító, tanításában semmi hátra maradást nem szenved.

e) Tsak Nemzeti Oskolánk lévén, mind azon Magyar Studiumok, mellyeket a' Ven. Tractuale Consistorium, minden ehez hasonló Oskolákban taníttatni rendelt, a' kiadott Methodus szerint taníttatnak.

- f) A' Ven. Tractus által rendelt Visitator Oskolánknak, D. Pataji Predikátor T.T. Dobos József Ur kiis Oskolánkat Esztendőnként kétszer meglátogatja. Ezen feül az Examenben megszokott jelenni.
- g) Helybeli Inspectori az Oskolának, kiket a' Presbyterium rendelt, a' Predikátor mellett: a' Biró, két Presbyter, és a' Curator.
- h) Az Oskola Mester az éneklést elvégzi a' Templomban és a' maga discretióján áll a' választás, kivéven a' különösebb alkalmatosságokat.
- i) Az Uj Énekes Könyv, mellyet ezen Ekklesia egy átaljában bévenni nem akart, valahára ezen főjo Esztendő kezdetével, némely értetleneknek morgások ellent nem álván, introduátott.
- k) Az Oskola Mester Salariuma, a maga valóságában elő van adva, sat.
- l) Fizetése esztendőnként, olly tökéletesen beszokott fizetödni, hogy sem az Ekklesia, sem a' Tanitványok részéről semmi restantiája nints.

VI. Bába van; de a' ki nem examináltott. Esketve fel van. Hivatalában ugyan kész vólna eljárni, de egyátaljaba tudatlan lévén, sem Aszszonyok, sem Magzatok baján segíteni nem tud. Nem keresztel. A' Himlő öltást a' mi illeti: ettől a' szülék annyira nem idegenek, hogy ámbár helyben nintsen senki, a ki azt vébe vihetné, mind az által készek másutt is felkeresni azokat, kik ezen megbetsülhetetlen jótéteményt Gyermekikkel közöljék. A' szomszéd D. Pataj Városa Chirurga, e részbeli kötelességében Ordasra nézve is elég szorgalmasan eljár; most legközelebb Majus és Junius Hónapokban, be öltött mintegy 65 gyermekeket.

VII. A' Temető felette szoross, ugy hogy már szinte egymásra kéntelenek a' Lakosok temetkezni, azomban nagy szerentsétlenségünkre ollyan helyen van, hogy tellyes lehetlenség bővíteni. Sőt az egész határban nincs ollyan Szabad hely, a' hová tsak gondolniis lehetne Temető Helyet. Be szokott ugyan kerítve lenni; de Kerítése mind eddig rossz Procuratio alatt vólt. A' múlt Tavasszal, a' Predikátor sürgetésére, tsakugyan jobb rendelést tett bekerítettése eránt az Ekklesiái Elöljáróság. Mely rendelést ha ezután szorgalmasan megtartanak, nem lesz talán a' Predikátornak oka azon panaszra, mely eddig vólt: hogy a' Lakosok a' Kerítést minden Öszszel szánt szándékkal kibontván, Marháikat bele verték, és a' Predikatori Conventiónak nagy serelmére, a' Gyümölts Fákat, Öltványokat, mellyeket a' Predikátor, nagy bajjal és fáradsággal maga szokott procurálni, eletették. - A' sírok, a' mennyire lapály földünk engedi elég mélyenn ásatnak. - A' temetés idejére nézve, a' Királyi Fels. Parantsolat megtartatik; hanem a' holt testeket Predikátzio alatt, a Czinterembe beszokták tenni, melynek bűdössége sokszor szinte kiálhatatlan.

VIII. Harangozó van. A' mostani eljár kötelességében, és a' Predikátornak mindenekben engedelmes. De mint hogy ezen Hivatal nálunk minden Esztendőben változik: némelykor megesik, hogy ollyan nyakas emberek tevődnek, kik sem a' Predikátornak engedelmeskedni nem akarnak, sem kötelességekben hűségesen el nem járnak. Fizetése a' Harangozóknak eddig 2. forintnál egyéb nem vólt, ezen Esztendőben szaporított 1. mérő Buzával, és 3. mérő Arpával. Ezen feül a' Helység szolgálatjaitól ment.

IX. Az Ekklesiának egy Alamizsna nélkül szükölködő szegénye sincs.

X. Egészen tiszta lévén Ekklesiánk, azomban Földes Uraink is, noha Catholicusok, de igen Kegyelmes Urak lévén, a' Vallásra tartozó semmi dologban nem háborgattatik. Következésképpen semmi Gravamenei nintsenek. Mindazáltal a' Pataji Plebanus Ur, a' Lelkek számát a' Helység Elöljáróitól kívánni szokta, mely is a' Predikátor tudta nélkül, a' Helység Házától ki szokott adattatni. -

Irtam Ordasonn Junius 22kén 1819.

Szalós Mihály mk.

Predikátor.

G192 Ráczeve [Ráckeve]

[Fedőlap]

Rátzkevi. Julius 4. napj. 1819.

Nulla reflexio.

NB. T. Szondi László a' Rátzkevi Patikából horda sok Orvosságok árrába 25 ftal restál.

+++

1819. A Juni. Presbíterialis Gyűlés tartatott Tiszt. Fejes Ambrus Predikátor, Varga Gy. János Curátor, Varga István, Tóth János, Czunyi Mihály, B. Nagy János, Pahotsa Imre, Horváth Ádám Uraimét jelen létebben.

Fő Tisztelendő Bátori Gábor Superintendens Urnak ddo 25o Apr. 1819. indított Kerülő Levelébe ki tett Kérdések felolvasása után, a Canonica visitatio aklamatoságával adandó Felelet gyanánt ezek jegyeztettek meg, és ugyan

I. Az Ekklesia, RátzKevi, Mater Ecclesia, T.N. Pesth Vrgyébenn. A' Várost Birja Albert eő KHge.

a) A' Mater Ecclesia kezdődött mintegy 1554. v. 1555be a midőn Laskórol Szegedi Istvány Püspöki rangba hozatott ide Predikátornak. - Ettől fogva van emlékezete. - Szegedi István meg halván utánna lett Skaricza Máté. - Ezután Hertzeg Szöllösi Gáspár, azután Monostori János, Simándi Mihály Püspökök mind, Körtvélesi János, Séllyei Ferentz Senior. Ungvári Gergely, Sárándi János, Barsai Telegdi Mártony, Ujváry János, ZHombori György, Poroszlóy Miklos, Detsi János, Szigeti György, Ungváry Gergely Püspök, Rátzkevi Istvány, Böltskey András, Szokolai János, Némedi János, Vetsey Istvány Senior. Ványai Istvány, Patay János Püspök. Öry Pál, Szőnyi Pál, Veszprémi György Senior, Berényi Gábor, Fejes Ambrus most élő. - Lelkek száma mint egy 1400.

b) A Templom épült meg a' Reformatio előtt kőből, nagyított - 788ban 's fa torony helett kőből építettett, 's jó állapotban van.

c) Az Ur asztalához tartozó edények: Három nagy czin Kanna, egy kisebb. - egy nagy csütsős Höld, másik szürke tserép kanna. - egy arannyal futtatott ezüst pohár - mellyen R:K:Ekkl: 1690 fieri fecit. - egy nagy czin tál, ezen: Ecclesia Ref. Ráczk. qui Considit in Deo non peribit in aeternum. kisebb czin tányér. - egy kis régi ezüst tányér. - ezen: Megyesi Jósef tsinálta ezen Tányért a' RKevi Refor. Szt. Ecclának 1745. - egy kék Damast arany csipkés abrosz. - rajta arany betűkkel ez van: V.G. Berényi Ao 1772. két kisebb két Damast aranyos keszkenő - egy tubák Szin keszkenő - egy 4 szegeleténn arannyal ki varrott fehér keszkenő. - egy fehér takaró rojtos keszkenő; egy veres keszkenő. egy nagy Szentelt kenyeret aprított kés. - keresztelő bátoq kanna

d) A Toronyba 3 Harang. a leg nagyobbik 600 ??[font?] készült 1807. a RKevi Ref. Eccla öntette. Felső részén: Judit Henricus Eberhard Pestini. Második harang: 322 ??[font?]. - rajta ez: Privilegialt Racz Kevi Reformata Sz. Ekklesiának Harangja 1806. Judit Henricus Eberhard Pestini, - a kisebb Harangon: Johan: Bruner Goss. Mich. in Ofen 1768.

e) Az Ekklesiának Könyvei: a Matriculák, mellyek kezdődtek 1724ben és 1805ben régibb nints, a Régi Várad Biblia in folio; Biblia Tárháza in 4to Ostervald Catechismusa in 8to, a Cs. Csuzi Templom Imádsága in 8to - 2 Újj és régi Énekes Könyvei Currentale Protocollum, és az Eccla Actái Protocolluma; Methodus Docendi; Eccla története Historiája. - Arts. Dietae anni 799; 26tus

f) Parochialis Házba 2 szoba, egy Museum jó állapotban, alatta pintze, ebben 2 nyoszolya puha fa, egy barkótzafa asztal, egy nagy karos szék, hosszú Iró asztal a Muzeumba, egy fehér puha fa asztal - van Istálló, kamara most nints, hanem az oskola mellett valót használja a Predikátor. Öll is van két három féle is. Kaliczka is.

II. Az Eccla Helybeli Igazgatásáról.

1) Van organisalt Presbyterium áll 12 Személyből - a választás az értelmesebb Halgatók 's régi Presbiterek által vitetik voks szerént végbe, 's a Predikátor által fel esküttetnek.

2) Presbyterialis Gyűlések mikor szükség a Predikátor, vagy Consistorialis Háznál tartatnak.

3) A tzigérs vétkekbe élöket meg feddi a Prfesbyterium, 's meg itéli, ha jó utra nem viheti; a Városi Biróságnak büntetés végett által adja, 's az által hajtatja végre Itéletét. - Most is vagynak az Ecclában egy mástól különböző Zázások.

4) A Presbyterialis Gyűlés actáit, hol a Predikátor hol a Város Ref. Notáriussa jegyzi fel.

5) Van Curátor. Szamadásai minden esztendőben revidealtatnak, mellyek a visitátoroknak is bémutattnak.

6) Az Ekkla Jövedelme tsak a Harangozásból, és a' Hivek adakozásából áll. Néha a Temetőt kaszáltatja az Ekklesia, ebből valamit veszen bé, mellyet a Predikátor is magáénak tartana. - Az Eccla Jövedelmei nevelésére mod itt nints.

III. Charitativumok vagy Alamisnák.

- 1) Az Agentiale 5ör publikáltatik egy esztendőbenn, akkor más végre semmi más persely ki nem tétetik.
- 2) A' Grale Consistorium Rendeléseinek publikáltatnak.
- 3) Az Alamisna a Predikátor, Curátor, és EgyHázfi jelenlétében számláltatik fel, és akkor mindjárt a jelenlévő Curátor subscriptiója után a' Predikátor keze alatt marad.
- 4) A mi hová tartozik az Alamisnából, a visitoroknak által adatik Quetantia, és Contra Quietantia mellett.

IV. A' Lelki Pásztor.

- 1) Veszprémi Fejes Amburs, Debretzeni Collegiumba tanúlt, Frantzia, Deák, Magyar nyelveket érti. Ifjúságától fogva egy esztendei K. Szt. Mikloson töltött Káplánságától fogva, és így 37 esztendőktől fogva szolgál itt, és most özvegyiségben él, lévén 3 gyermekei, kik közzül egy már Predikátor.
- 2) Van Canonja, Lyturgiája, Josephina Resolutiója.
- 3) Vasárnapokon, Innepekenn, tart Predikáziót, dél után Catechizál, Hétköznap rendessenn imádkozik.
- 4) Az Úr Vatsoráját 5ör administrálja, egy esztendőbenn.
- 5) Az Úr asztalához járulókat Confirmálja és bé írja.
- 6) A' Keresztelést a Templomba viszi véghez.
- 7) A betegeket, hivattatván meg látogatja.
- 8) A Matriculát viszi úgy a' mint parantsoltatik - a törvénytelen ágyból származottaknak csak az Annyok nevét írja bé.
- 9) A Házasúlandokat 3 Vasárnap publicálja, és bé is írja.
- 10) A Királyi Parantsolatokat, Consistorium rendeléseit improtocollálja.
- 11) Predikátori fizetés Külön papiroson lészen.
- 12) A Predikátori fizetés nem mindenkor adatik be idejében; de azomba esztendőről esztendőre nem marad.
- 13) Minémű tiszteletbe tartatik a predikátor? erre maga felelhet, - az okossak meg betsülik.

V. Az Oskolák. A Rector Feleséges most Tóth Istvány, ki a Debretzeni Collegiumba tanúlt. Gyermekei vagynak 3. - Leányok Tanítója Kurtány Zsigmond, feleséges 3 gyermekes, tanúlt Ketskemetenn.

- a) Az oskola épülete, jó és elegendő.
- b) Oskolába járó 80 férfi, és 78 leány, külön oskolákba. - ezek Cataloguson lesznek fel írva.
- c) Az Oskolába nyáron kevesen, télen többen járnak, - nehéz arra szoktatni a Szüléket, hogy nyáron is jártassák oskolába gyermekeiket.
- d) A Consistorium által ki adatott methodus szerént folytattatik a Tanítás.
- e) A Tractus által ki rendelt Visitatora az oskolának Czeglédy Mihály Makádi Predikátor Úr, visital esztendőben kéttzer az Examenek alkalmatosságával.
- f) Hellybeli Predikátor is a Presbyterekkel holnaponként visitál.
- g) A Templomba énekel orgonal is a Rector, csak igen ritkán praescribal néki éneket a' Predikátor.
- h) Az Újj Énekes Könyv bé vétetett, - ez sok kellene.
- i) A Rector Sallariuma külön papiroson lessz.
- j) Ezen fizetés is úgy megy be, mint a' Predikátoré.

VI. Van Bába examinata, de Catholica, ez el jár kötelességében, Reform. gyermekeket ez nem keresztel. - himlő óltás folytatódik.

VII. A Temető Helly kevés, kerített. - egyikbe az Uradalmi Tisztség, csak azért mintha az Politia ellen volna házakhoz közel léte miatt bele temetkezni, a temetkezést el tiltotta - ez a nehézsége. - A Temetkezésre nézve a' kitályi rendelés meg tartatik. a sírok mélyen ásatnak.

VIII. Van Harangozó, el jár kötelességében. van fizetése, a Város terheitől szabados is.

IX. Vagynak az Ekklesiának Szegényei 8ann, tartja a nép.

X. Az Ekklesia nevezetes Grávamene a Temetőbe való temetkezés eltiltása. Külömben semmi

háborgattatása Vallásábann sem a Cath. Innepek tartására nem eröltetik. - A Plebánus a Lelkek számát nem kívánja, mert hiszem azt a Popularis publica Conscriptioból is könnyen meg tudhatja. Ezen Rátzkevi Ekklának filiája nintsen, és így a filialis Ekkláról tett Kérdések ötét nem illetik.

G193 Solt

[Fedőlap]

Solt. Jun. 29. 1819.

Az Oskolák. A' Leány Gyermekeknek száma sok egy Tanító keze alatt - tágasabb Oskola kívántattnék, 's még egy más Tanító is a' mostani mellett szükséges vólna.

NB. A' Solti Ekklézsia revocálja azon ajánlását mellyet tett a' GenConsistorium előtt az Iránt, hogy egy Minister Candidatust kíván tartani.

+++

Fő Tiszteletű Báthori Gábor Püspök Úr által a' Dunán innen lévő Ekklésiáknak meglátogatások alkalmatosságával fel tetettetett kérdésekre adatott felelete a' Solti Locale Presbiteriumnak.

1o Az Ekklésia.

Solt Várossa helyhez tetettetett Pest Pilis és Solt egyesült Vármegyékben: minekutánna a' Méltóságos Bosnyák Familia Fő Tiszteletű és Nagy méltóságú Gusztínyi János Nyitrai Püspök, és Báró Renaudné Eő Nagyságoknak halálókkal ideficialt a' Mlgos Báró Révay Házra ment által a' Solti Uradalom. A' mostani birtokossai Solt Várossának e következők: Méltóságos Gróf Berthold, Méltóságos Báro Révay Antal. Méltóságos Grof Vécsey Agoston. Méltóságos Grof Benyovszki. Méltóságos Grof Czegrián Antal. Méltóságos Báró Révay Károly. Méltóságos Grof Nyáry Jó'sef. Méltóságos Báró Révay Ferentzné Successorai.

Az Ekklésia Soltonn Mater és semmi Filiája nints: ez előtt tsak Helvetica Confession lévőek lakták, de a' Solti Birtokot 1813ban a' Méltóságos Földes Uraságok magok között fel osztván, vallás és Nemzetre való tekintet nélkül akarkinek is Solton való lakozása a' Méltóságos Uraságnak szabados jó tetszésétől függ; a' honnan vannak benne nem tsak Lutheránusok hanem Romano Catholicusok is de kevés számmal, sőt van benne egy Ház 'Sidó is, mint Arendás.

Az Ekklésiának semmi régibb Levelei nem lévén, sem azt mikor kezdődött meghatározni, sem viszontagságait, fatumait számlálni nem lehet: A' Matriculaja kezdődik 1755dik Esztendőben. Az akkori Nagy Érdemű Tudós és gondos Tiszteletes Predikátor Boldogult Kövi Gergely Úr azt itt szolgálta Tiszteletes Predikátorokat a' következő rendel jegyzette fel.

1686ba Tiszteletes Dési János Ur szolgálta hat esztendeig.

1693ba Tiszt. Solti Dávid Ur szolgálta hat vagy hét esztendeig, ki is mint hogy Hazafia itt temettetett el.

1700ba Tiszt. Patai János Ur.

1705. ban Tiszt. Kováts János Ur.

1710ben. Tiszt. Körösi János Ur vissza ment Körösre.

1711ben Tiszt. Vásárhelyi János Ur.

1718ban Tiszt. Debretzeni János Ur szolgálta 37 esztendeig.

1755ben P. Kövi Gergely hozatott Bogyiszlórol. Szolgálta négy esztendeig.

1760ban Introdualtatott Tiszt. Veszprémi Fejes István Úr (ezt Tiszt. Igaz János Ur írja) die 1a May szolgálta ad 30a May 1769.

1769be die 7a May hozatott Igaz János Fótról.

NB. Ez a' Tiszt. Igaz János Úr a' Solton szolgálta Tiszteletes Predikátorok sorába leg elől teszi ad Annum 1634 illy jegyzéssel: 1634ben Tiszt. Meggyesi Bálint Uram a' mint az Úr Vatsorájához való egyik Pohár mutatja.

Erre jegyzi a' mostan élő Predikátor: az igaz hogy az Úr Asztalához tartozó egyik Poháron a' fent említett írás van, de ez a' Pohár a' Tiszteletes Veszprémi Fejes Úr Predikatorságába és NT Kónya János Úr Biróságába készült 1761be, a' mint ezt még mostan is több élő emberek tudják: és abból is világos, hogy az a' Pohár még Boldogult Kövi Gergely Úr idejében nem volt; mert különben nem lehet feltenni, hogy ez a' gondos ember illyen datumnál fogva 1634dik esztendőre fel nem vitte volna az itt fenn álló Ministeriumot.

A' Lelkek száma alkalmasint reá megy 3000re. A' Torony épült 1769be egészen kőből rakattatott,

az építtetése alkalmatosságával a Napnyugot felől lévő oldalán ilyen írás olvastatik: F. M. Theresia Kegyelmes Király Asszonyunk és Méltóságos Földes Uraink akaratjából a Szent Háromság Egy Isten tiszteletére építtetett T.T. Fejes István és Igaz János Predikátor. Rector Ujvári István, Futó István. Fő Bírák Berek István, Kováts István, Kozári János, Baranya István, Nagy István, Csizmadja[!] István, Kónya János, Bajusz István, Garzó Mátyás, Bőr Mihály, Komlosdi János, Tóth István, Báthori Ferentz, 'Soldos János, Deák János, Bórbe Mátyás és Thenke András Notarius Betsületes Tanításbeliek idejébe. K.I.B. Szűts István 1769. Ao quo. a Ustr Ia Cce stet VIta DoMUus et gLorIa ChIrsto: arra a' magasságra a' mellyen most áll 1811be vitettetett fel.

A' Templom hasonlóképpen egészen rész szerént termés kőből részszerént téglából kezdett építtetni 1785be. A' felső részébe a' közepén van egy márvány kő tábla a' falban a' harmadik ablak alatt betsinálva, ezzel a' reá való metzzéssel: Ditsősségesen Uralkodó Második Jó'sef Romai Császárnak és Apostoli Királyunknak különös engedelmeből; úgy Méltóságos Földes Urainknak meg edgyezésekből ezen Ház a' Szent Háromság Egy Istennek tiszteletére építtetett 1787dik esztendőben. a' Solti Helv. Confession lévő Gyülekezetnek tulajdon költségén; és mind ezek igen jó állapotban vagynak.

Az Úr Asztalához tartozó eszközök a' következők: Hat Czin Kanna, az első és legnagyobbik mint egy tiz vagy tizenegy itzés, minden inscriptio nélkül van, hanem hogy a' fülén ezek a' számok látszanak 117. A' második valamivel kisebb, ezen írással jegyes: Ujvárosi István és Keresztes Mária Solti Ref. Sz. Ekklesia számára tsináltatta Anno 1769. A' harmadikon ez az inscriptio: Solti Ekklesia számára való 1701. A' negyediken e' van: Gubats Gergely tsináltata 1695. Az ötödik kannán ezen írás találtatik: Nánási Német János 1720. A' hatodik és legkisebb kannán e' van: Solti ekklesia számára való 1701.

Vagynak két Poharak az Úr Asztalához, az edgyik arany, vagy legalább meg aranyozott. ezen írással T.G. K.J. Úr Körösi Predik: Istenéhez való buzgóságából aján. a' Solti Refor. Sz. Ekklik. 1721dik esztendőben.

A' Másik Pohár ezüst ezen Inscriptioval: Solthi Ekklesiának Úr Asztalára való Pohara Megdgyesi Bálint Predikátor és Bereczk Dienes Fő Birósá' Gában csináltatott.

Egy ezüst de megaranyozott Tányér ezen írással: a' Solti Reformata Sz. Ekklesia készíttette Isten ditsősségére, Kónya János Úr Fő Biróságában, és T.T. Fejes István Ur Predikátorságában 1761.

Ugyan az Úr Asztalához vagynak Kendők, terítők hat darabba az első a' mellyel az Asztalon álló szent Edények és kenyér fellyülről bé takartatnak egy kamuka selyem arannyal kivarrott terítő, mellynek a' közepén ezen arany varrással hízett [!] Szentírásbeli hely olvastatik Ján. 6. 54. A' ki észí az én Testemet, és issza az én véremet, örök élete vagyon annak és én feltámasztom azt amaz utolsó napon: körül a' szélein ezen arannyal kivarrott inscriptio van: Az Új Templom Felszentelése után Szentelte ezt is az Úr Asztalához a' Solti Reformata Ekklesia számára Szűz Lévai Ádám, és Felesége Kardszag Zsófia 1790dik Esztendőben Karátson Havának 25dik napján. Ennek a' terítőnek, négy sarkain arannyal kivarrott talpas poharak, búza kalászkok és szőlő gerezdek, tsillagok sat. kihimeztetve szemléltetnek.

Másodszor két fehér abrosz, edgyik nagyobb másik kisebb, mind a' kettőn ezen kivarrott inscriptio van: Ifjú Keresztes Mihályné Gubats Erzsébet Isten ditsősségére ajándékozta 1730dik esztendőben Gerezesdi János Uram Fő Biróságában, és Tisztes M. Debretzeni Predikátorságában. A' kisebb fehér kamuka abroszon a' következő szentírásbeli helyek vagynak ki varrva. Ján. 6. 24:22. A' ki észí az én Testemet, és issza az én véremet, örök élete vagyon annak, és én feltámasztom azt amaz utolsó napon, mert az én testem bizony étel, és az én vérem bizony ital. Ez a' Szetségre való Fedél készíttetett némelly részben T.V.K. Zsigrai Mihály Urtól, nagyobb részből pedig a' Solti Ref. Ekklesiától T.M. Debretzeni János Ur Predikátorságában, és betsületes Nagy István Úr Fő Biróságában 1745dik esztendőben. Esa 55. 1. Jőjjetek el, vegyetek minden pénz nélkül bort és tejet. A' széle arany tsipkébe van varva, a' sarkai és a' közepe szélin arany virágok vannak, a' közepin egy Grif madár három tsirkéivel arany, a' két szárnya pedig ezüst varrással.

Harmadszor egy kis Fehér kendő, a' közepén ezen varrásos írás olvastatik: Kik szomjuhoztok, vegyetek bort és tejet. 1728. Életnek kenyere a' Kristus és élő viz. S.E.K.E.

Negyedszer. Egy karton abrosz, a' melly az asztalra szokott teríttetni, és azon állanak a' Szent Edények.

Vége egy szőnyeg terítő, a' melly mindég a' Templomban lévő Asztalon szokott állani. Ezekon kívül van egy fehér abrosz és egy fehér kendő, mind a' kettő szakadozott rongyos, rajtok semmi Inscriptio nints. -

Két keresztelő Edény van, az egyik a' Templomba, a' másik a' Parochialis Háznál áll: az első az Inscriptio: A' Solti Refor. Szent Ekklesia számára ajándékozott Thenke András és Garzó Éva által 1772 Boldog Asszony Havának 6dik napján. Ennek a' régi Templomba volt egy kis selyemkendő takarója, a' mellyen ezen írás olvastatik: azért elmenvén, tanítsatok minden népeket megkeresztelvén őket Atyának, Fiunak, és Szent Léleknek nevében Sz. Mát: 28. 19. A' Szélén pedig e' van ki varva: A' Solti Refor. Sz. Ekklesianak ajándékozott Thenke András és Garzó Éva által. 1772ben. Boldog Asszony Havának 6dik napján. A' közepén van egy galamb ezüst himezéssel, a' szájában egy olaj ágat tart selyem varrással, de ez is már rongyos.

A' másik Kannán melly a' Parochialis Háznál áll ez a' metzés van : S.C. 1618.

A' Toronyba most két Harang van; a' nagyobbik készült 1731be 527 fontos, ezen írás van rajta. Solthi H c sz Ekklesiák öntetett Budán Joseph Staistock G.L.O.S. Mich in Ofen 1731.

A' másik kissebben e' van: a' Solti Refor. Sz. Ekklesia tsináltatta. Fudit Henricus Eberhard Pestini 1810.

Az Ekklesiának semmi régibb Levelei nintsenek, hanem a' következő könyvei vagynak:

1o. Igasság Paissa. Ennek belől a' tábláján ezen írás olvastatik: Az Auctornak T. T. Helmetzi István Úrnak ez könyvét, a' Dunamellyéki Venerabilis Superintendentia, a' Solti Refor. Sz. Ekklesiának ajándékozta 11dik Marty 1758.

2o. Biblia Tárháza. Ennek a' tábláján belől ezen írás olvastatik: 1783dikban Aldozó Hetébe tartattott Solton Superintendentialis gyűlés az Új Tiszteletes predikátoroknak fel szenteltetések végett: erre a' Gyűlésre küldött a' Meltóságos Generalis Beleznay Miklós Fő Curátor Ur minden T. Senior Urak számára, nem vévén ki még a' Fő Tiszteletű Püspök és Generalis Notarius Urakat is egy egy kötet Biblia Tárházat, minden kötetbe volt 12 Exemplár, olly tzállal küldötte, hogy innen magokkal vigyék el az Tiszteletes Esperest Urak és osszák el az kezek alatt lévő Ekklesiákba, lévén egy exemplárnak árra két forint: így jutott ehez a' könyvhöz a' Solti Ekklesia, bé kötötték 1 forintért.

3o. Ostervald Katechismusa. Ezen kegyességre oktató könyvet, Tek. Kenes Vitéz. Szilasy László Ur kegyes és jó indulatjából ajándékul adta a' Solti Helv. Conf. tartó Ekklesiában lévő Oskolák épületére, kézhez szolgáltatta Kun Sz. Miklósi Szabó János akkor Solti Társaság Experestje die 30 Marty 1791.

4o. Tisch Reden Mart. Luther. Ez a' Könyv a' Város Házánál hevert, nem tudatik mikor találta a' Város Kotsissa: Kértem az Érdemes Előljárókat, hogy adnák által az Ekklesiának; meg tselekedték, és rongyos lévén a' táblája, egész börbe bé kötötte ingyen NS Lévy Sámuel 1780ban.

5o. Malach Doctornak Pajtási beszéde. Ennek birtokosa volt egy Bör Mihály nevű magtalan esküdt ember, kértem hogy adja által az Ekklesiának, meg tselekedte 1785ben.

6o. A' Keresztyén Vallásnak Igazsága három Predikatziokba három erősségekkel mutogattatik, adta a' harmadik Predikationak készítője 1807ben.

7o. Barátságos beszélgetés a' Haza Szeretetről. adta Tisz. Posvai János Ur egy Ifjú, de elme hibájáért a' Predikatori hivatalra alkalmatlannak ítéltetett Candidatus, adtam Néki érte 1 fto 1789ben.

8o. Váradí Biblia. Ajándékozta N.T. Lévy Sámuel Solti születés, de most Duna Földváron könykötő[!] 1807ben.

9.o. Egy Pár ketté metzett Érdem Pénz. adta Végi István 1815be.

10o. A' Reformatio Harmadik Százados Öröm Innepének előadása. Exempl. 2 fl. kötés 1 fl.

11o. Egy Nagy Új Énekes Könyv ajándékozta Ns Lévy Sámuel Úr mint Hazafi 1819be.

12o. Tek. Pethe Ferentz Ur által nyomtatott Új Testamentom. Exemplába 5 fl.

A' Parochialis Házba van egy tanuló ház három szoba; egy Spajs, az alatt Pintze, két kamarák, istálló, ólak, két szin, mind jó állapotba.

A' Tanuló Házba van az Ekklesiához tartozó egy hosszú és egy fenn álló és egy négy szegű asztal, két pulpitus, egy karos szék, egy ruhának való fél almarium; 3 persely, az Ekkla Ládája, egy könyv tartó; egy fából készült fiok Láda toló fedéllel edgyütt.

NB. A' Templomba van egy Asztal, alatta almárium, a' melly kultson jár, valamint a' Parochialis háznál lévő fiok Ládába állanak, az Ur Asztalához való Abroszok, Kendők; úgy ebbe a' Templomba lévő asztali almáriumba állanak az Úr Asztalához tartozó fellyebb meg nevezett edények.

A' Középső szobába vagyon egy nagy kivonható Asztal, két diószínű festett deszka Nyoszolyák: a' háló házba egy fekete fedeles Nyoszolya, egy asztal, egy fenn álló nagy almarium, a' mellybe ez előtt a' T. Predikátorok a' Könyveiket tartották, és egy itt megholt oskola mesterről maradt rossz Láda.

A' Tseléd házba van két fekete Nyoszja, egy Hársfa fehér asztal, két karos fa szék, két szalma

szék: A' pitvarba egy fekete Almarium, mellynek teteje tányér tartó, egy fehér asztalka: a' kamrába egy kettős Hombár és két meszes hordó. az udvarba egy sertés hizlalására való ól, fenyő fából.

Az Ekklésia igazgattatik a' Locale Praesbiteriumtól: a' Presbiterium áll az Érdemes Előljárókból, és hat kiválasztott köz emberekből, és úgy neveztetni szokott rendes és kis Curatorokból, a' kik a' Loc. Presbiterium által szoktak választatni és fel eskettetni: A' Présbiterialis Gyűlések tartattatásának bizonyos meghatározott ideje nintsen, hanem olyankor szokott tartattatni, mikor valami ollyas dolog adja elő magát, a' mellyről közönséges meg edgyezésből kell határozást vagy eligazítást tenni: ennek tárgyai mik voltak eddig, m utatja a' Protocolum; Ennek Actuariusza Ns Olvaszthó Jó'sef Úr, de rendszerént a' Predikátor szokta Protocolálni a' végezéseket: tartattatásának helye mindenkor a' Parochialis Ház.

A' Botránkozató bűnösökre nézve eddig e' volt a' Praxis, hogy ha valakit a' Curátorok vagy presbiterek között béjelent a' Predikátornak, hogy ilyen vagy amollyan rendeletlen életű feleségevel házanépével rosszul él, vagy templomot nem gyakorol etc. az illyet a' Predikátor szokta magához hívatni többször a' Curatornak jelenlétében inti, kéri 's a jobbulásra serkenti; az egymás ellen panaszkodó Házásoknak bajaikat igyekeznek el harittatni, az edgyességet köztök törekedik helyre állítani: ha ez a' próba fogatos jól van; ha nem? az illyen meg átalkodott a' Presbiterium eleibe állittatik, ha ennek szavának sem enged, a' Magistratusra bizattatik bánjon vele úgy, a' mint hatalmába van. Illyen magokat meg keményített Lakosokat nem említhetünk, kivévén egy két Nős paráznát, és némelly Ns, de igen erköltstelen életű 's magok viseletű ereket.

A' Curátor számadása a' Loc. Presbiterium előtt megyen véghez, és az fellyebb való Esztendőben a' revideált számadás Nagy Tiszteletű Epserest Urnak meg is küldtetett.

Az Ekklésiának jövedelme a' Lakosokra kivetett pénz és búzából (Pap-bér) való adozásból van, a' mellynek az a' része, melly a' Conventionátusoknak bérének kifizetéséből benn marad, és az Ekklésia Cassájába tétetik: van bor méretése is, de a' melly eddig az Erdemes Előljáróknak engedelmeiből lett, hogy a' Curator valamely magános Gazdának házánál bort mérethetett; de ez nem állandó: miből lehetne nevelni és szaporítani az Ekklésia vagyonkáját nem tudjuk, kivált a' már most a' Meltóságos Uraságok között felosztattott állapotjába a' Városnak: Az Ekklésia jövedelméhez tartozik a' Persejekbe való adakozás, a' melly Perselyek minden vasárnap kitétetettek, és a' Halottak ki harangozásáért való fizetés. Eddig legtöbbet bé vett az Ekklésia az Élő Cassákból az az: a' kegyes Jóltevőknek önként való adakozásokból. Így épült fel Tornjunk, Templomunk, Parochiális Házunk sat. nem vévén senkitől és semmi Segedelmet.

[III.] A' mi a' Charitativumokat illeti, minden esztendőben Publicaltatik ötször az Agentiale, és illenkor is kitétetetnek a' Perselyek: a' Fő Consistoriumtól rendeltetett objectumok hasonlóképpen hirdtetetnek. Azh illyen hirdetésekéből gyűlt szentek alamisnája mindjárt akkor a' Harangozótól, a' ki hasonlóképpen fel van eskettetve, a' Parochialis Házhoz vitétetik, ott a' Curátortól a' Predikátor jelenlétében fel olvastatik, mennyisége az adakozásnak az arra rendeltetett Libellusba bé irattatik, mind a' Libellus, mind a' gyűlt Pénz az Ekla Ládájába melly a' Parochialis Háznál van, de a' kultsa a' Curátornál áll, bététetetik, és annak idejébe az Esperessi visitatiót tévő Tit. Tit. Uraknak által adatik. Erga recepisse.

[IV.] A' Predikátor most Nemes Oroszi Motsy István, elébb születésének helyén Nagykörösön, az után a' Debretzeni Ref. Collegiumban tanult, végre Hollandiában nevezetesen Ultrajectumban végezte Oskolai Tudományait, a' hol a' Predikatorságra fel is szenteltetett. Le jöven Akademiákról az akkori Fő Tiszteletű Püspök, és Kun Sz. Miklósi Predikátor Virág Mihály Ur mellett 1776ban esztendeig viselt Káplánsága után 1777be rendeltetett a' Solti Ekklésiába rendes Predikátornak: mindjárt a' következő - 78dik esztendőnek elején Házassági életre lépett, Nagy Körösi Senator Nemes Kalotsa István Ur Leányával Ersébbettel: vagynak élő 7 gyermekei, négy fia három Leánya. Beszél anyai nyelvén kívül Deák, Német nyelveken és a Frantzia Könyveket is használhatja.

Mind Jo'sephina Resolutioja, mind Canonja, mind egyéb Predikatorságra tartozó könyvei vagynak.

Minden Vasárnapokon és Innepeken, ha tsak valami különös erőtelensége nintsen maga szolgál, különösen vigyáz a' magát elő adott alkalmatosságokra, és azok szerént intézi tanításait: mind Vasárnapi napokon dél után a' Catechisálást, mind Hét köznapokon a' közönséges Isteni tiszteleteket maga szokta végezni, és ez a' Hétköznapi kétszeri Cultus mind nyáron, mind télbe még eddig egyaránt meg tartattatott.

Az Úr Asztalához először járulók közönséges helyen megvizsgáltatnak, magától a' Predikatortól Confirmáltatnak, ezeknek neveik az oskolába álló 's Rector keze alatt lévő Matriculába bé irattatnak: különben akár vannak Confirmandusok akár nintsenek, minden Ur Vatsorája ki szolgáltatását meg előző Pénteki napján, a' fiú és Leány oskolába járók közül azoknak a' kik Communalni fognak, a' Templomba megvizsgáltatások szokott lenni.

A' Keresztelést rendszeren a' Templomba szokta véghez vinni a' Predikátor, de ha a' gyermekek környül állásai azt kívánják, mind nappal, mind éjjel kész a' Parochialis háznál is megkeresztelni a' Kisdedet.

Nincs olyan szegény sorsú, és nyomorult állapotban fetregő erőtlen beteg, a' kit meg ne látogasson, ha a' beteg az ő jelenlétét kívánja; a' kit pedig egészséges korába rendeletlen életűnek tgasasztalt, azt minden hívás nélkül, a' betegnek akarátja ellen is meg látogatja.

A' Matriculába mindent a' Fő Tiszt. Elsőségtől kiadott mod szerént szokott bé írni: A' Házasultakat három egymástól megkülömböztetett Vasárnapokon hirdette ennek előtte is, annyival inkább most, a' midőn az V. Consistorium ezt mindeneknek kötelességekké tette: A' Házasultakat a' Felséges Josephina Resolutio szerént az Controhalásoknak idején a' Testiseknek neveikkel edgyütt, nem különben mellyik napokon hirdettettek, és mikor copuláltattak, fel szokta jegyezni: a' fattyu gyermekekre nézve a' Fő Tiszt. elsőségnek rendelését tartja.

A' Felséges Királyi Parantsolatokat, nem különben a' Fő Tiszt. Consistoriumnak, és a' V. Tractusnak rendeléseit az arra rendeltetett Matriculába szorgalmasan feljegyezi.

A' Predikátor, 's egyéb Ekkla szolgálatjában lévő Tanítóknak fizetések minden hijjánosság nélkül annak idejébe megszoktak adattatni, és egy is ezek közül ha hivatalába jól eljár, és erköltsösen viseli magát, nem panaszkodhatik arról, hogy az illendő testülete meg nem adattatik.

NB. Mind a' Tiszt. Predikátornak, mind a' több Tanítóknak az ő fizetések különös papirosra leírva, a' parantsolatott mód szerént megerősítve; nem különben mindenik az ő honnan és mikor lett ide jövetelének idejét, itt maradásának mennyiségét tulajdon keze írásával fogja a' Fő Tiszteletű Elsőség eleibe terjeszteni.

[V.] Az oskolák épületeikre nézve jó állapotba vagyn ak, a' fiú oskola két Classisba elég tágas a' feljáró gyermekekre nézve: hogy a' Leány Gyermekeknek száma sok egy tanító keze alatt, és tágasabb hely kívántatnék, 's még egy más Tanító is a' mostani mellett. Szükséges volna, azt a' Loc. Presbiterium jól tudja el esmeri, 's nem egyszer beszéllett már ennek legjobb úton lehető orvoslásáról, de még eddig semmit nem határozott, annyival inkább nem effectualt. A' Tanulóknak számokat mind a' fiú, mind a' Leány Oskolabeli Catalogus megmutatja.

Mind a' fiú mind a' Leány Oskolába a' gyermekek télen elég nagy számmal, n járban pedig kevesen szoktak feljárni: óhajtanánk, hogy télen nyáron egyaránt járnának fel, de azt mi képpen lehetne véghezvinni nem tudjuk. Oskoláinkba azok a' tudományok taníttatnak, mellyeket 1817be Prov?? Schol. Director egyszer 'smind Trac. Notarius Császári Losy Pál által a' Ven. Tractus 30dik Julii hogy taníttassanak Publikáltatott. A' Solti Oskoláknak a' V. Tractus rendeléséből Tiszt. Nagy Sámuel Ur Szabad Szállási Predik. a' Visitatora. A' ki ezen kötelességét tellyesíti, de még az Examenen jelen nem volt.

A' Loc. Visitorok a' Predikátor mellett hármann vannak, kik az oskolákat többször meglátogatják.

A' Templombeli énekléseket a' már bé vétettetett Új Énekes Könyv szerént a' Rector szokta mindenkor végezni, magán áll, és az ő okosságára van hagyva, mit énekeljen, kivévén azt, ha valami alkalmatosság van olyan, a' mellyre különösen kell figyelmezn, és akkor a' Predik. hagyja meg néki, hogy mit énekeljen; különben a' mostani Rector Vasárnap igentsask az arra rendeltetett Ó és Új Énekeket énekli a' tanítás előtt, a' tanítás után pedig a' Predikatciohoz alkalmaztatott akár Soltárokból, akár Ditséretekből szemesen ki választott verseket szokott énekelni.

[VI.] A' mi a' Bábákat illeti, vannak usu periták hármann, de ki tanul bába köztök egy sints: fel vannak esketve: tudják hogy a' Királyi kegyelmes rendelések szerént sem a' magok, sem a' más valláson lévő szüléknek gyermekeiket megkeresztelni nem szabad: eljárnak kötelességebbe, ha valamibe fel akadnak, megszokták kérdezni a' Tiszt. Predikatort hogy mi tevők legyenek: a' pedig a' mit tud mindenkor örömet közli vélek.

A' himlő bé oltását a' Tettes Vármegye Chirurga (Pallik János) szokta végezni, a' ki mikor ezen kötelességét tselekszi, a' Tiszt.l Predikátor inti a' Szüléket, hogy ezen hasznos Királyi Parantsolatnak engedelmeskedjenek.

A' Temető az úgy nevezetett meleghegynek tetején van felvan árkolva, de a' víz felől való része nintsen: a' holtak e temettetésének idejére Szorgalmatos vigyázás van a' szerént a' mint a' holtak halála történik.

Harangozó vagy úgy nevezetett Dékány, illendő fizetés mellett szokott lenni: a' Templombéli harangozásokat vagy maga, vagy ha valami baja van, tseledjei által viteti véghez.

Szegényei az Ekklesiának vagynak, és bizonyos Vasárnapokon a' Hivek alamisnátkodások tzéljává tétettetnek.

Költ Solton 26. Jun. 1819.a' Locale Presbyterium nevében

Ki adta Olvaszthó Jósef mk.

Actuarius

G194 Szalkszentmárton

[Fedőlap]

Szalkszentmárton. d. 30. Juny 1819.

Ad II. 6) Azon 7 véka alá föld, melly eddig az Ekklesiának birtokában volt, a' Földes Uraságtól elvétetett.

VII. A' Temetésre nézve a' Felséges Királyi Parantsolatot nem akarják megtartani.

Szűk lévén a' Parochialis ház, egy a' Nagytiszteletű Úr tetszése szerént való szobának építését az Elöljárók megigérték.

+++

Fő Tisztelendő Báthory Gabor Urnak, mint a' Helv. Vallás-tételt követő Dunán innen levő V.

Superintendentia Püspökének 1819ben Junius Honapban tartott Generalis Canonica Visitatiojának ki adott tárgyaira való alázatos relatioja, az akkori alább meg irt Helybéli Predikátornak.

Nrus Ad Ium. A' Szalk Szent Mártoni Reformáta Ekklesia vagyon T. Pest. Pilis és Solt egyesült Varmeégyen. A' Várost birja Tolnai Grof Festetics László Ur Ó nagysága.

a) Eredete ennek az Ekklesiának bizonytalan, valamint az is hogy Szent Márton mikor lett Szalk Szent Mártonná, vagy

b) mikor egyesült ez a' két egymás mellett lévő Helység. Emlékezet van rola az ekklesia Protocollumába 1626tól fogva. Semmi nevezetes fátumai fel jegyezve nintsenek. A Lelkek száma 2327.

Predikátorok voltak ebben az Ekklesiában, a' Protocollaris jegyzések szerént im e következők

1o. 1626tól fogva - 1628. Nádudvari Matyás.

2o. 1628-1632. és így 4 Esztendeig Morágyi Mátyás.

3o. 1632-1652. Marosi János.

4o. Kabai István.

5o. Vetsei István a' ki innen 1705be Rátzkevicebe költözött Predikátornak.

6o. Barát György a' ki itten holt meg.

7o. Szilágyi János.

8o. 1713ban Körösi Mihály.

9o. Tatai István.

10o. Inczédi István. NB. ezek közzül melyik meddig szolgált bizonytalan.

11o. 1724től fogva 1740ig Kanisai János, a' ki itten a' Pestis végezetével egész háza népével ki halt.

12o. 1740-1750. Liszkai Miklos, a' ki egész családjával együtt Catholisált. NB: Ezután 6. Holnapig Interimlitter szolgált Óreg Kálmán Debreczeni János.

13o. 1750-1779. Szilágyi János.

14o. 1779-1785. Pap István a' ki innét Gödöllőre rendeltetett Predikátornak.

15o. 1785től fogva e máj napig Szilágyi Péter a' 13dik passus alatt le irt Szilágyi János fia.

c) Van Templom Toronnyal egyesítve, mind egyik Solida Materiából, a' Torony készült 1767be. A Templom 1775be, de a' mely csak hamar a' Néphez képeest szoros lévén, a' Templom falához hasonló

magasságu porticus építődött 1805be, a' melynek felső részébe az Oskolás Gyermekek 's Leányok, az also részébe pedig az Asszonyok járnak - és mind a Torony mind a' Templom jó állapotba van. -

d) Van egy aranyozott ezüst nagy Pohár Czifra formába öntött 1 font 6 Loth: és 1. nehézék: ilyen inscriptioval körül. - Ez Ur Asztalára valo pohárt, készítette a' Szalk Sz. Mártoni Ref. Ekklesia T.T.L. M. Ur. Predikátorságában. Ao 1741. Ha nem ijándjátok az ember fiának vérit, nem leszen élet ti bennetek Joh. VI: v.53.

Van másik valamivel kisebb aranyozott ezüst Pohár 13 probás: az inscriptio rajta ez: "A Szalk Szent Mártoni Ref. Ekk. készítette T.T. Szilady Péter Ur Predikátorságában Ao 1793". - inscriptioja ez: Igyatok ebből mindnyáján Mate 26:27. A' nehézsége ezen ezüst Pohárnak 31 Lót. Az aranyozás rajta 5 k?? Arany.

Van hasonlokeppen egy kisebb aranyozott ezüst pohár 12 1/2 lat: Nehézségű, melynek az oldalán egy ki metzett koszoruba, ez az Incriptio vagon; pietas habet promissiones praesentis et futuri Seculi: A Talpa kerületin ismét ez. Lukátsi István Uram renováltatta e poharat Ao 1744.

Továbbá Egy nagy Czín Tál, melynek közepébe ez a' Metzés vagon belől "Készítettett ez Isten dicsösségére rendeltetett Tál Csilus Mihály kölcségével, a' Szalk. Sz. Mártoni Ref. Ekklesia számára, akkori T.T: Liskai Miklos predik: és Kerek István Fő Biro idejekben Ao 1740.

Vagon egy sima Czín Tányér, melynek belső közepén ez a' metzés vagon "Csilus Mihály Csináltatta, a' Ref. Szalk. Sz: Mártoni Ekklesia számára Ano 1740.

Vagon egy kis aranyozott leg régibb ezüst Tányér, mely nyom 7 Latot és egy nehézeket: 7. Lot: 1 neh: belől a' szelső kerületin ez az inscriptio ECCLESIAE SZENT MÁRTONIENSIS ORBIS ARGENTEUS DATUS A' STEPHANO TAKÁTZ PRO SACRA COENA ANNO D. 1638. - A' közepiben két karikában ez, és így van metzve: VEGIETEC ÉS EGIÉTEC, EZ AZ ÉN TESTEM MONDA URUNC IESUS AZ Ö TANITVÁNYINAC Máte 26:26. -

Vagon egy Hüvelyes kés, a' kenyeret fel darabolni.

Ön kannák.

Egyik öt ittzés, melynek az oldalán e' vagon. Ao 1734. Szalk Szent Mártoni Ekklesia számára készítettett: T: Kausai Ianos Ur idejében gondvi. ki fő biro Takáts Mihály. Esküdtek Nagy Gáspár K.G.Sz.G.N.M.K.O. Ger.

Egy más Ön Kanna öt és fél ittzés, melyen sem esztendő szám, sem irás nintsen. Harmadik harmadfél ittzés melyen sem betü sem esztendő szám nintsen. Negyedik is 21/2 Ittzés, ezen sints semmi irás. Ötödik 11/2 Ittzés belől a' talpán I7.A.D. vagon. Vagon egy zöld mázos Cserép Kantsó 15 Ittzés.

Abroszszak.

1. Egy tiszta fehér két szélbe apro kotzkás, körös körül apro csipkével.

2. Egy másik vászon veres pamukos.

3. Az harmadik is vászon kék pamukos,

Keszkenők.

1) Egy nagy fein gyóltsz keszkenő, fehér, körül arany Csipkével. A' négy sarka arany és ezüst fonállal, virágokkal szépen ki varrott. A' közepin két arany és ezüst fonállal valo sinorozás között ezek a' szók: Szalk Szent Mártonyi Reformáta Ekkle'siáé. I. Liskai Mihály Ur Predik: és Csáti Mihály Ur Fő Bíró az Ur Asztalára készítette, ily mesterséges betűkkel vagnak, arany és ezüst fonállal ki varva: [egymáson lévő díszített betűk] Szalk.Sz. Márton Re. ?? urak es ?? ur ?? az Urasztalára keszítete 1742.

2) Egymás fehér patyolat keszkenő, melynek a' 4 sarka arannyal virágokra ki van varva.

3) Ismét egy fehér patyolat, ennek is mind a' 4 sarka és a közepe is arannyal ki van varva.

4) Egy patyolat fehér keszkenő arany, keskeny csipkévelkörül, és a' 4 szegelete arannyal ki van varva.

5) Egy kék virágos selyem keszkenő aranyos csipkével.

6) Egy darabba két selyem keszkenő test színü, és itt ezekből állanak most az Ur Asztalához való készületek.

e) A Toronyba van fertályos ora, három harang, az első mely az orát Veri 5 Mázsa és 17 font, az also karimáján ilyen inscriptio van: Joseph Steinstock Cross: Mich: in Ofen: közepe táján. Camp: Eccl: Ref: Szalk Sz: Martoniensis 1762.

A' Fertályt ütő második harang 166 és 1/2 font, a' felső kerületin öntött betűkkel ez van: Cross: Mich: Ivánn Roll in Prest Ao 1799. az alsó Karimáján hasonlokeppen öntött betűkkel Ecl: Ref: Szalk: Sz: Márton fieri Curavit, pro tunc Pastore Petro Szilády.

A' Harmadik leg kisebb harang 57 fontos, a' felső részin öntött betűkkel e van: Camp: Eccl: Ref: Szalk.

Sz: Mart 1762. más felől Joseph: Steinstock Cross Mich: in ofen: -

f) Az Ekkle'siának 6. Darab könyvei vagynak. melybe a' Házasulandok meg holtak, kereszteltettek neveik iratnak bé, és a' melyekbe a' J. Klyi parancsolatok V. Superintendentia és V. Tractus vegzései jegyeztetnek fel; ezenkívül a' Torony és Templom építéséről való Levelek; ezenkívül mindenik Oskolába van egy, egy, Biblia, és egy, egy, Biblia Tárház. -

g) A Parochiális háznál vagynak 3 Szobák 1o Az ugy nevezett Tanulo Ház. 2o Ebédlő és Hálo szoba, 3o, Cseléd szoba. Vagynak Kamarák Olak, és egy Ló és Tehén istálló, a' többi épület mind meglehető állapotba van, a' kamara semmit sem ér.

Mobiliák a' Parochialis háznál a' Tanulo Házban.

1o) Van egy könyves Almáriom, rostélyos, két felé nyíló ajtaju jó ujj plével.

2o) Egy más hasonló nagyságu Ruha tarto Almáriom, ez is rostélyos két felé nyíló ajtokkal és záros plével, mind a' két almáriom sárga színre van festve.

3o) Egy sárga széles nyoszója (de a' mely alkalmatlan lévén ide, majd a' más házba tétetik)

4o) Egy Cseresznye fából Komáromba készült Láda 3. zárral, ez az Ekkle'sia ládája 's a' Cassa ebbe áll

5o) Egy fekete Láda Záros, melyben az Ur Asztalához való, ruhák és poharak tartatnak.

6o) Egy kis fekete láda az Ekkle'sia perselye. ?? A' két ablakon Téli ablakok nyáron pedig zöld Schallukaterek.

7o) Egy magános embernek való, barna festett nyoszója.

A' Nagy Házban

1o) Egy Dioszinre páczott kétfelé huzható hoszszu asztal

2o) Az ajtó megett egy falban való rostélyos almáriom záros

3o) Egy két felől könyöklös fa karszék, mely a' mint az ajján lévő betűk és esztendő szám mutatja. Szalk

Sz: Martonba készült még T. Kn'sai János Ur Predikátorságában 1727.

4o) Hat fekete sárga szegekkel körül vert bőrös székek kemény fából.

A' Cseléd házban

1o) Három puhafából való nyoszolya.

2o) Egy falba való almáriom, egy szakaszba két ajtóra

3o) Négy Dioszinre festett karszék

4o) 3. zöld rásával borított igen régi szék, végre egy falonn függő fa óra

Ad Nrum 2um Van Organi'salt Presbyterium, melynek Praesese a' Helybéli Predikátor, tagjai a' Káplán, a' Fel esküdt 12 személyből álló - Tanács. - és a' köznépből ugy nevezet 4. bé járo

2o) A' Presbyterialis Gyűlések mindenkor a' mikor szükséges, tartatnak a' Parochiális Háznál.

3o) A' Czégéres vétebbe élőket, versengöket, Templom nem gyakorlókat Elölhivatván, intjük, fesjük dorgáljuk minden szelidséggel 's a' jó útra hozni igyekezzük, a' magok oktából egymást el hagyó házhasokat öszve békéltetjük 's az együtt való lakásra kénszerítjük, ha nem engedelmeskednek a' Nagy Tiszteletű Esperest Urnak fel adjuk. Ha semmi -módon az együtt való lakásra réa nem birattathatnak ad viam Juris igazittatnak.

4o) A' Presbyteriális Gyűlés Notáriussa rendszerént a' Város Notárussa, a' kinek kötelessége az Actákat fel jegyezni.

5o) Ekkle'siai Curator vagyon, 's mikor a' Notarius számadását rendbe szedi a' Locale Praesbyteriumba revideáltatik 's Visitatiokor a' Visitátor Urak kezekbe adatik

6o) Semmiből az Ekkle'siának jövedelme nints, hanem Csupánn az Alami'sna pénz, néha valami kevés pium legatum, és a' Conventiosok számára eiectalt Gabonabéli maradvány. -

Jövedelmet Csinálni itt semmiből nem lehet; hanem ha az Ekkle'sia, mész gödröt rakatna Téglából és azt tgele oltatná mésszel, valami ki szabott mértékkel a' lakosoknak, kik ezenn leg inkább kapnak, a' Curátor vagy Gabonáért vagy pénzért el adogatná. -

Ad IIIum Minden Esztendőbe az 5. Communio alkalmatosságával magánosan publicaltatik a' Presbyter, és a' mi az ötszöri publicatioból be jö, annak különös Cassája lévén, abba bé tétetik, és az ahhoz a' Cassához tartozó Libellusba mindenkor a' mi bé jö - bé iratik. A' Senioralis visitatio alkalmatosságával a'

Libellus meg vizsgálják, fel számoltatják, és akkor Contra Quetantia és Qinitantia mellett által adatik. - A' Gen: Consistoriumból rendeltetett Objectumok is mikor leg gyümölcsösebbnek ítéltetik akkor publicáltatnak, a publicatióból jött Alamisnát, a' Curátor és Egyházi a' Predikátor előtt fel olvasván Laistromba fel iratják, és az Ekkla Cassájába tartatják meg nem a' felyebbi mód szerént T.T. Visitator Uraknak által adatik.

Ad IVum A' Lelki Pásztor Szilády Péter, ide haza elébb a' Kecskeméti azután a' Debreczeni Anya Oskolában tanult, Külső Országban Helvecziában a' Tigurumi Academiában volt 2 Esztendeig. Deák, Német, Francia, Nyelvet Értelemmel olvashat. Feleséges, két gyermekei és két Leányai vagynak 34dik Esztendeje most miolta ezen Ekkle'siában szolgál.

2o. Canonja, Liturgiája, és Josephina Resolutioja vagyon

3o. Minden vasárnap. Innep nap rendszerént még ez ideig predikált és vasárnap Delután Catechisált - Hétköznap Reggel maga. Délután pedig a' Káplánya tart Könyvörgést

4o A Confirmandusokra minden részbe gondja van.

5o Az Ur Vacsoráját Esztendönként Ötször Administrálja

6o A' keresztelest rendszerént a' Templomba, szükség idején a' háznál is véghez viszi.

7o Soha egy beteg látogatást se mulatta el a' hová hivatott

8o A' Matriculát a' Generale Consistoriumtól ki adott módszerént viszi. - 'S A' bizonytalan Atyától való gyermeknek csak az Annyát Inprotocollálja:

9o A Házasulandokat rendszerént 3. Vasárnap vagy Innep napokon publicálja, de ha a' környül állások úgy hozzák magokkal, harmadszorra Hétköznap is szerdán, mikor több Esküdtetők lévén számossan vagynak a' Templomba ki publicálja, és az ő idejében a' Templomban, vagy ha a' háznál kívántatik meg esketvén be írja a' Protocollumban a' Copuláltatottakat.

10o Mind a' Felséges Királyi parancsolatokat, mind a' fő Consistorium publicált rendelkezéseit improtocoláln i el nem mulatja.

11o A' Predikatori Sallarium a' Város házánál a' parancsolt mód szerént le iratott: úgy a' szántó földek rétek kertek - amint sub Nro A. meg lehet látni.

12. A' Predikatori fizetés minden esztendőbe bé adatik

13. A' Predikátor illendő Tiszteletbe és betsületbe tartodik

Ad Vum A' Fiu Oskola Mostani Rectora Örsi Gergely, a Praeceptor Sinka János, a' Leányok Tanítója egyszer'smind Ekklesia Káplán ja Öreg Sinka János. - A' Rector második esztendeje hozatott a' Debreczeni Collegiumból. A' Praeceptor 10 Esztendő olta szolgál, feleséges gyermekei nintsenek, - A' Leányok Tanítója Öreg Sinka János, a' Laczházi Ekkle'siából hozatván ide 13dik esztendeje hogy itt szolgál. feleséges. Egy gyermeke, és két férjhez adott Leányai vagynak.

b) Az Oskolák jó karban 's Épületek jó állapotban vagynak és a Tanuló mind férfi gyermekek, mind Leányok számához képeest elégségesek

c) Az Oskolába járó fiú gyermekek száma 158. A Leányoké 122.

d) Rabotos Világ lévén itten igen csak később őszszel, és Télen által járnak fel mind egyik Oskolabéli tanulók, és arra hogy fojvást egész esztendőbe fel jarjának. A Szüléket reá birni lehetetlen.

e) A' Tanítás fojtatódik a' ki adott Tanítás módja szerént

f) Ennek az Oskolának a' V. Tractus által ki rendelt Visitatora a' Kis K: Szabadszállási Predikator T. Nagy Samuel Ur, ki két esztendő olta visitált egyszer

g) A Hejbéli Predikátor mellett még a' Tanacsból ki választott két értelmes Inspectorok vagynak, kik ha mikor a' Predikátor nem érkezik is, magokban is ottan meg tekintik az Oskolákat.

h) A' Rector most maga viszi a' Cántorságot, a' ki Vasárnaponként a' Predikátortól ki szabott énekeket szokta énekelni.

i) Az új Énekes könyv, mihelyt a' sajtó alól ki került introducáltatott.

k) - A Rector Praeceptor és Leányok Tanítója Sallariumaik a' Praescribált mód szerént fel irattak ut sub littera B meg lehet látni.

l) A' Bérek egyébaránt Esztendönként bé fizetődik, de a' gyermekektől járó veka buzából, minden Esztendőbe marad hátra. -

Ad VIum Bába van kettő. Az egyik ki tanult Diplomás, a' másik ettől ide haza tanult. Mind egyik

esküvés alatt szogál, kötelességek ben szorgalmasan el járnak 's nem keresztelnek.

Ad VIIum Temető Late patens a' leg jobb moddal körül van kerítve és kapuval provideálva. A' sirok ásásában az emberek rendeletlenek, mert szana szét ássák a' hol nékik tertzik, bár mélyen ássák is. A' Temetésre nézve a' Felséges Királyi parancsolatot meg tartani telyességgel nem akarják.

Ad VIIIum Harangozó van a' ki alkalmasint el jár kötelességében, a' predikátorához engedelmes és hűséges. - Fizetése betsülletes van. Nem csak a' városi szolgálattól ment; hanem az Urbariális Rabottól is dispensálva vagyon.

Ad IXum Gravamenei Az Ekklesiának nintsenek, Vallásbéli gyakorlása szabados, és senkitől semmibe nem háborgattatnik. -

Ad Xum Ekklesia szegényei most 4en vagynak, a' kik esztendőnként rendszerént öt izbe pénzbéli divisiót kapnak a' Cassátskájokból, mely áll a' publicatioból gyűlt alamisnából, és némely jóltévők adományából, akinek mikor mennyi adatik ki, az Czédulára fel iratik, és a' pénzel együtt kezekhez adatik, oly meg hagyással, hogy azon czedulát czéznára fűzvéen gondossan meg tartsák, és ha mikor egyik vagy másik ki hal közzülök, akkor az a' féle Czedulák attól a' Curátor által el hozatnak, 's helyébe más Ekkla szegénye vétetik fel.

Filialis Ekkle'sia nints.

Ki-adta Szilády Péter mk.

akkori helbéli Prédikátor.

G195 SzigetSz.Miklós [Szigetszentmiklós]

[Fedőlap]

SzigetSzMiklós. Julius 6dik napj. 1819.

Ad I. b) A' Templom Stockaturája, a Tetőnek ritka zszindelyezése miatt, igen roszz állapotban van, és ahoz van közelebb, hogy egészen leszakadjon.

f) A' Parochialis Házban a' Cselédszoba télen felette hideg és nedves. - A' Pintze tető nélkül szükölködik. Az Istállónak és az Ólaknak reparatoria van szükségek.

II. 1) A' Presbyterek nintsenek felesketve.

4) A' Presbyterialis Gyűlések Actai mind eddig fel nem jegyeztettek.

V. 1) Az Újj Énekes Könyv még eddig nem introducáltatott. Vagynak sokan, még az Előljárók közhött is, a' kik nem akarják elfogadni.

VI. A' Himlőoltást sok Szülék nem akarják bé benni.

VII. Temető nints. A' Mostani úgy tele van, hogy abba többé temetkezni nem lehet.

Oskolák. b) Az Oskola Télen szük.

1) Fiú Osk. d) Csak Télen járnak a' Gyermekek Oskolába.

2) Leány Osk. a) Az Oskola felette kitsiny.

b) Mind Lakó szobája, mind Kamarája a' Tanítónak szük és alkalmatlan - a' Kamara falai nintsenek illendőképen megtapasztva - az Udvar kerítetlen.

c) A' Leányok is igen tsak Télen járnak fel.

+++

Tekintetes Ns Pest Pilis és Solt törvényesen edgysült Vármegyék Kebelébe fekvő, s Felséges Klyi Hertzeg Albert R'Keve Dominiumához tartozó Sziget Szent Miklosi Helv: Confessiot tartó Ekkle'sia részéről; ?? Duna mellyéki Ven: Superintendentia Nagy Meritumu Superintendensének Feö Tisztelendő Báthory Gábor Urnak 1819ik esztendi Szent Iván Havába Megyebeli Canonica Visitatioja alkalmatosságával tett jegyzések, és feleletek

Ekkla, Mater Kezdeté

Ez a' Sziget Sz. Miklosi Ref. Mater Ekklesia mikor kezdődött légyen nem tudhatni, mint hogy semmi documentum reá nints. Mostani Templomának 1799ik eszdő Nov: 3kán lett fel szentelése

alkalmatosságával, a' Solthi Ven: Tractus jegyző Könyvéből, ezek a jegyzések tettek ezen Ekklesia Protocollumába. 'Nints ki megmutathassa, hogy valaha ez az ekkle'sia a' R. Catholica vallást követte volna, mert ennek régi Temploma a' Görög nem edgyesült vallásnak Templomaik formájára volt építve. Ennek régiséget elő adó irásokat a' zürzavar meg emészté, és nem másból, hanem ennek a' V. Superintendentiának régibb Annalessaiból bizonyos, hogy már 1626a reformált és virágzó Ekklesia volt, és tulajdon Predikatora volt, nevezetesen T. Pesthy János, ki a' mint a' protocollum mutatja itt szolgált 1632ig. Ere az időre fel lehet menni azon fassionál fogva a' mely itt az Ekkla Ládájába tartatik, mellyet tettek Magistrualis személyek előtt hitek mellett némely éltes emberek a' szomszédságokba, és ebben a' Helységben is (a' Torony építhetéseért esedezvén 1765be) ad intimatum E?? Consilii Locumtenent?? Reg??. Itt is van emlékezet Pesthy Jánosrol, sőt arról is hogy Házast, és Szöllöst mellyek most Sz. Miklos Territoriumi, amaz a' Nagy Duna parton, emez a' Kis Duna parton mindeniket Reformatusok lakták. Ezen említett két Helynek pusztult Templomaik köveiből, igen sok van a' mostani új Templomba bé rakva. Predikatori

Az említett T. Pesthy János után, ezen Ekkla Predikatora lett T. Budai István 1652be. A' ki után szolgált T. Ungvary Gergely. Ezt követte T. Somosy Gergely, mitsoda időbe nem tudni. Ezután T. Nánási István 1687be innet Latzházára költözött a' mint a' Protocollum emliti. 1707be vagy 1710be Nagy emlékezetü Pathay János Superintendens Úr fia T. Pathay János Úr lett a' Predikatora, ki idővel Superintendens leve. Szolgált 1724ig ekkor RKEvibe által ment. Utánna lett 2 esztendőig T. Beddy Istvan. Ez után T. Búz József 4 esztődkig. 1730ba T. Pathay János Rkeviből vissza jött, és másod izbe 8 esztődkig tartó szolgálatja után 1739be Majus 20kán meg hala. Ugyan ebbe az eszdőbe helyébe állott nevét viselo T. Pathay János, fia, ki hivatalát 1753ik eszdő Martius 20kán történt halálával végezte. - Azon esztendőbe fel váltotta T. Berényi József, szolgált 1771 eszdő Marc. 27ig a' mikor el temettetett ugyan itt. Majus 10kén T. Várad István Úr választatott ezen Ekkla L. Pásztorának, s öt esztődkig lett szolgálatja után Gödöllőre menvén, helyét bétöltötte T. Menyhart Miklos Úr 1777be. Hét esztendő el telése után költözött Abára. És 1778 Apr. 22én T. Simony János Úr rendeltetett, meg halálozván 1817ik eszdő Julius 11kén esztendejének hátra maradt részét ki töltötte a' V. Tractus rendeléséből, ezen V. Tractus Esperestje Nagy Tiszteletü Várad István Úr Caplanja Dávid András. A fatumiról ezen Ekklának nem szólhatni.

A' Lelkek Száma 1701.

Templom, Torony, Harangok

A' mostani Temploma ezen ekklesiának épült 1798dik eszdőbe Tornyával edgyütt (es ekkor emeltetett ara a' magasságra amelybe most van) téglából, nagyobb része kőből. Fel szentelődött 1799b e Nov. 3ik napján. Az épületnek minden része jó, mely tartozik a' kömives munkához kivévén a' Stukator; ennek oka az Áts Mesternek álnok tsalárdsága. Ugyan is felettébb ritkán 'sindejeztetvén az Elöljárók sokszori kérésének is nem engedvén; a' téli essőzés, havazás, által hat a' héjazaton annyira, hogy a' Stukator a' hoz van közelébb hogy mind le szakadoz, és nem is másképpen orvosoltathatik, ha tsak új tető nem készítettik. A' Toronyba, lábokon van három harang, mellyek közzül a' leg nagyobb a' múlt 1818dik eszdőbe öntetett ujonnan ilyen inscriptioval (A Sziget Sz. Miklosi Ref: Ekklesia Készítettette a' maga költségén Ao 1818. 26. Jun: es az also kerületen van, a' felső részén: Judit Henricus Eberhard Pestini 1818) öt mása 42 font nehézségü. A' középső mintegy 1. mása 60 fontos ezen inscriptioval (Goss: Mich: Johann Nuspicher in Ofen) e' mellett a' Boldogságos Szüz Sz. Fiát ölébe tartva az oldalán van. Ennek készítéséről senki nem emlékezik. A' leg kissebb mintegy 80 fontos, minden írás nélkül. Amint emlékeznek a' mostan élő emberek, valami Betz Gergely nevü ember Kotratván Kutját, abba találtatott, melyik esztendőbe bizonytalan.

Az Úr asztalához tartozó edények abroszok.

1ör Czin Kanna 4i négy, kettő minden írás nélkül: kettőnek pedig ez az inscriptioja: A' Sziget Sz. Miklosi Ekklesiáé, akkori Predikátor Pathai János és Fő Biró Betz Mihály Uraimék idejekbe tsináltatott Ao 1710. 2or 1. Czin tál (Sz. ?? 1772 f. írással) és edgy czin tányér (1726)

3or Egy aranyozott ezüst pohár (Insulanae Ecclesiae proculum Sz. Miklosiense mynis Johannes Patai A 1716)

4er Edgy más arannyal futtatott ezüst pohár, ezen inscriptioval: Insulanae Ecclesiae Reformatae proculum Sz. Miklosiense mynis Johanne Simon Anno 1803.

5ör Edgy hosszú tsont nyelvü kés.

6or Két tserép zöld, és seprő szín korszók

7er Edgy nagy tiszte fehér sávokos s' rojtos abrosz.

8or Edgy fehér, piros, zöld, kék selyemmel varrott abrosz.

9er Edgy kék selyem keszkenő köröskörül ezüst tsipkével.

10er Edgy arany tsipkés, s arany virágokkal varrott fehér keszkenő, a' közepén arany betűkkel: A' Sziget Szen: Miklosi Ref. Sz. Ekklesia számára varratta T. Váradi István Uram, és Monoki Kis Anna Asszony 1773. A' szélén körül ezen betük: 1 Kron: 19. 14,17. Te tölled vagyon mind ez, és a' Te Kezedből adtam Néked, és tudom Istenem, hogy Te próbálja vagy a' szívnek, és az egyenességeknek kedvellője; én az én szívemnek egyenességéből önként adtam. Nehem: 13:31. Emlékezz meg rollam Istenem én jomra.

11er Edgy veres selyem Keszkenő.

12er Edgy nagy fa tányér.

Ekkla Könyvei.

Ennek az Ekkle'siának valami régi írásai nintsenek, a' fellyebb említett Torony építése alkalmatosságával tett fassion [kívül] Van 1. Curatori számadó Könyv, 3 Matricula, 1. a' F. Királyi parantsolatokat, és a' V. Consistorium által ki adatni szokott minden intézeteket magába foglaló, és edgy most szerzett, s a' Helybéli Presbyterium actait megába foglaló Diarium. A leg régibb Matricula Kezdődik 1732ön. A' régibb Matriculákat, írásokat, jegyzéseket T. Pathai Jánosné Asszony férje halálakor magához vette, és edgy Gatsal János nevü emberhez menvén férjhez, kinek Háza Szerentsétlenül ki gyulladt, miond oda égtek, a' maradék nagy kárára. Így beszéllek a' mai éltes emberek.

A Parochialis Ház s ebbe lévő mobillek, az údvaron valo épületek.

A' Parochialis Ház egészen kö épület, reparatott T. Menyhárt Miklos Úr idejébe, most pedig ujonnan nádaztatott. A' konyhábol nyilik N.Keletre edgy szoba, pallos, melly vendég szoba; edgby másik N. nyugotra, s ablakai az utzára vagynak 'sár fenekü, ez a' ugy nevezett tseléd ház; a' harmadik a' Museum, melynek edgy kiskonyhája, és ajtaja az udvarra nyiló, ez is ki deszkázott. Az épület erős, és elég alkalmasok szobái a' lakásra, ki vévén a' Tseléd Házat, mely igen magos, télen hideg s felette nedves. Van az Ekklának két régi fedeles, edgyik kék, másik fekete szín nyoszójája, jmellyek ez idő szerént a' padláson hevernek.

2or Edgy Kávé szín nagy almariom, ez most testetett ujonnan.

3or 1. Gránát szín nagy, és edgy fekete kiseded tót nyoszója.

5ör [négyes nincs] Öt 5 fa karszék.

6or Edgy fekete konyha almariom

7er A' tseléd házba edgy régi kerek asztal; ismét a' museumba edgy nagy négy szegletü meg avúlt fejer asztal.

8or Könyves téka, és edgy más, az Úr asztalához tartozo edényeket takaró téka.

9er Két ládák, és két perselyek.

10er Van az udvaron az Ekklának Kamarája, melynek Kultsa a' Curatornál áll, abba van edgy álo Hombár, melybe tartatik a' Conventionatusoktól a' lecticaletól el maradott gabona.

11er Edgy 25 akós Kád, és mintedgy 30 akora valo boros edénnye edgy fekete fogassa, és edgy nagy fejszéje.

Van a' predikátornak az Ekkla Kamrája szomszédságába edgy fedél alatt kettős kamarája, van abba edgy kiseded Hombárja. Van az udvaron az épületen kívül Pintzéje, mely tető nélkül szükölködik. Istálló melynek oldalai támogatva vagynak. Hizlalo régi lábokon álo, és edgy deszkás más fenik ól, ismét edgy rosszas tyúk ól. A' Kamarán, és a' deszkás olakon kívül, a' többi apro épület reparatiot kíván.

[II.] Az Ekkla Helybeli igazgatása.

Ennek az Ekkle'siának Belső Elöljárói állanak a' Külső Elöljárókból. A Külső tanáts, hozzájuk választván a' nép véneiből négy jozan életü személyt, a' kiknek választása, tsak az Parochialis Házhoz valo be szollitás által lett, fel esküdtetés nélkül (Ezek mind ez ideig fel nem voltak esküdve soha) tészik szám szerint 16an a' Presbyteriumot, a melybe ott van a' Helység Notáriussa is. Presbyterialis Gyűlések tartatnak mind annyiszor, a' mennyiszor a' szükség kívánja, a' Parochialis Háznál, a' Predikátor előlülése alatt. A' tzégéres vétkekben élöket, kéréssel a' meg jobbulásra serkenti, szoval inti, ha kérésének nem engednek, rajtok külső hatalmát is gyakorollya. A' mi különösen a' paráznakat illeti, ha tisztátalanságok világos, öket ugyan erőszakosan poenitentiara nem hajtja ez a' gyűlés, de ha önként ara térnek elfogadja, abszolvalja tsak maga előtt, s az Úr asztalához botsátja, honnét külömben a' Tractuale Consistorium Engedelmevel el zárja. A' versengő s különböző házas társakkal is szelidséggel bánik de a' különbözőket

öszve parantsollya. Ezen Gyűléseknek actai soha fel jegyezve nem voltak. Én minthogy az Ekklának Eddig ere a' végre készített Diariuma nem volt tsak darab papirosokra jegyeztem fel, Diariumot pedig most már vétettem is.

Curator.

Fel esküdt Curatora van az Ekklé'siának, ki esztendőnként tartozik számot adni a' Presbyterium jelenlétebe, Számadása inprotocollaltatik, és ez a' Nagy Tiszteletű Visitationak bé mutatták, nem tsak, hanem a' Ven: Tractushoz meg is küldetik.

Ekkla jövedelem.

Az ekklának minden jövedelme van a' Kegyes Híveknek adakozásából, a' conventionatusok ki fizetése után maradt gabonából, és szüretkor adadni szokott mustból. Minden szüret alkalmatosságával ugyan is az ?? Uraság Prés Házához edény tétetik ki, és abba kiki tetszése szerént, ezt, a' mit akar tölt. A' Harangokból. Jövedelme nevelése most munkába van a' Presbyteriummal.

[III.] Alamisnák.

Minden esztendőbe az agentia publicaltatik 5ször a' mikor Communio administraltatik, a' mikor semmi más egyéb végre, semmiféle jel ki nem tétetik. Hasonlokép a' G.V. Consistoriumtól rendeltetett objectumok is mindenkor a' magok idejebbe. Az adományt f. számlálja a' Curator a' Predikator jelenlétebe, ki azt azonnal fel jegyzi, s a' Curator az Ekklésia ládájába bé téven conservalja. A' parantsolt végekre gyűlt alamisna edgy summaba minden hijjánosság nélkül a' N. Tiszteletű Visitationak által adattatik.

[IV.] Lelki Pásztor.

En ez idő szerént ennek az Ekklének Predikatora Fejes György, a' kisebb oskolákat gyakorolván Pápán, N.Körösön, tanulásonat végeztem a' Debretzeni oskolába, megfordultam Posonyba és Bétsben is, a' honnét fél esztendei lakásom után, az akkori házi szomorú környülállásim haza hívtak. Deákul, Németül, Magyarul olvasok, beszélhetek is. - 1813ban Fel szenteltetem, és mint segéd RKevebe 5 esztendőig szolgáltam. 1818ik esztendő Majus 6an Ebben az Ekklába hozattattam. Feleségem s három gyermekeim vagynak. - Minden Vasárnapokon és Innepeken a' hoz alkalmaztatott tanítást tészek; minden Vasárnap délután Catechisalok, Hétköznapokon reggel, estve Imádságot mondok (Nyári időbe ugyan, mikor a' dolog idő el következik, tsak igen kevesen vagynak délyesti órán, és ekkor nem másnak hanem egyedül a' szokásnak teszünk eleget). Soha ebben az ekklába a' Confirmatio nem volt szokásba, s nem elébb mint a' mult eszdőben kezdődött. Én a' közelébb mult Nagy Pénteken 8 tiú és 14 leány gyermekeket szám szerént 22öt a' nép előtt Confirmaltam, kiknek neveiket inprotocollaltam. Az Ur vatsoráját eszdőben administralom 5ör, ugy mint Három Sátoros Innepeken, új Kenyér és új bór alkalmatosságával. Mindenkor a' Templomba, és reggeli Isteni tisztelet alkalmatosságával Keresztelek; A' háznál tsak azon esetben, midön a' Született kisded beteg, vagy életéhez kevés reménység van, a' dolog sietős. A' betegeket a' kiket meg tudok meg nézhen, és kivántatván az Úr vatsoráját fel adom. A'atriculat ugy viszem, a' mint a' G.V. Consistorium parantsolja, melybe a' törvénytelen ágyból származatt gyermekeket annyok nevéről ujegyezem. A' Házhasulandokat Vasárnapokon publicalom, kivéven azon esetet, ha azon vasárnap közbe jön, amellyen Communio administraltatik. Inprotocollalom a' F. Királyi parantsolatokat, és a' V. Consistorium publicalt minden rendeléseit, a' mint ezeket a' Protocollum nyilván bizonyítja.

A' Predikatori Sallarium, és földek az ide mellékelt /. alatt megvagnak. A' mult esztendőbe fizetésemet illendően bé vettem, és személyem illendő tiszteletbe valo tartásáról sintsemmi panaszom.

[V.] Oskolák s oskolai Tanitok.

Az Oskolai Tanitok magokrol cursusokrol, familiájokrol, quartélyok alkalmas v. alkalmatlan voltárol, Tanitványaik számárol, szorgalmatosságárol, Tanítások modjáról, s arol ha valami panaszok restantiájok volna, az ide mellékelt //. alatt lévő írásaikba fellnek; ugyan ez alatt sallariumok, és földjeik is mértékekkel edgyütt mutattatnak.

Az oskolák nyári időbe elég tágasak, télen dugva vagynak. A' mult esztendőbe is, e' jelen valoban is Cathedrabil serkentettem a' szüléket gyermekeiknek az oskolákba valo feljárására, de ennek itt semmi sikere nem lett, a' mint a' Presbyterium vallya soha sem is volt, mert úgy mond a' szegény

embernek gyermekire szüksége van. Ez itt lévő oskoláknak Inspector a RKevi Predikátor s Tractualis Assessor T. Fejes Ambrús Úr, minden esztendőben kétszer, ugymint az őszi és tavaszi examenen meg szokott jelenni. A' Predikátor mellett Helybéli kinevezett Inspectorok nintsenek; hanem a' Predikátor a' Curatorral s a' Helybeli Presbyterium hol több, hol kevesebb tagjaival szokta ezeket meg látogatni. A' Fiú gyermekek Tanítója Cantor is, mely hivatalába el jár, s magára van bízva mit énekellyen. Az új énekes Könyv még mind ez ideig nem introducaltatott; ennek óka rész szerént a' Könyvek nem léte; es a' defectus ugyan potolodott voln a' diktáltatása által a' verseknek, de minthogy ara való gyermek nem igen van, a' ki tisztán érthetően ki tudná kiáltani az énekek verseit, mig könyvek lennének abban hagyatott: rész szerént ?? személyeknek, edgy átallyába az új énekes Könyv nem kell.

[VI.] Bába

Bába fel esküdt van kettő, de nem examinált, még eddig valami különös szerentsétlenség utánok nem hallatott, hogy pedig a' szülő Asszonyoknak minden baján tudnának segíteni, nem mondhatni, a' minek erőssége az, hogy a' rendkívül való esetekben, a' szomszéd ?? német Bábáért szoktak lakosaink szaladni. Esztendőnként a' T.N. Vmegye Bábája kétszer visitál, az ad nékiek instructiot. Keresztelni éppen nékiek nem szabad. Itt edgy jól ki tanult Bábára szükség volna.

Himlő oltás

Cathedrából serkentetnek a' Szülék gyermekeiknek a' Himlő által való béoltatására. Ezt tselekedtem e' mostani tavaszon is, és e' fojó 1819ik eszdő Majus Holdnapjába a' Tettes Urasag Chyrurgusával, ki e' szomszéd Helységekkel egybe, e' mi Helységünket is meg kereste, a' Parochialis Háznál három izbe mintegy 32 fiú és leány gyermekeket bé oltattam, kik mindnyájan igen szépen himlőzvéen szerentsessen által mentek a' himlőzhésen. Többeket is oltott volna, ha a' Szüléknél az intés a' kérés füstbe nem menne.

[VII.] Temető.

Temető nints. A' mostani Temető mintedgy 31 esztendő, mely edgy köz embernek tulajdon aklos kertje, a' régi Temetőnek szomszédjába lévén, önként által engedte e' végre, ugy hogy egyébbaránt ususába volt, ö kaszáltatta, s ezután is tulajdona marad. Ez ugy tele van, hogy már abba tovább remetkezni nem lehet. E' felett a' Helybéli Presbyterium nagy aggodásba van. Egyébbaránt a' sírok elég méllyen ásatnak, s a' 48 órai idő a' temetésre nézve megtartatik.

[VIII.] Harangozó.

Rendes és Kötelességében el járó Harangozója van az Ekklesiának, hüséges és szót fogad. Fizetése 5 öt mérő búza, és 1. pár új tsizma, ezen kívül a' mit a' halott harangozásból be kap. A' Helység közterheitől szabad.

[IX.] Ekkla Szegények.

Olyan nyomorult szegények a' kik méltók az alamisnára vagynak szám szerént öten. Ezekre nézve a' provisio az, hogy publicaltatnak minden fertályb a, az gyült alamisna az Ekkla ládájába különös szatskoba tétetik. Összel a' Curator, lábbeli s egyébb szükségesebb öltözetet mindeniknek számára vesz, s nékik által adatik, ezt a' Protocollum bizonyítja. Történik az is, hogy Cassajok kegyes hagyomány által is nevelődik.

[X.] Ennek az Ekklesiának vallást illető semmiféle panassza nintsen.

G196 Tass

[Fedőlap]

Tass. d. 2. Julii 1819.

- 1) Az Ur Asztalához tartozó poharak közt egy emlittetik, mint megaranyozott, de hogy mitsoda massájú legyen, nincs meg határozva.
- 2) A' Locale Consistoriumok Actái nem protocollaltatnak.
- 3) A' Földjei az Ekklának hijjanosok; egy nevezetessen hasznavehetetlen,
- 4) A' Ttes Uraságok részéről nincs felvéve, hogy a' Predikatori Conventiohoz mit Confesálnak esztendőnként.

+++

Azon Kérdésekre való feleletek, mellyeket a' Dunán Innen lévő Venerabilis Superintendientia, Fő Tiszteletű 's Tudományú Püspökje, Báthory Gábor Úr az 1819. esztendőben Junius Hólnapjába, a' Solti Nagy Tiszteletű Papi-Megyébe tartott Canonica Visitatiojako fel tenni méltóztatott.

Első Rendbeli Kérdések: - illetik az Ekkésiát, ennek Kezdetét T. Predikatorait, Fátumait, Lelkek számait, Földes Urait, Isteni Tiszteletre rendelt épületeit, készületeit - Az Ekkésia Jegyző Könyveit - A parochialis Házhöz tartozó Épületeket, és Házi eszközöket.

a) Tas. T. N:N Pest Vármegyébe fekvő Máter Ekklésia - ez a' falu fekszik a' Kis Kunság szélén, Kun Szemmiklóstól egy Németh mértföldnyire - Dömsöd és Dab Duna mellett fekvő Református Ekklesiákhoz Keveessel távolabb - Földes Urai a Tekintetes Kando Bernáth Madarasy Földvári, Sötér, Vegh Fekete Familiak. Mikor kezdődött ez az Ekklésia nem tudjuk - hogy már Tason 1625be Ekklesiájok volt a' Reformatusoknak, azon fejlül irásból világos, mellyet az Úr Asztalához Készített egyik poháron láthatni, ilyen módon fel metzve: Anno 1625. adott Giorfi Marton eg Tallért alatta pedig ez nyomtatási betűkkel Judicibus Stephano Tót Calix Tasien et Ambos Kováts paratus. ennél elebbi Documentomra nem találunk, - Talán ha Skaricaeus KMátyásnak azon munkáját meg olvashatnánk, mellybe a' Szegedi életét le írja, és 1563ba adott ki - A Tasi Ekklésiaról, és ezen venerabilis Solti Tractusb a lévő Ekklésiákról több bizonyost tudhatnánk.

b) A Tasi Reformata Ekklésianak Lelki Pasztorai.

Feljebb láttuk, hogy a' Tasi Ekklesiának már 1625k esztendőbe Úr Asztalához való pohara volt, bizonyosan Predikátorai is voltak ezen időtől fogva, de Ezekről a' Jegyzések nem léte miatt 1670dik esztendeig semmi bizonyost nem tud hatni, hanem a' mint a' Szent Ekklésia egyik Matrikulájának végén eljegyeztetve taklálhatni 1670k esztendőtől fogva ennek Lelki Pásztori, Kiket vagy Személyesen, vagy hallomásból esmertek éltes idejü Lakosaink és ezekről tanúbizony ságot tettek (U.m. Csismadia János 93 esztendős Tanú, Dabi Mihály 73, Nagy Mihály 73. esztendősök,) im e' következők voltak:

1. T. Ungvári János ur a' ki itt lakott 1670 esztendők és azután következett esztendőkben - de meddig a' Tanúk rá nem emlékeznek.
2. T. Viski András Ur, A ki akkor volt itt Predikátor, mikor Bétset a Török meg szállotta, és Budát meg is vette, - Ennek felesége a' Dunán ruhát mosván, az itt való szokás szerint, A' lézengő Törököktől meg ijedt és neheznnyavajássá lett miatta.
3. T. Bölyvei György Úr. ez Buda megvétele után lett itt Predikatorrá.
4. T. Dállyai János Ur 1688ban, ez a' Fiával kaszálván; a' Kezét a' Kaszával meg vágta 's e' sebbe meg holt.
5. T. Földvári Péter Ur 1690.ben
6. T. Czeglédi János Ur 1701.ben
7. T. Poroszlai István Ur
8. T. Veresmarti János Úr
9. T. Szováti János Úr
10. T. Dobrai Mihály Úr.
11. T. Gyöngyösi János Úr.
12. T. Vesprémi György Úr, Kezdette a' Predikatorságot ezen Ekklésiában 1738ba November Hónapban, folytatta 1754.k esztendőnek 29. Apr. - Ezen Tiszteletes Férfiú Kezdette leg először a' Tasi Matrikulát... Tevibe vitetett, és ott Sniorrá levén; mg holt. - Ennek idejében két Szomorú változás történt ezen Ekklésiában t i
- 1er A' Mirigy halál (mellyet Ö nevez így) uralkodott.
2. A Mény kó meg ütötte a' Templomot.
13. T. Pásztohai István Úr, sok bajokon ment által, a' Vátzi Tómlöztbe ártatlanul sokat szenyvedet, megholt Tason.
14. T. Baranyai Péter Úr 1759k Esztendőben a' Traktusba sok Helyeken szolgált, itt esztendeig, innen D. Vetsére ment D. Vetsérel Abára, túl a Dunára vitetett és ott megholt.
15. T. Pásztohai János Úr 1760ba állotbe a' Predikatori Hivatalba 1768ba innét Kisújszállásra vitetett.
16. T. Pátkai János Úr Kezdette hivatgalát 1769ben változott Tasról 1776ban Biára.
17. T. Szili Sámuel Ur, be állot a' Predikatorságba 1776ba folytatta 1783.

18. T. Rátzkevi János Ur Lévita, Szalk Szent Mártoni Leányok Tanítószolgálatából hozatott Tasra, és itt Interimálisan esztendeig Szolgált.

19. T. Vetsei István Ur hozatott Interimális Predikátornak 1785ben fojtatta Hivatalát 1789dik Apri. 28dikaig.

20. T. Báthori Gábor Úr Debreczeni Seniorságot végezvén; Akademiáról meg hivattatott Predikátornak Tasra, itt 3 esztendeig ditséretesen szolgált - innet Duna Patajiba ment - Innet Pesti Predikátorrá lett - volt Generalis Notarius, Esperest, most pedig Püspök - éljen szerentsésen.

21. T. Vadász György Úr 1792k ben Czegléden tartatott Superintendentialis Consistorium alkalmatosságával Tasra Interimális Predikátornak rendeltetvén esztendőt töltött, és változott Csúzára a' Külső Baranyába.

22. T. Németh József Ur, a'ban rendeltetett Tasi Predikátornak, 1793. esztendőben Apr. 25 napján Hivatalába be állott, lett Traactualis és Superintendentialis Asszeszszorra, - meg holt itt Tason 1819k esztendőbe 15 Majusba - Eltemettetett gazdagon a' Tekintetes Nemes és Nemzetes Tasi Urak akaratajkból, az Ekklesia Költségén - a' temetésre tett Költség az ekkori Bankóba többre ment 125. Rf.nál -

23. Meg halván Tason a' Nagytiszteletű Nemeth József Úr 1819 esztendőben, én Kálnási Mihály rendeltettem Tasra Káplánnak, A Pesten tartatott Superintendentialis Gyűlés által - Tanultam S. Patakon 17 esztendőig, midőn 7k esztendős Deák voltam Sár Bogárdra Küldöttek iskola Rektornak - Születtem I:N Zemplén vármegyébe Harkályon mely a' hiress Harangodi puszta szélébe fekvő falut - az embernek a' magáról való vallástétele hiteles lévén az e féle dolgokba, azért jegyztem magam fel Születésem 's tanulásom Helyét.

c) Mitsoda Fatumai voltak ezen Tasi Ekklesiának különösen rólla nem tudunk bizonyost - De hogy azok a' Fatumok mellyek érdeklették Közönségesen A Magyar Országi Reformata Ekklesiákat, ezt is érdeklették - (értem azon szomorú idő szakaszokat midőn a' Romai Katholikusok bennünket nyomtak) onnét bizonyos mert a' Tasi Templom, méljen a földbe van építve - ennek ott lehet az okát keresni - hogy meg lévén azon épületek, Templomok és Tornokok magassága határozva, mellyeket a' Protestánsok tehettek - így segítettek okosan magokon -

d) A Lelkek Száma, a' Tekintetes Uraságok, Nemesek 's Hivatalbeli Személyeken kívül vagyon 1560 Lélek. Közülök 120. Cath. 12 -- Evangelicus.

e) A Tasi mostani templom regibb és újabb épületekből áll - szoros lévén tudniillik a' régi Templom ehez töldődött egy darab rész az t: i a' hol a' Torony van és maga a' Torony is - A régi Templom építése idejét csak a' Mennyezetten fel jegyzett irásokból tud hatjuk, ott ezek vagynak:

Ez Menyei Isten háza fundamentomából építettett 1644. Most pedig meg ujittatott. - falaira nézve ugyan Anno 1734. Akkori fő Biró Kúti György idejében, Tetejére és padlássára nézve pedig Anno 1734, Akkori fő Biró Csizmadia Mihály idejében - Sólt CXXXII. [vers] 14 i: Ez lészen az én nyugodalmam mind örökké, itt lakozom mert ezt Kivántam vala.

Akkori T. Predikátor, Gyöngyösi János. - Nemesek: Végh István, Végh András; Esküttek: Kováts Péter, Gyenes Gergely, Czutor János, Kováts István, Márkus János, Pirót András, Patkós István, Pap János, Kis István.

N.N.G.V. Anno 1734. Ujjittatott Fodor Ferentz Jokai Samuel. Rév Komaromi Asztalosok által

23. A Templomnak régibb része 1644 esztendőbe építettett fundamentomából - feljebb pedig láttuk hogy 1625 be itt Ekklesia volt, mellyet bizonyít az Úr Vatsorájához készített egyik pohárnak metszése - Ebből világos, hogy már Tason az 1644 esztendő előtt volt egy Templom, de hol, volt, hogy romlott el Datumaink reá nintsenek.

A Templomnak Dilre fekvő újabb része a' Toronnyal együtt T. Szili Sámuel Úr Predikátorságában 1778. Kezdődött és 1779 ben el végződött - épült Téglából, - jó és erős épület most is

f) Az Úri Szent Asztal hoz tartozó Edények Abroszok, 's egyéb drágaságok.

1. Van a' Tasi Ekklesiának két aranyozott pohara, egyiknek van tetejeis - egyikken közülök ezen; felyülírás vagyon: Anno 1625 adott Giorti Marton satóbbi, a' mint már ezen félyül írást feljebb láttak. A másikon semmi jegyzés nints, hanem Szóbeli Hagyományból tudjuk, hogy Itten D. Bernáth Sigmond Úr Kalatsényben el múltván az Exercitiuma az Isteni tiszteletnek ?? onnét hozta le, és ajándékozta a' Tasi Ekklesiának. F:L

2. Vagynak 5 öt bornak való Kannák, nagyobbak és Kissebbek, czinből, egyre közzülök é jel vagynak metzve: N Tas xxx 1717. A' masodikra: ECC. N. Tas. A. 1717.

A harmadikra: Anno 1723. in usum Ecclesiae Ref. Nemes Tasianae curavit Michael Ótsai p.t. Judex

primarius Precone I. Szováti. A Negyedikre: Ex pio erga Deum Zelo, in usus?? Sacros Ecclae R. Tasiensi, conferot?? Stephanus Kerek 1745. Az Ötödikre: Tekintetes N. Kandó Su'sánna Asszony, Tekintetes Madarasi István Úr Hitvесе, a' C. Tasi Reformata Szent Ekklesiához készíttette, az 1773 esztben.

3. Vagyon két Kő Korsó, borhordani való, mellyek 1781k esztendőbe szereztettek, és egy regi módi fedeles Kantsó.

4. Egy Kényér osztogato, fejül aranyozott tányér mellyen e' Követ kezendő metzés olvastatik: Orbis Argenteus, Ecclesiae N.R Tasiensis. Pro Sacra Domini Coena Renovatus, et auctus Sub Judice D. Georgi Kuti primario Anno 1735 a' más oldalán pedig e' vagyon: K. Gyárfás János e' mellett vagyon még egy régi Czin tányér is, mellyen semmi meczés nem lévén nem tudjuk ki adta. és mikor.

Abroszok és Keszkenők

1. Van három fejer Abroszunk, kettő Közzülők régi, és felölök semmi bizonyost nem tudhatni, az egyiknek sarkára S.H. betűk vagynak varva veres szginnel. A Harmadik fejer Abroszt Tekintetes Kováts Antalné Anna Maria Vég Asszonyság ajándékozta 1804. esztben betűkkel ki varrott Keszkenők, egyikre Közzülők e' van varva: Anno 1743. U.I. azaz Úri Istvánné N. Mészáros E varta K.Ő Kőrösi N Mészáros János a' Tasi Refor. Sz Ecclé'sia Sámára hagyta. T:V Tiszteletes Veszprémi György Predikátorságában.

A' másakra. A.N. Tasi Ecclesiara N. Végh András férjével együtt varratta, Tiszt. Szováti János Úr Predikátorságában 1717. - Én vagyok amaz igaz Szöllő Tő, Ti pedig Szöllő vesszők vagytok. Harmadik arany csipkés, és virágos Kendőn, semmi betűk sintsenek, hanem a' mint Tiszteletes Pátkai Janos Úr jegyzése mutatya, Nemes és Nemzetes Ifjú Végh Istvánné Asszonyság ajándékozta 1769dikben.

Negyedik egy veres tafota, irás nélkül vagyon - Nemes Végh Györgyné ajándékozta, Ötödik, Kisded, de arannyal gazdagon ki csipkézett és ki varrott keszkenő - Nagyságos Kandó Gaborné Asszonyság N. Bernáth Súsánna Asszony ajándékozta 1806. 6. Julii Egy veres virágos Kamuka Keszkenő a' mely Communiokor fedi az Úr Asztalát.

Az Úr Asztalához való Keresztelő edény és takarók.

A Tasi Ekklesiában lévő Keresztelő edényt Készíttette Tekintetes Vég Anna Mária Asszony, néhai Tekintetes Fő Biró Kováts Antal Úr özvegye 1789. 25 Máj, ugyan akkor ajándékozta, a' keresztelő edényt bé fedő viola színű Tafota és rojtos Kendőt. Ugyan az a' tisztelt Asszony ajándékozott 1804 october Honapban, egy nagy virágos festett patyolat Kendőt, a' midőn az az előtt vólt kettő közzül egyiket de a' melynek adoja nem tudatik, valamely Istentelen ember az Asztalról el lopta.

A' Harmadik Zöld selyem rojtos takarót, a' Keresztelő edényre Tekintetes Végh Rákhel Asszony, Tekintetes Csillery János Úr Hitvесе Készíttette, és ajándékozta 1811: 1a Julii. 1811, A Szent Mihály Lovát csináltatta Pál János Majus hólnapjában.

Harangok.

Harom Harangok vagynak a' Toronyba, a' leg nagyobbik 1806ba el hasadvan; ujonnan öntődöt. nyom 515 fontot, ezen Irások vagy nak rajta ??: ?? felyül: Fudit Henricus Eberhárd Pestini 1806.

Alól, A' Tasi Reformata Szent Ekklesia' Készíttette MDCCCVI.

1807kbe El hasadt a' második Harang is, és újonnan öntettetett, nyom 250 fontot - Ezeket lehet rajta olvasni: Felyül: Fudit Henricus Eberhard. Pestini 1804.

Alól: A' Tasi Reformata Szent Ekklesia öntette 1804.

A Harmadik leg kissebb Harangon ezek vagynak: Felyül: Joannes K. Holl. Coss Mich. in Pest 1778, ez alatt vagyon egy Kereszt is, alább van egy Kéz és ez az irás Bernáthfalvi Bernáth Sigmund, Egerfarnosi Kandó Anna Isten ditsosságára Készíttették.

Az Ekklesia Könyvei.

Van Harom Matriculánk, Egy Királyi Parancsolatokat és Superintendentialis végzéseket magába foglaló Könyvünk. - Ezeken kívül az Ekklesia némely történeteit magába foglaló könyvűn k. - Az Ekklesia Költségét, Jövedelmet az erre rendeltetett könyvekbe fel jegyeztetve a' Nemzetes Kurátor Úr magánál tartya.

A Parochialis Házban vagynak három Szobák, mellyek mind erősek.

A' Parochialis Haznál lévő javai a' Sz. Ekklesianak: 1) Egy fekete Almarium, a' melybe tartatik az Ekklesia Kasszája 's A Szent edények. Készült 1778. 2. Két perselyek, 3. Két sárga egy egy Szem élyre való nyoszoja. 4. Nyóltz fa karszék. 5. Egy fekete nagy kétfele nyiló Almarium. 6. Egy Kerek Asztal. 7. Egy

Hosszú Asztal. 8. Egy Könyves Théka. 9. Eős hordó, 10. Két régi avúlt Théka, és 3 fekete fogas. Egy Sárga Papi Théka. Van egészen köből készült Múzeum.

II. A második Rendbeli kérdések illetik az Ekklésia igazgatása módját Jovedelmeit, Kurátorait satt. Van Presbiterium, melynek Tagjai a' Tekintetes Uraságokon kívül, a' Tanátsbeli Esküdtek. - A Presbiterialis Gyűlések a' Parochian tartatnak.

Mit szokott cselekedni az Ekklésia a' Haragtartókkal a' Czégéres bünőkbe élőkkel ez előtt? nem felelhetek rá - Hanem az ez eránt való bölts parantsolatot a' fő Tiszteletű Superintendens Úrtól Instálom -. Hogy a' presbiterialis Gyűlés Actái fel jegyződtek volna ez ideig. Semmi nyomára nem akadok - Rendes Kúrátorok vagynak, Kiknek szam adásain A Presbiterialis Személyek vagy nak jelen. ezeknek Számadásaik esztendőnként be mutattnak a' T Visitátoroknak

Az Ekklésia jövedelme a' Per'selyekből Ekklésia Nadjából, Kaszallóból és egy Haznak az arendájából gyűl, és az önként való Adakozásból - Miből lehetne azt nevelni? A Presbiterium Érdemes Tagjai felelhetnek reá meg. -

III.o A' Charitativumok vagy Alamisnák.

a. Az Agentialis Persely minden Communio alkalmatosságával publikáltatik - és ekkor csupán ezen Czélra tétetnek ki a jelek.

b. A T. Consistoriumtól rendelt objectumok publikáltatnak.

c. Az Alamisna a' Kurator Úr által számlálódik fel a Predikátor jelen lettébe, Itt az oblatum a' Predikátor Keze alatt van - a' többi a' N. Kurátor Úr Keze alatt. -

IV.k Rendbeli Kérdések illetik a' Lelki Pásztort, annak Kőtelességeit.

1) Nevem Kálnási Mihály, S Patakon tanúltam beszélhetek Magyarúl, Deakúl, Németül, - Körülbelöl egy hólnapos Káplán vagyok - S Bogárdon mint oskola Rektor úgy szolgáltam - Sem feleségem sem gyermekem - Van Liturgiam Josephina Resolutiom. - Minden Innep és Vasárnapokon predikatiot tartok - Hét köznap kétszer imádságot téen Nyáron egy eránt. - Az Úr Asztalához leg először járulni akarókat annak idejébe Confirmálni fogom, és neveiket bé irni. - Az Úr vatsoráját 5 ször Szolgáltatom ki - A Keresztelést a' Templomba viszem véghez, a' Háznál csak akkor, midőn olyan Környül állások adják magokat elő, hogy az a' Háznál kell véghez vinni. - A'átrikulát viszem e'? azt A Fő Tiszteletű Superintendens Us méltóztatik meg itélni - A Törvénytelen Ágyból születtek be irásába, azt a' módot Követem, mellyet a'z előttem volt Nagy tiszteletű Predikátor Úr követett. - A Házasúlandokat csak olyan időkbe hirdetem ki, mikor azt a' Törvényünk meg engedi - t:i Innep és vas'árnapokon, (ennek is nem minden idejébe) midőn sok ember, együtt van - Ha Tason vásár esne a vásár alkalmatosságával Hétköznap is Ki hirdetném - A Férjétől el maradt őz vegyet, Ha lehet a' férje halála után 9 Hólnapnál elébb nem kopulálom. vigyazván az 1788. 23. 10ben hozatott Törvény czikkelyére. - A Felséges Királyi Parantsolatokat, és Consistorium rendelkezéseit be irom. az erre készített könyvbe

V. 1804k be hozodött Tassra leg először be az orgona, melynek 5 mutációja, és egy trémulája vagyon, az ára volt 380 for[int]. Adventbe szállalt meg leg először.

A' Rektor Úr és más file Helybeli Tanitökről való Kérdésekre - így felelünk:

1. Zágonyi János Uram tanúlt Debreczembe - Tason 15. esztendőktől fogva szolgál, - az előtt Szolgált Vál városába, Pákozdon - és Bogmérón, a' Vértesajjai T. Tractusba. - feleséges, VII. gyermekei vagynak

2. Az oskola épület erős, és a' gyermekek számához képest elég tágas

3. Az oskolába járó férfi gyermekek száma, már darab időtől fogva 80 és 90 között van, most vagynak 88czan.

4. A' férfi és leány gyermekenek Télen Nyáron oskolába kellene járnio - egész esztendőbe: de mint hogy a' Tasi (kivált férfi gyermekek oskolájába) csak a' Szegény rangú Embereknek a' gyermekei tanúlnak ezek közzül a' Tavaszi munka be állásától fogva - igen kevesen járnak oskolába - ezek szerént lehetséges volna é hogy mindég járnának? A meg itélését ezen dolognak a' Fő Tiszteletű Superintendens Úr bölts itélet tételére bizzuk.

5. Azok a' Tudományok tanítatnak, és a' szerént a' mint a' N Tiszteletű Tractus parantsolni méltóztatott.

6. A N Tiszteletű Tractus által ki rendelt Visitori oskolainknak: - Nagy Tiszteletű Szilády Péter Szemmártonyi Predikátor 's G. Perceptor Úr, és T. Jánosik István K.K. Szemmiklósi Professzor Úr. - Kik

az Exameneken jelen szoktak lenni.

7. A predikátor mellett vannak a Helybeli rendes Presbiterek közül, a' kik vele együtt az iskolákat minden ZHónap elején látogatják

8. A Templom belső Eneklést a' Rector Uram választja ki, De a Predikatio materiája Neki jó előre elküldődik, hogy az Eneklést ehhez alkalmaztathassa.

9. Az Új Énekes Könyvet Használjuk.

A Tasi Leányok Tanítója Salamon Mihály Uram, tanult Ketskemetén és Debretzenben - Szolgált Siklóson, Ketskemetén, Mijólta Tason Szolgált csak 7 Hete - feleségétől vagynak három gyermekei. A Leány Tanítványa 52 van. - Azon jegyzések melyeket feljebb a' fiúk iskolájáról tettünk ide is illenek.

VI. Két Bábánk vagynak nincsenek Examinálva- az eddig nincsen fel esketve, - Kötelességébe eljár. Nem keresztelt. A Himlő oltást a Tekintetes Vármegye Chirulgussa teszi meg minden - esztendőbe.

VII. A Temetőnkbe meg egy darabig férnek, - Be van kerítve, kapu van rajta, A' Temetés idejére nézve, a' Felső Királyi Parancsolatokhoz tartjuk magunkat.

VIII. Rendes fizetését szolgáló, engedelmes, és A Helység terhétől Szabadságba élő Harangozónk van.

IX. - Az Ekklesiának Három Különös Szegényei vannak - Kikre gondja van.

X. Nincsenek az Ekklesiának semmi Gravamenei, Plebanusnak velünk semmi baja sincs. - Filialis Ekklesia Tashoz meg eddig nincsen.

Jegyzések Ion 1800 Készült az új Katedra, a' régi fából volt helyébe, csináltatta Tekintetes Kandó Susánna Asszony, Tekintetes Idősebb Madarasy István Úr Hitvese, a' bársonyt is a' Tisztelt Asszonyosság vette rá 15 Rf. hanem a' rojtot a' Bársonyra Tekintetes Kovács Antalné Asszonyosság T. Vég Anna Mária Asszony Készítette 14 Rf.

Ile Az Ekklesia egy Nyomáson lévő földje csak nem haszná vehetetlen.

G197 Uszod [Uszód]

[Fedőlap]

Uszód, d 24ta Junii 1819.

Az Alamisnák.

Nro 4to A' Charitativumok ezután Contraquietantia és ?? mellett adminisztráltak a' Can. Visitationak.

A' Lelki Pásztor.

Nro 4to A' Confirmatusok neveiket ezután maga a' Predikátor írja be, a' kik ez előtt bérattattak, azt is Subscribálja.

Nro 6to Részünkről való Bába nem lévén, hogy mentől előbb egyalkalmatos asszonyt fogadjanak az Elöljárók munkások légyenek.

Nro 4to A' Predikátor egészségét a' betegeklátogatása peridicálja: jó praeservativa mellett, valahányszor hívatatik, meglátogassa.

Nro 8o. A' Törvénytelen ágyból születettek nézve, ha a' megesezt személy Rno Catholicus emberre vall, a' F. Consiliumnak közelebbi intimatuma szerint, mit tselekedjék a' Predikátor?

Az Oskola.

Nro 9o Az iskolába járó gyermekek a' népességhez képest kevés számmal vannak: mi az oka?

A' Predikátor a' localis visitorokkal az iskolát ex improviso fogja látogatni.

Az Eneket miért nem praescribálta eddig a' Predikátor. Nb. A' Debreczenből jött Rectorok az Éneklés mesterségét nagyobb részént nem értik.

A' részünkről való szegényekről eddig az Ekklesia nem volt semmi gondja:

Gravamenek: Csáki Susánna ?? Censurarol attestált asszony felhivatassék.

A' Predikatori és Rectori Conventio: Mind a' Predikátor, mind a' Rector Búza fizetése eddig szeleetlen adatott: - Az Elöljárók declaráltak, hogy a' Predikátorét ezután 2 mérővel fogják pótolni.

Nb. Kotsis István dühös örültségben lévő felesége Almási Ersébet ellen elválást kér: ügye a' Tek. Vármegyénn van. Prokátora T. Váradi Sándor Úr.

+++

[Címlap:]

Uszód emlékezete

A' hagyományok, a' hallományok, a' tudományok szerént a' Felsőség' Parantsolatjára írta Herczegh Sámuel helybeli prédikátor MDCCCXIXk eszt. Júniusában.

In magnis: Volúisse sat est.

Nagy dolgot: csak Akarni is elég.

+++

Úszód' emlékezete.

Uszód Helység vagyon Tekintetes Sóltvármegyében Kalocsán fellyül egy mértt főklndnyire nyári Napnyúgot felé a' Dunának egy Karéjjában Benedek és Foktü között, minekutánna a' hozzá közelébb esett Kara és Szent Pál Helységek a' Rákóczi Ferentzről neveztetett zenebonában mellőle elmúltanak, Kara Észak Szent Pál Dél felől. - Eleitől fogva Kalotsai Ersek Jószága volt. - A' Falu régi, mint Pray Györgynek Hungariae Hierarchiájából látom, a' ki az említett Könyvének 11k Darabjában, melly Posonyb an és Kassán 1779n jött ki a' Sajtóból Landerer János Mihálnál, a' 30, 31k Leveleken előszámlalván a' Kalocsai Ersekségnek Királyi Levelekben említett Birtokait)Herczegh Karaj az 1454 s 1457. eszt. között volt Érsek Herczegh meg Rafáel Uráról mondatott, mint Fundálójáról. - Szőlős Uszód a' Szólójeről.) Herczegh Karaj után Szöllős Uszódot nevezi. - Mikor vettebé az Evangyéliomi vallást nem mondhatom meg, nem lévén felőle semmi Hagyományom. Vélekedést pedig emlegetni nem akarok, mikor bizonyos Dolgokat beszélni parantsoltatom.

[I.] Ekklé'sia??

A'z Úszódi Ekklesiának Emlekezetét tanálom Sattar Benjámin gondos Lévitájának Hagyományából, a' ki 1754k Esztendőől fogva 1773k Esztendőig szolgálván benne Protocolumot hagyott maga után ilyen Homlokírással: Az Úszódi árva szent Ekklesiának Protocoluma seu Protocolum ?? melly szereztetett 1759k Esztendőben Sallar Benjámin Lévitáságában sok apró tseprő Irásokból, melly a' Helység Ládájában találtattak, és kezdődött belé íratatni Simon János Bíróságában, az akkori megélemedett 's már tsak az Ágyon ülő Öregeknek Öreg Nagy Gergelynek Nemes Jánosnak, Pap Jánosnak és többeknek szájokból élő szóval hallván, mellyeket per Traditiones 's mind pedig magok Eletekben ezeket érvén és tudvan vettenek bona fide örök Emlékezetnek okáért az előknek minden Retigiora való Tekintet nélkül felhagyatnak. - A nestor selva Conscientia Benjamin Sallaj Levita seu Licentiatu Candidatus.

Ebből a' Protocolumból beszéllem hát én, hogy Buda Várának Megvétele előtt minden Üldözés és Háborgatás nélkül tartottunk Prédikátort, a' kinek Neve volt Börvei György.

Predikátorok

1682 jött hozzánk Börvei György a' ki szent Hivatalát kegyes Eletével ékesítette, 's lakott nálunk négy Esztendeig, az után másuvá elköltözött. - Helyébe jött

1786. Halászi György, a' ki a' Budavára Megvételekori Háború miatt Helységünket mi is meg nem tarthatván tőlünk más Helységbe által költözött.

1688 Követte ezt Inczédi István nagykegyességü Prédikátor, és lakott nálunk tizenkét esztendőig. Ennek Helyébe állott

1700. Sólthi Dávid ugyan Sólthi ?? Akadémikus a kit megházasítottunk, de esztendő múlva Sóltra elvitetett tőlünk. Ez után jött Hozzánk

1701. Tattai György akadémikus, ezt két esztendőnek Lefojása után tőlünk Dömsödre elvitték.

1704. Helyébe jött Petri István, ki is a' Kurutzvilág kezdődvén el ment tőlünk betsülettel... Ezt

1707. Kékkövi György követte, a' ki a' Kurutzvilágban esett Bujdosásunkban is állhatatos és velünk imádkozó Prédikátor volt. De Idővel mi is az Országban eloszolván Magának nyúgodalmas Helyet keresett.

Itt a Helye hogy a' Régiségnek mindent meg emésztő Fogai közzül kiragadjam 's Emlékezetben hagyam a' széllyel futott Úszódiaknak, az elhagyatott Falujoknak újjonnan lejendő Megülésére a' T.

Vármegyétől adatott Engedelmet, a melyet a' Helység Levelestárjából Pásztohai István Notárius Úr az Eredeti Kéziratban így közle velem szórúl szóra:

“Nos Universitas Praelatorum Baronum Magnatum et Nobilium, Inclytorum Pest pilis et Sólth Uitorum Comitatum, damus pro Memoria Quod cum Nos die 20a Mensis Junii anni modo labentis infrascripti pri pertractandis quitusdam arduis, inclytos hosce Comitatus nostros tangentibus Rebus atque

Negotiis, in Libera Regiaque finitate Pesthiensi constuissemus??. ac una fuissemus constituti: eo tum In cotae Uszódenses coram Nobis personaliter constituti medio fumitis?? suae Instantiae demissae institerint, quod cum desolatum jam antehac Habitationis suae Locum denno insidere vetint, habita proinde Reflexione solitos Annos Libertatis iisdem indulgere band?? granuaremur. Quorum Instantia taliter coram Nobis facta, exandkita atinade etiam de More et Consuetudine in Inclytus his Comitatus Nostris usu recepta similibus quandam Possessionem desolatam Neoincolentibus Duo Anni Libertatis impertiri assolerent ut per Decursum eorum ad Habitationes suas firmius solidandas aptiores reddantur; horum ad instar Locorum simili Exemtione et Immunitatione gaudentium, Possessionis quoque Uszodensis Incolis praefati duo et Anni Libertatis conceduntur et resoluuntur harum Nostrarum Vigore et Testimonio Litterarum mediante. Ex Generali Congregatione nostgra Anno Millesimo Septingentesimo Duodecimo Die Locone praescriptis cetebrata. Lecta et extradata per Iurat. praefatae Universitatis V. Notarium Franc. Latzkovits mpr.”

1717. A' Kuruczvilág után legelső prédikátorunk Patai György vólt. Ez alatt szaporodnak annyira, hogy Oskola mester Tartásával nevelkedtünk Patai György pedig lakott nálunk három esztendeig 's Akaratunk szerént más Ekklesiában lejendő szolgálatra által botsátottuk. Ennek

1720. Helyébe hoztuk Kozma Mihályt, a' ki erkölcsös, magát alkalmaztatni nem értő Predikátor vólt, 's ugyan azért az Ekklesiának főképp az Uraság és annak Tisztjei előtt Unalmat kapván tsakhamar a' Cardinális Csáki Imre által az Ekklesianak mondhatatlan Kárával kivettetett.

Itt a' Kivettetés Okát elhibázta Sallai. Mert az 1781. eszt. 14. Decembereben itt meg jelent Inquisitionak harmadik Deutri Pontjára mely ez: Quo tempore et quibus ex Motiuis eodem libero Religionis Exercitio primati sunt? v. hogy magyarul írjam: Mitsoda Időben 's Mitsoda okokra nézve fosztattak meg a' Vallásoknak szabados Gyakorlásától? a' Feleletnek ide tartozó Része ez: In anno 1721. ut ex parte Ven Cleri nobis declaratum exstitit, per Eminentissimum Cardinatem Emericum Csaky protunc. A Eppum Cotocensem Minister eorundem ab officio et Functionibus, vetut praeter omnem indultum et subreptitie per Incotas in ductus Loco ceteroquin hoc Matriculate haud?? existente amotus exstitit. az az 1721. esztendőben mint minékünk a' Tisztelendő Papság Részeről elbeszéltetett Eő Eminentziája Cárdisatis Csáky Imre által mint akkori Kalocsai Ersek által, a' Predikátorjok a' Hivatalából, 's Kőteleességeinek Gyakorlásából kimozdittatott, mint olyan Emb er a' ki Engedelem nélkül 's a' Lakosoktól tsak orozva lopattatott bé eb be a' külömben is olyan Helybe, a' melly még immatriculálva sintsen. V.?? az Helységek' száma közzé sem irattatott bé.

Ettől az Időtől fogva a' Földesuraink Prédikátort hozni soha sem engedtek. Hanem Kozma Mihály mellett Mesterünk vólt Ungvári Gergely 's a' szolgált Könörgés tételek által. Ez is Hivévén esvén az Uraságnak Ungvári az Öregbíróval kötözve Tömlöztre Kalocsára vitettek és három Héti Vasat pengettek. Sok Járásink Kelésink Pesthen az Uraknál lett Megfordulásaink után is őket Száz forintokon kellett kiváltanunk, mellynek ötven forintját, a' Generalis Vicarius Barhacsinak ajándékoztuk, ötven forintját pedig Stimm János Tisztartónak adtuk 's a' Levitai Hivatalt e' képp felállítottuk. 'S lett.

Lévíták.

1721. Ungvári Gergely legelső Lévitánk, de a' Tömlőczöttetéstől félvén Szabadszállására tőlünk elköltözött. Utánna lett

1722. Patai Pál a' Pataji Predikátor és Püspök Patai Jánosnak Unokája. Makádi Mestersége után toltott közöttünk négy Esztendőket. - Helyébe a'

1726. Testvéröttse Patai István következett. Itt vólt négy esztendeig. Akkor felváltotta ötet

1730. Újfalusi Gergely a' ki dítséretes négy esztendei Magaviseléseután elmenvén, követte

1734. Szölősi István négy esztendőig. Ez után jött

1738. Szőnyi Sámuel. Két ízben vólt négy Esztendeig

1742. Ezt felváltotta Császári Gergely szelíd tanúlt de nemtanító Ember, 's ugyan azért

1744 Debreczeni János Sólthi Tractus Seniora 's Ekklesia Predikátora adta Helyébe Szoboszlai Jánost a'

Sólthi Notariust. A' Világiaknak Lelke Teste futásával lakott nálunk nyóltz Esztendőig.

Ebben az Esztendőben a' Lévitai Szolgálat Csáki Miklós Ersek által elrontatott. - Esküt tetés, Temetés, Keresztelés a' Benedeki Pléban iára nagy Papi Stóllával általvitetett, és még sok Tömlőczözésünk után ama kegyetlen Báró Barkóczi Vicáriussa által Nyakunkba vetette 's örökössé tette, hogy ennek utána fizessünk 13. Mérő Buzát - az az tizenhárom ?? Buzát, 13 Szekér Fát - - tizenhárom Szekér fát, 13 Forintot - esztendőnként a' most említett Plébániara. -

1752 Hogy a' Reánk erőszakkal tolatatandó pápista Notáriust el kerülhessük, nagy Áldozatok után nyertük meg hogy hozzassuk hozzánk Duna Szentgyörgyi Notárius Szilágyi Zsigmondot. Ennek már nem vólt szabad Gyermekeket tanítani míg a' Taníttatásoknak Szabadságát meg nem vásárlottuk. Másfél esztendő múlva meghólt itt nálunk, és még a' Földszínén vólt hideg Teste, mikor Helyébe szállítottuk az Alsó Nyéki Oskolamestert.

1753. Olnadi Józsefet a' ki Tüdőrotthadásba esvén másfél Esztendő múlva el ment Mitőlünk és helyébe hozattatott Bugyiszlórúl, mint maga írja a' maga által szereztetett Könyvben

1754. A' Tólnai Szent Társaság Ordinárius Tiszteletes Seniorának Sallai Andrásnak természeti Fia Sallai Bénéiamin. Ennek Idejében 1. A' Lévitá Ház Tanulóházzal és Kúttal. 2. Az Oskola ház Udvarral bővített; 3. Az Oskola Exameneket adott az Ordasi és Foktői Prédikátorok Jelenlételekben.

4. Protocolumok készíttetek mind a' Helységnek mind az Ekklesiának számára. 5. Nagy Instantziára a' Lévitá széllyeljárásáért a' Preczeptor tartás is megnyerettetett ilyen Engedelemmel Szóru szora: "Liberum exit Uszódensibus pro instruendis Protobus suis Preceptorem tenere, ita tamen ut is, ad Functiones alius qua Squnque Praedicantes respiciente ??, adeoque Domino A Reverendo Parocho Sz. Benedekiensi praejudiciosas semet non immittat, saluis caeteroquin et in Qis suae Excellentiae A Eppatis Dispositionibus et infuturum permanentibus Signat Haos 2a May 1765. Stephanus Rontsek Praefectus. mp."

Sallai Bénéiamin ez a' sokérdemű 's tizennyóltz esztendei szolga Nagy Gergely Bíró és Lovas István Eskútt által 19 Febr. 1773n a' Házából téli és nem tartozott Időben kirakodtatván a' Hó Hátára, ugyan akkor már

1773n jelenvólt a' Helyébe hozattatott Bugyiszlói Mester Mólnár Gergely, a' ki itten őt Esztendőket eltóltvén. Paksra ment 's rövid Időn ott meg hólt. - Helyébe osztán

1778n Zolyomi Sámuel Mester 's Notárius következett. Itten vólt három Esztendeig. - Ennek Idejében ugy látszik hogy ennek az Árva Ekklesiának Előljárói, megunván a' Pap Földesúr előtt való haszontalan Esedezéseket, a' mellyekkel tellyesek a' Sallai Protocolumának Esztendőzései, 's azonban meg ditsőülven 1780n a' Fel. Mária Therésia 's Királyi szekébe ülven az egyetlenegy II. József egyenessen a' Királyiszekéhez fojamodtanak 1) az Isteni Tisztelet tellyes Szabadságának és 2) a' Templom Nagyobbításának Megnyeréséért, még pedig az akkori Paksi Predikátor Újvári Sándor által. Ebben a' vélekedésben megerössít Engemet T. Újvári Sándor Úrhoz Bétsből Bujanovits Károly Urnak itt következő Levele mellyet e' Helységnek Notariussa Pásztohai István Úr a' Helység Archivumából, nem rég közle velem.

“Clarissime ac Per illustris Domine! Domine mihi singulariter colendissime His ce demisse insinno Incotatum Possessionis Úszód Helveticae Confessionis addictorum perme Instantiam coram sua Competentia promotam Fuisse in praescito Marito, quae tametsiomni possibili Ratione in Locis debitis commendata fuerit absque tamen omni Effectu ad Acta reposita est. Sed adhuc desperandum non est. Dnatio Vestra unam nervosam Instantiam ibidem assonerecum Subscriptione omnium Hospitum, et qui Scribere non sciunt, saltem Crucem penes Nomen suum forment. Supplicatio autem haec directe intituletur Augustissimo Imperiatori ac mihi tandem submittatur. Spero sequetur Effectus, quia cum Clementissimo domino rem directe agam: sed res haec retardari non debet, assecuro sequentur bonum Effectum, qui in reliquo aestimatissimis commendatus Favoribus inalterabili Cultu Honori maneo Clarissimae Dominationis Vestrae.

Wiennae 9. Febr. 1781.

obligatissimus servus Carolus Bujanovits"

1781. 12. Mart. Zojomi Helyébe Szabadszállásrul szállítottuk, az ott Rectoriát végezet ifjú Pásztohai Istvánt az említett Hívatalnak Fojttatására, a' kinek ez első Esztendőjében jött ki a' közönséges vallásbéli Türedelemnek Decretuma, a' mellynek második Pontja Száz Nemcatholicus Gazdáknak Pap és Mester Tartásra, Templom Építésre tellyes Szabadságot adott a' Népnek Terheltetése nélkül. - Olaj vólt ez az Úszódiak Buzgoságának Tüzén, azért is megkettőztetett Szorgalommal sürgették az óhajtott Szabadulást.

- Jött hozzánk elsőben pura Deputatio a Gazdák említett Számának Megvizsgálására, melyet ámbár a Küldöttség felesleg valónak talált: de mindaz által a Ven Capitulum az 1749. esztendei Conscriptioalis Tabellákra apellált: 's a' szerént híjjánossá tette a' Nép' Számát a' Felsőség előtt: Azért kellett még a' következő Esztendőkben is Nálunk ötször Mixta Deputatioknak megjelenni. De ezeknek Munkálkodása se segíthetett az Úszódiakon. Mivel a' Ven. Capitulum annyira vetemedett hogy a' Felsőségnek Engedelme ellen 1783. az eddig szabadon gyakorlott Templomunkat ki küldött Követje által bezáratta, a' Kulcsát Kalocsára bevittette, és mind addig zárva tartotta, míg egyéb Felsőégeink Nyomorgattatásunk Megszüntetésére tehetetlenek lévén, ama Reánk nézve halhatatlan Emlekezetet érdemlő Tekintetes Úr Darvas Ferencz a' Fels. Császárhoz személy szerént Bétsbe felment 's ott mind az Oratorium Felnyittatását, mind a' Prédikátor Hozását XVII. Napok alatt ki munkálkodta. Igy jöhet hatvanhárom esztendei Árválkodásunk után egyszer valahára

Prédikátorok

1783. 29. Novembris. Lelkipásztor Szabó István Miközzénk Gergyenből. Itten töltött Életéről nem beszéllek mivel nem Prédikátorok Biographiáját hanem Ekklésia Historiáját jegyezgetni parantsoltatom. Tíz esztendei Ittlakása után Kőlkedre Baranyavármegyébe elrendeltetett. Helyebe a' Baratskai Superintendentialis Gyűlés 1793 Tormási Mihályt rendelte. Házasságtalan Eletet éltt közöttünk két Esztendőig 's lelki testi Hibái miatt Hivatala Fojtatására alkalmatlan lévén minek utánna Dömötör István és Herczeg Sámuel Szupplensei successine kivittek egész Esztendjét, nem a Hazájába Ketskemétre hanem mint maga kívánta Halasra deportáltatott. Ennek Helyébe a' Halasi Superintendentialis Gyűlésben rendeltetett.

1795. 2. Juniussában Herczegh Sámuel újj Atyafi, minekutánna már 19. Mártiustól fogva az Antecessorának Erőtelenégei miatt vitte volna az Administrátorságnak Kötelességeit - Én vagyok az a' ki 1819k Esztendőnek Jósef Napja ólta emelem Huszonötödik Esztendöm Terheit 's irogatom Ezeket.

A' Lelkek száma.

1781. 14. Dec. Úszódra a' Felsőség Parantsolatjából kijött Deputatio Főtiszt. Canonok Házi Tekintetes Főszolgabíró Jesszentzki Mihály és Tekint. Margalits János Alszolgabíró Úrak, a' Nép Számának Inquisitiójara; az Investigatio után úgy találták, hogy az Aprókat elhagyván, tsak Templomba járók ötszáz nyóltzvan heten 587n vóltanak.

1806. A' magunk Felsőségétől Lelkek Felszámítása parantsoltatván, szorgalmatossan végbe ment és találtattak ezer száz tizenöt 1115 Személyek

1819. 3. Jún. A' Felsőség' Parantsolatjára minden Reformatus Lelkek Kifogás nélkül felszámíttatván Ezer kétszáz hetven 1270k találtattak.

A' Templom.

A' még élő Emberek 's azok között a' harmintzkilencz E ólta itt lakó Notárius Pásztohai István beszéllek hogy a' régi Templom nyóltz szegeletű Templom vólt. - Épültt ez:

1768. minekutánna az előgbbenit az említett Esztendőnek Pelda nélkül való vizei haszonvehetetlenné tették. Egyéneket ezzel az Engedelmével: "Ao. 1768. die 10. mens. May. Occasione Gratis Scottuum Pest Pilis et Sólth articulariter unitorum Congregationis Pestini cel4ebratae, erga praesentem introsertorum Supplicantium demissam Instantiam, deliberatum et admissum est, ut Iidem UJszodienses Oratorium suum Diluniis vuinatum, obsevnata priori Forma, Materia, et Quantitate reparare possint. Extra dat per me Johannem Bogyai, praelibator. unitor. Cottuum Ordinar. Jurat. Notarium.

E' szerént eleitől fogva nyóltz szegletű Templom vólt itten a' mellynek Öbléről azt mondja a' fellyebb tisztelt Deputatio "No. IIIo Quod demum Oratorii hujus Extensionem concernit. Id ipsum ex ligneis Materialibus sepibusque contextum ac etrundine tectum commodo in Statu, et in longitudine Orgiarum b 1/2 in latitudine vero tres et unius pedis; in interiori ambitu ad orgias 10 quadratas extensum subsistence, itaque ad singulam Orgyam quadratam nonem Personas assumendo accedem etiam Chori Capacitate non misi 252 Personas capere posse" - Ennek Helyére

1789. epítettett a' mostan fenn álló XII. Ől Hosszúságú VII. Ől Szélességű Tegla Templom a' mellynek Emlekezetét Szabó István Prédikátor nem hibázott volna ha deákül nem tudó Népnek Kedvéért magyarul irtavólta meg. De a' mint Protocolumnnak Végére hányta a' maga Szavaival ide helyheztetem.

Pro memoria Posteriorum.

Ecclesia haec Helveticae Confessionis Uszodiensis, impetrato henigno Indultu Caesareo Regio Josephiano, tenore cujus Oratorium nonnum, in Locum alterius, antea jam prae existentis, sed Vetustate

fere collapsi ex fundamento reaedificaret, comparatis prae via Materialibus, ad aedificandum necessariis. Oratorium supralandatum aedificare exorsa est Anno P.C.N. 1789. d. 8. Inny. - Lapidem primos fundamentates deponentibus Cl. A. Stephano Szabo Ecclesiae hujus Reformatae V.D. Ministro Ordinario, nec non Cl. Pa. Johanne Takáts Ecclesiae S. Benedekiensis Alexandro Cseh Újvári. Foktőviensis Pastoribus. Depo suerunt etiam singulos Lateres fundamentales Loci hujus Primores, ut pote Josephus Toth Senior Judex Primarius Possessionis Qujus, ut et Iurati Sequentes Stephanus Lovas, Stephanus Nemes, Joh. Tóth G. Joh. Uri, Jos. Toth. Iunior Pantus Nagy Andreas Uri et multi ex promisena Plebe utriusque Sexus. Sermonem sacrum hac occasione ad Plebem habuit St. A. Cseh Újvári, quando quidem Pastor hujatis Ecclesiae ex Febri quartana aeger decumberet. Materiam Sermonis S. depromens et Psalm. CXVIII:22 [vers]

Postquam Oratorio huic felicibus Auspiciis coepto bono cum Deo ultima Manus per Artifices imposita fuisset S.S. Triadis Honoribus dedicatum est A R. S. 1790. die 7. Novembris. Sermones Sacros hac die fausta recitan erunt St. St. D. D. Duumviri nimirum Stephanus Szabo Ecclesiae hujatis V.B. Ministri, quorum prior Materiam Homiliae suae S. desumpsit ex Psalm. XXVII:4. posterior vero ex Epistola S. Pauli ad Corinthios priore Capituli Versu 16o - Agenda ad S. ?? Coenam peroravit ut et Panem S. distribuit St. ?? Stephanus Motsi. Preco Evangelii in Ecclesia Reformata Solthiense, Calices S. Fidetibus communicantibus propinarunt ?? D.D. Johannes Takats Sz. Benedekensis nec non hujatis Ecclesiae V.D. Minister Stephanus Szabo, Pocillatorem egit R. D. Stephanus Toth Ecclesiae Ordasiensis Pastor. Infans S. Baptismate tinctus per St. D. Ioannem Takáts filiotus Joannis Pap cui Nomen impositum est Alexandro. Praecentorem se exhibuit, Georg. Bartha Ecclae Rftae Patajensis Praecentor Decantavit Psalm. XCVI. et reliquos Occasioni huic S. conuenientes. - Notatu vero digna sequentia.

1. Oratorium hoc S. Ecclesia haec Reformata exstrui curavit suis Sumtibus, nemine vet Teruncium ad id conferente sine extraneo, sine atio quopiam. partim ex N. ummi Ecclesiae Qujatis jam antea praeexistentibus. partim vero ex pia et spontanae Oktatuione Fidelium hujatum.
2. Campanam quoque Majorem hac eadem Occasione Ecclesia hujas Pestino asseri curavit suis Sumtibus per Andream Uri sinem hujatem.

1793. Építetett az Oldalához az úgy neveztetett Czinterem Tormási Mihály Predikátorságában.

1813. A' Teteje nagyobb Rézsent meg újjítatott Sindellyet Balás Gergely Kurátorságában, 's került 224 Ft 41 krba.

1816. A' sok Esső és Havak Csurgási 'sd abból következő rothadás ellen Bogár Toth Pál Curátorságában egészen lepadlásoltatott, ledeszkáztatott. Ez került 372 Ft. 12 Krba.

1817. Ugyan Bogár Toth Pál Idejében mellé a' Templomból kitiltatott Halottak Számára egy Deszkasátor készítettett 43 ft. 36 Kr.

A' Templom' Ezközei.

Ezek mind Pompa nélkül valók és nem előbbieket 1783n készültek és még későbbiek. uigy mint

1. Az Asztal a' Templom Közepén a' Templommal egy idős, a' mellynek el lyában tartatnak zár alatt a' hozzá való Edények 's Ezközők. Nevezet szerént
2. Két sávós Abrosz - egy kék selyem Terítő, két selyem Keszkenő. - Ezeken nintsenek Betűk - némellik a' régi Ekklesiáé volt.
3. Két Borhordó cserép Kan tsó - két Asztalra való cserep Kan tsó - Egy nagy - egy kissebb mind a' kettő fedeles Czin kantsó - két Czin Pohár - Ez a' négy szín Darab ilyen Rá metzéssel. U. R. E. 1783. Úszódi Reformata Ekklesiáé. -
4. Két Czintál, egy Czintányér U.R.E. 1783. Betűkkel. - A' Kenyér metelő v. Készítőkés. Ezzel a' Késsel és az egyik Czintállal az Ifjabb Tóth József ajándékozta meg 1796k Esztendőben az Úrnak Asztalát. -
5. Az Asztalon egy Szőnyeg - egy Czintál és Czin kanna Keresztelő Edények - Betű vagy más Jegyek nélkül. - Azokon egy Betgerítő selyem Keszkenő - Betű nélkül, mellyet Tóth Péter Józsefné Mikó Judith 1806. esztendőben ajándékozott Az Asztalra. -
6. A' Predikátor és a' Kántor előtt lévő Enekes Könyvek. - 7. A' két Perselyek.

A' Torony.

A' Fatemplom mellett Fa harangláb volt annak idejebe.

1789. A' Tegla Templom mellé ugyan azon nemű Torony építetett. - Hanem a' Fundamentom földnek Lágysága miatt e' vagy a' Kőműves Mesternek Ostobasába miatt - bizonytalan - még meg se készült mikor már előre hajlott a' Templomtól elváltt. - Nevélték a' Hajtását a' múltt tizen hat esztendő alatt

uralkodott Őzön vizek, a' mellyek az ő Alsórészét alól fellyül áztattak. - Ezen az Okon az Istennek Ditsősségét Szívén hordozó mái Birónak Toth Samu János a' Véle ugyan azon czélban együtt munkálkodó curátor Nagy János még kérdezték elsőben ugyan a' Tanáts Erte3lmét annak utánna a' Templomban benn marasztatott Gazdák Sokaságát. Mirevólnának hajlandók 1. arra é' hogy a' hajlott Toronyak Teteje megújítottassék vagy hogy a' meghajlott Torony szélklyel hányattatván újjonnan építettessék? Tehát

1819. 12. April. Vasárnap Reggel elvégeztetett hogy a' Torony elhányattassék, újra építettessék killyebb tétessék a' Templom az által nagyobbítottassék. - E' Végre épen mostan hányák az Inclytum Dominium Consensusával a' Kalocsai Téglavetők a' 70.000. Teglát az Ekklesiának Köttségén. - Ebben a' Toronyban két harang vagyon.

1. A' Nagyobb Harang három Mázsa tíz Font. Vetetődött 1789. esztendőben Uri András Eskütt Követ által 232 forinton. - Ennek a' felső Kerületén ezek a' szók vagynak: Goss Mich I. Kohll. V.N.A. Anton Litmann in Pesth 1789. Az az: Öntött Engemet Roth János és Littmann Antal Pestben 1789. Az alsó Kerületére pedig ott é vagy itthon ezeket metzette az Ekklesiái Regnante Josepho Ilo Ecclesia Refor. Uszótiensis Propriis Sumtibus Fieri Curavit. Mikor Ilk József uralkodott, akkor készítettette ezt az Úszódi Reformata Ekklesia a' maga tulajdon Köttségén. -

2. A' Kissebb Harang bizonytalan eredetű még az első Ekklesiáié volt. Sok Őregek az Anyaiktól hallották hogy ez Karaji Harang volt. - De ha a' volt: 1717 től fogva Uszódi úgy. - Rejtegették ezt mikor az Idő úgy hozta magával Kútban - Toban - Földben-Üress fákbán 'satt 's úgy tartották meg a' Kalocsára való Bévitettétéstől. - Az Idős ?? Toth József, hatvan hat esztendő Korában azt mondotta hogy ezt a' Harangot Hatvanfontos-nak hallotta az Attyától. - Az Öntött Irás rajta egy felől ez: Poss Öntött Engemet Nuspigkner János Budában (Mich Joann Nus Pigkner) in Ofenn. más felől egy Királyipáltzát Kezében tartó Maria vagyon - Allóformában.

Az Ekklesia' könyvei

Nálunk az Ekklesiának[!] nintsenek egyéb Irási vagy Könyvei hanem a' Protocolumok. Azoknak egyyike az 1759n szereztetett Sallai B éniáminnak Könyve a' mellybe az Oskolamesterek- a' Szülöttek-a' Halottak- a' Házass ulok irattatnak. - Ezt én így találtam mikor ide hozattattam. - Másik az a' Könyv a' mellyet Herczegh Sámuel

1799n szerzett, mellybe e az Ekklesiának Esztendőzései - a' Királyi - a' Consistorialis Rendelések irattatnak, és a' Kurátorok számadásai protocolláltatnak. - Még harmadik az 1815n szereztetett Könyv, a' mellybe a' Presbyterium Végezései írogattatnak.

A' Parochia.

Mingy hogy Prédikátorok voltak, Eleitül fogva volt itten Parókhia is. A' Lévíta Sallai Bénéámin említi hogy

1754. az ő Parókhiaja meg újjított és Tanuló Házzal-megbbövitett. - Ez elrongyolván 1773n Molnár Gergely Lévítaságában - ezt az elrontott Háznak Gerendájáról olvasom - Nagy Gergely Bíró építettett Helyébe másikat fa és sövény Matériából a' mellyben laktak az Ekklesiának három első Prédikátorai is a' Felszabadulás után. De már Herczegh Idejében tsak nem lakhatatlanná lett, 's ugyan azért

1801 széllyel hányattatott és Helyébe ez a' mostan álló alól Téglá fellyül Vályag XIII. öl hosszúságú Parochia építettett. az Időssebb Tóth József Bíró és Borsi Pál Curátor Gondoskodások után és által. - A' Helységből töltt Kotsizás-Gyalogszolgálat- Atsok mellett Falrakó Hartai Németek mellett 's.a'.tt. ingyen tett Napszámokon kívül került az Ekklesiának a' Számadás szerént nyóltz száz huszon nyóltz forint 's 41. Kr. jába v. 828 Ft. 41 Kr. - Ennek a' Parókhiaának Részei:

1. A' Tanulóház, mellyben az Ekklesiáié a) A' Théka és b) Az Iróasztal.
2. Az első Ház és benne az Asztal, és az Ekklesia' Ladája.
3. A' Cseléd ház, mellyben vagynak a) két fekete Nyoszoja b) egy Cselédnyoszoja, c) egy Evőasztal és d) egy avitt Asztal. - e) három kék feszék.
4. A' Konyha. Abban 1. a' Tálás almarium - 2. két Vízartó Padok.
5. A' Kamara. Abban vagyon 1. a' Hombár 2. nagy két Hordók.

Vagynak ezeken kívül

1804. 6. Olak, a' mellyek az Őreg Tóth István Curátorságában készültek 1804k eszt.

1813. 7. Istálló, melly a' Vízről ledöntetett Istálló Helyén épült 1813. Tóth József Bíró- és Balás Gergely Kúrátor-ságában.

[II.] Az Ekl. Igazgatása.

Az Eklézsiának Igazgatása az Eklé'siának Vénei vagy Presbterek által mégyen 's fojamatban vagyon.

1816. esztendő óta a' mikor ez a' Presbyterium lábra állítottott.

1. Ez az Igazgatószerék áll a' Helységnek Tanátsos férfiakból és a' Nép közzül felválasztatott Presbterekből. - Mostani Tagjai a' Presbyteriumnak a' Tanátsból Toth Samu János, Simon István, Lovas János, Nagy Pál Mihály, Nagy Gergely János. Községből: Toth József, Tóth István, Nagy Pál. Simon Samu István, Simon János és Nagy János Kurátor a'kik a' Község közzül a' parantsoltatott Módon Voksok Többsége által választatnak, minekutánna a' Prédikátor hármat candidál vagy feljavasol, és a' Felválasztatás után a' voxok meg egyezvén, annak Idejében felesküttetnek.
2. Ezek által tartatik osztán a' Presbytériális Gyűlés Rendszerént Vasárnap két Templom után, vagy a' Dolog úgy kívánván kőznapon is. m indenkor a' Parókhialis Háznál. - Ez a' Gyűlés
3. A' czégéres Bűnökben Előket: nevezetessen a' versengő Házásokat - a' Templomot nem gyakorlókat - az Egymással Versengőket - hivattatja kisbírák által, és azokat inti-feddi-dorgálja-ha hogy megjavúlnának. Illyenek vóltak-vagynak-és léznek.
4. Az illyen Presbyterialis Gyűléseket a' Napjok 's Tagjaik kinevezésével írja a' Predikátor a' Honnyi Protocolumba
5. Eddig is vóltak, de most sokkal inkább gondos Kurátoraink vagynak, a' kiknek Számadásaik ezelőtt két Esztendőjük Végén szokott megvizsgáltatni, de mostan már a' Presbyteriumnak organizáltatása után minden Esztendőben felvételődik, az egész Presbyterium előtt a' Prédikátor által felolvastatik és megvizsgáltatik s mikor a' Venerabilis Visitatio kívánja mindenkor kémutatattatik.
6. Az Úszódi Eklézsiának Jövedelme nem más, hanem a' Lélekpénz. - a' Lélekbúza - a' Lélekárpa beszédettetvén, - 's azokból a' Prédikátor - az Oskolamester - a' Harangozó kifizettetvén ha mi Maradék vagyon az: az Eklézsiáé. Vólt az előtt Fabúl is Nádbúl is; de bémenvén a' Tanátsba a' Catholicus Rész, elkellett múlni az említett Jövedelemnek.

[III.] Az Alamisnák.

Az Alamisnálkodásokat a' mi illeti. Itt

1. Az Agentiale minden Esztendőben hirdettetik Ötször az öt Communiók Alkalmatosságival, a' mikor más Jelek nem szoktak kitétetni. - Hasonlóképen
2. Minden más Generale Consistoriumtól parantsoltatott Objectumok hirdettetnek. - Az illy Hirdetésekből jövó
3. Alamisnákát külömböztetés nélkül a' Curátor kiviszi a' Prédikátorhoz azt a' Prédikátorral felszámolja. Ezt a' felszámított Summatskát a' Prédikátor akkor mindjárt a' Curátor Laistromába beírja, a' Curátor pedig az Eklésia' Ládájába béteszti.
4. Annakutánna, mikor a' Venerabilis Visitatio eljő az Alamisnákak Felszedése végett a' Beírás szerént Kézbe adattatnak, úgy hogy a' Ven. Visitationál lévő Rubricába a' Predikátor írja bé Maga a' mit a' Curatora ad. És ez a' Quietántzia.

[IV.] A' Lelkipásztor.

1795k József napjától fogva Herczegh Sámuel, Magyar Hidas Predikátor - Béniaminnak fia a' Mislai Predikátor Edelényi H. Adámnak unokája, a' Mocsoládi Predikátor Edelényi H. Mihálynak Pronepóssa?? az 1672n esett Egerből való Kiverettetés után. - Tanulását kezdette Nagy Dorogon Marosi Mátyás alatt, fojtatta Ketskemeten Lengyel János Szikszai Sámuel, Milesz József alatt az után Debreczenben Sinai Miklós, Hatvani István, Varjas János és Szathmári István Professorok alatt. - Rév Komáromi Rectorrá lett Pétzeli József és Mindszenti Sámuel Predikátorok mellett. - Tanúlt Erlangában Seiter, Ammon, Haenlein 's. a. t. alatt. Beszéllhet Deákúl, Németül. Haza jövén a' fent említett Esztendőben

1. Úszódra rendeltetett Prédikátornak, a'hol mostan tölti huszonötödik Esztendejét. Felesége Jablonczai Petes Sónia, attól való Gyermekei Károly, Antal, Ferencz és Sámuel. Az első Szabólegény - a' két középső Szentmiklóson Rhétorok, az utólsó még itthon várja minden órán következő Destinációját. - - - Továbbá
2. Vagyon Cónonja, Lithurgiája és Josephina Resolutiója.
3. Innepeken, Vasárnapokon prédikáll dél után PalatCatechésist ?? magyaráz Köznap kétszer tart

Isteniszteletet.

4. Az Úr Asztalához először járulni akaró Gyermekeket, mikor vannak mindenkor confirmálja és az Oskola Protocolumába beíratatja.
5. Esztendőnként Ötször osztja az Urvatsorát.
6. Keresztel Templomban is, a' magy Házánál is nem csak Nappal hanem Ejszaka is, valamikor a' kétszemes életű Gyermeketskékkel a' Bába a' Házához mégyen. - Hogy a' Bábát az ő Catholica Hitének ide tartozó Agazatjában megnebotránkoztassa. -
7. Beteghez elmégyen valamikor kívántatik. noha a' Beteg közhött és Őközötté olyan Synpatheja vagyon, mint a Tűz és Olaj között. Ő Egészséget nem ad a' Betegnek de ad Néki a' Beteg Egészségtelenséget. - Toth Jeremiásnál volt a' f.e. 20. Márt. a' kinek Kigőzölgése miatt elvesztett Egészségét, még mind eddig vissza nem veheti. -
8. A' Generale Consistoriumtól parantsolatott Mód szerént viszi a' Protocolumokat és a' Törvénytelen Agyból származottakat Atya nélkül írja bé, hanem ha az Atya magát Atyának lenni önként bevallja vagy Törvény által Annak lenni megmutattatik.
9. A' Házásúlokot három megkülömböztetett Vasárnapokon hirdeti. - Esett mindazáltal már hogy mikor nem ifjú hanem a' Házasságból kikopott Férfi 's Asszony házasodott a' ki nem ifjú Házastársat hanem Vénségsegítőt keress: az illyent Innepnapon is kihirdette a' Szüksége miatt. De ez tiz esztendőben se esett egyszer - Nálunk - a'hol néhány Pár alig házasodik esztendőnként
Az Őszveeskettetés után beírja az Őszvekelőket, az Esküttetés' Napjával, Násznagyaikkal az Őket illető Protocolumba. -
10. Minden Királyi és Consistorialis Parantsolatokat protocolál.
11. A' Salariuma leíratott külön Papirosra a' maga mái Valóságában.
12. Bé adatik a' Bére fogyatkozás nélkül
13. Minden emberséges Ember megadja Prédikátorának érdemlett Tiszteletét, valaki megtartja azt: Tiszteljed az Atyádat. - Jőnek mindazáltal Pro Dolor! a' Felsőség Gratiájából olyan ketskeméthi Mendikások a' tiszteletes Atyák mellé, a' kik minekutánna a' seruile Innolucrumot ?? magokról lerúghatják borbély legényes Maskarába öltöznek 's úgy képzelik magok Magokat kívül, mint ?? Colossust, vagy Babyloniai arany Bálványt; belől pedig úgy mint valamely Sorbonnai Doktort, vagy Oksforthi Professort. - Nem tsuda osztán ha a' Leviták alatt, éppen illyen - Asini in Pelle Leonis - Emberektől tanúlt, 's ezekhez szokott emberek, mint akkor a' Lévitákat úgy most a' Prédikátoraikat tsak tudatlan Timpler-eknek 's Lickfót-oknak tartják, és azokat betsülni nem akarják. - A' Szemétben tsillogó Carbunculus nem oka annak hogy a' Tyúk ötet fel nem vészi. Pestat Timon ipse Ligonem calcitrat Asella Leonem. -

[V.] Az Oskolák.

1. Az Oskola Rector Úszódon Zsiros István, Tisza Roffi Szülőtt, elvégezvén hazai oskoláját Debreczenbe 1805. ment 's a' Classisokon végig menvén Togatussá lett. - Négy esztendei
1809. Togatussága után Rectorságra ment Vágh Negyedre Domián János Prédikátor mellé. - Ott négy Esztendőket eltöltvén, lellyebb jött, és T. Császári Pál Tractualis Notarius Úrnak hathatós Munkálkodása által a' Sólthi vener. Tractusba bévétetett; - 's
1814. Rectornak Ordasra rendeltetett. - Ott négy esztendőket ditséretessen végezvén
1818. 124. Apr. Úszódra parantsolatott. - Felesége Filepszállási Pap Mártha, a' kitől két kis Leánykái Juliánna és Juditha. -
2. Itt Eleinte Parokhia és Oskola tsak egy vólt, a' Predikátor tanított mind Nagyot mind Aprót. - Úgy hogy tsak
1717n kezdett külön Mester tartatni, 's tartott tsak három Esztendőkig, akkor a'
1720. a' Prédikátorság Lévitassággá változott. sőt
1752n a' Gyermekek Taníttatása is egészen eltiltatott; de ismét megengedetett, és az Oskola annyira szaporodott hogy
1765n a' Lévitá mellé Preczeptor gozás is engedtetett. - Ennek az Oskolának Épületje már egészen elallyasodván
1793n lerontatott a' Vallás heti szabadság bėjővén, Helyébe egy olyan Oskolaház építettett alól Téglá-fellyül Vályagból, mellyben Tanuló ház, Szoba, Kamara, és egy Négyőles Klassis vólt. De ezt az 1809. esz. 8k Febr. jött rémítő Jégvíz ledöntötte szükség vólt hát ebben az Esztendőben Annak Helyébe

ugyan Téglá és Vályog Épületet emelni, a' melly ma is áll, és Annak Részei:

1. Egy Tanulóház a' bennelévő Asztallal.

2. Egy Szoba, a' mellybe Tóth Miklós Kurátor egy új Asztalt és két fekete Nyoszoját és két kék faszékeket vett.

3. A' Konyha mellyben egy vas Abrontsos Dézsa egy Fazekas egy Talas-Tóth Illyés Kurátor Szerzeménye. -

4. Kamra, abban egy Hombár a' mellyet 1817n Tóth Pál Kurátor készíttetett. -

5. Istálló és két Ól a' mellyeket Balás Gergely Kurátor készíttetett. -

De visszakell térnem az Oskolára magára A' ledültt Épületet meg újjítván Teglából es Vályagból emeltetett még

6. egy hat öles Classis, melly eléggé soha sem telik meg. - Az Oskola Háznak egész Epületje a' Helységen sorba fordultt Napszámokon, 's némelly Búzával fizettetett Munkásokon kívül a' Felvetés szerint kerültt az Ekklesiának ezer egy forint 8. krajczárjába = 1001 ft. 8. krjába. -

7. Van a' Classisnak Pethe Ferentz Új Testamentoma Tóth Pál Curátor szerzette 1817. e hat forint harmintz krajczáron.

3. A' Gyermekek Száma igen különböző és úgy lattszik hogy az a' Mesternek Magaviselésétől függ. Acs József és Sallár József Rectoroknak voltak itten 160.-130. Tanítványaik. Másoknak is fellyül 100n. Most a' Század nem közelíti meg.

4. Itt a' Gyermekek egész Esztendőn által feljárnak, és mindenkor van legalább vólna Kiket tanítani. Mert a' Tanítás Elmúlatására igen Kopasz mentség ez: Most sok Híjjok vagyon. A' mennyi van annyit kell tanítani. A' Classisnak Híjja van mind télen, mind nyáron, és lenne úgy is ha naponként Mézeskalátsot osztana közöttök. -

5. A' Sólthi Venerabilis Tractusnak Fejei közlöttek az alattok lévő Tanítókkal olyan Doctrinacum Syllogét és Methodust a' mellyek szerént taníttatnak mind a' két nemű Tanítványok az Oskolában.

6. A' Sárközi Oskoláknak a' Ven. Tractustól kineveztetett Visitatorai T. Dobos József, és Szalós Mihály - ez Ordasi amaz D. Pataji Prédikátor Urak. - Visitálni szoktak esztendőnként kétszer. - Hol egyik hol másik jelenvagyon a' Közönséges Examenekben is. - Ezeken kívül

7. A' Prédikátor mellé rendeltetett Helybeli Inspectorok a' Presbyteriumból Nagy Pál, Simon István és Simon János, a' kik minden Hónapban egyszer Vasárnap délután visitálják az Oskolát.

8. Minthogy ebben az Ekklesiában még a' Léviták alatt kezdődött Nyavalya vólt az Immoralis Mestereknek Pártfogása és Azoknak a' Prédikatori Subordinatio alól való Felszabadítása: tehát ha valamit szóll a' Prédikátor a' Mesternek, a' dőlyfős és engedni nem tudó Ember mindjárt azt Júdaskodja a' titkos Barátnak. Már Ó nem maradhat a' Pap miatt. Ez az Oka hogy szabad Kénnyekre vólt hagyva a' Subjectiót soha esmérni nem akaro Kántor uraknak, hogy a' mellyiket jobban tudják azt énekeljék. -

9. Itt az Újj Enekeskönyv már három Esztendő óta kévétetett 's mikor akar abból énekel az Ekklesia Praecentorja.

10. A' Rectornak 1816n megjavíttatott Saláriumát mutatja a' külön leíratott Rubrica Conentionis.

11. A' mellyet Híjjanosság nélkül bébészen.

[VI.] A' Bába.

1795k Esztendő óta viseli Úszódon Nyárasdiné a' Bábaságot, és így XXIV. esztendős Bába. Pesten tanulni sohasem vólt, de annyi Esztendei Tapasztalása után jobb Tudománnyal bír mint némelly Oskolán tanúltt Theoreticusok.- Usu perica Hariolo velo cior. Felvan esküttetve. Szerentsétlen Szülés annyi Esztendőknek Lefojása alatt soha sem esett a' Kezén. Szánja a' Szülésben meghaló felséges Királynekat, Herczeg Asszonyokat. Ezeket úgy mond a' feküve való szülés által ölik el. - Jól érti Mesterségét - Kötelességeiben szorgalmatosan eljár. - Józan életű - Maga a' Prédikátor helyett soha sem keresztel. -

A' Provincialis Chirurgus Gálik Úr, igen szerentsés Előmenetellel óltogatta a' múlttEsztendőkben Himlővel, az arra való Gyermekeket. -

[VII.] A' Temető.

1808n fogattatott fel mi nálunk azh újjtemető Kert a' Benedekre vivő út mellett Jobb felől. - Elég tágas. Fel is van árkolva, nevezetessen 1819n ez Idén is fel árkoltatta azt Tóth S. János Bíró és Nagy János Curátor. Szorgalmatossága. A' Sirok

mindenkor mélyen ásattatnak valamikor a' Dunának Apálya engedi, a' mellyel Egyarányúságot tart a' Földűnknek Nedve. - A' Halottaknak Eltételében megtartatik a Fels. Királyi Parantsolat szerént a' negyvennyólcz óra. -

[VIII] A' Harangozó.

1809k Esztendőőtől fogva szolgál Csikos Sándor és megfelel a' Nevének hogy Ő Harangozó. - Kőtelességeit teszi --- Fizetése is van, a' Helység' Szolgálatjától is szabados. az Alkúja szerént -

[IX] Az Ekkk.-Szegényei.

Úszódon nintsenek Ekkklésia Szegényei. Vagynak Szegények de nem az Ekkklésiáé. Házanként kéregetnek itt is, de sokkal inkább másutt. - Ezekre közönséges Gond nintsen.

[X.]Nehézségek.

Az Ekkklésiának ez Idő szerént Terhelteése nintsen. A' Benedeki Plébánus Ur a' Kántorja által,- mert ezek Urak lévén per tertias Manus dolgoznak - kérette néhány Esztendőőkben a' Lelkek Számát; de a' Prédikátor az éfélét a' Füle mellett eleregetvén, tavaly már fel hagyott véle. - Egyéb aránt Csáki Susánnának vagy Máté Jánosnének a' Vallásért való Úldöztetése - sine ultronen catholica velmixta Inquisitione felfüggesztetvén, és Űgye a' Felséges által Győződelmet nyervén, a' mi eddig magokat mutogatott Terhelteéseinkről azt mondhattjuk örömmel Conticuere omnes'!!

Irtam Úszódon 1819. esztendőnek 2k Juniussában. Felszenteltetésem 's Úszódra lett - Pro Superi! - Rendeltetésem huszon ötödik Esztendejének első Napján.
Herczegh Sámuel mk.